

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

101848

Venite, adoremus!
Družba vednega češčenja
presvetega Rešnjega Telesa
in
za podporo ubožnih cerkev
Lavantinske škofije
v
svojem osemnajstletnem blagonosnem delovanju.

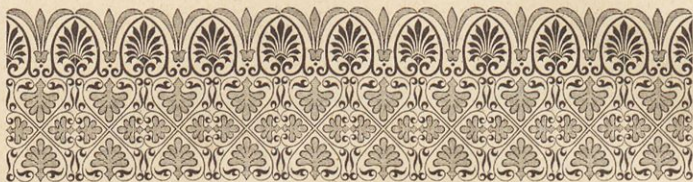
V preblagi spomin pokloni
Lavrentij Herg stolni prost
veličastnemu gospodu
Dr. Antonu Medvedu,
profesorju.

Maribor, dne 12. maja 1901.

Dr. M. zap. prijel J. J. S.

1900

VIVIT

CHRISTUS DEUS HOMO

REGNAT IMPERAT

1901

in Sanctissimo Sacramento
defenditque plebem suam ab omni malo.

Sveti Paskal Bajlon,
zavetnik družbe vednega češčenja,
prosi za nas!

Venite, adoremus!

Družba vednega češčenja

presvetega Rešnjega Telesa

in

za podporo ubožnih cerkev Lavantinske škofije

v

svojem osemnajstletnem blagoslovnem delovanju.

—❧— Od leta 1882 do 1900. ❧—

(Z dovoljenjem prečast. kn. šk. Lavantinskega ordinarijata v Mariboru,
na veliki četrtek 4. aprila 1901, štev. 21/prez.)

Maribor, 1901.

Založba lastna. — Tisek tiskarne sv. Cirila.

Jezus Kristus Bog in človek
živi, vlada in kraljuje
v najsvetejšem zakramentu
in varuje svoje ljudstvo vsega hudega.

Prečastitemu gospodu Lavrenciju Herg, inf. stolnemu proštu,
kn. šk. konz. svetovalcu, odlikovanemu s križcem za zasluge:
»Pro Ecclesia et Pontifice«, načelniku družbe vednega češčenja
in podpornega društva duhovnikov Lavantinske škofije

Mariboru.

Enako sprejem s hvaležnim srcem in s pohvalnim priznanjem meni namenjeno vdano poklonitev.

Jezus Kristus, ki v najsvetejšem zakramentu živi, vlada in kraljuje, naj podeli svoj vsemogočni blagoslov temu delu, ki bodi posvečeno samo le njegovemu češčenju.

V Mariboru, na veliki četrtek 4. aprila 1901.

† Mihael,
knezoškof.

LC 3924/1951

Illustrissimo, Celsissimo ac Reverendissimo
Domino

Michaeli Napotnik,

Principi-Episcopo Lavantino,

caesarei-austriaci Ordinis Francisci Josephi
Magna Cruce Insigni, Imperii austriaci Se-
natus Comitiorumque Ducatus Styriae Sodali
perpetuo, caes. et reg. Capellano aulico, s.
Theologiae Doctore, Praeposito ecclesiae s.
Mauritii et s. Magdalenae Frisaci in Carinthia,
Collegii theologiae facultatis in Universitate
scientiarum Vindobonensi Membro, numismate
bellico Condecorato etc. etc. etc.

Sodalitatis perpetuae adorationis sanctissimi
Sacramenti et pii operis pauperum ecclesiarum

• **Protectori munificentissimo**

in tesseram grati animi piaequae memoriae
elapsis aetatis annis quinquaginta, sacerdotii
lustris quinque et episcopatus lustris duobus:
summa cum reverentia, intima pietate et ob-
sequio devotissimo

d. d. d.

Sodalitas de Sanctissimo Sacramento.

Premilostljivemu in prevzvišenemu
gospodu

Dr. Mihaelu Napotnik,

knezoškofu Lavantinskemu,

velikokrižniku cesarskega avstrijskega Fanc-Jožefovega reda,
udu avstrijske gosposke zbornice, članu deželnega zbora štajerskega, ces. in kr. dvornemu kapelanu, soudu družbe doktorjev bogoslovja na ces. kr. vseučilišču Dunajskem, lastniku ces. in
kr. vojne kolajne i. t. d. i. t. d.

družbe vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa in za
podporo ubožnih cerkev Lavantinske škofije

preblagemu pokrovitelju

v dolžno zahvalo in v pobožni spomin na petdesetletnico
rojstva, petindvajsetletnico mašništva in desetletnico škofovanja
s ponižno vdanostjo in z najodličnejšim spoštovanjem

poklanja

družba vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa.

UVOD.

Presveti altarski zakrament je največja skrivnost ljubezni božje do človeka; zdi se, da je v njem ljubezen vsemodrega in vseмогоčnega Boga dospela do skrajne meje modrosti in vseмогоčnosti. V svoji modrosti ni mogel Bog kaj dragocenejšega izmisliti in v svoji vseмогоčnosti ni mogel kaj boljšega storiti. Ta dar božji so nebesa na zemlji, ker neizmerno veselje nebeško je ravno v posesti Boga. In ko bi besede sv. pisma glede na sv. Rešnje Telo ne bile tako jasne, določne, neovrgljive, nikdar bi ljudem ne moglo priti na misel, da bi jim božji Sin dal svoje meso in kri, svoje božestvo in človeštvo za hrano ter se dan za dnem za njih daroval in neprenehoma bistveno med njimi prebival. In vendar je tako; kar je človeškemu mišljenju nemogoče, to je omogočila in uresničila ljubezen božja.

V sv. Rešnjem Telesu se hoče Bog združiti s človekom, saj ljubezen teži po združenju. Vstvarjenje, učlovečenje, odrešenje, posvečenje in druga velika dela božja nimajo drugega namena kakor združenje človeka z Bogom. Katero tesnejše združenje bi se pa dalo misliti, kakor je združenje med Bogom in človekom v sv. obhajilu? »Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem; kakor je mene poslal živi Oče in jaz živim zavoljo Očeta, tako bo tudi on, ki mene jé, živel zavoljo mene«.¹ Torej dvojno življenje, božje in človeško, božestvo in človeštvo se strneta v tem zakramentu kakor dva voščena kosa; to je globoka, vsega češčenja vredna skrivnost presvetega Rešnjega Telesa.

Hvali, Sijon², Rešenika,
Hvali, kralja, učenika
S petjem slave in časti;
Kol'kor zmoreš, tol'ko hvali,
Saj mu vredne hvale dali
Vendar še ne bomo vsi.

¹ Jan. 6, 57. — ² Sveta katoliška cerkev.

Pripravljavna molitev.

(Moli se pred vsako molitveno uro.)

Gospod, odpri moje ustnice — v hvalo tvojega svetega Imena — očisti moje srce vseh ničemurnih, nerodnih in tujih mislij, da bodem spodobno, spoštljivo, pazno in pobožno opravil to molitev in bodem uslišan pred obličjem tvojega božjega veličastva.

Svojo molitev zedinim s tistim božjim namenom, s katerim si ti nekdam na zemlji hvalo in čast dajal večnemu Očetu in jo še zdaj daješ v najsvetejšem zakramentu, in s tistim namenom, s katerim te je molila brezmadežna Devica, tvoja častitljiva Mati Marija, z namenom svetega očeta in vse bratovščine vednega češčenja.

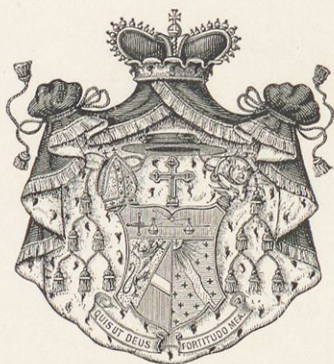
Darujem ti to češčenje pred vsem za svoje lastno zveličanje, da bi bil vedno obvarovan smrtnega greha, da se popolno zgodi nad menoj tvoja najsvetejša volja, da vsaki dan rastem v spoznanju in ljubezni tvojega najsvetejšega zakramenta in te kdaj gledam z obličja v obličje.

Darujem ti to uro za potrebe cerkve božje in po namenu prečastitega škofa za potrebe naše škofije; tudi te prosim za vse ude vednega češčenja, za vse družbe, ki merijo na večjo čast tvoje presvete altarske skrivnosti, zlasti pa za vse potrebe te duhovnije, za otroke, da v nedolžnosti doraščajo in dojemajo na milosti in modrosti, za mladeniče in mladenke, da ostanejo stanovitni v vseh skušnjavah, živijo pobožno in čisto, si pravi stan izvolijo; za zakonske, da živijo v miru, se spodbujajo med seboj, dobro vzgojajo svoje otroke in čujejo nad njimi; za stare in bolne ljudi, da iščejo le večno in svoje težave prenašajo iz ljubezni do Boga; za umirajoče, da zmagajo v zadnjem boju; za grešnike, da se spreobrnejo; za svetna oblastva, da službujejo po vesti in pravici; za duhovne pastirje, da živijo in delajo apostolsko in s svojo čredo vred dosežejo večno življenje; slednjič za vse telesne in duhovne potrebe duhovnije po namenu duhovnega pastirja in po svojem lastnem osebnem namenu.

Prečastiti in prevzvišeni gospod
Dr. Mihael Napotnik,
 knez in škof lavantinski, premilostljivi po-
 krovitelj družbe vednega češčenja v lavan-
 tinski škofiji.

Pridite in molimo!

Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil! Mat. 11, 28.

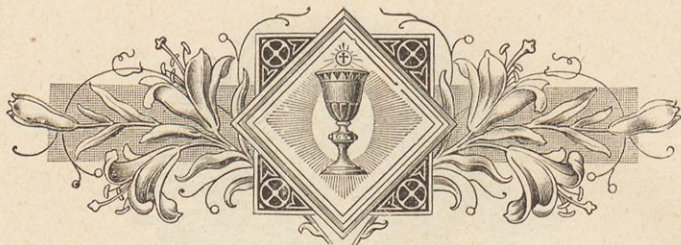
Zakrament presvetega Rešnjega Telesa je najsvetejši zakrament, je največji čudež božje ljubezni. V tem zakramentu je Jezus Kristus, edinorojeni Sin božji, naš Gospod in Bog, resnično in bistveno pričujoč z dušo in s telesom, po svoji božji in človeški naravi. V nebesih prebiva Jezus na prestolu svojega veličastva, pri nas na zemlji pa na sedežu svoje milosti v tabernaklju. Zato je rekla sv. Terezija v prikazni nekemu služabniku božjemu: »Tisti, ki so v nebesih in tisti, ki so na zemlji, morajo enako popolni biti v čistosti in ljubezni; in češčenje, katero mi v nebesih izkazujemo božjemu veličastvu, morate vi dajati na zemlji temu najsvetejšemu zakramentu.« Zavoljo tega so tudi bogoljubne duše ta presvete zakrament imenovale svoj raj na zemlji; in vsi pobožni kristjani vseh krajev in vseh časov so gojili posebno pobožnost do te presvete skrivnosti, ki je solnce in srce vse službe božje.

Pač nam kristjanom velja ljubeznivo vabilo psalmista stare zaveze: »Pridite, molimo in pokleknimo in jokajmo pred Gospodom, ki nas je vstvaril! Zakaj on je Gospod, naš Bog, in mi smo ljudstvo njegove paše in ovce njegove roke.«¹

»Hvalite Gospoda vsa ljudstva, hvalite ga vsi narodi, ker je potrjeno čez nas njegovo usmiljenje; in resnica Gospodova ostane na večno.«²

¹ Ps. 94, 6, — ² Ps. 116, 1. 2.

I. DEL.

1. Kaj je vedno češčenje?

V pravem pomenu besede je vedno češčenje v tem, da Jezusa, svojega Boga in Zveličarja, po noči in po dnevu neprestano molimo v presv. altarskem zakramentu. Na ta način se opravlja vedno češčenje v družbi evharistincev (t. j. častilcev presv. Rešnjega Telesa) v Bolzanu na Tirolskem in v mnogih ženskih redovih, kakor n. pr. pri sestrah frančiškankah v Mariboru, v Levovu in na Dunaju, v cerkvi srca Jezusovega v Parizu, v Rimu i. t. d.

V širjem pomenu se imenuje vedno češčenje tudi pobožna navada posvetnih kristjanov, ki ob nedeljah od jutra do večera neprestano molijo presv. Rešnje Telo, ali pa vsaj vsak mesec eno uro, katero si sami po volji izberejo. Ako si vsakdo izbere uro ob določenem času, se na ta način res časti Jezus v skrivnosti svoje neskončne ljubezni noč in dan, kakor se po različnih krajih celega sveta vsako uro, po noči in po dnevu, darujejo sv. maše. Ravno tako sprejemajo Jezusa verniki ob vsaki uri v sv. obhajilu kot dušno hrano in mu tudi na ta način izkazujejo ljubezen, počeščenje in zahvalo. Tako se dobesedno izpolnjuje prerokovanje preroka Malahija, ki pravi: Od solnčnega izhoda do zahoda je veliko moje ime med ljudstvi, in na vsakem mestu se žrtvuje, in mojemu imenu se daruje čista daritev, ker veliko je moje ime med ljudstvi, pravi Gospod vojskinih trum.¹

2. Kje in kdaj se je začelo vedno češčenje?

Vedno češčenje ima svoj pravi začetek v nebesih. Angeli namreč že od svojega vstvarjenja neprestano molijo in hvalijo Boga. Ako tudi ti zvesto opravljaš vedno češčenje, je

¹ Malah. 1, 11.

to znamenje tvojega izvoljenja in si s tem pridobivaš novo pravico do nebes.

Odkar božji Zveličar prebiva v presv. Rešnjem Telesu, ga tudi tu neprenehoma molijo angeli. Ali ni torej velika sreča za nas, da se jim tudi mi pridružimo in ž njimi molimo Jezusa v najsvetejšem zakramentu?

Na zemlji se je začelo vedno češčenje prvokrat v raj, hitro po vstvarjenju človeka. Vse stvari namreč, zlasti pa človeka je Bog vstvaril k svoji časti, da ga vse hvali, časti in mu služi. Zato pravi psalmist: Vsa zemlja naj te moli in ti hvalo peva, hvalo naj peva tvojemu imenu.«¹ »Hvalite Gospoda vsa ljudstva, hvalite ga vsi narodi.«²

Jezusa so pa molili na zemlji koj po njegovem rojstvu; angeli so mu peli pri rojstvu: »Hvala Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.«³ Kot majhno dete sta ga v jaslice položenega pač najprej molila v betlehemskega hlevu njegova presveta mati Marija in njen deviški ženin sv. Jožef. Pridružili so se jima pohlevni pastirci; po angelovem naznanilu so se hitro napotili k hlevcu, kjer so našli Marijo in Jožefa in Dete v plenice povito ter v jasli položeno, in so hvalili in častili Boga.⁴ Kmalu potem so prišli Modri iz jutrovega v Jeruzalem in so vprašali: Kje je novorojeni kralj judovski? Videli smo namreč njegovo zvezdo na jutrovem in smo prišli, da bi ga molili... In so stopili notri, kjer je bilo Dete z Marijo, svojo materjo, in so padli na kolena ter ga molili. Odprli so tudi svoje zaklade in mu darovali zlato, kadilo in miro.

To naj tudi nas vspodbuja, da radi in pogostoma hitimo k Jezusu v cerkev, kjer nam večna luč pred tabernakljem kakor zvezda kaže njegovo prebivališče: »Glejte, prebivališče Boga z ljudmi, in bo prebival ž njimi. In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog, bo ž njimi. In Bog bo obrisal vse solze iz njih oči.«⁵

3. Kako se je razvijalo vedno češčenje?

O prvih kristjanih beremo že v sv. pismu: »Bili so pa stanovitni v nauku apostolov in združeni v lomljenju kruha in v molitvi.«⁶

Istotako spričujejo spisi sv. očetov in cerkvenih pisateljev, slike in napisi v katakombah ter drugi spomeniki, da je že v prvih časih krščanstva sv. Rešnje Telo bilo središče cele službe božje. Kristjani so se marljivo shajali k najsvetejši daritvi ter prepevali himne in psalme.⁷ Zlasti ob času krvavega preganjanja

¹ Ps. 65, 4. — ² Ps. 116, 1. — ³ Luk. 2, 14. — ⁴ Luk. 2, 14. — ⁵ Skr. raz. 21, 3—4. — ⁶ Dej. ap. 2, 42. — ⁷ Justin, Apolog, I, 13; Tertulijan, Evsebij; Origen i. t. d.

so iskali pomoči, srčnosti in tolažbe v najsvet. zakramentu. Mnogotere slike v katakombah nam jasno kažejo, da jim je ta zakrament bil zastava večnega življenja in prihodnjega telesnega vstajenja. Jetnikom in bolnikom so dijakoni natihoma nosili sv. Rešnje Telo; sicer je pa takrat bila navada, da so ob času hudega preganjanja verni kristjani smeli domov vzeti sv. Rešnje Telo, ga doma moliti in vzeti sami sv. obhajilo, preden so šli v mučeništvo. Srečnega se je čutil, kdor je mogel prej zavžiti presveto telo Jezusovo, ki mu je dajalo moči v strašnih mukah. Znano je tudi, da so stari kristjani opravljali svoje molitve sedemkrat na dan: po noči, zjutraj zgodaj, ob 6, 9, 12, 3 uri in zvečer.

Ko je ponehalo krvavo preganjanje, se je najprej na vzhodu ustanovila posebna družba, ki je zelo podobna našim družbam vednega češčenja. Udje te družbe, imenovani v grškem jeziku akoimetje t. j. ki so brez spanja, ki vedno bedijo, so se delili v več korov in so noč in dan menjaje se molili in peli v cerkvi. Njih ustanovitelj, sv. Aleksander je okoli l. 400 ob reki Evfratu ustanovil poseben samostan, kmalu potem še drugega v Carigradu.

Na zahodu nahajamo neko vrst družb vednega češčenja že v šestem stoletju in sicer na Francoskem. V srednjem veku se je zlasti v benediktinskih samostanih gojilo vedno češčenje pod imenom »Laus perennis« (večna hvala).

Ko so v 16. stoletju krivoverci na Nemškem skušali med drugim zatreti tudi vero v najsvetejši zakrament, tedaj se je pobožnost to tega zakramenta med pravovernimi kristjani še lepše razvila. Da bi se ljubezen in gorečnost do tega presvetelega zakramenta še bolj vnela in oživila, so se ustanovile pobožne družbe ali bratovščine za počesčenje te presvete skrivnosti, ki so bile od cerkve potrjene, in so z obilnimi duhovnimi dobrotami obdarovane. Takšna bratovščina vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa je bila ustanovljena v Rimu dne 30. novembra 1539 z dovoljenjem papeža Pavla III.; zatem na Francoskem leta 1674 po dovoljenju Klementa X. Vneti služabniki božji, kakor sv. Vincencij Pavlanski in bogoljubni župnik Olivier, so si zelo prizadevali, to bratovščino povsod razširjati in vsem priporočati. Olivier piše: »Želel bi imeti tisoče duhovnikov na pomoč, da bi jih poslal križem sveta, naj bi vnemali ljubezen do Jezusa Kristusa in širili spodobno počesčenje tega najsvetejšega zakramenta.«

V osemnajstem stoletju je bila bratovščina vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa vpeljana tudi v naših deželah. Pobožna cesarica, Marija Terezija, jo je močno podpirala. V Trnavi na Ogrskem se je dala prva vpisati v to bratovščino, ter je dala bratovske bukve prestaviti v vse jezike svojega cesarstva. Tudi pri nas na Štajerskem je bila takrat ta bratovščina vpeljana in visoko

čislana; tisoč in tisoč pobožnih vernikov iz vseh stanov je goreče molilo in poveličevalo Jezusa Kristusa v zakramentu presv. Rešnjega Telesa, v kruhovi podobi pričujočega. Mnoge teh bratovščin so bile v viharjih časih ob koncu stoletja zatrte.¹

V devetnajstem stoletju pa je ta bratovščina zraven vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa še tudi oskrbovanje mašnih oblačil in drugih potrebščin za ubožne cerkve vzela v svoj delokrog leta 1842 v Bruselju na Belgijskem, in sv. oče Pij IX. so to družbo povzdignili v nadbratovščino. Enake bratovščine so potem nastale na Bavarskem in v Avstriji. Na Dunaju so se leta 1857 združile bogoljubne žene, da bi vedno molile presveto Rešnje Telo in podpirale ubožne cerkve; to družbo so sv. oče Pij IX. meseca julija 1858 potrdili in povzdignili v nadbratovščino vsega cesarstva. Od tega časa sem je nastalo po raznih mestih in škofijah več takšnih bratovščin, ki so vsled papeževe določbe leta 1858 bile kot samostalne družbe potrjene in s premnogimi milostmi obdarovane, tako n. pr. v sv. Hipolitu, Lincu, Pragi, Olomucu, Brnu, Pešti, Ljubljani, Gorici, Trstu, Inomostu, Bolzanu, Gradcu in Celovcu.

4. Družba vednega češčenja v lavantinski škofiji.

Dne 2. junija 1880 je preč. kn. šk. ordinarijat lavantinski razposlal na vse dekanijske urade vprašanje, ali bi se dala družba vednega češčenja vpeljati tudi v naši škofiji in ali bi se v posameznih dekanijah in župnijah našlo dovoljno število udov. O tem predmetu se je razpravljalo tisto leto tudi pri dekanijskih posvetovanjih in skoro vse dekanije so se izjavile, naj se družba takoj vpelje. Na to so rajni knez in škof Jakob Maksimilijan s pastirskim listom dne 27. januarija 1881 priporočili novo bratovščino.

Pastirski list se glasi:

Ko je Bog vstvaril prvega človeka Adama, je rekel: Ni dobro človeku samemu biti, in dal mu je pomočnico, Evo.² Tako je Bog sam navezal človeka na druge ljudi ter je naravnost njegova volja in naredba, da, kakor imamo vsi kot ljudje enak namen, se tudi medsebojno podpiramo v dosezanju svojega večnega smotra, namreč večnega zveličanja.

¹ V Lempahu n. pr. je imela taka bratovščina svoj altar, narejen iz samega trsja. Ko je bila bratovščina zatrta, se je njeno premoženje izročilo župnijskemu ubožnemu zavodu. Proti koncu 16. stoletja so tudi v Šoštanju dušni pastirji ustanovili »bratovščino dejanske ljubezni bližnjega ali presv. Rešnjega Telesa«, o kateri je izšla v Celju pri Jeretinu celo posebna knjižica l. 1859.

Bratovščina je bila l. 1783 zatrta, a jo je l. 1807 župnik Vinc. Kolar zopet oživil. Udje te bratovščine se med drugim obvežejo plačati vsako leto 12 kr. ali pa 4 gld. enkrat za vselej. L. 1880 je imela bratovščina čez 5000 udov, ki so raztreseni po vsej Šaleški dolini. — ² I. Mojz. pogl. 2.

Bog hoče, da človek razvija in rabi moči in zmožnosti, katere mu je dal. To pa je človeku mogoče le v družbi z drugimi, zatoorej bi bilo zoper voljo božjo, če bi človek v napačni misli, da sam sebi zadostuje, vse le na sebe obračal, samo za sebe delal in sploh tako ravnal, kakor bi imel le dolžnosti do samega sebe in ne tudi do drugih; če bi povsod iskal le svoj hassek in bi se ne oziral tudi na svojega bližnjega.

Od onega trenutka, ko človek kot novorojeno dete pride na svet, je navezan na tujo pomoč in bi brez nje telesno in duševno zahiral, da, umrl. Njegove duševne zmožnosti in talenti bi ostali mrtvi, če bi ne bilo nikogar, ki bi mu jih s poukom in vzgojo budil, razvijal, podpiral. Celó človeku prirojeni npravni čút, ki se javlja v opominjevanju, pohvali ali očitanju vesti, bi bil podoben sicer posejani, toda zapuščeni njivi, o kateri pravi Zveličar (Luk. 8), da trnje, namreč hudo nagnjenje in strasti, zaduši zasejano seme, še preden more vzrasti, tako da se na zadnje njiva niti ne da razpoznati.

Vidite torej, preljubi, kako važna za človeka sta vzgoja in pouk.

Že od prvih opominov in navodil, ki jih sprejmejo vaši otroci, je odvisno, kaj bode iz njih postalo; ali bo dobro seme, ki ga je Bog po naravnih darovih zasejal v razum in srce otrokovo, ostalo nerodovitno, ali morda sploh ne bo vzkliko; ali bo rodilo dober ali slab sad.

Kratko — neovržna resnica je in ostane, katero potrjuje izkušnja vseh časov: človek postane, kar je, le po vplivu drugih ljudi, to je pa možno le v družbi.

Ali ni torej božja naredba, da ljudi v vseh časih nahajamo v družabni zvezi? Gotovo da. Svojo časno varnost in blagostanje najde človek v državi, za dosego večnega zveličanja je pa Bog človeku postavil cerkev.

Öbe, država in cerkev, sta se v svojem jedru začeli s človeškim rodóm samim, takrat, ko je Bog rekel: Ni dobro človeku samemu biti.

Kot verni kristjani vemo, da kakor sta prva državljana bila le dva človeka, je tudi takrat bil položen temelj cerkvi, katero je seveda dejanski v pravem in polnem pomenu ustanovil šele Sin božji. Temelj cerkvi je bil položen že takrat, ko je Bog obljubil poslati Tistega, ki bo kači glavo strl. V tem zmislu je torej krščanska vera in cerkev tako stara, kakor človeški rod.

Ako si malo ogledamo našo sveto katoliško cerkev, moramo z začudenjem vzklikniti: Kako veličastna družba je to! In mi smo po preveliki milosti in dobroti božji udje te družbe. V tej družbi, kateri ni enake, ki obsega ves svet, so že od nekdaj nastale manjše družbe po potrebi časa in vernikov, ki so v njih skušali zadostiti svojim verskim potrebam. Te družbe

so veje skupnega drevesa, ki je katoliška cerkev. Rastejo in prospevajo le, dokler so tesno združene z deblom in iz njega dobivajo hrano.

Tu imamo različne redove v cerkvi, katerim vsakdo, ki pozna cerkveno zgodovino, mora dati spričevanje, da so nastali vsled posebnih časovnih razmer in potreb. V mislih imam dalje mnogoštevilne družbe in bratovščine, ki vedno in povsod, kjer cvetejo, dajejo glasno spričevanje, da še krščansko mišljenje in čutenje ni izumrlo.

Odkritosrčno me veseli, da tudi v moji škofiji ne manjka takih društev in bratovščin, ki imajo prav lepo število udov. Želim le, da bi vsak ud — v katerikoli bratovščini že je — jo smatral kot sredstvo (ne kot namen) k lastnemu zveličanju ter k poveličevanju Boga in njegove svete cerkve.

Ako vas, predragi, s tem pastirskim listom opozarjam na novo družbo, v nadi, da bo tudi v moji škofiji našla plodovita tla, kakor drugod že več let prospeva, ne storim tega le zato, da pomnožim samo število, ker na to Bog ne gleda, tudi ne za to, da bi vam na vest naložil kaj nepotrebnega, ampak edino le zaradi dobre stvari same. K temu se nikdo ne sili, ker je vsakomu prosto, pristopiti ali ne. Gre se pa za družbo »vednega češčenja najsvetejšega zakramenta in v podporo ubožnih cerkev«.

Kakšen namen ima ta družba, pove že njeno ime. Dvojen je namreč njen namen: prvič češčenje božjega Zveličarja v najsvet. altarskem zakramentu in sicer tako, da se moljenje vrši po celi škofiji ob vsaki uri ponoči in po dnevu. Družbina pravila, ki se vam bodo naznanila, ako bo upati, da bo družba prospevala, vas bodo prepričala, da omenjena dolžnost ni tako težka, kakor se vam morda na prvi pogled zdi. Opravljanje molitvenih ur se bo, kolikor le mogoče, olajšalo. Ali je pa ta družba sedaj času primerna? Brezdvomno. Ali je čisto kaj novega, kar prej ni bilo znano v cerkvi? Ne.

Vašim gospodom dušnim pastirjem sem predložil vprašanje, ali bi po vzgledu sosednih škofij tudi pri nas bilo upati na uspeh, ako bi se poskusilo vpeljati »družbo češčenja najsvet. altarskega zakramenta«. V lanskih t. zv. dušnopastirskih zborovanjih se je vprašanje zrelo premislilo in pretreslo. Zdi se mi primerno, naznaniti vam uspeh teh posvetovanj.

Najprej se navaja dvojni razlog za vpeljavo te družbe, ki nikakor ni čisto kaj novega.

Prvi razlog je v stvari sami. Najsvetejši zakrament je središče cerkvenega življenja sploh, kakor tudi vir milosti za vsakega vernika posebej. Po načelu, da ljubezen terja ljubezen, neprestani navzočnosti Kristusovi v najsvetejšem zakramentu ni nič tako primerno, kakor neprestana ali vedna molitev od strani vernikov.

Drugi razlog je v časovnih razmerah. Dasiravno je to češčenje bilo že od začetka cerkve priljubljena navada pobožnih kristjanov, vendar je postala prava potreba v 16. stoletju, ko so hudobni krivoverci začeli nezaslišano napadati ravno resnico vedne pričujočnosti Jezusove v najsvetejšem zakramentu in ravno ta zakrament sramotiti na najostudnejši način. Verniki so morali na zunanji način dati neko zadoščenje najsvetejšemu zakramentu za ta razžaljenja, in v ta namen so bile najbolj primerne cerkvene bratovščine. Papež Pavel III. je potrdil prvo bratovščino najsvet. zakramenta v rimski Marijini cerkvi »sopra Minerva« s pismom dne 30. vinotoka 1539. Družba vednega češčenja je pa cvet 17. stoletja. Bog se je poslužil v ta namen bogoljubne device, blažene Mehtilde od najsv. zakramenta. V njenem samostanu v Parizu se je opravila prva molitev in prošnja za odpuščenje grehov pred najsvet. zakramentom dne 12. sušca 1654; udeležila se je pobožnosti kot spokornica tudi takratna francoska kraljica. Pobožnim redovnicam so se kmalu pridružili tudi posvetni ljudje in papež Klement X. je potrdil leta 1674 prvo družbo vednega češčenja za posvetne ljudi. V 18. stoletju se je družba vednega češčenja razširila tudi po Avstrijskem. Cesarica Marija Terezija se je sama dala vpisati za prvega uda te družbe v Trnavi in predstaviti knjižice za vedno češčenje v različne jezike svojega cesarstva. Proti koncu prejšnjega stoletja je štela družba na Avstrijskem že stotisoče udov iz redovnega in svetnega stanu, ki so noč in dan opravljali molitev pred Najsvetejšim.

V 19. stoletju je družba znovič oživela in na mnogih krajih so se ustanovile nove družbe, ki imajo poleg glavnega namena vednega češčenja še drug namen, skrbeti za opravo ubožnim cerkvam. Tako se je zgodilo najprej v Bruselju leta 1843, pozneje na Bavarskem, leta 1857 tudi na Dunaju. To družbo, ki so jo ustanovile nekatere pobožne gospe in je bila 4. aprila leta 1858 cerkveno vpeljana, je papež Pij IX. istega leta povzdignil v nadbratovščino za celo avstrijsko cesarstvo, t. j. dal ji je pravice, da si sme priklopiti samostalne družbe po drugih krajih, kakršne so v Sv. Hipolitu, v Lincu, v Pragi, Olomucu, Brnu, Pešti, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu, Inostu, Bolzanu.

Hvala Bogu, iz svoje osemnajstletne škofovske izkušnje vam, predragi škofljani, lahko dam zasluženno spričevalo, da ste doslej s hvalevredno požrtvovalnostjo skrbeli za svoje hiše božje in njih olepšavo, ter za potrebno opravo pri službi božji. Saj sem v teh letih posvetil že več ko dvajset cerkvij; iz mnogih zvonikov odmeva sedaj ubrano zvonjenje — kratko, kamorkoli sem prišel po birmovanju in obiskovanju, povsod sem imel vzrok vzklikniti s psalmistom: »Gospod — moji škofljani —

Ijubijo krasoto tvoje hiše in kraj prebivanja tvojega veličastva!« (Ps. 25, 8.)

Boga Očeta prosim, da ohrani to vašo gorečnost tudi v prihodnje in vam enkrat naplača, kar ste storili za čast hiše, v kateri prebiva njegov edinorojeni Sin.

Vendar pa ne mislite, da je brez potrebe družba, o kateri sem govoril in katero vam priporočam.

Krščanska ljubezen misli tudi na to, če je kdo drug morda potreben pomoči, če je že ta ali oni sam ne potrebuje. V naši škofiji je n. pr. več podružnic, katerim še manjka to in ono, katerim bi dobro došla kaka mašna obleka, zlasti cerkveno perilo. Česar ne premorejo moči ene občine, premorejo moči cele družbe.

A tudi izven naše škofije bodo take darove z veseljem sprejeli — n. pr. ubogi katoličani v Bosni in Hercegovini, ki šele sedaj, pod zaščito našega premilostljivega vladarja, začenjajo svoje borne bogoslužne kolibe predelavati v cerkve ali vsaj kapele, dostojne Boga.

O, ti so zelo potrebni pomoči; poprejšnji turški pritisek je pretežno tičal na njih, da bi si mogli sami kaj pomagati. Polni zaupanja gledajo na nas, svoje srečnejše brate v veri. Upam, da jih to zaupanje ne bo varalo.

Tako se vam, predragi, odpira novo polje krščanske pobožnosti, krščanske ljubezni. Zatorej srčno in goreče na delo, oziraje se na besede Zveličarjeve: »Karkoli storite enemu mojih najmanjših bratov, meni storite!« (Mat. 25, 40).

Natančneje vas bodo o družbi poučili vaši gospodje dušni pastirji po navodilih, ki jih bodo od mene sprejeli.

Milost božja ostani vedno z vami! Amen.

5. Družbina pravila.

1. Namen družbe je: pospeševati spoznanje, ljubezen in češčenje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu Rešnjega Telesa; zadostovati za razžaljenja in oskrunjenja, ki se godijo Jezusu v tem najsvetejšem zakramentu, in slednjič podpirati ubožne cerkve v rečeh, ki so potrebne za spodobno opravljanje božje službe.

2. Družba dosega svoj namen po družbenikih in podpornikih.

Družbenik je, ki moli vsak mesec enkrat celo uro Jezusa v presv. Rešnjem Telesu, katero si pri vpisanju sam izvoli, in daruje na leto eno krono v namen bratovščine. Ako bi pa kdo tega ne mogel, naj vsaj 24 vinarjev na leto podari.

Kdor ne prevzame molitvene ure, pa vendar obljubi 2 kroni miloščine na leto dati, postane podpornik ali deležnik

bratovščine; odpustkov sicer ne uživa, vendar pa se udeležuje zasluženja in molitev bratovščine.

Dan se računi v ta namen od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer, tako, da se ure od šestih zvečer do 6. zjutraj štejejo k ponočni molitvi. Komu dolžnosti stanú in druge njegove zadeve pripusté, da si izvoli katero teh ponočnih ur, prejme še posebne milosti. Primernejše je pač podnevno uro v kakšni cerkvi moliti, vendar se sme tudi doma opraviti, in se ravno tako zadobé odpustki. Duhovniki si morejo tisto uro izvoliti za moljenje, ob kateri opravljajo daritev sv. maše; drugi verniki pa naj zlasti svete nedelje za to porabijo, ob katerih se lahko molitvena ura združeno in očitno opravi.¹ Če je kdo ob svoji uri zadržan, naj jo pa kadar mogoče pozneje odmoli. Kakor druge bratovščine, tudi ta ne veže pod grehom; zato, kdor zamudi ali pozabi opraviti, kar bratovščina veleva, nima greha, zgubi samo obilne milosti, in duhovne dobrote bratovščine.

3. Sedež bratovščine je v Mariboru, kjer se vsaki mesec enkrat opravlja daritev svete maše pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom z molitvami za pokojne brate in sestre, namreč: dva »Očenaša« in »Češčena si Marija« s 129. psalmom »Iz globočine«. V drugih župnih cerkvah, kjer je dovolj udov, se more vsaj nekaterikrat med letom, zlasti ob kvaternih nedeljah, s primernim poukom opravljati božja služba.

Po hvale vredni navadi pristopajo bratje in sestre po opravljeni spovedi in z dovoljenjem svojih duhovnih vodnikov med bratovsko sv. mašo k svetemu obhajilu.

4. Udje naj posebno časté najsvetejše Jezusovo Srce, katero tako prečudežno v presvetem Rešnjem Telesu med nami prebiva, in zlasti naj se pobožno spominjajo Kristusovega trpljenja, čigar vedni spomin je ravno ta božja skrivnost.

Udje naj si prizadevajo, da svojemu božjemu Odrešeniku, Gospodu in prihodnjemu sodniku, kjer koli se v presv. Rešnjem Telesu očitno prikaže, kakor: pri obhajilih, procesijah, previdenju bolnikov itd., dolžno čast sami skažejo, in tako češčenje z besedo in djanjem tudi pri drugih budijo, vnamajo in širijo.

Gorečnost bratov in sester naj se tudi v tem kaže, da presveto Rešnje Telo pobožno molijo pri vsakem očitnem in slovesnem izpostavljenju, kakor: kvaterni teden, pri štiridesdanskim urah (pustne dni), pri božjem grobu, v osmini praznika presvetega Rešnjega Telesa, pri procesijah itd.

5. Bratovščina stoji na podlagi postav »Dunajske nadbratovščine vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa in v podporo revnih cerkev«, je ž njo in z nadbratovščino v Rimu popolnoma v zvezi, tako, da ima ravno takšne pravice, prednosti in odpustke, kakor dunajska in rimska nadbratovščina.

¹ Ako kdo hoče, sme svojo uro razdeliti na dve nedelji, vendar se mora ta molitev takrat opraviti izven zapovedane nedeljske božje službe.

6. Vodstvo opravlja načelnik z dvema odbornikoma, katere vse izvoli prečastito knezoškofijstvo. Načelnik gleda na to, da se namen bratovščine dosega in nje postave izpolnjujejo; on opravlja službo božjo pri bratovščini ali sam, ali pa s pomočjo drugega duhovnika, on zastopa družbo na zunaj. Načelniku se po veleč. gospodih dekanih naznanjajo udje, ki so jih gospodje župniki po svojih župnijah nabrali; njemu se pošiljajo tudi nabrani darovi.

7. Ud bratovščine more biti vsak katoliški kristjan brez razločka stanú, da le prevzame uro molitve in daruje letni donesek.

Nove ude sprejemajo dušni pastirji, ki njih imena vsako leto enkrat naznanijo vodstvu družbe v Maribor, da se vpišejo v matično knjigo, sicer ne bi bili deležni svetih odpustkov in duhovnih dobrot bratovščine.

Pri mesečnih shodih v Mariboru se mili darovi za revne cerkve pobirajo med bratovsko sveto mašo. Udje, ki ne prebivajo v Mariboru, izročijo svoje mile darove vsako kvaterno nedeljo svojim dušnim pastirjem, kateri jih potem pošljejo po svojih dekanih načelniku bratovščine v Maribor.

8. Vodja bratovščine v Mariboru prejema vse, kar hoče kdo v sveti namen bratovščine podariti, kakor: platno, čipke (špice), svilno blago, porte, srebrnino in karkoli se more v cerkvah rabiti. Vse se bo natanko in skrbno porabilo v blagi namen bratovščine.

Posebni darovi, v denarjih ali v oporokah voljeni se hvaložno sprejemajo, z molitvijo povrnejo in po volji darilcev porablajo.

9. Bratovščina podpira z dobrim svetom cerkvene predstojnike v naročevanju cerkvenih potrebščin, ker jim naznanja, kje in kako se takšne reči po vrednosti dobijo.

10. Ker je namen bratovščine, da bi, kar je mogoče, cerkvene reči sama izdelovala in ne kupovala, zato ima vodja na strani odbor ženskih udov. V ta namen se povabijo v Mariboru bivajoče gospe in gospodičine, katere pomagajo izdelovati cerkveno obleko brezplačno, ali vsaj po nizki ceni.

11. Cerkvene reči, ki so jih izdelali ženski udje, ali jih je bratovščina dala narediti, ali v dar dobila, se vsako leto očitno na ogled razstavljajo, in potem delijo revnim cerkvam, zlasti takim, v katerih se hrani presv. Rešnje Telo.

Pri tej priložnosti naznani tudi bratovščina, koliko darov je prejela, kako in kam jih obrnila. Čas, kedaj se bo to godilo in kraj, bo po domačih časnikih in drugih potih objavljen.

12. Pri razdeljevanju cerkvene obleke se bo pred vsem oziralo na potrebe ubožnih cerkev domače lavantinske škofije. V ta namen vložijo pri dotičnih dekanijstvih cerkveni predstojniki pismene prošnje, kakšne reči cerkev potrebuje, ki jih

domači župljani zavoljo uboštva ne morejo oskrbeti. Dekani pošljejo te prošnje s pridjanim lastnim izvestjem vodstvu bratovščine v Maribor.

13. Kolikor bodo sredstva dopuščala, bo družba ozir jemala tudi na ubožne cerkve po drugih krajih, zlasti v Bosni, Hercegovini in na Jutrovem, da se jim pomaga za spodobno opravljanje službe božje in počesčenje presv. Rešnjega Telesa.

14. Vse prepire, ki bi utegnili v kakemkoli oziru nastati med družbeniki, razsodi konečno prečastito knezoškofijstvo; njemu tudi pripada pravica določiti, kako dolgo naj bratovščina obstoji in kako se ima premoženje bratovščine porabiti, če bi prenehala.

Ako so nekdam izraelske žene svoje zapestnice in uhane radovoljno dajale v olepšanje svetega šotora, ki je bil le pomen in podoba naših cerkev, s tem bolj se smemo nadejati, da bodo krščanske žene in device z veseljem pripomagale olepšati cerkve, v katerih se opravlja vsaki dan najsvetejša daritev svete maše in v katerih noč in dan prebiva v najsvetejšem zakramentu Jezus Kristus sam v ponižni podobi kruha, da bodo darovale marsikatero reči, ki se utegnejo še dobro porabiti; da bodo rade bratovščino podpirale s pobožno molitvijo in dejansko udeležbo.

6. Družba vednega češčenja je v naših časih posebno potrebna.

1. Sveta cerkev ima po celem svetu hud boj s sovražnimi silami; njeno najmočnejše orožje je molitev njenih otrok. Zato moramo pomagati sv. materi cerkvi z najmočnejšo molitvijo, ki je ravno molitev pred Najsvetejšim.

2. Verniki se z ničim lažje ne zavarujejo pred napadi nevere, kakor z očitnim spoznanjem največje skrivnosti sv. vere. Če hudobni svet taji in zametuje Kristusa, se mu moramo mi nasproti postaviti z vednim češčenjem.

3. Grozna nečast, katero brezbožneži delajo najsvetejšemu zakramentu, zahteva splošno, očitno in stalno zadoščevanje in spravo.

7. Korist, ki jo donaša vedno češčenje.

Velike so koristi, ki jih donaša vedno češčenje za celo župnijo kakor za posamezne ude.

1. Vera v pričujočnost Jezusovo v najsvetejšem zakramentu se ojači, neveri se pot zajezi, duhovno življenje se obudi. Mnogi mlačneži pridejo k sebi, ko vidijo toliko gorečnost, in se pridružijo častilcem sv. Rešnjega Telesa. Spoštovanje pred najsvetejšim zakramentom se pomnoži, sv. maša se boljše obis-

kuje, sv. obhajilo pogosteje in pobožnejše sprejema. Otroci zadobé duha molitve in pokorščine; mladina se obvaruje pred nevarnimi in škodljivimi veseliciami ter se privadi prav posvečevati dan Gospodov. Mladičji in device zadobe potrebno moč, da čednostno in čisto živijo in se na zakonski stan skrbno in lepo pripravijo. Kjer cvete vedno češčenje, dobita tudi duhovski in redovni stan veliko prirastka. Stariši najdejo v svojih skrbah in nadlogah pred Najsvetejšim svetovalca in pomočnika; za svoje otroke izprosijo tamkaj blagoslova božjega, v družino pride novo življenje. Žalostni in zapuščeni najdejo zvestega prijatelja, grešniki spokornost in usmiljenje, pravični stanovitnost, in vsi, ki stanovitni ostanejo v vednem češčenju, nebesa. Po vednem češčenju se duhovno življenje v župniji bolj prenovi v dveh, kakor sicer v desetih letih.

Zato kliče Jezus: Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vas bom poživil.¹

2. Tudi v časnih rečeh priteka župniji obilnejši blagoslov. Posvečena hostija je kakor solnce, od katerega prihaja svetloba, gorkota in vse življenje. Kar pravi sv. pismo o modrosti božji, velja tudi o posvečeni hostiji: Ž njo mi je hkrati došlo vse dobro.²

3. Vsak ud postane deležen vseh dobrih del svojih soudov in zlasti sv. maš, ki se opravljajo vsak mesec za žive in mrtve ude.

4. Zadobé se mnogi popolni in nepopolni odpustki, ki se skoro vsi lahko obrnejo tudi v prid vernim dušam.

Že to nas mora nagibati, da z veseljem in gorečnostjo pristopimo k družbi vednega češčenja. So pa še tudi drugi močni nagibi:

1. Ne moremo boljšega in pametnejšega kaj storiti, kakor služiti Bogu. Za Boga smo vstvarjeni; kar je voda za ribo in zrak za ptico, to je za nas, služiti Bogu. Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi.³

2. Vedna navzočnost Jezusova v najsvetejšem zakramentu zahteva tudi vedno češčenje. Pač ga molijo neprestano angeli božji, toda on ni v tabernaklju zavoljo angelov, ampak zavoljo nas, in zato ga moramo tudi mi vedno častiti. Vedno češčenje, kakor je sedaj v navadi, je le majhno nadomestilo za čast, ki mu gre.

3. Vedno češčenje je posebno zaslužljivo dejanje vere, ker je najsvetejši zakrament največja skrivnost in jedro svete vere. Kdor torej moli najsvetejši zakrament, spozna in obudi s tem celo vero in zadobi neštivilno milosti.

4. Vedno češčenje je prava katoliška pobožnost. Ako je Jezus Kristus, naš Bog in Zveličar, vedno pričujoč v naj-

¹ Mat. 11, 28. — ² Knj. Modr. 1, 11. — ³ Mat. 4, 10.

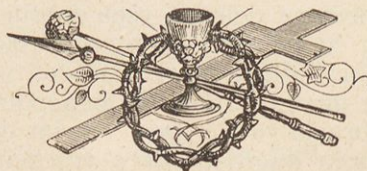
svetejšem zakramentu, mu pač ne moremo nikdar izkazati dovolj časti in ljubezni; zato je prav, da ga katoliški kristjani vedno in povsod molijo.

5. Bog je najboljši plačnik, in vse, kar storimo za Boga, bo stoterno in večno poplačano. Kar je časno, mine; telo se spremeni v prah, dobra dela pa ostanejo.

6. Vedno češčenje je najboljša priprava za vedno češčenje v nebesih.

7. Marija nič bolj ne želi, kakor da njenega božjega Sina ljubimo. Če Marija za te prosi, je tvoje zveličanje zagotovljeno. Z ljubeznijo do njenega Sina, katero mu kažeš z vednim češčenjem, se tudi njej najbolj priporočiš.

8. Sveta cerkev želi vedno češčenje in ga je zato tudi obdarovala z mnogimi odpustki in nam vsem kliče: Kolikor moreš, toliko časti, ker nobena čast in hvala ni enaka Njega veličasti.

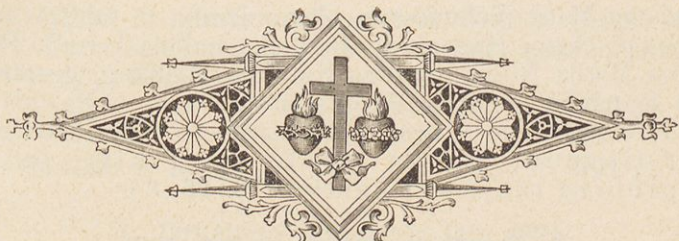

Stolna cerkev
svetega Janeza Kerstnika v Mariboru.

II. DEL.

1. Družbino delovanje leta 1881.

Ko je bila družba s pastirskim listom z dne 27. prosinca 1881 priporočena, je knezoškofijstvo z odlokom dne 27. majnika 1881 pooblastilo dekanijske in župnijske urade, da na podlagi potrjenih pravil¹ vabijo vernike k pristopu v novo družbo. V ta namen je bilo naročeno, da se na praznik sv. Rešnjega Telesa ali naslednjo nedeljo napravi primeren govor o namenu in važnosti te družbe. Po slovesnih večernicah istega dne so se sprejemali udje. Do konca tega leta se je vpisalo že do 4433 udov.

Za sedež in središče novi družbi je bila odločena stolna cerkev sv. Janeza Krstnika v Mariboru, kjer je vsako tretjo nedeljo v mesecu primerna pridiga za družbine ude in naslednji dan sv. maša z blagoslovom in molitvami za žive in mrtve ude.

Dne 6. rožnika 1881 se je družba priklopila dunajski nadbratovščini, 1. prosinca 1882 pa nadbratovščini v Rimu. Zatorej je naša družba deležna istih pravic in odpustkov, kakor oni dve.

Za vodstvo novoustanovljeni družbi je preč. knezoškofijstvo določilo te-le gospode: Lovrenca Herga, stolnega kanonika, za predsednika; Frančiška Ogradi-ja, takratnega špirituala v bogoslovnici, za predsednikovega namestnika, in Jožefa Heržiča, takrat pevovodja pri stolni župniji, za tajnika.

Izvolil se je pa tudi ženski odbor, ki ima skrbeti, da se ali brezplačno ali za primerno ceno zgotovi cerkvena oprava in drugo, kar je potrebno za olepšavo cerkev in dostojno službo božjo. V ta odbor so bile voljene: Gospa Ana Eichler za predsednico, gospodičina Emilija Venedikter namestnica,

¹ C. kr. namestništvo v Gradcu je predložena družbina pravila z odlokom dne 5. aprila 1881, št. 5240 vzelo na znanje.

gospodičina Marija Schmiderer, blagajničarka in tajnica; za prisednice pa: Gospa Krescencija Bradač, gspdčna Terezija Pöschl, gspdčna Marija Noss, gspdčna Karolina Wölfling, gospodičina Marija Posch in gspdčna Marija Ruhri.

Geslo družbino v besedi in dejanju so besede kraljevega pevca: Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše, in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo (Ps. 25, 8.)

2. Družbino delovanje leta 1882.

Družba vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa in v podporo ubožnih cerkev v lavantinski škofiji je začela svoje delovanje 16. jun. 1881. Ta dan je vsled kn. šk. ukaza dne 27. maja 1881 bilo naročeno, da se ima pomen in namen bratovščine vernikom razložiti in po slovesnih večernicah bogoljubni kristjani k pristopu povabiti. Beseda božja je padla na prav dobro zemljo; kajti iz vseh župnij mile naše lavantinske škofije so se verniki obojega spola v obilnem številu dali vpisati v prelepo bratovščino vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa, ki ima tudi namen, ubožne cerkve domače škofije in tudi drugod, zlasti v Bosni in Hercegovini s potrebno cerkveno obleko oskrbljevati, da se bo mogla božja služba spodobno opravljati.

Za izdelovanje cerkvene obleke ustanovljen ženski odbor je v družbi z drugimi ženami in gospodičinami iz Maribora in okolice marljivo delal in pripravljal cerkveno obleko, in sicer za to leto največ cekvenega perila, tako da se je že za obletnico mogla prirediti razstava teh izdelkov, katera se je odprla dne 25. junija 1882 v mestnem župnišču v pričujočnosti prevzvišenega in premilostnega gospoda knezoškofa, Jakoba Maksimilijana, preč. gg. stolnih kanonikov in mnogih udeležencev duhovnega in svetnega stanu. Razstava je v 8 dneh bila obilno obiskovana. Vse to spričuje, da smemo biti zadovoljni z uspehom in prvoletno delavnostjo družbe. Za vse to pa gre pred vsem zahvala Tistemu, ki je dal dober začetek, kateremu na čast je družba delala: Jezusu Kristusu, našemu božjemu odrešeniku, ki med nami milostno prebiva v najsvetejšem zakramentu. Njemu bodi vsa čast in slava sedaj in vekomaj! — Bodi pa tudi izrečena zahvala vsem veleč. gospodom poverjenikom, kateri so skrbno nabirali družbenike in mile darove; brez njihove podpore bi bil ves trud družbinega vodstva zastonj.

Izdelano in razstavljeno je bilo:

5 mašnih plaščev ali kazul, 2 plaščeka za ciborij, 3 plaščeki za spoved, 9 zvončnih trakov, 24 štol, 21 korokov, 17 dopetnic ali alb, 13 oltarnih pregrinjal, 60 naramnic ali humeralij, 12 korokov za strežnike, 106 telesnikov ali korporalov, 106 malih korporalov za pale, 156 kelihnih in 156 lavabo prtičev, 14 pasnikov, 16 oltarnih blazink, 16 oltarnih pogrinjal, 10 haljic za strežnike, 1 velum, 3 zagrinjala za presveto Rešnje Telo, precejšnje število cvetlic za okinčanje altarjev in dva venca za kazalnico ali monštranco.

Večji del te oprave se je razdelil med 29 cerkev lavant. škofije. Precejšnje število pa se je poslalo nadškofijstvu vrhbosenskemu v Sarajevu.

Dohodkov je to leto imela družba . . .	1413 gl. 16 kr.
Stroškov pa	1220 » 13 »
Preostalo je torej	193 gl. 03 kr.

3. Družbino delovanje leta 1883.

Minolo je drugo leto, kar je ustanovljena bratovščina vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa v naši škofiji. V tem letu je družba zopet dobro napredovala, ter je pridobila precejšnje število novih udov, kateri ob določenih urah Jezusa Kristusa molijo v najsvetejšem zakramentu božje ljubezni in kakor marljive bučelice donšajo mile darove za olepšanje hiše Gospodove, za pripravljane snažnega perila in dostojne cerkvene obleke, da se more služba božja spodobno opravljati. Koncem družbinega leta je v matično knjigo vpisanih 6296 družbenikov, kateri so v družbine namene na oltar božje ljubezni položili zdatni znesek 1531 17 kr. In ako pomislimo, da so iz nekaterih dekanij bili doposlani mili darovi, imena družbenikov pa se še niso objavila, se mora tedaj reči, da je število vseh udov gotovo še večje.

Ta misel nas mora z veseljem napolnjevati, pa tudi ob enem spodbujati, da ob določeni uri Jezusa Kristusa pobožno molimo v najsvetejšem zakramentu in da po mogočnosti donšamo mile darove v družbine lepe namene.

Družbeniki sicer že takrat postanejo deležni svetih odpustkov in drugih obilnih dobrot bratovščine, kadar so v družbo sprejeti, pa vendar je treba imena novih udov vsaj enkrat v letu naznaniti vodstvu bratovščine v Mariboru, da se vpišejo v družbino matico, ker to terjajo družbinska pravila. Kadar pa so enkrat vpisani, jih ni treba zopet objavljati.

Tukaj v Mariboru živče gospé in gospodičine, delavni udje bratovščine, so tudi v tem letu skrbno izdelovale in prirejale cerkveno perilo in obleko, katera je sedaj v razstavi na ogled postavljena. In da bodo mogle tudi za prihodnje leto primerne reči pripravljati, prosimo uljudno častita cerkvena predstojništva, ki zavoljo uboštvá ne morejo oskrbeti vsega potrebnega za svoje cerkve, da vsaj do novega leta naznanijo vodstvu bratovščine svoje želje, da se more na to ozir vzeti in zaželeno prirediti.

V tekočem letu je družba dobila v dar tri lepe oljnate podobe in marsikaj druge robe; posebno se mora omeniti, da so skoro vse čipke ali špice na korokih in albah ročno delo tukajšnjih gospá in gospodičin. Za vse to se tukaj izreka spodobna zahvala.

Iz graščinske kapele v Mariboru je družba kupila 5 kazul, 3 Marijine plaščke, 2 mašne bukve, kelih, velum in nekaj cerkvenega perila; kar se je vse porabilo za družbine namene.

Za ubožne cerkve v Bosni in Hercegovini je družba prejela precejšnje število ponošene cerkvene obleke in drugega cerkvenega blaga, za kar se tukaj očitno zahvali vsem milim darilcem in dobrotnikom. Te obleke še ni bilo mogoče do zdaj vse popraviti; pa vendar se bo to v kratkem zgodilo in po namenu darilcev odposlalo na odločeni kraj.

Iz tega družbinega poročila se lahko razvidi, da je družba vednega češčenja v naši škofiji res blagotvorna naprava, podobna rodovitnemu drevescu, ki se vedno lepše razvija in razcvita, ter že sedaj donša obilno sadu. Zato pa se ta prelepa bratovščina še zanaprej vsem živo priporoča, naj se vedno bolj širi in utrjuje, da se bo po njej vzbujalo dolžno češčenje in moljenje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu in da se bo očitna služba božja opravljala v dostojni obleki in na lepo okinčanih oltarjih, da bomo v resnici mogli reči s kraljevim pesnikom: »Gospod! ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo«, potem: »Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum. Moja duša hrepeni in koprni po hiši Gospodovi, moje srce in moje meso se veseli v živem Bogu!« Ps. 83.

Ženski odbor v Mariboru je v tem letu s pripomočjo 1839 gl. 20 kr. milih darov družbenikov za leto 1883 naslednje cerkveno perilo in obleko priredil:

21 mašnih plaščev ali kazul raznih barv, 18 alb, 24 korokov, 72 ramnic ali humeralij, 100 telesnikov ali korporalij, 100 malih korporalov za pale, 144 kelihovih in 144 za prtičev lavabo, 13 oltarnih blaznik, 3 zvončnih trakov, 23 stol raznih barv, 16 korokov za strežnike, 6 korokov za mežnarje, 2 talarja za mežnarje, 6 pa za strežnike, 12 rdečih, 5 pa črnih haljic za strežnike, 7 oltarnih predgrinjal, 7 pogrinjal in 10 pregrinjal, 7 plaščekov za spoved in 2 za ciborij, 18 pasnikov, 2 keliha, 3 oljnate podohe, 4 pajčolane za monštranco, venec in nekaj cvetic za sveče.

Vse te reči so bile na ogled v razstavi, ki se je otvorila dne 29. junija 1883 v stolnem župnišču v navzočnosti mil. knezoškofa Jakoba Maksimilijana in mnogobrojnega občinstva. Predsednik jo je otvoril s tem-le nagovorom:

Premilostljivi knez in škof!

Veselslavna skupščina!

Sv. pismo primerja katoliško cerkev gorčičnemu zrnu, iz katerega vzraste veliko drevo. Veje tega velikega drevesa se lahko smatrajo različna pobožna društva in cerkvene bratovščine, katerim je namen, gojiti versko življenje v cerkvi in opravljati bogoljubna dela krščanske ljubezni, da tako drevo prinese obilno sadu za časnost in večnost. Taka veja na velikem

drevesu sv. cerkve je tudi naša družba vednega češčenja, kateri je namen pospeševati pri udih in neudih spoznanje, ljubezen in češčenje Jezusa Kristusa v najsv. oltarskem zakramentu; zadostiti nekoliko za premnoge nečasti, ki se godé Jezusu v tem vzvišenem zakramentu, pa tudi podpirati ubožne cerkve s cerkveno obleko in opravo, da se služba božja more dostojno vršiti.

V kolikor je družba doslej dosegla ta svoj namen, je znano le Onemu, ki prebiva v najsv. zakramentu, ki vidi pobožnost, s katero družbeniki opravljajo svoje molitvene ure, kateri je sprejel tudi mile darove, ki so se darovali Njemu v čast.

Družbino vodstvo si je po močeh prizadevalo zadostiti družbinemu namenu. Vsako tretjo nedeljo je bil pouk v stolnici in naslednji dan sv. maša z blagoslovom za žive in mrtve ude. Velečastita duhovščina je goreče razširjala družbo, sprejemala nove ude, zbirala udnino za družbine namene. Na ta način je število udov narastlo do 6296 in prostovoljni darovi so znesli 1839 gl. 20 kr.

Posebno srečo je imela družba, da je našla dobro mater, ki ji je brezplačno odstopila prostor za shrambo cerkvene obleke. Ta dobra mati je velečislana gospdčna Marija Schmiderer. Tudi ta razstavni prostor je družba dobila brezplačno.

Vaša knezoškofovska milost blagovoli sprejeti najsrčnejšo zahvalo družbinega vodstva za blagohotno podporo. Pa tudi vsem drugim dobrotnikom in prijateljem družbe bodi izrečena dostojna zahvala. Bog plačaj!

Na ta prisrčen nagovor družbinega predsednika so milostlj. knez in škof odgovorili z jako ljubeznivimi besedami. Izrekli so najprej veselje, da je družba že v prvem letu tako lepo napredovala. Posebno zahvalo so izrekli blagim gospém in gospodičinam, ki niso štedile časa in truda, da bi kolikor najkusejše zgotovile obleko, namenjeno za službo božjo. Srčno zahvalo so izrekli tudi veleč. duhovščini za trud pri sprejemanju udov in pobiranju darov, kakor tudi čč. šolskim sestram za pomoč pri zgotavljanju cerkvene oprave.

K sklepu so pohvalili tudi trudapolno delovanje družbinega predsednika, ki je modro vodil družbo in tako zdatno pripomogel k njenemu prospevanju.

Leta 1883 je bilo v Mariboru škofijsko zborovanje, na katerem se je tudi družba vednega češčenja dušnim pastirjem in vernikom toplo priporočila.

4. Družbino delovanje leta 1884.

Prelep je namen, ki ga ima družba ali bratovščina vednega češčenja! Ona vzbuja spoznanje, ljubezen in češčenje do Jezusa

Kristusa v najsvetejšem zakramentu presv. Rešnjega Telesa in oskrbljuje za ubožne cerkve potrebne reči, da se more služba božja spodobno opravljati.

Kakor poprejšnji dve leti, si je tudi v tem letu družba prizadevala temu prevzvišenemu namenu ustreči. Družbeniki so z veseljem polagali mile darove na oltar božje ljubezni, s katerimi so blage roke krščanskih žen priredile lepo število cerkvene obleke, ki je tukaj očitno na ogled postavljena, naj bi se tudi drugi vneli za slavo božjo in čast hiše božje. Kar so pa družbeniki, katerih družba sedaj šteje 6970 udov, dobrega storili v drugem oziru, ko so ob določenih urah Jezusa Kristusa pobožno molili v najsvetejšem zakramentu, to je le Bogu samemu znano. Kdo more prešteti vse pobožne molitve in srčne vzdihljeje, vse daritve sv. maš in sv. obhajil, ki so jih družbeniki v teku celega leta opravili? Pa tudi, kdo prešteje vse milosti in dobrote, ki so jih od Jezusa Kristusa prejeli? Nad družbeniki vednega češčenja se spolnjujejo besede preroka Izaija: »Tisti dan bodete z veseljem zajemali vodo iz studencev Zveličarjevih.« (Iz. 12, 3).

Naj bi tedaj vsi, ki so se pridružili tej lepi bratovščini, ne opešali v ljubezni in češčenju do Jezusa Kristusa, ki noč in dan med nami prebiva v zakramentu presv. Rešnjega Telesa, da vsem, ki se mu bližajo, deli milost in usmiljenje; naj bi pa se tudi še drugi jim pridružili, ter Jagnje božje molili na sedežu njegove ljubezni, v najsvetejšem zakramentu. Saj vabi prerok David nas vse k temu studentu milosti, govoreč: »Pridite, pokleknimo in molimo, ter jokajmo, pred Gospodom, ki nas je vstvaril. Zakaj on je Gospod, naš Bog, in mi smo ljudstvo njegove roke in ovce njegove paše.« (Ps. 94).

Družba je priredila za razdeljenje ubožnim cerkvam v tekočem letu naslednjo cerkveno opravo: 26 kazul ali mašnih plaščev, 1 pluvijal, 20 raznih štol, 8 ogrinjal za blagoslov, 6 plaščekov za ciborije, 6 plaščekov za spoved bolnikov, 13 alb, 16 korokov, 60 humeralij, 36 korporal in pal, 144 purifikatorijev, 96 lavabo-prtičev, 30 pasnikov, 18 altarnih blazink, 4 altarna pogrinjala, 18 korokov za ministrante, 4 za mežnarje, 14 suknjic za ministrante, 20 rdečih in 13 črnih golirjev za strežnike, 8 antipendij in nekaj cvetlic.

Ubožnim cerkvam v Bosni je družba odposlala dne 8. aprila t. l. to le popravljeno cerkveno obleko: 29 kazul, 1 monštranco, 3 mašne kelihe, 1 posodo za obhajilo bolnih, 2 mašni knjigi, 1 pluvijal in 6 dalmatik ali obleko za levite. Temu je pridjala iz lastnega: 2 oljnati podobi, 5 korokov, 2 albi, 5 altarnih pogrinjal, 2 zvonška traka, 36 purifikatorij in lavabo prtičev, 8 humeralij, 8 plaščekov za spoved bolnikov, 2 plaščeka za ciborij in nekaj korporal.

5. Družbino delovanje leta 1885.

Naše največje bogastvo, najdražji zaklad, ki ga imamo tukaj na zemlji, je zakrament presvetega Rešnjega Telesa; ta zakrament je solnce službe božje, studenec vseh milosti in srce vse pobožnosti. Zato pa si tudi prizadeva sveta katoliška cerkev to največjo skrivnost svete vere, ta čudež božjega usmiljenja kolikor najbolj mogoče vredno častiti in slaviti, ter si šteje v posebno veselje in radost, ako jo njeni otroci v tem podpirajo, da ljubijo lepoto hiše božje in kraj prebivališča veličastva božjega, da si prizadevajo oskrbeti, česar cerkev potrebuje glede cerkvene obleke in druge priprave, da se more najsvetejša daritev svete maše spodobno in častljivo opravljati.

Tudi v tem letu si je družba vednega češčenja prizadevala temu prevzvišenemu namenu služiti. Družbeniki so z radostnim srcem pokladali svoje mile darove na altar božje ljubezni, da se za te darove oskrbi potrebna cerkvena obleka, in častitljivi odbor tukajšnjih žen in devic je priredil lepo število cerkvenega perila in druge mašne obleke, kakor jo tukaj v razstavi vidimo.

Z ozirom na to izreka podpisano družbino vodstvo vsem p. n. prijateljem in dobrotnikom družbe vednega češčenja za njihovo podporo, ter še posebej blagim gospóm, ki so se trudile pri izdelovanju cerkvene obleke, najsrčnejšo zahvalo in prosi vse blage dobrotnike in mile podpornike družbe, da zana-prej družbi naklonjeni ostanejo.

Češčen, hvaljen bodi vsaki čas
Najsvetejši božji zakrament!

Dohodkov je bilo v tem letu 1665 gld. 85 kr.; za to svoto se je naročilo:

18 mašnih plaščev, 13 ogrinjal, 22 stol, 6 plaščekov za spoved in 3 plaščeki za ciborij, 9 alb, 12 korokov, 32 humeralij, 18 korporalov, 36 pal, 106 purifikatorijev, 80 lavabo prtičev, 9 pasnikov, 14 altarnih blazink, 6 altarnih predgrinjal, 6 rdečih in 10 črnih suknjic za strežnike, 11 rdečih in 13 črnih golirjev za strežnike, 1 podoba Lurške matere božje, 1 mašne bukve.

6. Družbino delovanje leta 1886.

Slabi časi so, pa vendar se naše dni, posebno v naši lavantinski škofiji veliko stori v čast božjo za lepšanje cerkev in službe božje.

Tukaj v Mariboru ste se popravili dve cerkvi: stolna cerkev, ki je bila skoro popolnoma razdjana, je v teku tega leta vsa popravljena in prenovljena, da se njeni lepoti vsak čudi, ki jo ugleda. Druga je cerkev sv. Alojzija, v kateri imajo v mestu bivajoči Slovenci in dijaki svojo božjo službo; ta prostrana cerkev je s pomočjo blagih dobrotnikov v nekaterih tednih lepo barvana in altariji vsi prenovljeni, da jo je veselje gledati. Sliši se tudi, da dobi v prihodnjem letu še nov kameniti tlak.

— Ena cerkev, namreč šolskih sester pa je na novo pozidana. Ta cerkva je bila v resnici hitro postavljena, je prav lepa in pripravna za potrebo šolskih sester in njihovih gojenk, katerim je namenjena. Na malo gospojnico so jo prevzeli in premilostni knez in škof Njih ekcelencija slovesno posvetili, ter za službo božjo odredili. Drugi dan potem pa je bil položen vogelni kamen za novo kapelico, ki se sedaj zida pri občni bolnišnici za usmiljene sestre in njihove ljubljence, za bolnike.

Kakor v Mariboru, tako tudi drugod po škofiji se nove cerkve stavijo, stare popravljajo in oplešujejo, oskrbljujejo se nove orglje, zvonovi in druga cerkvena priprava in oprava. Vse to je živa priča, da še med nami živi krščanski duh pobožnosti in bogoljubnosti; priča temu je pa še posebej naša prelepa družba vednega čiščenja, katera že pet let blagotvorno dela v čast božjo in v prid vernikov. Ni skoraj župnije na Slovenskem, kjer ne bi imela svojih družbenikov, kateri z živo vero in s pobožnim srcem molijo ob svojih določenih dnevih in urah Jezusa Kristusa v zakramentu presvet. Rešnjega Telesa, ter z darežljivo roko prinašajo mile darove, da se za nje tukaj napravi cerkvena obleka in druge potrebščine, ki jih ubožne cerkve same ne morejo oskrbeti. Kakor družbina matica kaže, je sedaj 7602 družbenikov vpisanih, ki so letos zopet 1595 gl. 69 kr. milih darov zložili v zgoraj rečeno svrho, da se je tukaj omislila pripravna cerkvena obleka. Družbina razstava se je odprla meseca septembra ob navzočnosti mil. kneza in škofa, družbinega zaščitnika.

Res lepa naprava je ta družba, ki s tako malimi pripomočki toliko doseže. Krasni so mašni plašči, ki bodo tukaj razstavljeni; lepo in snažno je cerkveno perilo, ki je odločeno za porabo pri najsvetejši daritvi svete maše. Lehko se veseli vsakdo, ki je za to svoj dar poklonil; pa še bolj veseli bodo, ki bodo to lepo cerkveno robo prejeli, ter se je posluževali pri očitni službi božji; gotovo se bodo hvaležno spominjali dobrotnikov, in bodo za nje molili.

Pet let je, kar je ta družba ustanovljena v naši škofiji in v tem času je že marsikaj cerkvene obleke in perila se razdelilo potrebnim ubožnim cerkvam; da bo tedaj tudi zanaprej mogla družba dalje služiti svojemu lepemu namenu, so vsi družbeniki in blagi dobrotniki lepo prošeni, naj to koristno napravo podpirajo, da bo družbi mogoče tudi prihodnjič cerkveno obleko pripravljati in za potrebno perilo skrbeti. Vabijo se pa tudi vsi bogoljubni verniki, ki še niso vpisani, da se tej lepi bratovščini pridružijo, da se tako vseh duhovnih dobrot in milosti vdeležijo, ki jih Gospod svojim častilcem deli, zakaj preobilne so res milosti, ki jih družbeniki zadobijo, ko vsaki mesec ob določenem dnevu in uri Jezusa molijo v najsvetejšem zakramentu, ko klečijo pred sedežem milosti božje, ter svojega

Gospoda in Boga v duhu in resnici ponižno častijo in pobožno molijo, ga zahvaljujejo za prejete darove in si novih dobrot izprosijo za dušni in telesni blagor.

Izdelalo se je: 25 mašnih plaščev, 9 alb, 14 korokov za duhovnike, 6 korokov za strežnike, 144 purifikatorijev, 78 lavabo-prtičev, 36 korporalov, 72 humeralija, 7 pasnikov, 9 ogrinjal, 6 plaščekov za ciborij in 4 plaščeki za spoved, 15 stol, 7 suknjic za ministrante, 18 altarnih blazink, 7 antependij in 1 kadilnica.

7. Družbino delovanje leta 1887.

Z veseljem poroča vodstvo družbe vednega češčenja, da je v pretečenem letu družba zopet delovala z dobrim uspehom — primerno svojemu vzvišenemu namenu: pospeševala je češčenje presvetega Rešnjega Telesa in oskrbljevala cerkveno obleko, da se more služba božja spodobno opravljati.

V tej lepo prenovljeni stolni cerkvi v Mariboru, kjer je družbin sedež, se je služila vsaki mesec sveta maša z blagoslovom v družbin namen, ter so se opravljale posebne molitve za vse žive in pokojne družbenike. In ker družba ima obilno deležnikov po vseh župnijah lepe naše škofije, ni tedaj kraja, kjer ne bi družbeniki ob določenih urah molili Jezusa v najsvetejšem zakramentu.

Ako prav pomislimo, kar nas sveta vera uči, da je Jezus Kristus v zakramentu svetega Rešnjega Telesa resnično in bistveno pričujoč v podobi belega kruha, in da zato tukaj na naših altarjih prebiva, kakor na sedežu ljubezni in usmiljenja, da nam deli svoje milosti in dobrote, in da nam kaže, kako nas neskončno ljubi, ker je noč in dan — zmiraj pri nas; nas mora to nagibati, da ga v njegovi sveti hiši radi obiskujemo, da ga pobožno molimo, da ga zahvaljujemo za njegovo neskončno milost in ljubezen, in da v vseh svojih dušnih in telesnih potrebah in bridkosti pri njem pomoči iščemo, vsaj nas sam ljubeznivo k sebi vabi, rekoč: »Pridite k meni vsi, ki ste obteženi in trpite, in jaz vas bom poživil.«

Zares, prečudežna skrivnost in neskončna dobrota je ta najsvetejši zakrament! Tisti Jezus, katerega angeli v nebesih od obličja do obličja gledajo in molijo, je tukaj pri nas v posvečeni hostiji po svoji božji in človeški naravi pod ponižno podobo kruha pričujoč, da nas razsvetljuje in očiščuje, da nas tolaži v bridkosti in nadlogah, da se z nami sklene pri svetem obhajilu, ter nam deli svojo milost in večno življenje. Tako dopolnjuje svojo obljubo, ki jo je dal pred svojim trpljenjem, rekoč: »Nečem vas sirotic zapustiti —; glejte, pri vas sem do konca sveta.« — »Kdor zavživa moje meso in pije mojo kri, on ima večno življenje.«

Zato, krščanska duša! ki ljubiš svojega Boga, opusti nepotrebne shode in društva z ljudmi, pridi in obišči Jezusa v

zakramentu sv. Rešnjega Telesa vsaj ob nedeljah in ob zapovedanih praznikih, kadar prideš k očitni službi božji, okusi, kakor sladek je Gospod tistim, ki ga ljubijo. Vedi, da čas, ko se pogovarjaš z Jezusom, bo že tukaj tebi v največji dobiček, ob smrtni uri pa in celo večnost v neskončno tolažbo. Vedi, da kratka pa srčna molitev pred sv. Rešnjim Telesom ti bo več pridobila, kakor vsa druga opravila, če so še tako dobra. — Res je Bog povsod pričuje, in usliši vse naše molitve, kakor sam pravi: »Prositi in boste prejeli«, pa vendar je gotovo, da Jezus svoje milosti obilneje deli dušam, ki ga obiskujejo v tem presvetem zakramentu. — Pridi tedaj molit, o kristjan, kjer je Jezus v zakramentu iz ljubezni dan. — Tukaj svete so reči: Jezusa Telo in Kri; duša katera njega vživa, se ne pogubi. —

Namen družbe vednega češčenja pa je tudi skrbeti za primerno cerkveno obleko in druge priprave, da se more služba božja spodobno opravljati.

Tudi v tem oziru se je veliko storilo. Dasiravno so slabi časi, vendar je prihajalo iz vseh župnij obilno milih darov, s katerih pomočjo je družba priskrbela lepo število različne cerkvene obleke, ki se bo po dokončani razstavi ubožnim cerkvam razdelila; nekaj pa se je bo poslalo na vatikansko razstavo sv. Očetu v Rim kot vezilo k njihovi zlati maši.

Sv. Oče Leo XIII. bodo namreč obhajali ob koncu tega leta petdesetletnico svojega duhovništva. Za to slovesnost so se tudi v naši škofiji pobirali mili darovi, s katerimi se je oskrbelo lepo število cerkvene obleke in drugih potrebščin za službo božjo. Vse to se bo poslalo v Rim, da se v Vatikanu v družbi vseh drugih škofij katoliške cerkve iz vseh pokrajin zemlje razpostavi na ogled in po tem sv. Očetu pokloni kot vezilo sinovske ljubezni in srčne hvaležnosti, kar bodo sv. Oče porabili za svete misijone in sploh v podporo ubožnih cerkev po vsem širnem svetu. Eden del milih darov pa se bo izročil sv. Očetu kot miloščina ob godu njihove zlate maše, katero bodo sv. Oče za vse dobrotnike nebeškemu Očetu darovali.

Dohodkov je bilo 1843 gld. 39 kr. Naročila se je ta-le cerkvena oprava:

56 mašnih plaščev, 33 stol, 8 plaščekov za obhajalni kelih, 1 vesperale, 7 plaščekov za spoved, 12 vela, 24 alb, 32 korokov, 84 humeralijev, 190 purifikatorijev, 111 lavabo-prtičev, 40 korporalijev, 2 mašne bukve, 2 keliha, 1 preproga, 3 kadihnice, 1 ciborij, 5 razpel, 8 svečnikov, 2 monštranci, 1 kropilnik, 2 mali svetilnici, 4 zvonski traki, 9 oltarnih pogrinjal, 16 altarnih blazink, 7 suknjic za strežnike, 10 korokov za strežnike.

8. Družbino delovanje leta 1888.

Družba vednega češčenja je dovršila svoje sedmo leto. Koliko da je v tem času pripomogla k potrjenju vere, pobožnosti in ljubezni do Jezusa v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa pri vernikih naše škofije, znano je le Bogu samemu.

Družbin odbor si je prizadeval pospeševati družbine namene, in da se ni zastonj trudil, pričajo obilni mili darovi, za katere je bila prirejena cerkvena obleka, ki se je razdelila ubožnim cerkvam naše škofije, da se more služba božja spodobno opravljati.

Družba je imela vedno pred očmi besede kronanega pesnika: »Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo.« (Ps. 25, 8). In udje so vedno klicali z veselim srcem: »Kako ljubezniva so tvoja bivališča Gospod vojskinih trum. Duša moja hrepeni in koprne po šotorih Gospodovih. Srce moje in meso moje se raduje v živem Bogu.« (Ps. 83, 2).

Komu pa se imamo zahvaliti za vse to, kar je družba storila do seh dob za poveličanje slave božje? Pred vsem Gospodu Bogu, od katerega vsak dobri dar pride, on je blagoslovil družbino delovanje; potem pa Njih Ekscelenci prevzvišenemu knezu in škofu, našemu premilemu višjemu pastirju, kateri so vpeljali družbo vednega česčenja v naši škofiji s pastirskim listom dne 27. januarja 1881, ter jo goreče priporočili vsem dušnim pastirjem in vernikom, in jo tudi ves čas gojili in podpirali očetovsko.

S hvaležnim srcem in z gorečo pobožnostjo bodo torej udje te družbe praznovali preveselo slovesnost zlate sv. maše, 50-letnega duhovniškega jubileja, ki ga bodo skoro obhajali Njih prevzvišenost, naš premilostljivi knez in škof, ustanovitelj naše družbe in njen velikodušni dobrotnik. In kakor so o priliki zlate svete maše Najvišjega pastirja, svetega očeta Leona XIII. priredili verniki celega sveta vatikansko razstavo, ter tako izrazili svojo otroško ljubezen, udanost in spoštovanje do glavarja svete katoliške cerkve; enako je priredila družba vednega česčenja lavantinske škofije povodom veselega 50-letnega duhovniškega jubileja Njih milosti prevzvišenega kneza in škofa zlato-mašnika s pomočjo milih darov vseh vernikov naše škofije letošnjo razstavo cerkvenih oblačil, da s tem izjavi svojo najpristrčnejšo ljubezen in počesčenje, svojo preponižno hvaležnost in udanost do Njih prevzvišenosti, preslavnega zlato-mašnika.

Kar se tiče letošnje družbine delavnosti, more vodstvo zopet veselo poročati, da so družbeniki tudi v tem letu obilno prilagali mile darove za družbine namene; in tisti, ki je pohvalil ubogo vdovo v templju, katera je darovala samo dva vinarja, je tudi gotovo z dopadenjem gledal na blage darovalce, ter je blagoslovil njih in njihove mile darove, kajti bili so darovani le njemu in v njegovo čast in slavo.

Tu še bodi omenjeno, da je neznana dobrotnica gospej predstojnici nekega dne v cerkvi v roko stisnila lepi dar 100 glđ.

v družbine namene, in da so tudi nekatere župnije v ta namen poklonile prav obilne doneske.

Tem, kakor tudi vsem p. n. dobrotnikom in družbinim prijateljem, posebno blagemu odboru gospâ bodi s tem izrečena najsrčnejša zahvala, ter bodi tudi v prihodnje družba vednega česčenja spodobno priporočena.

Konečno naj še se dostavi, da so razstavljeno cerkveno obleko večjidel izdelale častite šolske sestre v Mariboru, ki imajo dovoljno izbiro cerkvenih reči na razpolaganje, ter morejo vsakemu povoljno in po ceni ustreči, kdor česa potrebuje.

Dohodkov je bilo 1809 gl. 79 kr., za katero svoto se je izdelala ta-le mašna oprava:

20 mašnih oblačil, 10 alb, 15 raketov, 4 vela, 8 plaščekov za ciborije, 16 stol, 1 pluvijal, 2 dalmatiki, 84 purifikatorij, 60 lavabo prtičev, 24 korporalij, 24 malih korporalij, 46 humeralij, 20 pasnikov, 2 mašni knjigi, 4 altarni pulti, 9 raketov za strežnike, 12 suknjic za strežnike, 8 altarnih blazink-2 predgrinjala. — Pri tem je odbor ozir jemal bolje na dobroto blaga in tvarine, kakor na obilnost in množino oblačil. Naj bi se pa tudi oskrbele povsod pripravne omare, da bi se mašna obleka po dolgem polagala in hranila, tako bo dolgo lepa ostala.

9. Družbino delovanje leta 1889.

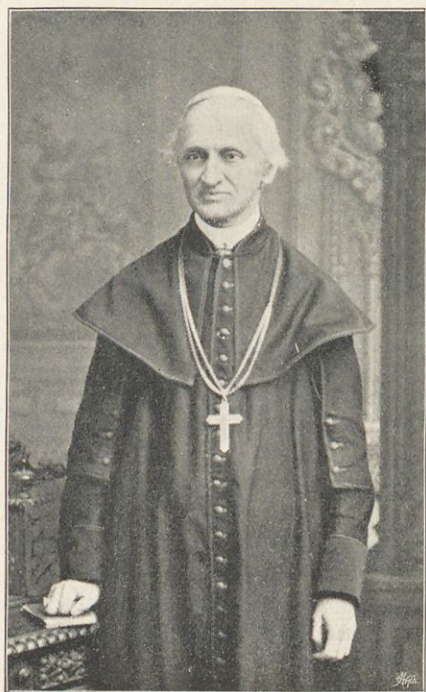
Vsako leto razpošilja družba vednega česčenja svojim udom letno poročilo, kateremu je namen: prvič družbenike spodbujati h goreči ljubezni in pobožnemu česčenju presvetega Rešnjega Telesa; drugič poročati jim o društvenem stanju in delovanju.

V dosego prvega namena naj pripomorejo društveniki s tem, da redno opravljajo svojo molitveno uro, da so, kolikokrat le mogoče, pobožno pri sv. maši, prejemajo vredno sv. obhajilo, obiskujejo Jezusa v presv. zakramentu pričujočega — z eno besedo: da se poslužujejo vsake priložnosti, Jezusa v presv. Rešnjem Telesu pobožno počastiti. V stolni cerkvi v Mariboru, glavnem sedežu družbe, je vsak mesec vsaj enkrat — navadno tretjo nedeljo vsakega meseca — pouk za družbenike; tudi se enkrat na mesec služi daritev sv. maše na družbeni namen, za vse žive in mrtve družbenike in dobrotnike.

Kar se tiče družbenega stanja, mora vodstvo s hvaležnim srcem pripoznati, da je Bog tudi preteklo leto očividno blagoslovil družbo in njeno delovanje. Število družbenikov se je zopet zdatno namnožilo; iz vseh župnij naše lepe škofije so dotekali obilni mili darovi: nekatere župnije, na pr. Žalec, Trbovlje, Ruše, Št. Peter pri Radgoni in Stranice so poklonile družbi še večje svote, da se jim je moglo oskrbeti več cerkvene oprave. Tudi v oporoki se je družbe spomnila gospodičina Avg. Forčnik v Mariboru, ter ji je volila državno obveznico za 100 gl.

Jakob Maksimilijan Stepischnegg,
knez in škof lavantinski, 1862—1889,
ustanovitelj družbe vednega češčenja za
lavantinsko škofijo.

Došlo je pa tudi nenavadno mnogo prošenj za podporo, da družba, akoravno bi rada, vendar ne bo mogla vsem prošnikom ustreči.

Ko tedaj društveno vodstvo vsem p. n. družbenikom in dobrotnikom, posebno pa slavnemu odboru mestnih gospâ izreka najsrčnejšo zahvalo za njih trud in sodelovanje, ponavlja zopet ponižno prošnjo do vseh, da tudi znanprej društvu zvesti ostanejo in si po svoji moči prizadevajo, podpirati društvene namene, da bode vedno bolj spoznan, ljubljen in hvaljen Jezus v najsvetejšem zakramentu altarja.

K sklepu se društveno vodstvo še s prisrčno hvaležnostjo in otroško ljubeznijo spominja rajnega prevzvišenega knezoškofa Jakoba Maksimilijana, ki so družbo ustanovili in do svoje smrti velikodušno podpirali. Ljubi Jezus naj jim obilno povrne v nebesih, kar so na zemlji storili v njegovo čast. Družbeniki pa se jih naj hvaležno spominjajo v svojih molitvah.

Dohodkov je bilo 2713 gld. 13 kr. Naročila se je ta-le cerkvena oprava:

27 kazul, 12 alb, 12 roketov, 7 vel, 2 plaščeka za ciborije, 2 plaščeka za spoved, 21 štol, 3 pluvijali, 4 dalmatike, 170 purifikatorijev, 100 lavabo prtičev, 48 korporalij, 48 malih korporalijev, 60 humeralijev, 16 pasnikov, 1 mašne bukve, 2 mašne bukve za črne maše, 8 altarnih pultov, 16 roketov za strežnike in mežnarje, 12 suknjic za strežnike, 4 oltarne blazinke.

Knez in škof dr. Jakob Maksimilijan Stepišnek.

Preden sklenemo poročilo za leto 1889, moramo še izpregovoriti nekoliko o blagem ustanovitelju in velikodušnem podpiratelju družbe vednega češčenja, knezu in škofu lavantinskem dr. Jakobu Maksimilijanu Stepišneku, katerega je božja Previdnost dne 28. rožnika 1889 poklicala iz tega sveta.

Knez in škof Jakob Maksimilijan so se rodili dne 22. m. srpana 1815 v Celju. Po izvrstno dokončanih šolah so bili dne 2. v. srpana 1838 pri sv. Andražu na Koroškem posvečeni v mašnika. Tri leta (1836—1839) so bili v višjem duhovskem zavodu sv. Avgušтина na Dunaju, kjer so postali tudi doktor sv. bogoslovja. Potem so bili eno leto kapelan pri Novi cerkvi pri Celju in sedem let (1840—1847) kn. šk. dvorni kapelan in konzistorijalni tajnik pod knezoškofi Ignacijem Frančiškom Zimmermannom, Frančiškom Ksav. Kutnarjem in Antonom Martinom Slomšekom.

Že leta 1847 so postali kanonik kn. šk. lavantinskega kapitlja, dne 21. listopada 1861 pa infulirani stolni dekan. Po smrti Antona Martina Slomšeka so jih takratni solnograški nadškof Maksimilijan Jožef imenoval dne 21. grudna 1862 za

knezoškofa lavantinskega, in so dne 18. prosinca 1863 sprejeli škofovsko posvečenje v Solnogradu. V veliko veselje svojih škofljanov so leta 1888 slovesno praznovali zlato mašo svojega mašništva in srebrno mašo svojega škofovanja. Sv. oče Pij IX. so jih imenovali za svojega asistenta, cesar Franc Jožef I. pa jim je podelil leta 1879 veliki križ Franc-Jožefovega reda, leta 1883 pa čast cesarskega tajnega svetovalca.

Tu podamo kratek pregled o njih plodonosnem delovanju za škofijo. Dne 17. grudna 1863 so ustanovili sklad v podporo dosluženih in iznemoglih duhovnikov ter so v ta namen darovali 9850 gld. Leta 1860 ustanovljenemu »Katoliškemu društvu gospâ v Mariboru« so bili dolgoletni dobrotnik in zaščitnik. Leta 1863 so vpeljali v Maribor šolske sestre tretjega reda svetega Frančiška Asiškega ter so jih z besedo in dejanjem krepko podpirali. Leta 1878 so poklicali šolske sestre tudi v svoje rojstno mesto Celje, kjer so jim sami kupili hišo. Meseca listopada leta 1871 se je ustanovilo tiskovno društvo, kateremu so darovali 400 gld. Leta 1873 so ustanovili duhovniško podporno društvo, kateremu so ob svoji zlati maši darovali 2000 gld. za pozidanje duhovniške bolnišnice. Leta 1877 so ustanovili v Mariboru deško semenišče Maksimilijanum-Viktorinum, kateremu so s pismom dne 20. kimovca 1877 darovali 2000 gld. Leta 1881 so, kakor je že omenjeno, vpeljali družbo vednega česčenja. Leta 1883 so sklicali škofijsko zborovanje. Za prenovljenje stolne cerkve v Mariboru, ki se je srečno izvršilo leta 1885 in 1886, so kot patron darovali znatno svoto 10.000 gld.; razven tega so kupili krasno okno v prezbiteriju, ki je veljalo 1846 gld., za nov gotični veliki altar so tudi darovali 6000 gld.

Kakor so bili blagodarni v življenju, tako tudi ob smrti. V svoji oporoki z dne 28. v. srpana 1886 so imenovali za glavnega dediča svojega premoženja kn. šk. deško semenišče. Razven tega so namenili večje ali manjše svote še za druge dobrodelne naprave.

Ni čuda, da je ljubeznivemu in za vse dobro vnetemu višjemu pastirju cela škofija skušala izraziti svojo udanost in spoštovanje o priliki zlatega mašniškega in srebrnega škofovskega jubileja leta 1888.

Stolni kapitelj je v prisrčni okrožnici dne 17. listopada 1887 povabil vse dušne pastirje, da z zunanjim znamenjem pokažejo ljubezen in udanost svojemu dušnemu očetu in nadpastirju. Naj torej pripomorejo s prostovoljnimi prispevki, da se visokemu jubilarju poda zlat kelih, znamenje ljubezni in hvaležnosti, ki bo sto in stoletja pričal, da je pod vlado Jakoba Maksimilijana bila lavantinska duhovščina s svojim škofom eno srce in ena duša.

Navdušeno se je odzvala duhovščina temu povabilu in v kratkem času se je nabralo 2796 gld. 17 kr. Za to svoto se je

naročilo: 1. Dragocen zlat kelih v gotičnem slogu za 2434 gld. 2. Mašne bukve z zlato obrezo in s srebrom okovane za 132 gld. 40 kr. 3. Dve z zlatom vezeni oltarni blazinici za 135 gld. Preostala svota se je izročila stolni župniji za olepšavo cerkve.

V prirčnem pismu z dne 2. v. srpana 1888 so se milostljivi nadpastir zahvalili duhovščini na darovih, s katerimi jim je izrazila svojo udanost in spoštovanje.

A že leto dni potem je lavantinska škofija žalovala ob mrtvaškem odru svojega nadpastirja.

10. Družbino delovanje leta 1890.

»Češčen in hvaljen bodi vsaki čas najsvetejši božji zakrament!« S tem pozdravom podaja družba vednega češčenja svojim udom deveto letno poročilo o društvenem stanju in delovanju.

Namen družbi vednega češčenja je najlepši in najveličastnejši, ki se da misliti; prizadeva si namreč, vnemati verne kristjane, da vedno bolj spoznavajo, ljubijo, hvalijo in častijo Jezusa v presvetem zakramentu med nami pričujočega. Ta namen želi družba doseči s tem:

1. da svoje ude napeljuje in opominja, naj pobožno molijo Jezusa v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa. Kakor angeli in svetniki v nebesih pred prestolom božjega veličastva neprenehoma »Svet, svet, svet« prepevajo; tako društveni udje v nepretrgani vrsti vsako uro po dnevu in po noči s pobožno molitvijo častijo kralja vseh kraljev, ki je postavil med nami sedež milosti (Hebr. 4, 16), na katerem hoče med nami prebivati. Na ta način se želijo ljubemu Jezusu vsaj nekoliko zahvaliti za neskončno ljubezen, ki nam jo skazuje v tej presveti skrivnosti, in zadostovati za brezštevilna zaničevanja i zasramovanja, ki jih mora prenašati dan na dan v tem presvetem zakramentu.

S hvaležnim srcem do Boga mora družbeno vodstvo pripoznati, da šteje naša družba udov po vseh delih obširne škofije, kakor je to razvidno iz pridjanega pregleda. Število vseh udov je 7957; v tem letu jih je pristopilo na novo 455. Gotovo jih je še več, ki pa še niso vpisani v matičini knjigi. Zato se ob tej priliki prijazno opozarjajo čč. gg. dušni pastirji, da vsaj enkrat vsako leto pošljejo zapisnik novih udov družbenemu vodstvu, da se vpišejo v matično knjigo, sicer bi se ne udeležili družbenih dobrot. Izraža se tudi želja, da bi se vsaj po župnijah, po katerih je obilnejše število udov, vpeljal kratek pouk s skupno molitveno uro, ako ne vsak mesec, kakor na sedežu družbe

vednega češčenja v Mariboru, vendar vsaj nekaterekrat, postavim po kvaternih nedeljah.

2. Da skrbi revnim cerkvam za potrebno cerkveno opravilo. Zakaj pa želi sv. cerkev tako slovesno in sijajno opravljati službo božjo, zakaj tako lepo kinča svoje altarje? Na to vprašanje vernemu srcu ni treba obširno odgovarjati. Vsak katoličan ve in spozna, da je hiša božja in v njej altar tisti sveti kraj, na katerega Sin božji vsak dan pride z nebes v nekrvavi daritvi. O kako veličastna in sveta je ta skrivnost! Vse zlato in vsi biseri celega sveta ne zadostujejo, da bi vredno počastili Tistega, ki je svojo dragoceno krv daroval za nas, in ki v svoji neizmerni ljubezni še vedno hoče med nami ostati. Čim globokeje se Sin božji poniža iz ljubezni do nas, ter se skriva v neznatne podobe kruha in vina, tem bolj goreče si morajo njegovi otroci v hvaležni ljubezni prizadevati, da darujejo najlepše in najdražje, kar imajo, da kinčajo njegove altarje in poveljujejo službo Božjo.

Želeti je torej, da se družba, ki si stavi ta namen, vedno bolj širi po vseh krajih naše lepe škofije, da bode vedno bolj in bolj »češčen in hvaljen vsaki čas najsvetejši božji zakrament«.

K sklepu se društveno vodstvo še preponižno in prisrčno zahvaljuje Njih kn.-šk. milosti, prečastitemu in preljubljenemu višjemu pastirju, ki so po svoji očetovski skrbi za vse, kar je v stanu, pobožno krščansko življenje vnemati, radovoljno prevzeli pokroviteljstvo naše družbe.

Ravno tako se društveno vodstvo spodobno zahvaljuje častitim udom in vsem, ki so kakor že koli pospeševali društvene namene, — posebno pa še visoko spoštovanim gospem, ki se niso vstrašile mnovega truda in mnogih žrtev, ter so zopet oskrbele obilo prelepe oprave v podporo revnim cerkvam. Posnemale so skrbno ženo, o kateri govori Salomon v svojih pregovorih (31. pogl.) rekoč: »Poišče si volne in prediva in dela po umetnosti svojih rok..... Svojo roko steguje po imenitnih rečeh«. Da, kaj imenitnega in velikega je, skrbeti za lepoto hiše božje in za lepoto njegovih altarjev; kaj velikega je, ako bi tudi to, kar se daruje, bilo samo ob sebi malo. Zato »naj jo očitno hvalijo njena dela« — gotovo, hvalile jih bodo krščanske občine, katerih cerkve se bodo obdarovale s tem, kar so pripravile njihove pridne roke; ljubi Zveličar pa jim bo obilno povrnil vse, kar so blagih src storile v njegovo čast.

Dohodkov je bilo 1637 gld. 73 kr. Cerkevne obleke se je izdelalo:

22 mašnih plaščev, 13 alb, 18 roketov, 4 vela, 10 plaščekov za ciborije, 2 plaščeka za spoved, 19 štol, 1 pluvijal, 102 purifikatorij, 78 lavabo prtičev, 52 korporalij, 40 malih korporalij, 60 humeralij, 8 pasnikov, 2 mešne bukve, 5 altarnih pultov, 17 roketov za strežnike in mežnarje, 15 suknjic za strežnike, 4 altarne blazinke, 2 zagrinjala za monštranco, 6 zvonskih trakov.

Nagovor

milostljivega kneza in škofa Mihaela, družbinega zaščitnika,
pri otvoritvi razstave cerkvene obleke dne 6. vinotoka 1890.

Predragi v Gospodu!

Srčno razveseljen in pobožno ginjen prisostvujem danes prvokrat kot nadpastir lavantinske škofije slovesni otvoritvi razstave cerkvene obleke, ki jo je priredila hvalevredna družba vednega češčenja letos že devetokrat.

Pred vsem me kot škofa sili moje srce, da izrečem iskreno zahvalo neumorno delavnemu družbinemu predstojništvu, kakor tudi vsem soudom te lepe in pobožne družbe. Svojo nadpastirsko zahvalo izrekam velecenjeni in velezaslužni blagajničarki, gospodičini Mariji Schmiderer in vrlo delavni prisednici Tereziji Pöschl. Istotako izrekam svojo škofovsko zahvalo spretnemu predstojniku, veleč. gosp. kanoniku Lavrenciju Hergu, kakor tudi obema odbornikoma, ki sta ga z besedo in dejanjem podpirala, veleč. gosp. stolnemu župniku Filipu Jakobu Bohincu in veleč. gosp. ravnatelju bogoslovnice Karolu Hribovšku.

Dalje izrekam dostojno zahvalo blagim in v umetnosti veščim gospem in gospodičinam, ki so z molitvijo ali z denarnimi darovi, ali pa s šivanjem, pletenjem in z vezenjem sodelovale pri družbi v preteklem letu.

Dvojni namen je skušala družba doseči. V teženju po tem dvojnem namenu posnemajo družbini udje preblazeno devico in mater božjo Marijo, ki je božje dete Jezusa negovala in oblačila, ob enem pa mu kot Bogu neprenehoma služila z molitvijo. Da to dvojno nalogo vsako leto izpolni, si goreče prizadeva družbino vodstvo kakor tudi udje. Ker družbino delovanje velja pred vsem onemu, kar je najvzvišenejše in najvišje, to je: Jezusu Kristusu v skrivnostnem, presvetem altarskem zakramentu. Kaj bi moglo biti višjega, vzvišenejšega, kakor ljubiti in hvaliti, častiti in moliti Jezusa v najsv. zakramentu, v tem večnem spominu njegove božje ljubezni? In ta namen skušajo družbini udje doseči z opravljanjem molitvenih ur pred tabernakljem.

O, koliko blagoslova se pač razliva iz tabernaklja črez celo škofijo, če blizu devet tisoč udov opravlja z vsem spoštovanjem, ljubeznijo in pobožnostjo svoje predpisane ure, če mu vsaj nekoliko dajejo hvalo za njegovo neštevilnokrat izkazano, neizmerno ljubezen in če mu vsaj nekoliko zadostujejo za razžaljenje in nečast, ki mu jo dela nehvaležni svet v najsvetejšem zakramentu, v katerem je resnično, dejanski in bistveno pričujoč!

Udje naj le vedno častijo in slavijo Jezusa Kristusa v tem prečudežnem zakramentu, kakor so to storili sv. Frančišek Asiški, sv. Tomaž Akvinski, sv. Alojzij, sv. Paskal Bajlonski

in drugi. V tem ne bodo nikdar dovolj storili, kakor pravi prelepa hvalna pesem »Hvali Sijon«:

»Hvali Sijon Rešenika,
Hvali vodja in Pastirja
S petjem slave in časti.
Kakor moreš, tako hvali,
Saj mu vredne hvale dali
Vendar še ne bomo vsi«.

A tudi druga družbina naloga je sveta. Družbini udje si namreč prizadevajo oskrbeti potrebno opravo in obleko za pristojno opravljjanje službe božje. S tem nekako polagajo božjemu detetu Jezusu obleko v jaslice, s tem skrbijo nekako za časne potrebe Zveličarjeve, ki prebiva v sv. zakramentu.

Tudi v tem ne more človek nikdar dovolj storiti. Ta skrivnost je namreč tako vzvišena in častitljiva, da nobena dragocenost na zemlji ni zanjo prelepa in predraga. Res, nekaj nad vse velikega je olepšava hiše božje, olepšava altarja in tabernaklja. V ta namen darovani dar donese tisočerno plačilo za čas in večnost. Gospod bo pobožnemu darovalcu cerkveno obleko, ki jo je daroval, enkrat zamenil z gostovanjskim oblačilom nebeške gostije, kakor se je nekdanj sv. Martinu prikazal v tisti obleki, ki jo je bil svetnik daroval revežu.

Plačilo, ki čaka družbine ude, je pač vredno, da delujejo s tem večjo vnemo in nepremakljivo stanovitnostjo. Jaz pa želim, da se družba, ki ima tako vzvišeno nalogo, v škofiji vedno bolj širi. Naj torej raste, procvita in prinese obilni sad v prihodnjem letu!

S tem odvarjam bogato razstavo in k sklepu podelim prisotnim in odsotnim udom svoj nadpastirski blagoslov v znamenje moje iskrene hvaležnosti in v zagotovilo nebeškega blagoslova.

11. Družbino delovanje leta 1891.

Družba vednega češčenja ima prelepi namen: pospeševati češčenje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu, ter skrbeti za primerno cerkveno opravo in za lepoto hiše božje.

Temu dvojnemu namenu ustreči prizadevala si je družba vednega češčenja tudi v tekočem letu. Njeni družbeniki so obiskovali in molili Jezusa Kristusa v zakramentu njegove božje ljubezni ob določenih urah, pristopali so večkrat k mizi Gospodovi, in prinašali so skrbno mile darove, s katerimi se je priredilo cerkveno perilo in druga mašna oprava, da se more služba božja opravljati, kolikor mogoče, spodobno in dostojno.

Kako lepo prospeva in napreduje ta bogoljubna bratovščina, je razvidno iz tega, ker ji je letos zopet priraslo 490 udov, in družba šteje sedaj 8468 deležnikov. O tej priliki se

zopet prosijo p. n. blagi podporniki in prijatelji, da nabirajo novih udov ter jih enkrat v letu blagovoljno naznanijo družbinemu načelnilstvu v Mariboru, da se vpišejo v matično knjigo, kakor to zahtevajo družbina pravila, ker sicer ne bi bili deležni odpustkov in duhovnih dobrot, ki so podeljene tej bratovščini. Umestno je tudi in priporočuje se, da ima vsaka župnija svoj zapisnik tamošnjih udov, da se razvidi, kako družba tamkaj prospera.

Dasiravno se vsako leto priredi, ter ubožnim cerkvam razdeli lepo število cerkvenega perila in druge oprave, vendar še se nahajajo župnije, kjer je cerkvena oprava jako slaba, postarana in ponošena, da ni primerna za presveto opravilo, za katero je namenjena. Zato pristavi podpisano ravnateljstvo, ko se zahvaljuje za dosedanjo podporo, preponižno prošnjo: naj bi tudi zanaprej dušni pastirji pospeševali to prekornostno družbo, po kateri se oživlja in utrjuje prava vera, povzdiguje očitna služba božja, vnema pobožnost, gojijo vse čednosti bogoljubnega življenja, ter tako nabirajo neminljivi zakladi za večnost.

K sklepu bodi izrečena prisrčna zahvala vsem blagim dobrotnikom in posebej blagim gospém in gospodičinam, ki so iz ljubezni do Jezusa se trudile in prirejale cerkveno opravo. Božji Zveličar naj vsem povrne tisočero tukaj na zemlji in nekdam v svetih nebesih!

Dohodkov je bilo v tem letu 1637 gl. 73 kr. Razdelilo se je:

24 m. plaščev, 16 alb, 14 roketov, 6 vel, 3 plaščeki za ciborije, 4 plaščeki za spoved, 10 štol, 2 pluvijala, 2 dalmatiki, 120 purifikatorij, 84 lavabo prtičev, 50 korporalij, 50 malih korporalij, 72 humeralij, 10 pasnikov, 1 mašne bukve za pokojne, 6 altarnih pultov, 14 roketov za strežnike in mežnarje, 12 suknjic rdečih, 6 modrih za strežnike, 2 altarni blazinki, 2 rdeči suknji za mežnarje, 2 antipendija.

Nagovor

milostljivega kneza in škofa Mihaela, družbinega zaščitnika, pri slovesni otvoritvi razstave družbe vednega češčenja dne 5. vinotoka 1891.

Predragi v Gospodu!

S srčnim veseljem prisostvujem danes drugokrat kot nadpastir lavantinske škofije slovesni otvoritvi razstave cerkvene obleke prelepe in hvalevredne družbe vednega češčenja najsvetejšega altarskega zakramenta, ki jo je s srečnim uspehom priredila sedaj že desetokrat.

Prava slast mi je danes tukaj biti, da s tem pokažem, kako ta krasna družba — smel bi jo imenovati altarsko družbo — zasluži mojo nadpastirsko skrb, ker me izvrstno podpira v izpolnjevanju ene najvažnejših dolžnosti, namreč v vedno večjem češčenju zakramenta ljubezni in olepšavi hiše

božje. Res, vse hvale in zahvale je vredna ta prelepa družba, ki stoji na tistem temelju, na katerem sloni vse cerkveno redovništvo sploh, in to je zlato vodilo, vzeto iz pravil sv. Benedikta, očeta menišтва na zahodu: Moli in delaj!

Moli! Lavantinski altarski družbi je prva naloga vedno češčenje najsvetejšega altarskega zakramenta. Udje opravljajo svoje molitvene ure pred Najsvetejšim ob različnem času po noči ali po dnevi, v resnici ali pa vsaj v duhu v cerkvi pred tabernakljem. S tem hočejo posnemati neprestano moljenje zveličanih duhov v nebesih ter božjemu Zveličarju neprenehoma zadostovati za vse žaljenje in razžaloščenje, ki se mu godi v tej največji skrivnosti. Razven tega je še vsak mesec poučljiv in vspebuden nagovor in sv. maša z blagoslovom za žive in mrtve soude.

Kdo izmed vas, predragi, more dopovedati, koliko milosti in tolažila teče iz tabernakljev čez vso škofijo, če tisoč in tisoč udov v vsej ponižnosti in ljubezni opravlja svoje navadne ure in zahvaljuje Boga v tej sv. skrivnosti za premnoge izkaze njegove neskončne ljubezni ter mu zadoščuje za premnoge nečasti, ki se mu gode v prevzvišenem altarskem zakramentu?

Izrekam svojo škofovsko zahvalo velečislанemu družbinemu predstojništvu kakor tudi vsem udom za vestno izpolnjevanje prve in uprav svete naloge ter vse lepo prosim, naj z vso močjo in silo svoje do najsvetejšega zakramenta goreče ljubezni delujejo, da se po njihovem lepem vzgledu češčenje zakramenta vseh zakramentov vedno bolj širi in spopolnjuje, ker v sedanjih časih, ki imajo tako malo vere, upanja in ljubezni, nujno potrebujemo posebnega blagoslova od najsv. zakramenta.

Delaj! Družba vednega češčenja nima samo namena moliti, ampak tudi delati za Jezusa. Njena druga naloga je: skrbeti za dostojno opravo ubožnih cerkev naše škofije. S tem drugim, veleznamenitim delovanjem se hoče družba ravnati po besedah psalmistovih: Ljubim lepoto hiše božje. (Ps. 25, 8).

Vsak izmed vas, predragi, je gotovo že bral ali slišal o sv. suknji, ki je ravno sedaj razstavljena v mestu Trijeru, kamor roma na stotine in tisoče ljudi, da izkažejo svoje počeščenje častitljivi svetinji. Primerna drugarica one velepomembne razstave v Trijeru je današnja razstava cerkvene obleke v Mariboru. Kajti tudi tu se gre za obleko Gospodovo v njegovih služabnikih in namestnikih pri božji službi, zlasti pri najsvetejši daritvi sv. maše in deljenju najsvetejšega zakramenta. Tudi v naši družbi se tke sveta obleka Kristusova, kakor je mati božja napravila ono obleko, ki še jo dandanes častijo pobožni katoličani v Trijeru.

Da, vsi poti, vse skrbi in ves trud, vsak ubodec s šivanko, vse ponočne ure, ki so darovane družbini službi, vse

to so dejanja in izkazi češčenja za dragoceno obleko Jezusa Kristusa.

Predragi v Gospodu! Če božji Zveličar posvetno, že morda ponošeno obleko, ki jo iz ljubezni do njega podarimo ubogemu, da si pokrije svoj život, tako visoko ceni, kakor da bi njega samega oblekli, kako veliko mora potem pri Gospodu biti zaslužnje onih, ki v čistem in dobrem namenu telo Gospoda samega v najsv. zakramentu z dragocenim blagom ogrinjajo in s svojimi težko prihranjenimi vinarji pomagajo obleči namestnika Kristusovega pri altarju, da na dostojni način opravlja najsvetejše in najvzvišenejše opravilo na zemlji.

O, kako tolažljivo in radostno bo na veliki plačilni dan, ko se bo Sin božji prikazal na oblakih v slavi in nebeškem veličastvu, slišati tudi o sebi: Pridi blagoslovljen mojega Očeta in posedi kraljestvo, ki ti je pripravljeno od začetka sveta; kajti bil sem nag, in ti si me oblekel; bil sem tujec, in ti si me sprejel pod streho. Pojdi v večno življenje!

To za celo večnost blaženo razsodbo želim iz dna svojega srca vsem udom družbe vednega češčenja in izrekam iz svojih umrljivih ust dostojno zahvalo vsem, ki so kakorkoli pomagali pri izvrševanju te druge velevažne družbine naloge.

Bog poplačaj blagorodni, velezaslužni gospoj predsednici Ani Eichler, vsak čas požrtvovalni blagajničarki, gospodičini Mariji Schmiderer, goreči prisednici gospodičini Tereziji Pöschl; istotako spretnemu predstojniku, prečastitemu kanoniku Lavrenciju Hergu, kakor tudi obema marljivima odbornikoma, velečastitemu gospodu stolnemu in mestnemu župniku Filipu Jakobu Bohincu, ki ima rad cerkvene nagovore ali vsaj marljivo zanje skrbi, in velečastitemu gospodu bogoslovskemu ravnatelju Karolu Hribovšek, ki poučuje o zgodovini cerkvene umetnosti.

Srčna hvala nadalje za umetnost vnetim gospem in gospodičinam, kakor tudi šolskim sestram, ki so s spretnimi rokami zgotovile cerkveno obleko. Tisočkratni Bog plačaj kličem vsem gorečim dušnim pastirjem, ki v svojih župnijah družbo vednega češčenja negujejo, kakor se vsako leto prepričam pri obiskovanju in birmovanju. Moja nadpastirska hvala velja pa tudi vsem ljubim škofljanom, ki so preteklo leto za družbine namene velikodušno darovali do dva tisoč goldinarjev.

Po tej zahvali, pa še hočem z veseljem opozoriti na nekaj, kar tudi ni male važnosti, da si namreč družbino vodstvo trajno prizadeva, v zgotavljanju cerkvene oprave in obleke natančno zadostiti cerkvenim predpisom glede na blago, barvo, obliko in kroj; tudi za to prizadevanje bo prejelo božji blagoslov, ker na pokorščini do svete matere cerkve je prav poseben blagoslov, in ker so cerkveni predpisi tako modri in sveti, da je

sv. Terezija rekla, da je pripravljena za enega izmed njih dati svoje življenje.

V Gospodu zbrani!

Sklep mojega današnjega nagovora bodi resen opomin: Naj se nam nikdar ne ohladi delavna vera in požrtvovalna ljubezen do našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa! Ne prazne in brezkoristne tožbe, ampak živo in dejansko spoznanje naše svete katoliške vere postavimo nasproti zlu današnjega časa. Boljših časov ne smemo pričakovati, ampak jih napraviti. Zvesto in srčno delajmo v vinogradu Gospodovem, dokler se ne približa večer našega življenja, ko bomo od nebeškega gospodarja sprejeli zaslužen plačilo.

S tem izjavljam, da je bogata razstava otvorjena in nalamam v Gospodu, da se tukaj zbrani cerkveni predmeti blagoslovijo po cerkvenih predpisih, preden se razpošljejo prošnjikom.

Naposled podelim svoj nadpastirski blagoslov vsem navzočim, kakor tudi odsotnim udom slavne družbe v znak svojega hvaležnega srca in kot zagotovilo nebeškega blagoslova za daljnje plodono delovanje.

12. Družbino delovanje leta 1892.

»Gospod! ljubim lepoto tvoje hiše, in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo«. (Ps. 25, 18). Po tem navodu kraljevskega pevca so se zbirali družbeniki vednega čiščenja pred Jezusom Kristusom v hiši božji, kjer prebiva v najsvetejšem zakramentu, da so ga pobožno molili na sedežu njegovega veličastva, kjer prebiva noč in dan pod ponižno podobo kruha. Poklanjali so pa tudi mile darove za olepšanje hiše božje in za dostojno opravljanje službe božje.

O kako lep, kako imeniten in vzvišen je ta namen! V naših cerkvah, pod ponižno podobo kruha prebiva Tisti, po katerem je vstvarjeno nebo in zemlja, ki vse ohranjuje in oskrbuje, pričujoč je Sin božji, ki je od Boga Očeta od vekomaj rojen; večna Beseda, ki je v prečistem telesu device Marije se včlovečila; pričujoč je Jezus Kristus, naš mili odrešenik, ki je iz nebes prišel zgubljenih ovčic iskat, ki je za nas trpel in umrl na svetem križu, da nas je odrešil večnega pogubljenja, pričujoč je Jezus Kristus, naš Zveličar, ki je častitljivo od smrti vstal, v nebesa šel, in ki na desnici božji sedi, kjer ga pobožno molijo angeli in izvoljeni božji. Jezus Kristus prebiva med nami kakor Bog in človek, z dušo in s telesom, pod ponižno podobo kruha v najsvetejšem zakramentu, da nam skazuje svojo božjo ljubezen, s katero nas je ljubil do konca, in s katero nas ljubi brez konca, »zakaj njegovo veselje je bivati

med človeškimi otroki« (Preg. 8, 31); prebiva med nami, da nas spominja svojega bridkega trpljenja, s katerim je naše dolge poplačal in nam zaslužil večno življenje: »Kolikokrat boste jedli ta kruh in pili od keliha, boste smrt Gospodovo oznanjevali, dokler ne pride« (I. Kor. 11, 26); prebiva pri nas, da nam samega sebe daje za dušno hrano in za zdravilo zoper greh in da nam podeli zastavo večnega življenja: »Jaz sem živikruh, ki sem iz nebes prišel. Ako kdor je od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta«. (Jan. 6. 51).

Postavil je Jezus Kristus ta najsvetejši zakrament, da se vedno za nas daruje na altarju, kakor se je nekdaj daroval na svetem križu za odrešenje sveta. »Od solnčnega vzhoda do zahoda bo moje ime veliko med narodi, in na vseh krajih se bo darovalo, in čista daritev se bo opravljala mojemu imenu, ker veliko bo moje ime med narodi, govori Gospod vojskinih trum«. (Mal. 1, 11). Ta čista daritev, ki se sedaj opravlja na vseh krajih širne zemlje, je daritev svete maše; po tej daritvi nove zaveze Boga, kakor zasluži, častimo in molimo, ga vredno zahvaljujemo za prejete dobrote, po tej daritvi prejemamo odpuščenje grehov in zadobivamo vse potrebne milosti za dušo in telo; po tej daritvi se nam podeljuje in prilastuje zasluženje Kristusovega trpljenja in njegove smrti.

Postavil je Jezus Kristus ta presveti zakrament, da more, čeravno se je vrnil po dovršenem delu odrešenja v nebesa, vedno pri nas pričujoč ostati v tem največjem čudežu svoje vsegamogočnosti in božje modrosti, in da nam je za brambo in tolažbo v tej solzni dolini zoper vse sovražnike našega zveličanja. »Kruh z nebes jim je podelil, ki ima v sebi vso sladkost in razveseljenje«. »Pripravil si mizo pred mojim obličjem zoper te, ki me nadlegujejo«. (Ps. 22, 5). »Poskusite in glejte, kako sladek je Gospod«. (Ps. 33, 9). Postavil je ta najsvetejši zakrament, da se z nami sklene v svetem obhajilu, da postamemo udje njegovega telesa, katerega glava je Kristus sam: »Zakaj eden kruh, eno telo smo mnogi, vsi, ki od enega kruha zavživamo«. (I. Kor. 10, 17). O tem presvetem zakramentu tedaj po pravici sveta cerkev moli in kliče: »O sveta večerja, v kateri se Kristus sprejme, spomin njegovega trpljenja obhaja, duša z milostjo napolni, in se nam podeli zastava večnega življenja!«

Ali ni tedaj primerno in dostojno, da se radi zbiramo pri tej največji skrivnosti naše vere, da s hvaležnim srcem molimo Jezusa Kristusa, našega milega Zveličarja v tem presvetem zakramentu njegove ljubezni, in da skrbimo za lepoto in kra-

soto hiše božje, v kateri on prebiva; da skrbimo za snago in lepoto oprave in priprave, ki je potrebna, da se dostojno opravlja služba božja?

To premišljevanje naj budi gorečnost in požrtvovalnost družbenikov vednega češčenja, da tudi z naprejš dragovoljno podpirajo preblage družbine namene.

Družbino vodstvo objavlja z veseljem, da so v tem letu zopet prečastiti gospodje dušni pastirji vstrajno pospeševali družbine koristi, da so skrbno nabirali družbenike in pobirali mile darove, s katerih pomočjo so priredile in pripravile blage gospe in gospodičine s pomočjo častitljivih šolskih sester v Mariboru to lepo število cerkvene oprave, ki se bo sedaj razdelila med ubožne cerkve naše škofije. Bodi tukaj pred vsem izrečena najiskrenejša hvala in zahvala Njih Milosti prevzvišenemu knezu in škofu Mihaelu, pokrovitelju družbe, za Njihovo preblago naklonjenost in vseobčno podporo, kakor tudi vsem blagim gospem in drugim prijateljem in dobrotnikom, povrnili pa bo vse obilno na tem in onem svetu Jezus Kristus sam, kteremu na čast se je vse to storilo. Bog blagoslovi pa tudi in povrni stoterno vsem družbenikom, ki so Jezusa Kristusa neprenehoma pobožno molili v presvetem zakramentu in ki so pokladali mile darove na njegov altar!

Dohodkov je to leto bilo 2113 gld. 06 kr., za to se je naročilo:

27 kazul, 14 alb, 16 roketov, 5 vel, 1 plašček za ciborij, 2 plaščeka za spoved, 9 štol, 1 pluvijal, 110 purifikatorij, 84 lavabo prtičev, 28 korporalij, 36 malih korporalij, 72 humeralij, 12 pasnikov, 1 mašne bukve, 6 altarnih pultov, 16 roketov za strežnike in mežnarje, 24 suknjic za strežnike, 8 altarnih blazink, 2 črni suknji za mežnarje, 1 zvonški trak, 2 posodici za sv. olje.

Pri otvoritvi družbine razstave je predsednik mil. knezoškofa nagovoril po priliki s temi besedami:

Tukaj vidimo razstavljeno lepo število cerkvene obleke in oprave, znamenje, da v Mariboru živi verski čut za vse dobro in lepo. Pri tej obleki je delalo in se trudilo veliko rok, preden je bila gotova. Vidimo tu 30 mašnih plaščev, katerih srednji del je večinoma z vezilom okrašen. Če pomislimo, koliko krat je trebalo z iglo zabosti samo pri enem plašču, koliko časa je bilo treba, da je bilo gotovih vseh 30 plaščev! Pri enem izmed teh plaščev je delal nek gospod dve leti, in sicer zastonj. Ta plašč je družbi poklonila visokorodna gospa grofica Nugent. Vezilo k tej lepi opravi je omislila neka gospodičina v Mariboru sama, druga je brezplačno oskrbela vezilo za koretlje, zopet druga je napravila zastonj antipendij. Čipke za koretlje in albe so narejene tudi v Mariboru po nizki ceni. Vse to delo je oskrbela marljiva gospa predsednica s pomočjo blagajničarke, mašne plašče pa in ogrinjala so izdelale šolske

sestre. Seveda je blago za to obleko stalo precej denarja. Od kod se je pa ta denar vzel? Udje vseh župnij naše lepe lavantinske škofije so darovali svoj vinar, da se je mogla nabaviti vsa ta oprava, ki se bo sedaj delila ubožnim cerkvam naše škofije. Pa tudi nekateri dobrotniki so podpirali družbo s svojimi darovi. Neka neimenovana dobrotnica je sporočila družbi 200 gld. in rajni profesor veronauka gosp. dr. Fr. Žagar je v ta namen daroval 100 gld.

Ta požrtvovalni duh naj navdaja tudi nadalje ude in dobrotnike, ker je še mnogo cerkva v škofiji, ki še nimajo potrebne obleke in oprave. Letos je prosilo 45 cerkvenih predstojništev, da jim družba podeli kaj cerkvene obleke; bržčas se ne bo moglo tokrat vsem ustreči. Zdi se mi, kakor bi nam božji Zveličar klical iz tabernaklja: Ostanite pri moji družbi, skrbite za lepoto mojega prebivališča, da bode lepota moje hiše vlekla vse k sebi in bodo rekli: Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum. Moja duša hrepeni in koprne po vežah Gospodovih.¹ Tu bodo našli mir, tolažbo in zadovoljnost, kakšne jim svet ne more dati.

Blagovolite, milostljivi knez in škof, to razstavo cerkvene obleke otvoriti in družbi milostno podeliti svoj nadpastirski blagoslov v zagotovilo svoje ljubezni in naklonjenosti.

Nagovor

visokega družbinega pokrovitelja, premilostljivega gospoda kneza
in škofa Mihaela

pri otvoritvi 11. družbine razstave v Mariboru, 2. vinotoka 1892.

Predragi v Gospodu!

Z velikim veseljem sem danes zopet prišel, da slovesno otvorim ednajsto razstavo cerkvene oprave, ki jo je priredila družba vednega češčenja najsv. zakramenta in za opravo ubožnih cerkva, in da ob enem vodim njeno glavno skupščino. S prav srčno radostjo izpolnjujem to nalogo, da tako prelepi družbi tudi na zunanje pokažem svojo veliko naklonjenost.

Naša staroslavna škofija ima prav veliko društev in bratovščin; a cvet vseh teh času primernih in blagodejno delujočih društev je brezdvomno družba vednega češčenja. To pa zato, ker ona prevzema celega človeka, navaja ga z dušo in telesom, z dušnimi in telesnimi močmi služiti svojemu Zveličarju in posvetitelju.

Družbini udje služijo Bogu z dušo, ker marljivo v cerkvi obiskujejo in ponižno molijo Jezusa Kristusa, ki je kot Bog in človek pod podobami pšeničnega kruha v najsvetejšem zakra-

¹ Ps. 83.

mentu resnično in bistveno pričujoč. Razen tega sprejemajo radi sv. zakramente, dobivajo ob družbinih praznikih popolne odpustke, poslušajo radi besedo božjo in lepo čednostno, krščansko živijo. Vedno češčenje najsv. zakramenta je angelska služba in slovesno spoznanje, da je Jezus Kristus Bog in kralj.

Družbini udje pa služijo Bogu tudi s svojimi telesnimi močmi. Svoje stanovske dolžnosti zvesto opravljajo, delajo vse v imenu Jezusovem, in si s težkim delom služijo denar, ki ga potem po svojih močeh darujejo za hvalevreden namen družbe vednega češčenja. Drugi zopet posvečujejo družbi delo svojih rok, ker umetno izdelujejo cerkveno obleko; med temi so zlasti za umetnost vnete gospe in gospodičine iz Maribora, ki od leta do leta darujejo družbi občudovanja vredno delo.

Te krščansko-katoliške bogoljubne gospe in gospodičine so podobne pobožnim izraelskim ženam, katerim je Mojzes po božjem povelju dal zapoved, da svoje okraske, zlatnino in srebrenino in druge dragocenosti darujejo za olepšanje sv. šotor. In žene so prinesle svoja kovinska ogledala, svoje lepotiche in okraske, da se je iz tega naredila posodba za sv. šotor; pa tudi s šivanjem, vezenjem in barvanjem so pripomagale izdelovati in staviti sv. šotor.

Te bogoljubne gospe in gospodičine posnemajo slavne, svete žene katoliške cerkve. Cerkevna zgodovina nam pripoveduje o cesaricah in kraljicah močne vere, o pobožnih kneginjah in drugih odličnih gospeh, kako so tekmovali, da bi čim lepše opravile hiše božje, samostane, cerkve in kapele za dostojno prebivališče kralja vseh časov, nesmrtnega, nevidnega, edinega Boga. Omenjam le veliko cesarico Marijo Terezijo, ki je sama zgotovila mnogo mašne obleke in jo darovala ubožnim cerkvam. Tako se nahaja v zakladnici župnijske cerkve pri Sv. Frančišku Ksav. pri Gornjem Gradu mašna obleka, katero je slavna cesarica sama zgotovila l. 1739. Da, mnoge kršč. gospe so darovale cerkvam za napravo mašne in altarske oprave svoje drago kamenje, zlate prstane, vratne in naročne verižice in druge dragocenosti, žrtvovali so svoje najdražje spominke in svojo svatovsko obleko.

Ta pobožna starokrščanska navada še nikakor ni izumrla, ampak še živi in deluje natihoma. Najboljša priča temu je naša družba z današnjo bogato razstavo. Naša družba je rešilni angel ubožnim cerkvam, ki si same ne morejo oskrbeti potrebne oprave za službo božjo. Kako hvalevredno delo! Recimo, da bi božji Zveličar prišel med nas v vsem uboštvi in v vsej zapuščeni in bi nas prosil potrebne obleke. Kdo izmed nas, preljubi, bi ne daroval zadnjega vinarja, da bi božjemu Zveličarju poskrbel dostojen sprejem in dostojno postrežbo?

Kajpada, božji Zveličar ni med nami v človeški podobi, pač pa v podobi kruha. Za to je treba daril za vredno oprav-

ljanje sv. maše, ko Jezus stopi iz nebes na altar; tu, kjer v tabernaklju prebiva in deli milosti, bi moralo biti vse lepo in veličastno. Za to lepoto in veličastvo skrbijo udje družbe vednega česčenja, kateri so mu zato gotovo tako ljubi in dragi, kakor mu je mila bila Marija Magdalena, ki mu je z dragoceno dišavo mazilila noge in jo je zato Jezus pohvalil in proslavil za vse čase.

Ravno tako je pred Bogom in pred ljudmi častljivo tiho delovanje udov te družbe. Preč. gospod kanonik Lavr. Herg je sicer že vsem zahvalil, katerim gre hvala; toda jaz kot nadpastir ponovim dolžno zahvalo pred vsem družbinemu predstojništvu, ki s požrtvovalno ljubeznijo in svetim navdušenjem deluje za lepoto hiše božje, in ponovim zahvalo vsem delujočim in podpirajočim udom. Njih najlepše plačilo pa naj bo enkrat Jezus Kristus sam. Naj bi vsi bili enkrat deležni večnega gledanja in moljenja božjega.

S tem otvorim prelepo razstavo ter želim družbi, da se razcvita in napreduje, in sklenem glavno zborovanje s svojim nadpastirskim blagoslovom, ki naj bo zagotovilo večnega, vse-mogočnega blagoslova. Blagoslovi naj vas vsemogočni Bog † Oče † Sin in † sv. Duh! Amen.

13. Družbino delovanje leta 1893.

Sveta katoliška vera nas uči, da je Jezus Kristus v posvečeni hostiji pod podobo kruha resnično in bistveno pričujoč, in da prebiva na naših altarjih kakor na sedežu svoje ljubezni in svojega usmiljenja, da nam deli svoje milosti, in to svojo božjo ljubezen razodeva posebno s tem, da hoče noč in dan pri nas ostati. O, da bi to milost prav spoznali, in preljubeznivega Zveličarja v tem zakramentu njegove božje ljubezni radi obiskovali, pobožno častili in molili! In vendar, kako rado se to opušča in pozabi, in kolikokrat še mora prenašati premili Zveličar marsikatero nečast in razžaljenje v tej najsvetejši skrivnosti svoje božje ljubezni od tistih, katere tako ljubi, da vedno med njimi prebiva v presvetem zakramentu.

Ni se tedaj čuditi, da se je božji Zveličar zavoljo tega bridko pritožil svoji zvesti služabnici Margareti Alakok. Ko je namreč ta božja služabnica nekega dne pobožno molila pred najsvetejšim zakramentom, prikaže se ji Jezus obdan od nebeške svetlobe, njegovo srce je kakor na prestolu vse plameneče in s trnjevim vencem ovito, v sredi stoji sveti križ. Potem reče Jezus Margareti: »Glej to srce, ki je tako močno ljudi ljubilo, da se je za nje povžilo, in v zahvalo za vse to od večine ljudi ne dobivam drugega kakor nehvaležnost, zaničevanje in bogokletstvo, mlačnost in sovraštvo, in kar me najbolj žali, tudi od tistih, ki so se meni posvetili. Gorim od žeje, da bi me ljudje

v najsvetejšem zakramentu častili in ljubili; pa vendar ga ne najdem, ki bi si prizadeval, meni mojo gorečo žejo gasiti«. Potem pa je naročil, naj ona skrbi, da se bo prvi petek po osmini praznika presvetega Rešnjega Telesa obhajal poseben praznik v počeščenje njegovega presvetega srca, ob katerem bi si naj prizadevali njegovi služabniki popraviti nečast in razžaljenje, ki ga mora prenašati v najsvetejšem zakramentu svoje božje ljubezni. Tudi je obljubil, da bo tiste z mnogimi dobrotami in milostni obdaroval, ki bodo opravljali to pobožnost.

Iz tega se učimo, kar je Gospod že v stari zavezi govoril po svojem preroku: »Moje veselje je, prebivati med človeškimi otroki«, in da jih ne more zapustiti, če ravno oni njega pozabijo in žalijo. Iz tega pa tudi spoznamo, kako ljube so mu tiste duše, katere ga v najsvetejšem zakramentu pogostoma obiskujejo, pomagajo lepšati hišo božjo, v kateri on prebiva, in skrbijo za cerkveno opravo, da se more služba božja spodobno in častljivo opravljati. Pa tudi, kdo bi popisal vse milosti in dobrote, katere Jezus deli svojim častilcem, družbenikom vednega češčenja? Častitljivi služabnik o. Alvarec, ko je klečal pred najsvetejšim zakramentom, je videl Jezusa, ki je imel polne roke milosti, in je iskal, komu bi jih delil. Pristopimo tedaj radi k prestolu božje milosti, da blagoslov prejmemo o pravem času; bodimo stanovitni v počeščenju in moljenju presvetega Rešnjega Telesa, da bodo naše duše razsvetljene in vnete božje ljubezni, ki jo Jezus tako obilno deli v presvetem zakramentu!

O Jezus; sladek moj spomin — veselje srčnih globočin — čez med in sladčice vse — navzočnost tvoja sladka je.

Spokornikom si upanje — pravičnim pa veselje vse; — tem dober, ki te iščejo — kaj tem še, ki te najdejo!

Naš jezik je ne dopove, — tud' črka ne sladkosti te; — le kdor si skusi, ve in zna, — kaj ljubiti je Jezusa. —

Vodstvo družbe vednega češčenja more s posebnim veseljem poročati, da je družba v naši škofiji v tem letu zopet lepo napredovala, da se je število družbenikov zopet pomnožilo, in da so iz vseh župnij prihajali obilni mili darovi, s katerimi se je priredilo lepo število raznolične cerkvene oprave, ki je razstavljena tukaj v bogoslovnici na ogled, in se bo potem razdelila ubožnim cerkvam naše lepe lavantinske škofije.

Bodi tedaj ob koncu družbinega leta izrečena prisrčna zahvala Bogu vsegamogočnemu, od katerega pride vsak dober dar in ki je tako obilno blagoslovil družbino delovanje; pa tudi prevzvišenemu in premilostljivemu našemu knezoškofu Mihaelu za Njihovo preblago naklonjenost, s katero družbo podpirajo; kakor tudi vsem prijateljem in dobrotnikom, ki so si prizadevali pospeševati družbine namene. Tisti, kateremu na

čast je družba se trudila in delala, pa naj obilno povrne vsem blagim dobrotnikom njihove milodare s časnimi in večnimi blagodari in milostmi!

Družba vednega češčenja je imela v tem letu dohodkov 1934 gl. 02 kr. Za to vsoto se je oskrbelo:

21 kazul, 16 alb, 16 roketov, 6 vela, 9 plaščekov za spoved, 4 plaščeki za ciborij, 17 štol, 136 purifikatorij, 96 lavabo prtičev, 30 korporalij, 36 malih korporalij, 42 humeralij, 12 pasnikov, 4 mašne knjige, 6 altarnih pultov, 20 suknjic za strežnike, 20 roketov za strežnike, 4 altarne blazinke, 2 zvska traka, 6 lavabo-skledic.

Pri razstavi, ki je bila meseca novembra, je predsednik pozdravil skupščino s tem-le nagovorom:

Družba vednega češčenja praznuje letos dvanajsto leto svojega obstanka z razstavo, ki je tu le pred našimi očmi.

Hvala Bogu! Gorečnost družbinih udov tudi v tem letu ni popustila. S hvaležnostjo moram poudarjati, da so se tudi v tem letu mnogoštevilni udje pridružili družbi. Sedaj šteje že čez 10.000 udov v vseh župnijah lepe lavantinske škofije. Povsod molijo Jezusa v skrivnosti njegove ljubezni ob vseh urah in obilno darujejo mile darove za napravo cerkvene obleke. Na ta način se je nabralo 1934 gl. 02 kr., in za to vsoto se je priskrbelo z marljivim sodelovanjem gospej in gospodičin ta-le cerkvena oprava, ki jo vidite tu razstavljeno.

Platno in drugo snov smo kupili, vezena srednjih delov mašnih plaščev je tukaj zgotovljena; tako tudi plaščeki za ciborije, vse čipke za albe in koroke, deloma zastonj, deloma za nizko plačo. Vse to se je zgodilo s sodelovanjem velečislane gospe predsednice, Ane Eichler, blagajničarke gđčne Mar. Schmiderer in prisednice Terezije Pöschl. Velika dobrotnica družbi je visokorodna gospa grofica Nugent roj. Pallavicini, ki je tudi to leto darovala mašni plašč in kar k temu pripada, dalje eno štolo, plašček za ciborij, albo in antipendij.

V evangeliju pravi Gospod, da ne bo svojega plačila izgubil, kdor bližnjemu iz ljubezni da kozarec vode, in sv. Martinu, ki je ubožcu podaril polovico svojega plašča, ker drugo ni imel, se je ponoči prikazal in mu rekel: »S tem plaščem me je oblekel Martin katehumen«; kakšno plačilo smejo šele tisti pričakovati, ki Jezusa samega oblačijo, ker skrbijo za lepo opravo njegovega prebivališča, tabernaklja, za čisto perilo na altarih in za dostojno opravo njegovih služabnikov, mašnikov, ko opravljajo najsv. daritev in delijo sv. zakramente. Pač res, Gospod bo to ljubezen gotovo obilno povrnil s svojim blagoslovom tukaj in enkrat v večnosti z nebeškim veseljem.

Vaši knezoškofovski milosti se zahvaljujem v imenu družbe za prijazno navzočnost in pohlevno prosim, Vaša knezoškofovska milost blagovoli otvoriti to razstavo in vsem navzočim podeliti nadpastirski blagoslov.

Tej prošnji so mil. knezoškof ustregli s pristrčnim nagovorom, s katerim so otvorili razstavo.¹

14. Družbino delovanje leta 1894.

Štirideseti dan po svojem vstajenju je Jezus Kristus, naš božji Zveličar, na Oljski gori od svojih učencev se poslovil, jih blagoslovil in tolažil, rekoč: »Glejte, jaz sem pri vas vse dni do konca sveta«. (Mat. 28, 20). Kar je takrat obljubil, je tudi zvesto dopolnil. Jezus Kristus je vedno pri nas: a) po svojih zveličavnih naukih, katere je z nebes prinesel in nam jih oznanjuje v sveti katoliški cerkvi; b) po svoji milosti, katero je zaslužil s svojim bridkim trpljenjem in s svojo smrtjo na križu, in jo nam deli po svetih zakramentih; c) posebno pa je pri nas po svoji božji in človeški naturi, resnično in bistveno v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, kjer se v daritvi svete maše svojemu nebeškemu Očetu za nas daruje, kakor jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta; kjer pride v svetem obhajilu v naše srce, da našo dušo nasiti za večno življenje; kjer prebiva v tabernaklju v podobi kruha, v posvečeni hostiji, da nam deli potrebne milosti za dušo in telo. Iz tega sedeža svoje milosti nas k sebi vabi, rekoč: »Je kdo žejen, naj pride k meni, da pije!« (Jan. 7, 37). »Jaz sem živi kruh, ki sem z nebes prišel; kdor od tega kruha je, bo živel vekomaj.« (Jan. 6, 51.) »Pridite k meni vsi, ki ste obteženi in trpite, in jaz vas bom poživil«. (Mat. 11, 8).

Ker tedaj naš božji Zveličar, Jezus Kristus tako ljubeznivo noč in dan pri nas prebiva v najsvetejšem zakramentu, in nas k sebi vabi, da nam svojo ljubezen, svojo milost, in samega sebe daruje; ali ni torej dostojno in pravično, da tudi mi radi k njemu hitimo in se radi pri njem mudimo, kjer prejemamo luč za svojo pamet, milost za svoje srce, tolažbo in mir za svojo dušo; ali ni dostojno in pravično, da se radi vdeležujemo daritve sv. maše, po kateri se nam prilastuje milost odrešenja; ali ni dostojno in pravično, da radi pristopamo k mizi Gospodovi, pri kateri se On z nami sklene po sv. obhajilu, in tako okušamo, kako sladek je Gospod tistim, ki ga ljubijo; ali ni dostojno in pravično, da skrbimo za lepoto njegove hiše in za primerno cerkveno opravo, brez katere se služba božja ne more opravljati, da z besedo in z dejanjem vedno ponavljamo besede svetega pisma: »Kako ljubezniva so tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum! Moja duša hrepeni in koprni po preddvorih Gospodovih«. (Ps. 83, 2). »Gospod! ljubim lepoto tvoje hiše, in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo«. (Ps. 25, 8). — »Pristopimo tedaj z zaupanjem k prestolu nje-

¹ Ta nagovor ni bil zapisan in tako ga, žal, ne moremo tu priobčiti.

gove milosti, da prejmemo usmiljenje in dobimo pomoč o priležnem času». (Hebr. 4, 16).

Družbino predsedništvo z veseljem javlja, da je družba vednega češčenja tudi v tem letu si prizadevala, tej dvojni nalogi ustreči. Število njenih udov se je pomnožilo za 923 družbenikov, katerih je sedaj 11.308, in kateri so lepo vsoto 1946 gld. 66 kr. podarili za družbine namene. Pa tudi število teh se je pomnožilo, kateri pomoči prosijo za svoje cerkve, ker zavoljo ubožnosti ne morejo oskrbeti cerkvene oprave, ki je potrebna za dostojno opravljanje službe božje in za deljenje svetih zakramentov.

Družbin odbor izreka k sklepu najsrčnejšo zahvalo vsem družbenikom in blagim podpornikom, pred vsem pa Njih milosti prečastitemu in prevzvišenemu gospodu knezoškofu, preblagemu pokrovitelju družbe, ter blagim gospem in gospodičinam v Mariboru in priporoča še tudi nadalje to občekoristno družbo vsem blagim dobrotnikom in prijateljem, da pospešujejo in podpirajo njene namene.

S pomočjo tukajšnjih gospá in gospodičin, in posebno častitljivih šolskih sester, katere imajo obilo cerkvene stvarine na razpolaganje, in se priporočajo vsem, kateri žele naročiti cerkvene oprave in drugih potrebščin za cerkvena opravila, priredila se je v tem letu naslednja cerkvena oprava: 2 pluvi-jala, 21 kazul, 17 alb, 18 roketov, 7 vela, 6 plaščekov za spoved, 2 plaščeka za ciborije, 17 štol, 133 prtičev za kelihe in 70 za lavabo, 44 korporalij, 30 pal, 35 humeralij, 12 pasnikov, 2 mašne bukve, 6 altarnih pultov, 24 suknjic za strežnike, 20 roketov za strežnike, 10 altarnih blazink, 4 zvonški traki, 5 ogrinjal za pulte, 3 altarna predgrinjala, 2 ogrinjali za monstranco, 2 ža-gradna ročnika.

Pri otvoritvi družbine razstave meseca novembra je predsednik pozdravil prečastitega pokrovitelja in navzoče ude po priliki tako-le:

Sv. apostel Pavel opominja v svojem listu na Galačane: Delajmo pa dobro in se nikar ne utrudimo, ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo.¹ Smemo reči, da se je družba vednega češčenja tudi v tem letu zvesto držala tega opomina. Tudi v tem letu so družbini udje pod vodstvom svojih dušnih pastirjev prinesli obilnih darov na altar, da se je mogla oskrbeti razstava, ki je tu razstavljena; so pa tudi božjega Zveličarja vstrajno molili v skrivnosti njegove ljubezni, v najsvet. zakramentu. Na ta način so storili veliko dobrega ter si stekli zaslug za čas in večnost. Opravljali so tri najmenitnejša dobra dela: molitev, post in miloščino, ker

¹ Gal. 6, 9.

so zvesto opravljali svoje molitvene ure, marsikaj si pritrgali in se zatajevali, da so s spoštovanjem, hvaležnostjo in prisrčno ljubeznijo do Boga darovali mile darove za dostojno opravljanje službe božje.

Kako veliko je njih zasluženje za čas in večnost! Po nauku sv. cerkve prinaša vsako dobro delo trojno korist: a) pomnožuje posvečujočo milost božjo in pridobiva večno zveličanje; b) daje zadoščenje za storjene grehe; c) pridobiva razne naravne in nadnaravne darove.

Pripomniti moram, da so iz vseh župnij širne lavantinske škofije došli zdatni darovi, s katerimi so se poravnali stroški te lepe obleke, ki je tu razstavljena. Tukaj so torej zbrani prihranjeni vinarji in mili darovi cele škofije, v vsem 1946 gl. 66 kr. Razstavljeno obleko je priredil ženski odbor s pomočjo čč. šolskih sester. Visokorodna gospa grofica Nugent je zopet podarila mašni plašč in kar njemu pripada, albo in dve štoli. Vsem prijateljem in dobrotnikom bode izrečena prisrčna zahvala.

Veliko veselje bodo imeli oni, ki bodo v dar sprejeli to lepo opravo. To veselje pa bi še naj tudi naprej strajalo! Zato prosi družbino predstojništvo še za daljno podporo, da bo družba tudi prihodnje leto mogla prirediti tako razstavo.

Koncem izrekam iskreno zahvalo Vaši knezoškofovski milosti za blagohotno prijaznost in podporo; prečastitemu gospodu stolnemu župniku za ljubeznive družbinske ogovore, in gospem za njih sodelovanje.

Blagovolite sedaj, milostljivi knez in škof, to razstavo otvoriti in v zagotovilo daljnjega prospevanja udom in vsem navzočim podeliti nadpastirski blagoslov.

Nagovor

prevzvišenega zaščitnika, premilostliverga gospoda kneza in škofa
Mihaela

pri otvoritvi družbine razstave dne 28. vinotoka 1894.

V Gospodu zbrani!

Že petokrat imam kot nadpastir lavantinske škofije ugodno priliko, prisostvovati razstavi cerkvene obleke, ki jo leto za letom priredi družba vednega češčenja. Vsakokrat storim to s srčnim veseljem, ker imam do te izborne družbe posebno nagnjenje; danes pa sem prišel semkaj še s tem večjim veseljem, ker je družba od svoje zadnje glavne skupščine storila nepričakovan napredek. Narastla je za 923 udov, tako da ima sedaj 11.308 udov, ki so za trinajsto razstavo cerkvene obleke darovali 1946 gld. 66 kr.

Nekatere župnije so darovale znatne vsote, kakor nam je ravnokar poročal preč. gospod predsednik. Našlo se je pa tudi

posameznih blagih dobrotnikov in prijateljev, ki so darovali večje vsote. Tako visokorodna in veledušna gospa grofica Nugent, ki je, kakor vsako leto, tudi letos darovala več cerkvene oprave; iz Lempaha pri Mariboru je poslala neka vdova 130 gld., stolna in mestna župnija je zbrala 90 gld. 40 kr., župnija Žetale 62 gld., Jarenina 44 gld., 72 kr., Rajhenburg 65 gld. 24 kr. i. t. d.

Vsakoletna razstava, s katero je ob enem združena glavna skupščina, je za družbo važen dogodek. Razstava je za družbo to, kar n. pr. za učence izkušnja, kar je za vojsko velika parada pred najvišjim poveljnikom, kar je za kmetovalca čas žetve.

Res, dnevi razstave so za družbo jesen, čas žetve. Danes, ki je 28. dan meseca oktobra, se pokazuje, koliko je delala družba skozi leto. Družba bo sijajno prestala izkušnjo, parada se bo povoljno obnesla, sadovi bodo obilni in izvrstni. To spričujejo razstavljeni predmeti, to spričuje tiskano letno poročilo, ki nam je tu na mizi predloženo.

Družbino predstojništvo praznuje danes veseli dan, k čemur mu čestitam in obenem prosim, da pri tem lepem delu, za katero si je pridobilo, že toliko zaslug, stanovitno vstraja. Ista moja nadpastirska prošnja pa velja tudi vsem navzočnim in odsotnim udom, marljivim sodelavkam, kakor tudi vsem dobrotnikom in pospeševateljem družbinim. Zlasti pa z vso prisrčnostjo pošiljam svojo prošnjo v vsako župnišče in v vsako župnijo, v vsako cerkev in v vsako hišo svoje škofije, kakor je nekdaj storil sv. Pavel v pismu na Galačane: Bratje, dobro delajmo in nikar se ne utrudimo; ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo.¹

Predragi mi častilci najsvetejšega altarskega zakramenta, današnji čas je čas združevanja. Tudi naša škofija ima prav mnogo dobrih in času primernih društev. Na prvem mestu je družba vednega češčenja. Ker njen namen je tako vzvišen in svet, kakor komaj kateri drugi. Ta družba zavzema celega človeka, njegovo dušo in telo. Družbin ud služi Bogu duševno in telesno. Udje molijo najsvetejši altarski zakrament, sprejemajo radi sv. zakramente, udeležujejo se družbinih poukov ter si prizadevajo za bogoljubno, zgledno življenje. Vrh tega pa tudi delajo pridno, eni da plačajo letno udnino, drugi pa šivajo, vežejo, pletejo družbi v korist.

Da, vsak ud si prizadeva, Jezusu Kristusu izkazati dvojno službo, po vzgledu dveh svetih sester, delavne Marte in za zveličanje skrbne Marije. Gotovo vam je, predragi, dobro znan oni ganljivi prizor iz življenja božjega Zveličarja, ko je Gospod kot gost prišel v hišo Marte in Marije v Betaniji ter sedel pri mizi. Zgodilo se je pa, pripoveduje sv. Lukež, kadar so

¹ Gal. 6, 9.

šli v Jeruzalem, je Jezus šel v neko vas, in neka žena, Marta po imenu, ga je sprejela v svojo hišo. In ona je imela sestro, po imenu Marijo, katera je tudi sedla k nogam Gospodovim, in poslušala njegovo besedo. Marta pa si je dajala s postrežbo veliko opraviti. (Luk. 10, 38—40).

Obe sestri sta služili nebeškemu gostu: Marta s svojim delom, Marija pa s poslušanjem in premišljevanjem. Udje družbe vednega češčenja skrbijo za delo in skrbijo za zveličanje, združujejo dejavno in premišljevalno življenje, kar se popolnoma strinja z naravo človekovo, ki je prečudna zveza vidnega in nevidnega, duhovnega in telesnega, duše in telesa. Kakor so sveti Trije Kralji v betlehenskem hlevcu božje Dete najprej molili in potem ga obdarovali z zlatom, kadilom in miro, tako služijo tudi udje Zveličarju, ki pod podobo kruha v tabernaklju skrivnostno prebiva in kraljuje; bodo pa tudi enkrat prejeli plačilo, katero je Jezus svojim zvestim služabnikom obljubil, rekoč: Kdor meni služi, tega bo moj Oče častil. (Jan. 12, 26).

Kako ljuba in draga je Gospodu služba, ki se mu radovoljno daruje, kaže ganljivi vzgled spokorne, od ljubezni do Zveličarja vnete Marije Magdalene. In ko je bil v Betaniji v hiši Simona gobavega, in je pri mizi sedel, je prišla žena, ki je imela alabastrovo puščico dragega mazila iz nardovega klasa; in je puščico razbila in mu na glavo izlila. Bili so pa, ki so bili sami pri sebi nevoljni, in so rekli: Čemu se je ta potrata z mazilom storila? Zakaj to mazilo bi se bilo lahko prodalo za več kakor za tristo denarjev, in dalo ubogim. In so se togotili nad njo. Jezus pa je rekel: Pustite jo, kaj ji nadlego delate? Dobro delo je storila nad menoj. Zakaj uboge imate zmeraj med seboj, in kadar hočete, jim lahko dobro storite; mene pa nimate vselej. Ta je storila, kar je mogla; naprej je prišla mazilit mojega telesa za pogreb. Resnično vam povem: Kjerkoli se bo oznanjeval ta evangelij po vsem svetu, se bo tudi, kar je storila, pravilo v njen spomin. (Mark. 14, 3—9).

Tako je božji Učenik očitno pohvalil Marijo Magdaleno za to plemenito dejanje ljubezni in spoštovanja, za to znamenje največjega češčenja, in ji je ta pohvala tudi zagotovljena za vse prihodnje čase. Slično kakor Magdalena strežejo Jezusu tudi udje te bratovščine. Zaljšajo in krasijo njegove altarje, ki so tiste blagoslovljene mize, pri katerih se Zveličar kot gost mudi.

Kako prijetni so Jezusu darovi za cerkve, se jasno razvidi iz majhnega pa z dobro voljo danega daru evangelijske vdove,

o čemur nam poroča sv. Marko: In Jezus, tempeljski puščici nasproti sedé, je gledal, kako so ljudje denarje metali v puščico; in veliko bogatih je veliko vrglo. In uboga vdova je prišla in je dva denarca vanjo vrgla, kar stori en vinar. In je svoje učence poklical, in jim rekel: Resnično vam povem, da je ta uboga vdova več vanjo vrgla, kakor vsi, kateri so v puščico metali. Zakaj vsi so od tega vanjo vrgli, česar so obilno imeli; ta pa je iz svojega uboštva vse, kar je imela, ves svoj živež vanjo vrgla. (Mark. 12, 40—44). Tej darežljivi vdovi so podobni mnogi udje, in zato zaslužijo enako pohvalo, ker svoje težko prihranjene vinarje darujejo za olepšavo ubožnih cerkev. Tu veljajo besede sv. pisma: Daj Najvišjemu po tem, kar je on tebi dal; in z dobrim očesom daj, kar premore tvoja roka, ker Gospod je vračevalec, in ti bo sedmero povrnil. (Sirah 35, 12—13).

Predragi v Gospodu!

K sklepu svojega nagovora izrekam odkritosrčno pohvalo in priznanje, ki gre blagoslošnemu delovanju družbe vednega češčenja in posebno velezaslužnemu delovanju gospoda predsednika in njegovima dvema odbornikoma, kakor tudi požrtvovalnemu delovanju velečislane gospe predsednice in njenih prisednic. Svoji škofovski zahvali pa pridružim prošnjo, naj častito družbino vodstvo svoje spretno in tako uspešno delovanje tudi v prihodnje posveti prelepemu družbinemu namenu.

O priliki neke vojaške svečanosti na elizejskih poljanah pri Parizu je cesar Napoleon Veliki vprašal nekega starega vojaka kratko: Pri piramidah? In ta je ravno tako kratko se odrezal: Bil sem. Pri Arkoli? Bil sem. Pri Rivoli? Bil sem. Pri Marengu? Bil sem. Pri Ejlo-ju? Bil sem. Pri Austerlicu? Bil sem. Dobro, je vzkliknil cesar in dostavil: Kapitan! Križ častne legije! — Blagor tudi nam, če bomo enkrat na sodnji dan kralju vseh kraljev mogli odgovoriti: Pri družbi vednega češčenja? Bil sem. Pri Vincencijevi družbi? Bil sem. Pri katoliškem gospejnem društvu dejanske ljubezni do bližnjega? Bil sem. Pri katoliškem društvu pomočnikov? Bil sem. Pri družbi sv. Družine? Bil sem. Pri društvu za zidanje nove cerkve Matere milosti? Bil sem. Dobro, pridni in zvesti hlapec, pojdi v moje kraljestvo in sprejmi krono življenja.

S tem otvorim lepo razstavo, ki že vse navzoče mika, in podelim skupščini svoj nadpastirski blagoslov v zagotovilo nebeškega blagoslova, na katerem je vse ležeče.

Ime Gospodovo bodi blagoslovljeno! Amen.

15. Pastirski list za leto 1895.

Na prvem mestu nam je za leto 1895 priobčiti prelepi in poučni pastirski list premil. kneza in škofa Mihaela o presv. R. T. z dne 20. prosinca 1895.

Predragi v Gospodu!

Sveti Oče, naš srečno in slavno vladajoči papež Leon XIII. so v svojem milem nagovoru do kardinalov dne 23. meseca decembra preteklega leta govorili o presvetem Rešnjem Telesu, katero je središče in živež krščanskega življenja, ki je zakrament edinosti in složnosti, miru in ljubezni. Ob enem so izrazili svoje veselje nad evharističnimi zbori, kateri so se poslednja leta vršili tako svečano v čast in hvalo presvetemu Rešnjemu Telesu v raznih mestih n. pr. v Parizu, v Jeruzalemu, v Bruselju, v Neapolju, v Turinu in Milanu. Hvaležnost zahteva, naglašali so sveti Oče ob sklepu svojega ljubeznivega božičnega nagovora, hvaležnost zahteva, da se podvojijo sredstva in pomnožijo pripomočki v zadoščenje nečasti, ki se godi božjemu Sinu v tej nepopisni skrivnosti; in potrebnost sili, obračati se k Njemu z neomejenim upanjem, da si izprosimo prav obilno božje usmiljenje.

Te spodbudne besede najvišega pastirja in nezmotljivega učitelja naše sv. cerkve so me napotile, da sem se odločil, v letošnjem postnem pastirskem listu govoriti vam, preljubi škofljani, ravno o zakramentu edinosti, miru in ljubezni, to pa zato, da bi vnel v vaših srcih gorečo ljubezen do zakramenta ljubezni, in da bi kolikor največ mogoče pripomogel v zadoščenje nečasti, razžaljenj in groznih oskrumb, ki se nebeškemu Vzveličarju pripravljajo v tej neizrekljivi, prečudežni skrivnosti.

V dominikanskem samostanu svete Marije Matere milosti v Milanu shranjujejo prekrasno nazidno sliko, izdelano od enega najslavnejših slikarjev. Kdor jo gleda, meni, da ne gleda umno premišljenega, vzvišeno čutjenega in uzorno izvršenega umotvora človeškega, temveč da gleda, rekel bi, razodenje božje. To sem skusil in čutil vsaj Jaz, ko sem leta 1892. stal pred velikansko sliko in sem jo opazoval dolgo in dolgo. Ta mnogo občudovana podoba, po vsem svetu znana »zadnja večerja« slovečega slikarja Leonarda da Vinci, predstavlja prav živo ves pomen in namen onega večno znamenitega Velikega četrtega, ko je božji Vzveličar s svojimi dvanajsterimi prijatelji obhajal zadnjo pa tudi najblagonosnejšo večerjo.

Ljubijeni škofljani! Vsekako čudežna je ona neslišano ponižna ljubezen, s katero je nebeški Učenik svojim učencem noge umival in poljuboval, ne prezrši niti onega hudobneža,

ki ga je kmalu zatem tako sramotno izdal s hinavskim poljubom, zares čudežna, pravim, je ta genljiva ljubezen, ali še večega občudovanja vredna je ona prevelika dobrotljivost, s katero je Jezus pred smrtjo podelil svojim kruh, ki jim je sladka hrana za večno življenje.

Nedomerno globoka je sicer požrtvovalna ljubezen, katero je najljubeznivši Odrešenik sveta človeku izkazal s svojo prebitko smrtjo; ali vsako leto ponavljajoč se presveti Veliki četrtek nam stavlja pred oči dejanje ljubezni največega prijatelja človeškega rodu, katero dejanje vsa druga dejanja njegove ljubezni visoko presega in jih spopolnjuje. Zakaj to delo je delo ljubezni, ki ne traja le kratek čas, kakor trpljenje in smrt, temveč ono se razteza do konca vseh časov ter neprestano deli vernikom vseh jezikov, dob in krajev blaženi sad presvete daritve, od Jagnjeta božjega opravljene na križu vrhu gore Kalvarije.

Z jasnimi in čudodelnimi besedami: Vzemite in jejte, to je moje Telo, katero bode dano za vas. Vzemite in pijte, to je Kri nove zaveze, katera bode za vas in za mnogotere prelita v odpuščenje grehov. (Mat. 26, 26—28). To storite v moj spomin (Luk. 22, 29), — s temi slovesnimi in večno blaženimi besedami, pravim, je Jezus Kristus, večni veliki duhoven po redu Melhizedekovem, apostolom in vsem njihovim pravim naslednikom v službi duhovni podelil skrivnostno oblast in moč, vedno ponavljati v cerkvi ta izredni čudež, katerega je storil pri zadnji večerji, spremenivši kruh v svoje presveto Telo, in vino v svojo dragoceno Kri. Podarivši jim to izredno oblast, se je pa Jezus v ljubezni zavezal, da ostane tako dolgo med človeškimi otroki, doklerkoli bodo ti živeli na svetu.

Resnično, preljubi kristjani, to je ljubezen, kakoršne ni bilo in ne bode najti na zemlji. Gospod je svoje sicer vselej ljubil, pripazuje učenec ljubezni, sv. Janez, v prvi vrsti trinajstega poglavja svojega evangelija, toda ob koncu svojega trudapolnega, ves svet osrečevalnega življenja je svojo ljubezen do človeškega rodu pokazal najsijajneje s tem, da je vpostavil presveto večerjo, ta neminljivi, vekovečni spomin večne ljubezni božje. Zatorej pač ni lepšega, pa ni svetejšega predmeta, ki bi ga premišljevali v svetem postnem in velikonočnem času, kakor je neskončna ljubezen Jezusova v zakramentu altarja. Natanje spoznanje te tolike ljubezni more in mora naše duše in naša srca vnemati k hvaležni, delavni, neodjenljivi ljubezni do Jezusa.

Obuditi iskreno pobožnost in plamenečo ljubezen do zakramenta ljubezni, bodi zlati sad Mojega letošnjega pastirskega pisma, katerega podučne besede naj bogato blagoslovi

včlovečena Beseda božja, Jezus Kristus, pastir in škof naših neumrjočih duš. (I. Petr. 2, 25).

Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui!

Vsi ponižno počastimo ta presveti zakrament!

I.

Da nedomerno velikost ljubezni, skrite v najsvetejšem zakramentu, vsaj nekoliko premerimo, premišljevatí moramo, preljubi v Gospodu, osebo ljubečega in osebo ljubljenega, pa tudi posebni način, kako se razodeva ta ljubezen. Žakaj jasno je kakor solnce, čim večji in višji je tisti, kateri ljubi, in čim manjši in nižji je oni, kateri se ljubi, in čim očitnejše se ljubezen izkazuje, tem večjega strmenja in občudovanja vredna je taka ljubezen. Premišljujmo poblíže to veselo resnico.

1. V najčastitljíšem zakramentu altarja resnično, stvarno in bistveno Pričujoči: je večni Sin nebeškega Očeta, je popolna podoba njegovega bistva, je čisti odsev njegovega veličastva. Po Njem je stvarjeno vse, in brez Njega ni storjeno nič, kar je storjenega, kakor piše prvak evangelistov, sv. Janez, v začetku svojega duhovitega evangelija (1, 3). Tu je pričujoč Tisti, ki se je ponižal do smrti na križu, pa ga je Oče ponižal in mu dal ime, katero je nad vsa imena, tako da se v imenu Jezusovem vklanajo kolena vseh v nebesih, na zemlji in pod zemljo, kakor uči globokoumni učitelj narodov, sv. apostol Pavel. (Filiplj. 2, 9—15). In Tisti je tukaj pričujoč, kateri sedi, poln moči in veličastva, ob desnici nebeškega Očeta, kot zmagonosni poglavar sv. cerkve in kot naš srednik in kot prihodni sodnik živih in mrtvih. Ali o kralj veličastva, kako malo, malo nam razkrivajo te slabe besede Tvoje sijajno čast in slavo, o kateri umevamo le toliko, da je neumevna!

In ta veličastni Gospod nebes in zemlje se skriva iz brezmejne ljubezni do človeka pod neznatno podobo kruha in vina. Globoka, nad vse misli in pojmove vzvišena skrivnost je sicer skrivnost včlovečenja Sinu božjega; vendar večja skrivnost je vsega počesčenja in moljenja vredni zakrament altarja. Kajti v skrivnosti včlovečenja je Jezus svetlost svojega božjega veličja zakril vsaj pod človeško podobo, v skrivnosti presvetega Rešnjega Telesa pa zakriva svojo božjo in človeško natoro pod mrtvimí podobami kruha in vina. Premišljeva je ta toli veličastni koli resnični čudež so se vrli pisatelji katoliške cerkve, sveti očetje, spominjali prepomembnih besed Davida, neumrljivega pesnika na kraljevskem prestolu, besed namreč: Spomenik svojih čudežev je postavil milostljivi in usmiljeni Gospod. Hrano je podal njim, ki se ga bojé. (Ps. 110, 4. 5). In veliki svetnik Hiponski, slavljeni Avguštín, je izrekel drzovite besede: Bog v svoji vsemogočnosti ni mogel dati več, v svoji modrosti ni vedel dati več, in v svojem bogastvu ni

imel dati več, kakor ta čudapolni zakrament (Tract. 84. in Joannem). O kako veličasten, kako čudežen je vendar ta zakrament!

2. Ali, predragi kristjani, morje ljubezni božje v presvetem zakramentu altarja postaje še širje in globlje, ako pogledamo na tistega, kateremu velja ta ljubezen. Velja pa stvari, ki je prah in pepel; velja stvari nehvaležni, velja grešnemu, zadolženemu človeku. Ljubemu Vzveličarju ni bilo dovolj, da je triintrideset let v bridkih stiskah in težavah prebival med grešniki in da je naposled za nje na križu v najhujših mukah umrl; temveč v svoji dovršeni, neizmerni ljubezni je hotel krvavo daritev, katero je opravil na Golgoti, na tem kraju največih bolečin, to spravno daritev je hotel, pravim, vedno ponavljati v nekrvavi daritvi sv. maše v trajno zadoščenje in spravo za grešni človeški rod.

Kakor ne neha ljubo solnce, čeprav se skrije za gore našim očem, sijati, marveč z lučjo, katero oddaje mesecu in zvezdam, v tihih in jasnih nočeh razsvetljuje našo temno zemljo, enako tudi Jezus Kristus, luč sveta, solnce duhov, po dovršenem zemeljskem teku nadaljuje svoje delo, ker se od solnčnega vzhoda do zahoda daruje Bogu pri sv. maši (Mal. 1, 11), v tem ognjišču katoliškega bogočastja, in ker prebiva v altarnem zakramentu, v tem solncu vsega cerkvenega življenja in rastenja, neprenehoma, da razsvetljuje po grehu zatemnelega duha človeških otrok in da ogreva njihova v strastéh otrpnjena srca.

3. Med tem pa še nikakor ni dovolj, predragi moji! Mnogo bolj še moramo občudovati usmiljenja polno dobrotljivost, katero nam razodeva najsvetejši zakrament, ako pomislimo, na kateri način da se razodeva ta dobrotljivost.

Že to nam kaže zares velikodušno ljubezen, da v žaru in sijaju nebeške neumrljivosti poveličani Sin božji prihaja na besedo umrljivega človeka, katoliškega duhovnika, na altar in sicer ne le v krasnih, umetno zidanih katedralah, temveč tudi v prostih cerkvah in majhnih kapelicah, v katerih se zbirajo prebivalci najrevnejšega sela. Še več. On, Gospod vojnih trum, prihaja na altar, postavljen na bojnem polju katoliških armad, pa prihaja na ladje katoliških narodov, On, ki je nekdanj zapovedal mir viharjem in valovom (Mat. 8, 23—27). Na visokih gorah in v globokih dolinah, na vseh morjih in v vseh delih sveta, povsodi se daruje v sveti maši Očetu nebeškemu — Svojim v časno srečo in v večno zveličanje. In kakor je nekdanj po Palestini, svoji domovini, hodil od mesta do mesta, od kraja do kraja, blagoslovljaje in dobrote deleč, tako še dandanes hodi in se daje svojim služabnikom nositi v slovesnih procesijah po mestih in poljih, pa se daje spremljati v krasne palače in borne bajte, v bolnišnice in ječe, v oddaljena zakotja in sela. Obišče pa človeka v trenutku, ki je odločen za celo

večnost, obišče ga tisto usode polno uro, ko mu ves svet ne ve svetovati, ko mu vsi ljudje ne morejo več pomagati.

Vse to, ljubljeni Lavantinci, nam mora biti polnoveljaven dokaz, kako najsvetejši zakrament altarja na vso moč oznanjuje tisto čednost, ki je popolnost in je kraljica drugih čednostij, mislim krščansko ljubezen, ki je živelj krščanske uredbe sveta in je vez krščanske družbe. Po vsej pravici imenujejo naš sv. Oče papež Leon XIII. zakrament presvetega Rešnjega Telesa zakrament ljubezni, miru in edinosti. In sveti Tridenški zbor ga nazivlje znamenje edinosti, vez ljubezni, podobo složnosti.

II.

V Gospodu ljubljeni verniki! Pogled na Jezusa, kot najpopolnejši uzor prave ljubezni do ljudi, mora pač vsako verno krščansko dušo in vsako Kristusu udano srce močno vnemati k zvesti nasprotni ljubezni. Kakor pa se ljubezen Gospoda in mojstra različno razodeva, kaže naj se tudi naša ljubezen do Njega raznovrstno. Prevdarimo tudi to resnico natančneje.

1. Svojo pravo ljubezen do Jezusa kažemo dejanski najprvo s tem, da mu v zakramentu ljubezni izkazujemo najvišjo čast in največje spoštovanje. Jezus sam nam je s svojim vedenjem nekako dovolj umljivo namignil, kolika čast in hvala in koliko spoštovanje gre presvetemu zakramentu. Kajti v veliki, dostojno olepšani dvorani na gori Sijonski je prvikrat spremenil kruh v svoje Telo in je tam prvikrat delil sveto obhajilo svojim apostolom, katere je tudi ravno tam posvetil za mašnike nove zaveze. Sicer je ljubil le siromaštvo. Jaslice so mu bile zibel, mučni križ smrtna postelj in podzglavje trnjeva krona. Ali ko je ustanovil najimenitnejši in najodličnejši vseh zakramentov, ko je vpostavil zakrament, ki je krona naše svete vere, središče našega vzvišenega bogoslužja, ki je največa čast in najlepši kras katoliške cerkve, praznoval je Žveličar to večnega spomina vredno slavnost v veliki, v visoki, s preprogami in z blazinami čedno pognjeni dvorani, kakor pripoveduje sv. evangelij (Luk. 22, 12; Mark. 14, 15), slavil je to svečanost v gornjem nadstropju ali v zgornji dvorani, ὀπερῶν, kakor jo imenuje Dejanje apostolsko (1, 13) — vse to pa vernikom v poduk in v vedni opomin, da se naj vsekdar z najodličnejšim spoštovanjem in z najpobožnejšim počesčenjem blížajo temu najveličastnejšemu, ker božjemu zakramentu.

Zatorej pa, predragi kristjani, izkazujte o vsaki priložnosti, ki se vam ponuja, najsvetejšemu zakramentu altarja vso spodobno čast, vse dolžno spoštovanje. Kadarkoli obiščete hišo božjo ali jo zopet zapustite, vklonite kolena vselej in pred vsem prav ponižno pred tabernakljem, kjer kraljuje Jezus v presvetem zakramentu; zakaj v svetem Rešnjem Telesu je pričujoč tisti

Bog, katerega je Oče nebeški vpeljal med svet, rekoč: In molijo naj ga vsi angeli božji (Hebr. 1, 6); pred katerim so Modri iz Jutrovega pokleknil in ga molili (Mat. 2, 11); katerega so apostoli v Galileji molili, kakor spričuje sveto pismo (Mat. 2, 17; Luk. 24, 52). Pobožno in spodobno pripogibovanje in poklekovanje pred posvečenim altarjem, v katerem je shranjeno presveto Rešnje Telo, prinaša nam gotovo prav obilo plačilo. Ako je satan, ki je dobro poznal veljavo in pomen priklanjanja, božjemu Zveličarju za eden edini priklon ponujal vsa kraljestva sveta in njih veličastvo, kaj nam bode še le Jezus Kristus dal za to, kolikorkrat pred Njim z vsem spoštovanjem in z vso pohlevnostjo vklonemo svoja kolena? Takrat je vselej, kakor bi nam govoril iz tabernaklja: Glej, ljubitelj in prijatelj moj, dati ti hočem vse, karkoli potrebuješ za dušo in za telo! Pozdravljajte in poveljučujte vse hvale vredni zakrament z vso pohlevnostjo in hvaležnostjo, kolikorkrat se nosi po ulicah in cestah, se nese kot popotnica k bolnikom. Ne sramujte, pa ne branite se, na javnem prostoru poklekniti pred Njim, ki je v javnem vrtu za naše vzveličanje v smrtnih bridkostih klečal in molil, kakor piše sv. Lukež (22, 41). Praznujte prelepi praznik sv. Rešnjega Telesa kolikor mogoče slovesno in posvečujte ga z vso udano ljubeznijo do Njega, ki gre mimo vaših hiš v slovesnem sprevodu. Pozdravite in molite vselej Jezusa vsaj v duhu, kolikorkrat greste mimo svetišča, kjer v tihi samoti osebno prebiva in svoje ljubeznivo k sebi vabi, rekoč: Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bodem okrepčal. (Mat. 11, 28).

Posebno pa se obračam do Vas, prelubi duhovni sobratje in sinovi v Gospodu, s prav prisrčno prošnjo: Izkazujte vse slave vrednemu zakramentu vselej in povsodi najodličnejše spoštovanje in češčenje, opravljajte sv. mašo z notranjo in vnanjo pobožnostjo, obiskujte radi in gostikrat presveto Rešnje Telo, skrbite vestno, da se bode dostojno shranjevalo, da se bode ž njim ravnalo častno in spodobno. Pomislite, da je bistvo vašega duhovstva to, da ste duhovniki prečudežnega zakramenta, da ste služabniki presvete evharistije. Ta misel je navduševala duhovnika Mermillod-a, poznejšega slavnega škofa Lozanskega in Genevskega, da je najsvetejši altarni zakrament prisrčno častil, da je o nja ustanovitvi in bistvu, o nja namenu, moči in češčenju o priliki prednašal celo vrsto prekrasnih pridig. Med poslušalci se je nahajala tudi protestantinja, katero so njegove besede tako ganile, da je sklenila, zmoti se odpovedati in resnico sprejeti, samo ko bi le še izvedela, ali pridigar tudi sam izvršuje, kar zastran presvetega zakramenta tako ostro terja od svojih poslušalcev. Skrije se v cerkvi, da bi opazovala pridigarjevo obnašanje pred tabernakljem. Mermillod pride po navadi v cerkev ob času, ko misli, da je sam, gre naravnost

k altarju, kjer je bilo shranjeno presveto Rešnje Telo, in najprvo z vso spodobnostjo poklekne, potem pa pade na svoj obraz in v največji ponižnosti moli svojega Gospoda in Vzveličarja v presvetem zakramentu. Ta pogled tako presune blago gospo, da glasno zajoče, da se zmoti takoj odpove in nemudoma prosi za vsprejem v katoliško cerkev, katera sama ima resnični nauk o zakramentu altarja.

Med tem pa smem, hvala bodi Bogu, vesel priznavati, da so duhovniki razsežne lavantinske škofije goreči čistilci in zvesti ljubitelji vse časti in vse ljubezni vrednega altarnega zakramenta. Pred dvema letoma sem naročil, naj se altarji, na katerih se presveto Rešnje Telo pripravlja in troedinemu Bogu daruje, natančno popravijo in vredijo po liturgičnih predpisih. To naročilo se je povsodi radovoljno in semtertje celó z mnogimi žrtvami izvršilo, tako da sedaj večidel po vseh cerkvah lepe vladikovine altarji ugajajo dotičnim cerkvenim določbam, da so postali prijetne mize Gospodove, podobne mizi v obednici zadnje večerje. — Poleg tega se je storilo in se še vedno stori v naši škofiji prav mnogo za okrašenje hiš božjih, za potrebno cerkveno opravo, za dostojno obhajanje službe božje. Posebno velike zasluge si je pridobila v tem oziru leta 1881. osnovana družba vednega česčenja presvetelega Rešnjega Telesa in v podporo vernim cerkvam po škofiji. Prelepa družba šteje že mnogo nad 11,000 udov, ki opravljajo častno stražo pred tabernakeljem in ki so dosedaj darovali 22,137, goldinarjev za društvene namene. Kdo pove, koliko blagoslova, koliko tolažbe in moči se pač iz tabernakelja razliva tje po širni škofiji, ako na tisoče in tisoče udov z globokim spoštovanjem, s srčno ljubeznijo in z nežno pobožnostjo opravlja svoje redne molitvene ure, ako družbeniki vsaj nekoliko zahvaljujejo božjega Vzveličarja za neštevilne dokaze njegove neizmerne ljubezni in mu zadoščajo za premnoga žaljenja, zasramovanja in nečasti, ki se mu godé v presvetem zakramentu. O, te molitve in milodare, ki jih udje po svojih zmožnostih darujejo za tako dobre namene, bode Gospod Bog gotovo bogato poplačal, ker je sam obljubil po modrem Siracidu: Daj najvišemu po tem, kar je on tebi dal; daj s prijaznim očesom, kar premore tvoja roka; zakaj Bog je vračevalec, in On ti bode sedmero povrnil. (Sir. 35, 12. 13).

2. Nov dokaz odkritosrčne in udane ljubezni do Jezusa v najsvetejšem zakramentu altarja podajate, škofljani predragi, v tem, da se z radostnim srcem udeležujete najblaže gostije, katero vam pripravlja najplemenitejši gostilnik. Minili so sicer oni presrečni dnevi, ko je usmiljeni Zveličar cele trume ljudstva z malo kruhi, v predokus še boljšega kruha, tako čudovito nasitil, da so ga hoteli za kralja postaviti (Jan. 6, 1—15); minili so oni zlati časi, ko je ljudomili Jezus svate z žlahnim

vinom, v predokus še boljše pijače, osrečil (Jan. 2, 1—11); ko je gostoljubni Vzveličar celo v gostih bil v hiši Simona farizejca (Mark. 14, 3), nadcestnarja Caheja (Luk. 19, 2—6), kakor tudi v hiši svojega dragega prijatelja Lazarja (Jan. 12, 2), za katerim je celó milo jokal (Jan. 11, 33—34) — preminili so, pravim, ti presrečni časi. Ali vedno še trajajo in bodo trajali do konca dnij milosti polni časi Njegove resnične, telesnemu očesu sicer nevidne, očesu vere pa nedvomne pričujočnosti pod podobami kruha in vina. Zakaj tudi o njej in morebiti prav posebno o njej velja tolažilna obljuba: Glejte, jaz ostanem pri vas do konca sveta. (Mat. 28, 20). Naše cerkve pa so tiste častitljive hiše, zares hiše božje, kjer brez prenehanja prebiva kot gostilnik in kot gostija; in naši altarji so tiste posvečene mize, na katerih se pripravlja čudežna gostija, katere zavživanje je našim dušam zastava neumrljivosti in prihodnega veličastva.

Nekdaj je v raju stalo drevo, o katerem je bilo rečeno: Kadarkoli bodeš jedel od tega drevesa, bodeš smrti umrl. (Gen. 2, 17). V raju sv. cerkve pa raste čudapolno drevo, o katerem velja beseda Gospodova: Resnično vam povem: Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil sodni dan. (Jan. 6, 55). Svoje dni je padala sladka mana z neba v hrano Izraelcem, kakor je pisano: Dežil jim je mano v jed, in jim je dal kruh z nebes. (Ps. 77, 24). V hvaležni spomin tega čudežnega nasičevanja so shranjevali mano v Najsvetejšem v zlati posodi v škrinji zaveze. (Hebr. 9, 3. 4). Očetje so jedli mano, in so umrli. (Jan. 6, 49). V sveti katoliški cerkvi pa se čudežno pripravlja in skrbno shranjuje skrivnostna mana, o kateri je v Kafarnavmski shodnici Jezus govoril z največjim povdarkom: Jaz sem kruh življenja; kdor pride k meni, ne bode lačen, in kdor veruje v mene, ne bode žejen nikdar več. Jaz sem živi kruh, ki je prišel z nebes. Kdor jé od tega kruha, bode živel vekomaj. Kruh pa, ki ga bodem jaz dal, je moje meso v življenje sveta... Resnično, resnično vam povem, če ne bote jedli mesa Sinu človekovega, in ne bote pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi... Kdor jé moje Meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem. Kakor je poslal mene živi Oče, in jaz živim zavoljo Očeta, tako bode tudi tisti, ki mene jé, živel zavoljo mene. To je kruh, ki je prišel z nebes, ne kakor mana, katero so jedli vaši očetje in so umrli. Kdor jé ta kruh, bode živel vekomaj. (Jan. 6, 35. 51. 52. 54. 56—59).

Preljubi moji škofljani! Ali si zamorete misliti, kako je bilo ob času, ko je ljubeznivi Vzveličar po Palestini hodil, učil, dobrote delil in čudeže delal, in je počil glas: Vzveličar pride! Na ta glas so ljudje od vseh strani hruli in so silili k velikemu

čudodelniku iz Nazareta. Vzveličar pride! Na ta glas prispeje gobavec in ga moli, rekoč: Gospod, ako hočeš, moreš me očistiti. In Jezus stegne svojo roko, se ga dotakne in reče: Hočem, bodi očiščen. In mahoma je bil gobavec čist. (Mat. 8, 1—3). Vzveličar pride! Na ta klic prihiti paganski stotnik, pade na kolena pred Jezusa in ponižno prosi: Gospod nisem vreden, da greš pod mojo streho, pa reci le besedo, in moj hlapec ozdravi. In milostljivi Jezus je občudoval ponižnost in trdno vero stotnikovo in je ozdravil bolnega hlapca. (Mat. 8, 5 nsl). Vzveličar pride! In na to vest prihiti kananejska mati v bridki žalosti, da jej je hči hudo zbolela, ter prosi in roti božjega dobrotnika, naj jej ozdravi ljubega otroka. Jezus pohvali njeno močno vero, in usliši njeno nujno prošnjo. (Mat. 5, 22 nsl). Vzveličar prihaja, klicala je veselega srca množica! In Jair, kateremu je ravno umrla ljuba hčerka, hiti ves potr Mesiji naproti in ga prosi, naj obudi ljubljeno dete k življenju. Gospod obišče nemudoma hišo žalosti in jo spremeni v hišo veselja. (Mat. 9, 19 nsl). Vzveličar se bliža, razglasilo se je po Jerihi! In slepec ob potu sliši ta glas in kliče zaupno: Jezus, sin Davidov, usmili se me. In Jezus, usmiljeni samaritan, se ga usmili in mu vrne pogled. (Mark. 10, 16 nsl). Jednako zadoni med bolniki ob kopeli Betesdi, in osemintridesetletni bolnik prosi Sina človekovega pomoči, ker nima človeka, ki bi ga o pravem času peljal v zdravilno kopel. In božji zdravnik siromaka pri tej priči ozdravi. (Jan. 5, 2 nsl).

Vzveličar je tu, počil je nenadoma glas pred Najmskim mestom, ko so ravno edinega sina uboge udove nesli k pogrebu. In Jezus se usmili jokajoče matere in jej sina obudi od mrtvih. (Luk. 7, 12 nsl). Vzveličar gre mimo, vriskala je presrečna množica! In Cahej, živo želeč, videti Jezusa, zleze na figovo drevo; in ko se Jezus približa, pogleda gori in reče vabljivo: Cahej, stopi hitro doli, ker danes moram ostati v tvoji hiši; tvoji hiši je danes došlo vzveličanje. In presenečeni Cahej je spoštljivo sprejel božjega gosta in je vsled nepričakovanega dohoda bil pripravljen, vso škodo popraviti, in vso storjeno krivico dvakrat in, če treba, štirikrat poravnati (Luk. 19, 2 nsl). Vzveličar pride! In na to veselo naznanilo so vzveličanja željne množice hrule v puščavo in so hitele na gore, kjer so bile nahranjene s kruhom božje besede in poživljene s čudovito pomnoženim telesnim kruhom. (Mat. 14, 15 nsl). Vzveličar je prišel, zahrumelo je po Jeruzalemskem mestu! In skrbne matere so prinesle in pripeljale svoje ljubljence in so prosile Jezusa, da jih blagoslovi. Ko jih apostoli odrivajo, posvari te božji prijatelj otrok z besedami, ki od tedaj še vedno doné po širokem katoliškem svetu: Pustite malim k meni priti in ne branite jim, ker njih je nebeško kraljevstvo. (Mat. 19, 13 nsl; Mark. 10, 14). In prijazni Vzveličar je jemal materam

otroke iz naročja, je tem roke pokladal, jih blagoslovil in blagoslovljene zopet vročal srečnim materam.

Predragi škofljani! Kaj ne, ko bi med vami zadonelo danes: Božji Vzveličar pride, kako bi ga vendar željno pričakovali, kako bi se pripravljali, sprejeti ga spodobno, kako bi bili srečni in veseli, ko bi On, po katerem ste toliko koprneli, obiskal vašo hišo! Kako bi mu vljudno in skrbno postregli, pa bi mu skazali vso čast, ljubezen in spoštovanje! In vendar je še danes resnica: Vzveličar pride, Vzveličar je že tu, in sicer povsem tisti, ki je nekdanj po Palestini hodil od kraja do kraja, ki je bolnike ozdravljaj, lačne nasičeval, otroke blagoslovljal, mrtve oživljaj. Prav tisti, kakor je na zemlji živel, pride resnično kot Bog in človek, z dušo in s telesom, s krvjo in z mesom k vam v svetem obhajilu. Tu mu zamorete razodeti vse svoje potrebe, nadloge in težave, in tukaj, kjer biva poln milosti in resnice (Jan. 1, 14), tukaj vam bode uslišal vse vroče prošnje in molitve po svoji sveti volji. V svetem postnem času, v teh dnevih milosti in vzveličanja, v tej dobi naše pokore in božjega usmiljenja, pripravite se s skesano spovedjo na vredni prejem sv. velikonočnega obhajila, kakor velewa četrta cerkvena zapoved: Izpovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku najmanj enkrat v letu, in o velikonočnem času prejmi presveto Rešnje Telo.

V težavni, odgovornosti polni nadpastirski službi bilo bi Mi v najslajšo tolažbo in največje veselje, ko bi mogel zaupno reči: Tekoče leto so vsi Tvoji predobri duhovni otroci opravili velikonočno spoved ter so vsi prejeli presveto velikonočno obhajilo. Storite, da se Mi upanje izpolni in veselje ne skali. Opominjam, spodbujam, prosim in rotim vas v očetovski udanosti, da govorim s sv. Tridenškim zborom, da se vsi in vsakteri, ki nosijo krščansko ime, združijo in zedinijo v zakramentu altarja, v tem znamenju edinosti, v tej vezi ljubezni, v tej podobi sloge, spominjajoč se tolikega veličastva in tako odlične ljubezni Jezusa Kristusa, Gospoda našega, ki je dal svoje drago življenje v ceno našega vzveličanja in nam je podelil svoje meso v hrano; da te svete skrivnosti njegovega Telesa in njegove Krvi s tako stanovitnostjo in trdno vero, stoliko pobožnostjo srca, s tako globokim spoštovanjem verujejo in časté, da premorejo ta nadnatorni kruh večkrat prejeti, in da jim bode zares v življenje duše in v vedno zdravje duha, in da bodo, okrepani po njegovi moči, iz tega zemeljskega potovanja dospeli v nebeško domovino, kjer bodo ravno tisti angeljski kruh, katerega sedaj v skrivnosti vživajo, vživali od obličja do obličja. (Seja 13. pogl. 8. o najsvetejšem zakramentu altarja).

3. Ker je najsvetejši zakrament največje dobro, ker je najdražji dar božji in najdragocenejši zaklad sv. cerkve, kaj čuda potem, preljubi kristijani, da so vse bogoljubne duše tako goreče ljubile, častile in molile ta prečudežni zakrament, da so vse po njem hrepenele, kakor hrepeni žejni jelen po krepilni studenčnici. Sv. Frančišek Asiški, ta seraf v človeški podobi in ženin ubožnosti, je prelival potoke solza v pričo Jezusa, v tabernakelju prebivajočega v presveti hostiji. Da, zavidal je sveče, ker se povživajo, goreče Gospodu na čast. Ako je premišljeval božjo ljubezen v tem zakramentu, ni se mogel mnoge-krat več premagovati; hitel je iz samote, pa je tekal po ulicah in trgih, kliče: Ah Ljubezen, ona se ne ljubi! V svoji občudovani »oporoči« je naročil svojim duhovnim sinovom z resnobnimi besedami, naj ljubijo in časte duhovnike zavoljo mašnikovega posvečenja, vsled katerega smejo hostijo posvečevati, sami zavživati in drugim deliti; zapovedal jim je, to najsvetejšo skrivnost nad vse čislati in častiti ter svete hostije na najčastitljivših krajih shranjevati. — Po vzgledu in nauk učenika je zvesto ravnal učenec, sv. Anton Padovanski, ki je po cele noči prebedel pred najsvetejšim zakramentom. Ravno letos bode slavil dne 15. meseca avgusta frančiškanski red in ž njim ves katoliški svet sedemstoletnico rojstva tega junaka družbe človeške, ki je svetnik ne le enega mesta, kraja ali naroda, temveč je čudodelnik vsega sveta, kakor pišejo sv. Oče Leon XIII. v svojem apostolskem pismu do frančiškanskega reda: Sv. Anton Padovanski je svetnik vsega sveta.

Glasovita častilka najsvetejšega altarnege zakramenta je bila nadalje Koleta Boelet, rojena 1381, umrla 1446 in svetnikom prišteta leta 1807. Slavna redovnica je mnogo ženskih samostanov drugega reda sv. Frančiška ustanovila, še več jih je obnovila in preosnovala, naloživši jim dolžnost, brez nehanja moliti in častiti najsvetejši zakrament. Takošen samostan častitih sester frančiškank z nalogo vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa se nahaja od leta 1893. sem tudi v Mojem stolnem mestu Mariboru. Sv. Koleta, imajoča šele štiri leta, je čutila že v sebi izredno ljubezen in veselje do Jezusa v zakramentu ljubezni. Kadar se je pobožna mati Marjeta od sv. obhajila vračala na dom, dirjalo jej je vselej nedolžno dete naproti in je klicalo radostno: Ah ljuba mati, kako prijetno dišite; in se od nje, ki je prejela angeljski kruh, ni moglo ločiti in jo je milo prosilo, naj bi tudi njemu skoro dala prejeti sladko nebeško hrano.

Vzveličani Tomaž Kempčan je posvetil v svoji zlati knjigi »Hoja za Kristusom«, katero je, kakor uče najnovejši preiskovalci, spisal on, v tej krasni knjigi je posvetil, pravim, blaženi Tomaž češčenju in molenju najveličastnejšega zakramenta osemnajst prelepih poglavij, katera so tekom časa nepopisno veliko

pripomogla v razširjenje in povišanje milostij polne pobožnosti do tega zakramenta. Blagor mu, ki rad prebira te ukapolne vrste in se ravna po njih! — Liliya Gončaska, angeljski mladenič sv. Alojzij je bil prešinjen tolike ljubezni do zakramenta altarja, da se je dal le siloma ločiti od tabernakelja; in še takrat, ko je odhajal, se je zopet in zopet ozrl na altar, da bi še zopet in zopet pozdravil najsvetejši zakrament. Po prvem sv. obhajilu je tako hrepenel, da sta se oče in mati bala, da oboli, ako ga ne okrepi kmalu kruh angeljski. — Prvak bogoslovcev, sv. Tomaž, iz rodu grofov Akvinskih, je zložil v svoji plamteči ljubezni do najsvetejšega zakramenta one prelepe, nad vse krasne hvalnice in slavospeve, prave pesni ljubezni, s katerimi sv. cerkev neprenehoma slavi, ljubi in moli najsvetejši zakrament. Za veseli praznik svetega Rešnjega Telesa, ki ga je leta 1264. papež Urban IV., blagega spomina, zapovedal, spisal je sveti mož pobožnost, katere ni mogel sam sv. Bonaventura prehvaliti in katero še današnji svet občuduje neprikračeno.

Vojvoda Frančišek Borgija, vrhovni poglavar družbe Jezusove, je bil poln tolike udanosti in tolikega spoštovanja do presvetega Rešnjega Telesa, da je vsaki dan šel sedemkrat v cerkev, počastit ga in molit. Kjer je na svojih potovanjih ostal, izvolil si je sobo, ležečo proti cerkvi, ter je pri svojih molitvah in pobožnostih obračal svoj obraz proti kraju, kjer je bival Vzveličar v svoji brezmejni ljubezni. Kadar je služil sv. mašo, žarilo mu je od povzdigovanja do obhajila lice pobožnosti do posvečene hostije. — V našem veku sluje po svoji goreči ljubezni do presvete evharistije francoski duhovnik Peter Julian Eymard, ki je z odobrenjem nepozabnega papeža Pija IX. leta 1856. v Parizu ustanovil družbo duhovnikov od najsvetejšega zakramenta, kateri je predstojnikoval do smrti, in katera že danes šteje mnogo samostanov. Leta 1862. je vtemeljil neodmorno delavni mož družbo služabnic najsvetejšega zakramenta, ki je že tudi daleč na okrog razširjena. Da bi tudi zvnaj samostana pospeševal češčenje nikdar dosti češčenega Rešnjega Telesa, osnoval je tako imenovano kongregacijo ali družbo najsvetejšega zakramenta za svetne duhovniki in neduhovniki. Poleg tega je skrbel na vse moči, da se je najslovesneje delilo prvo sv. obhajilo otrokom, posebno pa tistim odraščanim revežem, kateri se še, bodi iz kakoršnega koli razloga, niso udeležili svetih zakramentov. Ljubljen in slavljen je prezaslužni in vneti apostol presvetega Rešnjega Telesa izdihnil svojo pobožno dušo dne 1. meseca avgusta 1868.

* * *

Preljubljeni v Kristusu Gospodu! Ako še enkrat z očmi vere pregledamo vso velikost radodarne dobrotljivosti Jezusove

v zakramentu altarja, spoznati moramo naravnost, da je ta zakrament neminljiv spomin dobrotljive ljubezni Sinu božjega. Vsled tega pa moramo sprevideti, kako primerno in pravično, kako dostojno in spodobno je, da v tem zakramentu svojega Boga molimo, svojemu božjemu dobrotniku hvalo dajemo, svojemu nebeškemu prijatelju zasluženno ljubezen izkazujemo, svojega hudo žaljenega Vzveličarja odpuščenja prosimo ter mu po svojih močeh zadoščujemo. V tem poslu ne moremo nikdar storiti toliko, da bi smeli reči: Dovolj je. Prav poje sv. Tomaž Akvinec: Kolikor moreš, toliko hvali, saj mu vendar vredne hvale dal ne boš.

Pridite torej ljubi Lavantinci, pred vsem vi bogati in imenitni, pa se učite prave ljubezni in dobrotljivosti od Njega, ki je povsodi dobrote delil in ki ni žrtvoval le svojega, temveč daje tudi samega sebe! Pritecite in ponižno molite svojega Gospoda in Odrešenika, in pozemeljsko bogastvo vam bode pridobilo nebeško kraljestvo! — Pridite vi siromaki in zapuščeni, pa se učite potrpežljivosti in zatajevanja od Njega, ki je povsem reven postal, ko je bil vendar bogat, in je kot vsemogočni stvarnik nebes in zemlje skrit pod revno podobo kruha v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, v katerem vam je ob enem zapustil spomin svojega trpljenja in svoje smrti. Pridite in spošljivo molite ta zakrament, in vaše siromaštvo se bode spremenilo v stalno bogastvo!

Pridite vi, dragi očetje in ljube matere, in vi, krščanski učitelji, pa se učite ceniti duše, izročene vam v skrb, od Njega, ki jih je z lastno krvjo odrešil in jih v presvetem zakramentu altarja živi k večnemu življenju. Pridite in molite Jezusa v tabernakelju in skrbite, da ga bodo molili tudi vaši rejenci in gojenci; in nikdar ne bodete pogrešali miru in blagoslova v svojih hišah! — Pridite vi nedolžni otroci, pa se učite pokorščine in poslušnosti od Njega, ki je svoje stariše v časti imel in je bil svojemu nebeškemu Očetu pokoren do smrti na križu in je še vedno pokoren takó, da se daje od svojih služabnikov vzdigovati in shranjevati, nositi in deliti, kakorkoli hočejo. Pritecite in slavo pojte svojemu božjemu prijatelju, in deležni bodeite svoj čas Njegove slave v nebeškem Jeruzalemu! — Pridite tudi vi, Bogu posvečeni redovniki, in ve, Bogu služke redovnice, pa molite v vsej ljubezni, ponižnosti in pokorščini Njega, ki vam podaje najpripravnejše orožje zoper skušnjave, ker vas hrani z angeljskim kruhom in vas živi z vinom, iz katerega poganjajo device!

Da, pridite vsi ljubi škofjani brez razločka starosti in spola, stanu in časti, pa zajemajte prav marljivo iz neusahljivega vira milosti in blagoslova, sloge in sprave, miru in veselja, ki teče v presvetem zakramentu altarja. Pridite in molite za se in za svoje, molite za Mene, svojega nadpastirja, in

za druge svoje dušne pastirje, molite za papeža, pastirja, ovc in jagnjet, za svetlega cesarja, svojega deželnega očeta in poglavarja, molite za žive in za mrtve!

Naposled pa želim vsem in vsakemu posebej iz globine svojega srca vso obilnost nebeškega blagoslova, in sklenem svojo pastirsko poslanico z zaupno prošnjo: Najdobrotljivši Gospod in Vzveličar, Jezus Kristus, naša ljubezen in naše veselje, ti, ki moreš vse obilnejše podeliti, kakor mi prosimo ali mislimo (Efež. 3, 20), gani nas s svojo milostjo k stanovitni ljubezni do tebe v presvetem Rešnjem Telesu, da bodemo kedaj vredni, tebe v kraljevstvu luči od obličja do obličja gledati in v nebeški dvorani udeleževati se tvoje kraljeve gostije (Luk. 22, 29. 30), pri kateri strežejo angeli in pri kateri se razlega slavospev vzveličanih duhov: Troedinemu Bogu bodi hvala in slava, čast in oblast in krepost in veličastvo na vekomaj vse veke! (Apok. 5, 23). Amen.

16. Družbino delovanje leta 1895.

»Magister, ubi habitas?
Učenik, kje stanuješ?«
Jan. 1, 38.

Po krstu Jezusovem je stal Janez Krstnik drugi dan zopet pri Jordanu, in dva njegovih učencev pri njem. In ko je videl Jezusa prihajati, je rekel: Glejte, jagnje božje!¹ Ko sta učenca to slišala, sta šla za Jezusom. Jezus pa se obrne in ju vpraša: Kaj iščeta? Ona sta odgovorila: Magister, ubi habitas — Učenik, kje stanuješ? Jezus jima reče: Pridita in pogledjta. Sta prišla in videla, kje stanuje, in sta pri njem ostala tisti dan.² Ta dva učenca sta bila: sv. Andrej apostol in sv. Janez evangelist.

Ako bi sedaj mi vprašali Jezusa: Učenik, kje stanuješ? nam družba vednega češčenja v imenu svete katoliške cerkve odgovarja: Jezus stanuje v nebesih na desnici božji, kakor Gospod nebes in zemlje v svojem veličastvu, kjer ga molijo in častijo vsi angelski kori in svetniki božji; na zemlji pa stanuje Jezus v najsvetejšem zakramentu, v ponižni podobi kruha v tabernaklju, kakor Bog in človek, kjer ga pobožno molijo vsi, ki ga poznajo in ljubijo: Ecce, tabernaculum Dei cum hominibus — Glejte prebivališče božje z ljudmi, in prebival bo ž njimi. In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog, bo ž njimi; in Bog bo obrisal vse solze iz njih oči.³ Venite, adoremus — Pridite, molimo in poklekimo in jokajmo pred Gospodom, ki nas je vstvaril; zakaj, on je Gospod naš Bog, in mi smo ljudstvo njegove paše in ovce njegove roke.⁴

¹ Jan. 1, 29. — ² Jan. 1, 37 — 39. — ³ Skriv. raz. 21, 3. — ⁴ Ps. 94, 6. 7.

Da se ljudje za Boga in za čast božjo tako malo menijo, je največ krivo to, ker Boga in njegove ljubezni ne poznajo. Ignoti nulla cupido — Česar kdo ne pozna, tega ne poželi; odtod prihaja tudi zaničevanje Boga in božjih reči in zanemarjanje božji zapovedi. Tako govori že prerok Ozej v stari zavezi: »Non est scientia Dei in terra — Ker ni spoznanja božjega v deželi, zato je kletev in laž in morija in tatvina in prešestovanje se razlilo kakor povodenj po zemlji, in kri se za krvjo preliva.«¹ Kdor Boga in njegove zapovedi prav spozna, mora ga ljubiti in moliti in njegove zapovedi izpolnjevati, ker njegove zapovedi niso težke: »O kako sladek je Gospod tistim, ki ga ljubijo!«² »Vzamite na-se moj jarem, pravi Jezus, ker moj jarem je sladek, in moje breme je lahko.«³ — Nekdaj je Janez Krstnik Judom očital: »In medio vestrum est, quem vos nescitis — V sredi med vami je, katerega vi ne poznate.«⁴ Tudi sedanje dni se lahko reče: V sredi med vami je Jezus, odrešenik sveta; tukaj v tabernaklju je Jezus, tukaj na altarju je, kjer se za vas daruje pri daritvi svete maše; pa mnogi ga ne poznajo, in zato ga tudi ne molijo in zanemarjajo daritev svete maše ob nedeljah in zapovedanih praznikih. O ko bi ga prav poznali, bi hiteli k njemu in bi ga pobožno molili v najsvetejšem zakramentu, v tej skrivnosti njegove božje ljubezni; bi tudi radi prihajali k najsvetejši daritvi svete maše, ter bi v cerkvi, hiši božji se spodobno ponašali; bi radi pristopali k mizi Gospodovi, da se okrepčajo, in da si nasitijo dušo za večno življenje. O Judih trdi sveti apostol Pavel, »da ne bi nikoli Jezusa, Gospoda veličastva bili križali, ko bi ga bili spoznali — Si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriae crucifixissent.«⁵

Prizadevajmo si tedaj Jezusa bolj in bolj spoznavati, to je neobhodno potrebno za naše zveličanje, ker ni drugega imena, v katerem bi se mogli zveličati. »Haec est autem vita aeterna — To je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in katerega si poslal, Jezusa Kristusa.«⁶ Storimo, kar so storili pagani — neverniki; ko so prišli svoje dni v Jeruzalem na praznik, klicali so: »Volumus Jesum videre — Želimo Jezusa videti,«⁷ in apostoli so jim pokazali Jezusa. Ravno tako še sedaj dušni pastirji, nasledniki apostolov radi pokažejo Jezusa tem, ki po njem poprašujejo. In kakor je nekdanj rekla Marta svoji sestri: »Dominus adest, et vocat te — Gospod je tukaj in te kliče;«⁸ ravno tako govori družba vednega češčenja: Gospod Jezus Kristus je tukaj v tabernaklju, naš ljubeznivi Zveličar je tukaj v najsvetejšem zakramentu: pridite in ga molite. »Quam dilecta tabernacula tua

¹ Ozej. 4, 1. — ² I. Pet. 2, 3. — ³ Mat. 11, 29. — ⁴ Jan. 1, 26. — ⁵ I. Kor. 2, 8. — ⁶ Jan. 17, 3. — ⁷ Jan. 12, 21. — ⁸ Jan. 11, 28.

Domine — O kako ljubezniva so tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum, moja duša hrepeni in koprne po preddvorih Gospodovih.«¹ — Jezus se za nas daruje pri vsaki sveti maši; pridite in darujte se tudi vi njemu, zahvalite ga za njegovo neskončno ljubezen, da je za nas na svetem križu trpel in umrl, in da nam je postavil daritev sv. maše, v kateri ponavlja spomin svojega trpljenja in svoje smrti, ter nam prilastuje sad svojega odrešenja. — Jezus nam oznanjuje v pridigah in krščanskih naukah božjo besedo po svojih namestnikih: pridite in poslušajte radi božje nauke. »Kdor je iz Boga, posluša rad božjo besedo.«² — Jezus nam kaže svoje božje srce in kliče: »Pridite k meni vsi, ki ste obteženi in trpite, in jaz vas bom poživil.«³ »Učite se od mene, jaz sem krotek in iz srca ponižen, in bote mir našli svojim dušam.« Zato le pridite vsi k božjemu srcu Jezusovemu v najsvetejšem zakramentu; molite ga pobožno in ga prosite, da vam pomaga vsakdanje križe in težave voljno prenašati, za njim hoditi po poti svetih čednosti in božjih zapovedi in tako doseči večno življenje.

Sklepamo to letno poročilo in prijazno vabimo vse k prelepi družbi vednega češčenja: »Dominus adest, et vocat nos. — Gospod je tukaj in nas kliče.« (Jan. 11, 28.)

»Regi autem saeculorum immortalis — Kralju pa večnosti, neumrljivemu, nevidnemu, samemu Bogu bodi čast in slava na vse veke vekov. Amen.« (I. Tim. 1, 17.)

Razstava cerkvene obleke se je zaradi neugodnega vremena in drugih nenadnih zaprek morala odložiti do bele nedelje l. 1896. Otvorila se je po slovesni sveti maši v stolni cerkvi v navzočnosti premilostlj. kneza in škofa Mihaela v dvorani kn. šk. bogoslovnice, katero je ravnateljstvo blagohotno prepuščilo družbi v porabo. Pri tej priliki je družbin predstojnik pozdravil navzoče s tem le nagovorom:

Zbrali smo se danes Tukaj, da prisostvujemo otvoritvi 14. razstave, ki jo je priredila družba vednega češčenja za leto 1895.

Zaradi nujne potrebe je morala družba že tekom lanskega leta nekaj obleke razposlati župnijam, tako n. pr. v Konjice beli mašni plašč v vrednosti 155 gld., katere so nabrali ondodni družbeniki. Trški kapeli žalostne Matere božje v Središču se je poslalo: 1 Marijina krona, 1 mašne bukve, 1 beli mašni plašč, 1 kelih in 8 altarnih svečnikov; stroške za to: 286 gld. 96 kr. sta poravnala nek dobrotnik in dobrotnica. Dalje se je poslal v Pernice beli mašni plašč, k Zg. Kungoti pa zeleni in k sv. Janžu na Dravskem polju en velum.

Poleg obilnih darov društvenikov iz vseh župnij naše škofije je prejela družba tudi večja darila.

¹ Ps. 83, 2. — ² Jan. 8, 47. — ³ Mat. 11, 28.

V preteklem letu je k družbi pristopilo 1030 udov; v matici je sedaj vpisanih od leta 1881 do leta 1895 skupno 12.338 družbenikov. Med temi je že mnogo pokojnih, ki niso izbrisani iz družbe, ker upamo, da kakor so tukaj Jezusa molili v podobi kruha v najsvetejšem zakramentu, ga tamkaj molijo in gledajo od obličja do obličja v njegovem veličastvu.

Dohodkov je imela družba 2381 gld. 20 kr., za katere je bila prirejena naslednja cerkvena oprava: 2 pluvijala, 26 kazul, 4 vela, 4 štole za praznike, 7 štol za spoved, 6 belo-vijoličnih štol za krst, 5 plaščekov za ciborij, 6 plaščekov za spoved, 3 mašne bukve, 1 kelih, 1 krona za blaženo devico Marijo, 8 altarnih svečnikov, 8 pultov, 22 korokov, 15 alb, 34 humeralij, 115 purifikatorij, 72 lavabo prtičev, 25 večih in 25 malih korporalij, 8 altarnih blazinic, 12 rdečih, 12 črnih suknic in 12 vijoličnih golirjev za ministrante, 16 korokov za strežnike, 12 pasnikov, 2 rdeča plašča za strežnike, 6 pogrinjal za pulte, 2 banderi, 1 črna štola in 1 mrtvaško pogrinjalo.

Iz vseh župnij naše lepe Lavantinske škofije so prihajali obilni darovi. Med temi je podarila neimenovana dobrotnica za župno cerkev v Dobovi 100 gld., druga za Središko kapelo 135 gld. in nek dobrotnik 151 gld. 96 kr.; nadžupnija Konjice za belo kazulo 155 gld.; župnija sv. Jurija pod Taborom za dve banderi 90 gld.; visokorodna grofica Nugent je darovala belo kazulo z vso pripravo, štolo za praznike in albo; visokorodni komtesi Nostiz-Rieneck sta darovali belo kazulo s pripravo za stolno cerkev v Mariboru; pokojni vlč. g. dr. Jožef Muršec je dajal vsako leto po 5 gld. v družbine namene.

Mnoge gospe in gospodičine v Mariboru so brezplačno ali pa za majhno odškodnino delale za družbo, ker so šivale, pletle in vezle za mašne plašče, plaščke za ciborij, čipke na albah i. t. d.

K sklepu izrekam najsrčnejšo zahvalo Vaši Prezvzišenosti, premilostljivi knezoškof, za preblago naklonjenost, ki ste jo do zdaj tako obilno izkazovali družbi; odboru gospá in šolskim sestram za sodelovanje, in vsem blagim dobrotnikom za njihovo podporo. Gospod naj povrne tisočkrat vse dobrote in milodare tukaj na zemlji in nekdam v nebesih! Blagovolite, premilostljivi knez in škof, navzočim in odsotnim udom podeliti Svoj višjepastirski blagoslov in razstavo otvoriti.

Nagovor

visokega družbinega pokrovitelja, premilostljivega gospoda kneza in škofa Mihaela

o priliki otvoritve 14. razstave družbe vednega češčenja v lav. škofiji na belo nedeljo, dne 12. m. travna 1896.

Velecenjeni poslušalci!

Že šestokrat sem doživel veselje, da otvorim razstavo nove cerkvene obleke, ki jo vsako leto priredi hvalevredna družba vednega češčenja in obenem vodim njeno glavno skupščino.

Moje duhovsko srce poskakuje veselja, ko gledam, kaj je dobrega, lepega in koristnega storila ta družba v 14 letih svojega obstanka. Visoki praznik presv. Rešnj. Telesa l. 1881 je bil rojstni dan naše družbe. Dne 16. rožnika istega leta je začela svoje blagonosno delovanje. Podobna gorčičnemu zrnu se je kmalu razrastla v košato drevo, obloženo z zlatim sadjem. V preteklem letu 1895 je, kakor smo slišali, pristopilo 1030 novih udov, tako da je v družbini matici zapisano že 12.338 udov. Družbini milodari so pa l. 1894 dosegli znatno svoto 22.137 gld. 83 kr., odračunivši stroške za blago, posodbo, opravo in že gotovo obleko. Letošnjih dohodkov je bilo 2381 gld. 20 kr., torej cela svota doslej nabranih darov znaša 24.519 gld. Kakšna miloščina za našega ljubega Zveličarja je to iz darov bogatinov in prihranjenih vinarjev ubožcev!

Velecenjeni poslušalci! Naša izvrstna družba ima dve strani, ki se druga drugo spopolnjujeta in podpirata. Kakor se iz nevidnega stvarstva spoznava nevidni Stvarnik, kakor se božje kraljestvo na zemlji zunanje razširja in na znotraj vglablja, kakor je človek iz telesa in duše ter z duhom in telesom mora služiti Bogu, tako izvršuje tudi naša družba dvojno delavnost, rekel bi, vidno in nevidno, zunanjo in znotranjo, ko njeni udje našemu velikemu Bogu in Zveličarju (Tit. 2, 13) vidno in nevidno strežejo, mu pozemeljsko in nebeško službo izvršujejo.

1. Zunanje delovanje naše, po svojem namenu tako svete družbe, oskrbuje cerkveno obleko, spravo in posodbo za božjo službo, okrasje in druge potrebščine. To hvalevredno nalogo skušajo družbeniki doseči deloma z darovi v denarju, 50 ali najmanj 12 krajc. na leto, kar so si morda v potu svojega obraza prislužili in prihranili, deloma z izdelovanjem cerkvene obleke in perila. K letem so prištevati krščanske gospe in gospodičine, ki pod razumnim vodstvom družbinega predstojništva, zlasti velečislane gospe predsednice in njenih prisednic s svojimi urnimi in marljivimi rokami izdelujejo mašno in drugo cerkveno obleko. S pohvalnim priznanjem poudarjam, da so tudi častite šolske sestre doslej vrlo sodelovale pri tem važnem delu in novejši čas so se jim pridružile v tem tudi častite sestre frančiškanke vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa.

Prav srčno me veseli, da blage in bogoljubne gospe in gospodičine tako rade opravljajo to Bogu prijetno delo in ga izvršujejo v splošno zadovoljnost. Te veledušne gospe in gospodičine so podobne evangelijskim ženam, ki so božjemu Zveličarju tako ljubeznivo stregle, spremljale ga na goro Kalvarijo in hotele maziliti tudi njegovo sveto truplo. Podobne so oni sloveči Mariji, o kateri je Jezus očitno rekel, da je storila dobro delo na njem, ko je dišeče mazilo izlila na njegovo glavo. (Mark. 14, 3—9). Da, tudi blage gospe in gospodičine mari-

borske so storile dobro delo, ko so tako mnogo delale za dostojno opravo prebivališča božjega Zveličarja, o čemer daje najlepše spričevanje današnja bogata in lepa razstava. Tudi one so nekako mazilile Jezusa za pogreb, ko so pa močeh delale za olepšavo altarja, tega groba Gospodovega v naših cerkvah.

Krščanske gospe in gospodičine! Dobro vem, da, ko bi bile navzoče, kadar je božji Zveličar ves krvav nesel težki križ na Kalvarijo, da bi, pravim, mu nesle križ, bi mu ž njegove svete glave vzele trnjevo krono, da bi mu dale kakor Veronika potni prt, da bi mu podale krepilo in ga vzdignile — pa nekaj podobnega mu lahko izkažete tudi danes in vsak čas, ako dejanski ljubite lepoto altarjev, na katerih se večni Sin nebeškega Očeta daruje za nas v sveti maši.

Še nekaj hočem povedati o bogaboječih ženah v povzdigo našega duha in vspodbudo srca. Ko gledam v razstavi toliko lepih in dragocenih predmetov, mi nehote prihajajo v misel besede sv. pisma v bukvah Pregovorov, kjer beremo o pridni ženi: »Poišče si volne in prediva, in dela po umetnosti svojih rok«. (Preg. 31, 13). »Svojo roko izteguje po težkih rečeh, svojo roko odpira ubogemu, in svoje dlani steguje proti potrebnemu«. (Preg. 31, 19—20). Res, po velikih rečeh so stegnile svoje roke gospe in gospodičine mesta Maribora, ker kras hiše božje, kras altarjev je nekaj velikega. Nekaj velikega je, za ubožne cerkve zgotavljati potrebno mašno obleko, saj je že v stari zavezi Gospod Bog napolnil z duhom modrosti tiste, ki so izdelovali obleko.

»Naj jo hvalijo pri vratih njena dela« tako se končuje tako imenovani zlati abece za žene. Da hvaležno, se bodo spominjali vas in vaših del v hiši božji tisti župljani, katerih cerkve in altarje ste vi okrasile in olepšale z delom svojih rok!

»Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo«, tako poje kraljevi pesnik David. (Ps. 25, 8). Po teh besedah se je vedno ravnal pobožni ženski spol. Ljubezen do lepote hiše božje v srcih krščanskih žen je tako stara, kakor krščanstvo. V tej ljubezni so krščanske žene podobne izraelskim, o katerih Mojzes piše, da so pridno pomagale pri postavljanju svetega šatora, posebno tiste, ki so »znale šivati«. (II. Mojz. 35, 25). V prvih časih krščanstva so bile bogaboječe žene, ki so apostolom prepustile svoje hiše za službo božjo in oznanjevanje božje besede.

V Jeruzalemu je bila Marija, mati Janeza, ki se je imenoval tudi Marko. V njeni hiši so se zbirali kristjani k molitvi in v njeno hišo je prišel tudi sv. Peter, ko ga je bil angel čudežno rešil iz ječe. (Dj. ap. 12, 12—17). V Antijohiji so se shajali apostoli in kristjani pri materi Rufa in Aleksandra, ki sta bila sinova Simona Cirinejskega. V Rimu pa sta sv. Pu-

dencijana in njena sestra Prakseda v očetovi hiši priskrbeli stanovanje prvemu papežu sv. Petru in v svojem stanovanju tudi pripravili cerkvico za kristjane. In kako so podpirale svete žene velikega apostola sv. Pavla na njegovih misijonskih potovanjih!

Odprite, predragi v Gospodu, Dejanje apostolov. Tam bodete brali, kako sta sv. Lidija v Filipih in sv. Priscila v Korintu pospeševali apostolsko delavnost sv. Pavla. In iz Pavlovih listov poznamo častita imena sv. Febe, sv. Evodije in Sintihe, sv. Trifene in Trifose, sv. Olimpije in mnogo drugih pobožnih žen. V poznejših časih pa so se posebno odlikovale v podpiranju sv. cerkve sv. Flavija Domitila, sv. Cecilija, sv. Priska, sv. Lucina in druge pobožne žene. Da, v vseh stoletjih so krščanske žene skrbele z ljubeznijo dobre matere in s hvaležnostjo pobožne hčerke za lepoto hiše božje, v kateri prebiva Jezus Kristus, ki si je za mater izbral Marijo, devico vseh devic.

Po vzgledu omenjenih požrtvovalnih krščanskih žen so se ravnale tudi mariborske gospe in gospodičine, ki so z vso pridnostjo pripravljale obleko in krasilo za službo božjo. Hvalo Vam bodo zato vedele vse tiste cerkve, ki bodo obdarovane z delom Vaših rok. Pa tudi jaz Vam izrekam tukaj svojo nadpastirsko zahvalo in priznanje. Bog Vam povrni ves vaš trud in vašo požrtvovalnost!

2. Važno in mnogostransko je torej zunanje vidno delovanje naše družbe, pa ravnotako pomenljivo je tudi njeno notranje in nevidno delovanje. Da, njeno notranje delovanje je celo še mnogo važnejše, ker je od njega odvisen uspeh in napredek te družbe. Delo sicer hvali svojega mojstra, pa blagoslov mora priti od zgoraj. In za ta blagoslov prosijo tisti društveniki, ki v svojih molitvenih urah častijo, hvalijo in molijo božjega Zveličarja v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

Število teh delavcev in bojevnikov božjih, ki se bojujejo z orožjem molitve, že znaša 12.338. On, ki šteje množino zvezd in jih kliče vse po imenu (Ps. 146, 4.) in pridejo, on je poklical po imenu tudi ude naše družbe in so prišli in njih število je čez dvanajsttisoč vštevši one, katere je že odpoklical na povračilo. Dal Bog, da bi še mnogo mojih ljubljenih škofljanov poslušalo glas Gospodov in pristopilo k naši najljepši družbi.

Naša družba sme reči s psalmistom: »O Gospod Bog mojega zveličanja, po dnevu in ponoči kličem vpričo tebe. (Ps. 87, 2). Družbeniki opravljajo svoje molitvene ure v cerkvi pred tabernakljem ali pa v duhu doma po dnevu. Mnogi pa radi svojega poklica nimajo časa po dnevu opraviti svoje molitvene ure, zato si izberejo ponočno, spominjajoč se opomina našega božjega učenika: »Tako niste mogli eno

uro čuti z menoj?» S tem so podobni dobrim pastircem, ki so o božični noči molili v jaslicah ležečega Jezusa, in opravljajo službo tistih angelov, ki so v tej prepomenljivi noči prepevali: »Slava Bogu na višavah«, in ta pesem se je razlegala skozi vsa stoletja krščanska in bode donela do konca sveta.

Kolik blagoslov za družbo in škofijo, če tisoč in tisoč društvenikov kleče moli ljubega Jezusa v najsvetejšem zakramentu, v poravnanje in zadoščenje za vse krivice in onečaščenja, ki se mu godijo v tem zakramentu! Reke blagoslova, tolažbe in sreče pritekajo iz tabernakljev v srca škofljanov in se razlivajo po širni vladikovini. Dal Bog, da bi vsi udje z veseljem in vestno opravljali svoje molitvene ure, potem bi gotovo neresnične postale besede: Lažje je društvo ustanoviti, kakor ga ohraniti.

3. Konečno še imam, predragi v Gospodu, nekatere želje. Ako vam bodo všeč, me bo zelo veselilo. In če bi se tudi ne mogle še uresničiti, naj pa velja vsaj dobra volja. Naša družba bi morala imeti po mojem mnenju kot znamenje skupnosti društveno zastavo, pod katero bi se udje zbirali, bojevali in zmagovali. Zastava bi se naj razvila pri občnem zboru, posebno pa pri procesiji na praznik sv. Rešnjega Telesa. Zastava bi naj imela na eni strani monštranco z napisom: Hvaljeno in češčeno naj vedno bo presveto Rešnje Telo; na drugi pa podobo, kako sestri Marta in Marija pogostita Jezusa, z napisom: »Družba vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa in za opravo ubogih cerkva — ustanovljena l. 1881.« Zastava bi se v stolnici slovesno blagoslovila in s tem bi se tudi delalo za božjo čast in in za pravi blagor neumrjočih duš.

Tudi društveno hišo bi si želel in še bolj društveno cerkev, in to bi bila prihodnja cerkev Srca Jezusovega. Maribor itak nima preveč cerkev. Te besede naj bodo kakor malo seme, ki se vrže v zemljo in nepričakovano požene, raste, cvete in sad obrodí. Zdaj pa otvorim v imenu božjem razstavo in hitim h koncu svojega nagovora.

Predragi zborovalci!

»Bodite hvaležni!« (Kol. 3, 15) tako opominja sv. apostol Pavel Kološane. Hvaležnost je krščanska čednost. Zato izrekam tudi jaz kot škof svojo zahvalo preč. g. stolnemu dekanu, ki požrtvovalno načeluje družbi že od njenega postanka, in nje-govima pomočnikoma, preč. gosp. stolnemu župniku in gosp. bogoslovnemu ravnatelju. Istotako zahvaljujem mnogozaslužni predsednici gospejnega društva, gospej Ani Eichler, ki tudi že od l. 1882 izvršuje svojo težavno službo, podpirana od svojih požrtvovalnih prisednic gospodičine Marije Schmiderer in gospodičine Treze Pöschl. Svojo zahvalo pa izrekam tudi vsem

dušnim pastirjem, ki družbo vodijo po raznih župnijah, kakor tudi vsem udom, prijateljem in dobrotnikom družbe.

Predragi v Gospodu! Ko me je načelnik družbe prosil blagoslova, sem se spomnil genljive dogobe zapisane v drugi Mojzesovi knjigi. Ko je bil sv. šator dodelan, so se zbrali Izraelci okoli svojega voditelja Mojzesa, ki je ogledoval razne naprave. In Mojzes videvši, da je vse krasno in lepo izdelano, jih blagoslovi. Naše zborovanje je podobno omenjenemu Mojzesovemu shodu. Delo za preteklo društveno leto je dovršeno, vse je krasno dodelano. In vi, predragi, ste se zbrali okoli mene, svojega nadpastirja, da bi prisostvovali otvoritvi bogate razstave. In ker je vse tako dobro dovršeno, podelim vsem zborovalcem in pričujočim in odsotnim društvenikom svoj višepastirski blagoslov v znamenje moje hvaležnosti in v poročstvo božjega blagoslova.

17. Škofjska Sinoda.

Leta 1896 se je v Alojzijeви cerkvi v Mariboru od 28. septembra do 2. oktobra slovesno vršil drugi škofjski zbor, pri katerem so se dala tudi primerna naročila glede češčenja presv. Rešnjega Telesa.

Iz zanimive konstitucije hočemo v kratkem sledeče posneti:

Vsi sv. zakramenti se morajo sicer vestno in spodobno deliti in oskrbovati, a posebno veliko skrb pa zasluži najsvetejši zakrament, ker cerkev nima nič vrednejšega, nič svetjšega, nič čudovitejšega kakor je ta zakrament. V njem je zakrit največji in najimenitnejši dar božji, vir in začetnik vse milosti in svetosti, Jezus Kristus.

Božji Zveličar je neskončno ljubil svoje, ki so bili na tem svetu, in ljubil jih je do konca. Zato je pred svojim trpljenjem in svojo smrtjo postavil najsvetejši zakrament, v katerem je resnično, dejanski in bistveno pričujoče njegovo živo Telo in njegova Kri z njegovo dušo in božanstvom.

Zatorej naj župnik s tem najsvetejšim zakramentom z vso spoštljivostjo in častjo ravna, ga shranjuje in oskrbuje. Pa tudi ljudstvo ga naj pobožno časti, pogosto in vredno prejema, posebno o večjih praznikih v letu.

Vse, kar pride v dotiko stem božjim zakramentom, n. pr. altarji, svete posode in druga cerkvena oprava, mora biti snažno in spodobno. Raztrgane, umazane in slabe reči naj duhovnik odstrani. Kelih naj bode srebrn in znotraj pozlačen, istotako tudi patena. Mašna obleka bodi svilen, druga obleka in prti pa laneni.

Cerkev ne časti samo presv. Rešnjega Telesa v zaprtem tabernaklju, temveč ga večkrat slovesno izpostavlja javnemu

češčenju vernikov. To stori zato, da bi se božjemu Sinu v pričo drugih skazovala potrebna čast in se v srcih pričujočih vnela goreča ljubezen do Jezusa.

Kedaj in kje se sme sv. Rešnje Telo javno izpostaviti, tega sv. cerkev ni splošno določila temveč je prepustila to posameznim škofom. V naši škofiji veljajo o tem naslednja določila:

Sv. Rešnje Telo se sme javno in slovesno izpostaviti in ž njim dati sv. blagoslov po vseh cerkvah lavantinske škofije in samostanskih kapelah vsako nedeljo in zapovedan praznik, ako se to godi strogo po predpisanem obredu. Za druge dni je potreben javni vzrok in posebno škofovo dovoljenje, ker more in sme le škof določiti, kedaj je povod javen.

Javen in zadosten povod za izpostavljenje je n. pr. kaka posebna slovesnost, cerkveni shod ljustva, mirovna zadeva in drugo. Glede tega opominja sv. Karol Boromejski: »Sv. Rešnje Telo se ne sme izpostaviti iz kakega si bodi vzroka, temveč le v javnih in važnih slučajih«. V osmini praznika presv. Rešnjega Telesa se sme izpostaviti v slovesni sv. maši in pri večernicah ter se sme večkrat dati sv. blagoslov.

Razven tega se sme dati slovesni blagoslov vsak dan ob času misijona, na praznik presv. Srca Jezusovega in povsod, kjer se obhaja 40. urna molitev ter ob drugih od škofa določenih dneh. Ako je rimska stolica kakemu redu ali kaki družbi podelila večje pravice, se sme tistih posluževati še tudi nadalje. Take predpravitve pa se morajo škofu dokazati, z zanesljivo listino.

V drugih tukaj navedenih slučajih se brez posebnega škofovega dovoljenja sv. Rešnje Telo ne sme izpostaviti in tudi ne dati blagoslov ž njim. Opominjamo pa vse, da se pri izpostavitvi in pri blagoslovu strogo ravnajo po predpisanih obredih ter tako Najsvetejšemu izkazujejo spodobno čast. Kajti boljše je redko izpostavljanje s spodobno častjo, kakor pogosto pa nespoštljivo.

V naši škofiji se še izpostavi sv. Rešnje Telo vsako kvatarno nedeljo po eno uro. Priporočamo pa toplo, da se izpostavi tudi na tretjo predpepelnično nedeljo (mastno) in pustni pondeljek in torek po načinu 40. urne molitve tako, da je izpostavljeno le po dnevi. S tem bi se naj zadostilo ljubemu Jezusu za grehe in hudobije pustnega časa.

Izpostavi naj pa se najsvetejši zakrament kolikor mogoče slovesno. Gori naj na altarju 12 sveč in altar se naj okraši ako mogoče z naravnimi cveticami. Med izpostavitvijo se ne sme pri dotičnem altarju maševati.

Razven tega odobrava sv. tridentinski zbor pobožno in bogaboječo navado sv. cerkve, da se vsako leto ta zakrament

posebno slovesno slavi in s procesijo obhaja na praznik sv. Rešnjega Telesa.

Dušni pastirji naj torej skrbijo za to, da se na ta praznik vredno in spodobno pokaže slava Jezusa Kristusa katoličanom in drugovercem. Vse naj boče dobro in skrbno urejeno k večji časti in slavi Zveličarjevi. Procesije na praznik sv. Rešnjega Telesa in pa v naslednjih nedeljah do nedelje pred praznikom sv. Jerneja apostola se morajo opravljati v večerničnem plašču, pod baldahinom ali drugim malim nebom in na altarjih, ki so obrnjeni proti 4 stranem sveta, ter strogo po obredu predpisanem v lav. obredniku.

Verniki se naj pridno podučujejo o velikih milostih, katerih postanejo deležni, ako pobožno obiskujejo Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Pastir ima torej dolžnost, z besedo in vzgledom svoje ovčice vabiti in navduševati za češčenje sv. Rešnjega Telesa ter v njihovih srcih užigati in netiti ogenj ljubezni do Jezusa. V pospeševanje te pobožnosti bi bilo hvalevredno, da ostanejo cerkve odprte celi dan ali na deželi vsaj nekaj ur.

To pobožnost pospešujejo tudi pobožne bratovčine presv. Rešnjega Telesa, kakor so:

1. Bratovščina vednega češčenja, ustanovljena za našo škofijo dne 27. majnika l. 1881 v stolni cerkvi v Mariboru. Dne 1. januarija l. 1882 se je pridružila nadbratovščini v Rimu. Udje te bratovščine postanejo deležni velikih odpustkov in drugih milosti. (5. Congr. Ind. 18./12. 1886).

Namen te bratovščine je, pospeševati spoznanje, češčenje in moljenje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu, zadoščevati in popraviti krivice, ki se mu godé v tem zakramentu ljubezni in pripravljati cerkveno obleko za ubožne cerkve, da se more služba božja spodobno opravljati. Dozdaj je družbi pristopilo okoli 19.000 vernikov, ki so dozday že darovali v družbine namene blizu 30.000 gld.

Ker je ta pobožna družba v naši škofiji že tako plodonosno delovala, zato naj dušni pastirji za njo skrbijo, jo priporočajo, ude v njih dolžnostih poučujejo in jim velike odpustke redno oznanjujejo in tako od dne do dne bolj netijo v njihovih srcih ogenj ljubezni do presv. Rešnjega Telesa.

2. Bratovščina vednega češčenja za duhovnike. Ustanovil jo je l. 1858 v Parizu častiti o. Eymard, ustanovitelj reda očetov presv. Rešnjega Telesa. Zdaj ima že podružnice v Rimu, Bruselu, Marseilu, Montrealu in na Tirolskem. Razširjena je po vsem svetu in šteje nad 50.000 udov, ki noč in dan molijo Jezusa Kristusa v zakramentu ljubezni.

3. K tem bratovščinam se more prištevati tudi »Associatio perseverantiae sacerdotalis«, ki je pod varstvom presv. Srca Jezusovega. Sedež ima na Dunaju, kjer se je začela l. 1868.

Zdaj je razširjena v 126 škofijah in šteje 12.000 duhovnikov za ude, ki posebno častijo presv. Srce Jezusovo dan na dan z izrekom: »O Jezus, krotek in od srca ponižen, uravnaj moje srce po Svojem«, in temu pristavijo »Očenaš« in »Češčeno Marijo«. S tem si prosijo za milost, da bi stanovitno izpolnjevali dolžnosti duhovskega stanu do konca. Zraven tega še vsak ud na leto mašuje enkrat za žive in enkrat za mrtve ude.

Naša iskrena želja je, da bi vsi duhovniki naše škofije bili udje ene ali druge imenovanih bratovščin, ker v sedanjih vihnih časih nič ni koristnejšega, kakor če pogosto z zaupanjem pristopamo k tronu milosti, da dosežemo usmiljenje in milost.

Hvala in čast naj bo vsaki čas najsvetejšemu in božjemu zakramentu, in češčno naj bo presveto, prečisto in brezmadežno spočetje blažene Device in Matere božje Marije. (Od-pustek 600 dni. Leo XIII.)

18. Družbino delovanje leta 1896.

Medius vestrum stetit, quem vos nescitis.

V sredi med vami stoji, katerega vi ne poznate.

(Jan. 1, 26.)

Glavni namen družbe vednega češčenja je: spoznanje, ljubezen in češčenje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu pospeševati v sebi in pri drugih.

Zatorej tudi letošnje poročilo govori o tem glavnem namenu in se poslužuje besed sv. Janeza Krstnika: »V sredi med vami stoji, katerega vi ne poznate«; da bi se odpravila zmota, kateri je marsikdo podvržen, ker si domneva, kakor da bi Jezus na daljnem kraju bival, in bi bilo treba ga dolgo iskati z mnogim vzdihovanjem in solzami. Ne, vsem tem veljajo besede: »V sredi med vami stoji, katerega vi ne poznate«; da, tukaj v cerkvi prebiva Jezus, tukaj v tabernaklju si je izvolil svoje prebivališče v najsvetejšem zakramentu.

Ako torej želimo svojega Gospoda in božjega Zveličarja obiskati, in ga brez vse težave najti, je dovolj, da v duhu stopimo v tiho samoto svojega srca in naša živa vera nas bo zagotovila, da Jezus Kristus, kakor Bog in človek živi in prebiva z vsem svojim bistvom med nami v svetem šotoru naših cerkev, v ponižni podobi kruha v svetem tabernaklju, da nas vse k sebi vleče.

Tako nam bo lahko, bodisi v duhu ali v resnici vedno pri njem prebivati, njega ljubiti in moliti, ž njim se prijazno razgovarjati in ga pozdravljati mnogokrat po dne in po noči. Storimo to, potem se nam ne bo moglo očitati: »Toliko časa sem pri vas in vi mene ne poznate.«¹

¹ Jan. 14, 9.

Znano nam je, da beseda ne poznati v svetem pismu in v navadnem govoru ima dvojen pomen. Eden pomen zadeva naš um, in pomeni toliko, kakor koga ne poznati, ne ga umeti: »Vi ne poznate tega, kateri me je poslal;«¹ drugi pomen zadeva voljo in pomeni toliko, kakor koga ne poznati, se ne brigati za njega, mu biti brez mari, ali ga ne hoteti poznati: »Jaz vas ne poznam.«²

O da ne bi noben teh pomenov nam veljal, da se ne bi moglo reči, da mi Jezusa in njegove ljubezni ne poznamo, ker smo tako srečni, da smo družbeniki in udjenajlepše hratovščine; vsled tega poznavamo dobro in spoznavamo našega Gospoda in Zveličarja, kateri prebiva med nami v najsvetejšem zakramentu v ponižni podobi kruha, katera nas ne sme ovirati, da se čudimo njegovi modrosti in ponižnosti, in da ga molimo kakor svojega Gospoda in Boga v njegovem veličastvu, ki je naša edina ljubezen in naše upanje!

Prizadevamo si pa tudi, da bomo Jezusa vedno bolj ne samo poznali, ampak tudi z besedo in dejanjem spoznavali pred vsem svetom vse dni življenja: »Zakaj s srcem se veruje v pravičnost, z ustmi se pa priča v zveličanje.«³ »In kdorkoli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.«⁴

To spoznanje kažejo družbeniki vednega češčenja s tem, da si prizadevajo vedno bolj širiti in oživljati zraven notranje pobožnosti tudi zunanje češčenje in moljenje Jezusa Kristusa v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa. To se doseže, da skrbno obiskujejo ob nedeljah in zapovedanih praznikih očitno službo božjo, pa tudi ob delavnikih, kolikor druga opravila dopuščajo, se radi vdeležujejo daritve svete maše; da obiščejo večkrat Jezusa v najsvetejšem zakramentu in ga pobožno molijo; da pogostoma pristopajo k mizi Gospodovi ter se z Jezusom sklenejo pri svetem obhajilu; da se vselej v cerkvi spodobno in spodbudno vedejo, očitnih procesij se skrbno vdeležujejo, pri previdenju bolnikov dobrega pastirja spodobno počastijo in molijo, in posebej: da skrbijo za snago hiše božje in njene potrebščine, za lepoto altarjev, za mašno in drugo cerkveno obleko, katera je potrebna za spodobno opravljanje službe božje, tako dajejo spričevanje svoje notranje pobožnosti in svojega moljenja do Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu, ter vedno ponavljajo besede kralja Davida: »Gospod, jaz ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo.«⁵

Z vso ljubeznijo in častjo obiskujmo radi cerkev, hišo božjo, tisti sveti kraj, o katerem Gospod sam govori: »Izvolil

² Jan. 15, 20. — ³ Mat. 25, 12. — ⁴ Rim. 10, 10. — ⁵ Mat. 10, 32. —

⁶ Ps. 25, 8.

sem si ta kraj za hišo daritve. Zakaj izvolil in posvetil sem to mesto, da je moje ime ondi na večno, in da ostanejo moje oči in moje srce ondi vse dni. Tudi bodo moje oči odprte, in moja ušesa bodo nastavljena molitvi tega, ki moli na tem mestu.«¹ Kličimo radi s psalmistom: »Veselim se tega, kar mi pravijo: v hišo Gospodovo pojdemo.«²

Bodimo pa tudi stanovitni v ljubezni in češčenju Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu, da se bo vedno po vseh krajih razlegal veseli glas:

Bodi češčen, hvaljen vsaki čas
Najsvetejši božji zakrament!

V preteklem letu 1896 je k družbi vednega češčenja pristopilo 1422 novih udov. V družbeni matici je sedaj vpisanih skupno 13.760 društvenikov, kateri so ob določenih urah Jezusa molili v zakramentu njegove božje ljubezni, ter so pokladali mile darove na njegov altar, da se je mogla potrebna cerkvena obleka in priprava prirediti za ubožne cerkve naše lepe Lavantinske škofije. V ta namen se je nabralo milih darov v znesku 3113 gld. 28 kr. in za te darove se je priredila naslednja cerkvena obleka:

1 pluvijal, 22 mašnih plaščev, 7 vela, 5 štol za praznike, 10 štol za spoved, 6 belo-vijoličnih štol za krst in spoved, 3 plaščeki za ciborij, 4 plaščeki za spoved bolnikov, 2 mašne bukve, 7 altarnih svečnikov, 12 altarnih pultov, 22 korokov, 21 alb, 48 humeralij, 122 purifikatorij, 86 lavabo prtičev, 48 večih in 40 malih korporalij, 4 altarne blazinke, 10 rdečih, 6 črnih suknjic za strežnike, 11 vijoličnih golirov, 20 korokov za strežnike, 12 pasnikov, 7 pogrinjal za pulte, 2 banderi, 2 harmonična zvončeka, 6 tas, 3 altarna predgrinjala, 1 pogrinjalo na prižnico in eno na klečalnik, 1 pajčolan za monštranco.

»Non nobis, Domine, non nobis; sed nomini tuo da gloriam.«

»Ne nam, Gospod! ne nam; ampak svojemu imenu daj čast.«³

Družbina razstava za l. 1896 je bila meseca aprila l. 1897 in se je je udeležilo v obilnem številu mariborsko prebivalstvo. Otvorili so jo premilostljivi gospod knezoškof, potem ko je družbin predsednik pozdravil navzoče s tem-le nagovorom:

Pred nekaj dnevi smo se pobožno spominjali britkega trpljenja in smrti našega božjega Zveličarja Jezusa Kristusa. Videli smo njegovo neizmerno ljubezen do nas, ki ga je nagnila, da je v neizrekljivih bolečinah svoje življenje dal za nas in za naše odrešenje. Veste, da niste z minljivim zlatom in srebrom odkupljeni od svojega nečimernega vedenja... ampak z drago krvjo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega jagnjeta.⁴ In sv. apostol Pavel piše v listu do Filipljanov: Kristus je sam sebe po-

¹ II. Paral. 7. 15. 16. — ² Ps. 121, 1. — ³ Ps. 113, 1. — ⁴ I. Pet. 1, 18.

nižal in je bil pokoren do smrti, smrti pa na križu. Zato ga je tudi Bog povišal, in mu dal ime, ki je čez vsa imena; da se v imenu Jezusovem pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga očeta.¹

Za velikim tednom je prišla potem lepa Velika noč, katero smo z radostnim srcem praznovali v častitljiv spomin slavnega vstajenja našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa, ki je s svojo smrtjo premagal pekel in smrt ter je tretji dan veličastno iz lastne moči od mrtvih vstal in več ne umrje, ampak živi kot posredovalec in zagovornik pri Bogu očetu. Imamo, piše sv. apostol in evangelist Janez, besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, pravičnega, in on je sprava za naše grehe.²

Kako lepa in veličastna je bila pač procesija na predvečer velikonočne nedelje z Zveličarjem od mrtvih vstalom! Udje družbe vednega česčenja so gotovo radi in pobožno obiskovali božjega Zveličarja, ko je v grobu počival ter so se ponosno udeležili slovesnosti vstajenja in z radostnim srcem peli: »Tebe, Bog, vsi hvalimo, ko Gospoda te častimo, tvojo moč spoznavamo«.

Pa tudi med letom niso udje družbe vednega česčenja opustili neprenehoma se spominjati Gospoda. Molili so Jezusa v zakramentu ljubezni noč in dan; pogostoma so pristopali k mizi Gospodovi in vživali angelsko jed, kruh življenja, ki redi naše duše za večno življenje; marljivo so pa prinašali tudi svoje darove, s katerimi bi se naj oskrbela obleka za razstavo.

Naj bo ta razstava spričevalo naše vere, naše ljubezni in hvaležnosti do Jezusa Kristusa, od mrtvih vstalega, ki s svojim poveljanim telesom pri nas prebiva v altarskem zakramentu. Z rabo te obleke se poveljuje od mrtvih vstali Jezus in srca vernikov močno vleče k njegovemu prebivališču, k tabernaklju, kjer neprenehoma med vami prebiva, da bi nas tolažil in varoval na našem potovanju proti nebeški domovini, kjer nam pripravlja prebivališča. Udom družbe vednega česčenja velja pred vsem obljuba: Veselite se in radujte, ker vaše plačilo je veliko v nebesih!³

Nagovor

milostljivega kneza in škofa Mihaela, družbinega zaščitnika,
pri otvoritvi razstave cerkvene obleke dne 25. aprila 1897.

Predragi v Gospodu!

Že sedmokrat imam preveselo priložnost, da morem otvoriti razstavo cerkvene obleke, katero prireja vsako leto tukajšna vse hvale vredna »Družba vednega česčenja«.

¹ Filip. 2, 8—11. — ² I. Jan. 2, 1. — ³ Mat. 5, 12.

Vsakokrat sem nagovoril častite udeležence v kratkih, vspodbudnih besedah. A letos, mislim mi ni treba govoriti, ker zadosti glasno govori šestnajst let obstanka in blagonosnega delovanja tega blagega društva. Govori posebno 13.760 udov in 27.600 gld. nabranih milih darov; govore dela neutrudljivega društvenega načelnika in odbornikov, govorijo skrbi in trudi velespoštovane predsednice in cenjenega gospejnega odbora; govorijo neštete cerkve velikodušno obdarovane s krasno cerkveno obleko; glasno in jasno govori tudi današnja, krasna razstava. Če jaz molčim, govore pred nami nakupičeni zakladi kakor kelihi in monštrance, obleka in zastave, pluvijali, altarni prti in blazinice, preproge in zvončki in druga cerkvena oprava.

A nekatere besede hočem vendar dostaviti še jaz. Lani je izdal drugi lavantinski škofijski zbor znamenit odlok o češčenju presv. Rešnjega Telesa, v katerem se družba vednega češčenja pohvalno omenja ter duhovnikom in lajikom toplo priporoča. Tudi danes tukaj pričujočim gospodom bogoslovcem jo toplo priporočam — vsi naj postanejo navdušeni razširjevalci te družbe.

V encikliki sv. Očeta »Exeunte« z dne 25. decembra 1888 sem čital prelepe besede, ki jih ne bom nikdar pozabil: »In hoc posita malorum sanatio est, ut... privatim et publice remigretur ad Iesum Christum.«

Zdravilo proti zlom sedanjega časa je edino le v tem, da se svet zasebno in javno zopet vrne k Jezusu Kristusu.

Da, h Kristusu, svojemu Odrešeniku in Zveličarju se moramo povrniti, njemu moramo služiti, po njegovih naukih živeti. V Kristusu se mora vse prenoviti; Kristus mora vladati in gospodovati ne le v cerkvi, temveč tudi v krščanskih hišah, v delavnicah, v tovarnah, v šolah in vzgojevališčih, v občinskih zastopih, v deželnih in državnih zbornicah.

V »Družbi vednega češčenja« živi, vlada in gospoduje Kristus. Njegov prestol je tabernakelj, in njegovi dvorniki so udje te družbe, ki ga neprenehoma molijo in mu svoje darove prinašajo. Kar berem v prvih bukvah Esdrovih, velja v polni meri o naši družbi: »Vzemi po volji«, tako govori kralj Artakserks po božjem navdihnjenju pismoučenemu Esdri, »vzemi vse srebro in zlato, kar ga najdeš po vsi babilonski deželi in ga ljudstvo hoče darovati, in kar bodo duhovni sami od sebe podarili hiši svojega Boga, ki je v Jeruzalemu, in skrbno kupi s tem denarjem darov in daruj to na altarju v templu vašega Boga, ki je v Jeruzalemu. In karkoli se tebi in tvojim bratom zljubi z ostalim srebrm in zlatom storiti, storite po volji svojega Boga... Vse, kar gre k službi nebeškega Boga, (se) naj skrbno daje v hiši nebeškega Boga, da se kje ne rasrdi.« (I. Esdr. 7, 16—18. 23).

Slično se tudi v »družbi vednega češčenja« nabira zlato in srebro in se modro uporablja v službo božjo. In svet je

darovan denar, kakor tudi pripravljena cerkvena oprava, ker je posvečena in namenjena Bogu. »Posode so svete«, se bere v ravno istih Esdrovih bukvah. »Tudi srebro in zlato, ki je bilo prostovoljno darovano Gospodu.« (I. Esdr. 8, 28.).

Mnogo udov velepomembne družbe deluje za kralja večne slave, ker pripravljajo in izdelujejo cerkveno obleko in drugo cerkveno opravo, katero nam današnja razstava v obilni meri predočuje. O da bi pobožne gospe in gospodičine mariborske še tudi znanprej veselo in stanovito delale za Kristusa in s Kristusom!

Predragi! Poglejmo še zdaj, kako važna in pomenljiva je naša družba tudi za cerkveno umetnost. Naša družba tudi ubogim cerkvam ne daje ubožnih in necerkvenih reči, temveč le take, ki so sicer priproste a vendar vredne hiše božje in izdelane natančno po cerkvenih ukazih. Premožnejšim cerkvam pa društvo rado priskrbi moči, ki jim izdelajo natančno, dobro in vzorno cerkveno obleko. S tem izostane neugodno naročevanje cerkvene obleke po neizkušenih in mnogokrat celo nepoklicanih osebah.

S tem si more cerkev zopet pridobiti svoj dobrodejni vpliv pri obrtu. Naše društvo, pri katerem si cerkvena predstojništva prav mnogo naročajo, lahko pomaga in pospešuje dobre domače obrtnike, slabe pa odvrča od cerkve. Društvo lahko določi izdelovatelju kakovost tvarine, barvo in vzorne načrte. Nadzoruje tudi in gleda na to, da se cerkvena oprava izdela močno, in dobi pravo, predpisano obliko. Tako odpravlja razne necerkvene, svojevoljne poskuse posameznikov.

Naše društvo vzbuja v mariborskih krščanskih gospeh čut za cerkveno ročno delo in zanimanje za olepšavo cerkve. Ravno v odličnih stanovih so ženska ročna dela postala le igrača, ki služijo le nečimernosti in ljudi spravijo ob denar in čas in značaj.

Skrb za olepšavo cerkve je gotovo najlepše opravilo in najveselejša zabava za katoliške gospodičine.

To ročno delo spremlja povsod tudi obnovitev umetelnosti, katero občudujemo na delih prejšnjega časa, kajti le umna darežljivost nas vodi do prave umetnosti. Zato zahteva naše društvo le dobre vzorce in žlahtno umetnost!

Konečno otvorim krasno razstavo in izrekam svojo zahvalo vsem, ki so omogočili to otvoritev, ter prosim Jezusa Kristusa v presv. zakramentu, da naj vse ude tega društva obdari s časno in večno srečo!

19. Družbino delovanje leta 1897.

Aleluja! Hvalite Gospoda!

»Omnis terra adoret te, et psallat tibi; psalmum dicat nomini tuo!«

»Vsa zemlja naj Te moli in naj Ti prepeva; naj prepeva slavo Tvojemu imenu!«¹

Sveti apostol Pavel piše v svojem prvem listu do Timoteja: »Bog hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani in bi prišli k spoznanju resnice.«² Da pa pridejo vsi ljudje k spoznanju resnice in se zveličajo, je pred vsem potrebno, da molijo, ker prva milost, katero Bog podeli človeku, je dar molitve, in če se te milosti posluži in moli, prejme potem vse druge milosti, ki so potrebne k zveličanju. Kdor moli, kaže s tem, da v Boga veruje, v njega upa in ga ljubi; on spoznava, da je Bog vsemogočen, vseveden in neskončno dobrotljiv, kateri pozna vse naše potrebščine, nam more in hoče pomagati, ker nas ljubi; on spoznava svojo lastno slabost in revščino, svojo odvisnost od Boga, in zatorej išče pomoči tam, kjer se edino najti da, pri Bogu, svojem stvarniku in Gospodu, in zato moli, da jo doseže. S pomočjo molitve pa zadobi vse milosti, ki so mu potrebne k zveličanju in stanovitnosti v dobrem do konca; zato nam je Jezus Kristus molitev naravnost zapovedal in nas učil moliti s svojim vzgledom. »Prosrite, in se vam bo dalo; iščite, in boste našli; trkajte, in se vam bo odprlo.« Zakaj vsak, kdor prosi, prejme; in kdor išče, najde; in kdor trka, se mu bo odprlo.«³ »Vsi zveličani v nebesih so se zveličali po molitvi; vsi pogubljeni so se pogubili, ker niso molili«, uči sv. Alfonz M. Liguori.

Iz tega spoznamo, kako potrebno je, da molimo in da radi molimo. Nobeno drugo dobro delo ni v svetem pismu tolikokrat priporočano, kakor molitev. Sveti Janez Zlatoust govori o molitvi: »Kdo se ne bo čudil nad veliko dobroto božjo do nas, da nam je dovoljeno z Bogom govoriti in svoje prošnje njemu prednašati, molitev nas pridruži angelom v nebesih in nas odtegne tovaršiji nespametnih stvari; zakaj, molitev je angelsko opravilo,«⁴ in nadalje pravi; »Molitev je izvir in podlaga vseh čednosti. Kdor se druží s pobožnimi in krepostnimi ljudmi, si prilasti sčasoma njihovo modrost in čednosti; kaj se še more pričakovati od tistega, kateri se pogostoma z Bogom razgovarja?«⁵ Kako potrebna nam je molitev, piše isti sveti učenik: »Kdor Boga ne moli in nima želje, pogostoma se z Bogom razgovarjati, je mrtev, nima v sebi življenja in tudi nobene razumnosti, ako kdo ne spozna, kolika čast je za nas, da smemo moliti in Boga ljubiti, zakaj človek, kateri ne moli, je duševno mrtev. Danijel prerok je hotel rajši umreti, kakor biti tri dni brez molitve. Brez molitve ni mogoče pobožno, krepostno živeti. Zakaj, kako bo mogel tisti bogoljubno in krepostno živeti, kateri se Boga vedno ne oklepa,

¹ Ps. 65, 4. — ² I. Tim. 2, 4. — ³ Mat. 7, 8. — ⁴ 1. b. o molitvi. —

⁵ 2. b. o molitvi.

od katerega prihaja vsa čednost in krepost? Kdor opušča molitev, ravna tako nespametno, kakor tisti, ki potegne ribo iz vode; kar je ribi voda, to je človeku molitev«. Sveta Terezija je imela navado, da je večkrat rekla: »če bi bilo mogoče, bi rada šla na visoko goro, iz katere bi me mogli vsi ljudje celega sveta videti in slišati, in bi jim z mogočnim glasom klicala: ljudje, molite, molite, molite!«

Kaj pa je molitev? Sveti cerkveni učeniki razlagajo molitev raznovrstno. Sveti Janez Damascenski pravi: »Pri molitvi se duša povzdiguje k Bogu in prosi za to, česar potrebuje za zveličanje.«¹ Sveti Avguštín piše: »Pri molitvi se duša vzdiguje iz zemeljske nižave do nebeških višin, išče, kar je na visočinah in hrepeni po nevidnih dobrotah.«² Sveti Janez Zlatoust uči: »Pri molitvi govorimo z Bogom,« in sveti Avguštín dostavi: »Kadar beremo dobre knjige, govori Bog z nami, kadar pa molimo, govorimo mi z Bogom.«³ Molitev je torej pobožno povzdigovanje duha k Bogu, da slavimo in častimo milost božjo in njegovo vsemogočnost, ali da ponižno spoznavamo božje neskončno veličastvo, ali pa da zaupljivo prosimo, česar potrebujemo za svoje zveličanje, ali pa da zahvaljujemo Boga za prejete milosti in dobrote; pri molitvi torej Boga molimo in hvalimo, se mu darujemo in izročujemo, ga kličemo na pomoč, ali pa mu zahvaljujemo. Ker pa je Bog čisti duh, zato morajo tisti, ki ga molijo, v duhu in resnici ga moliti.⁴ To pa se godi po pobožni molitvi; po pobožni molitvi se povzdigne duša z vsemi svojimi zmožnostmi, z umom in s svojo voljo, v mislih, besedah, v dejanju in poželenju k Bogu, svojemu stvarniku: 1. da ga hvali in časti; 2. da ga zahvaljuje; in 3. da ga prosi dobrot in milosti, posebno pa odpuščenja grehov.

Kaj pa dobimo z molitvijo, ali kako mogočna je molitev?

1. Molitev nas očiščuje grehov. — To nam kaže cestinar, ki je samo s skesanim srcem vzdihnil: »Bog, bodi milostljiv meni grešniku!«⁵ in se je opravičen vrnil na svoj dom. Sveti Janez Zlatoust uči: »Ako je človek, preden moli, z grehi obložen, bo kmalu očiščen po molitvi; govori je bil očiščen, ko je pokleknil pred Gospoda.«⁶ Molitev razsveti našo pamet, da moremo svoje grehe spoznati, omeči in gane našo voljo, da svoje grehe sovražimo in obžalujemo in se jih očistimo v zakramentu svete pokore.

2. Molitev izbriše zaslužene kazni za grehe. — Kralj Manases je pobožno vzdihoval h Gospodu, in Bog je uslišal njegovo molitev, da se je smel zopet vrniti v Jeruzalem, v svoje kraljestvo. Tako uči tudi sv. Avguštín: »Vsakdanje,

¹ De fide lib. 3. c. 24. — ² Or. 230 de temp. — ³ Hom. 30 in Gen.

— ⁴ Jan. 4, 24. — ⁵ Luk. 18, 13. — ⁶ B. 1.

odpušljive grehe, brez katerih sedanje življenje biti ne more, izbrisuje vsakdanja molitev vernikov.

3. Molitev odžene vidne in nevidne sovražnike duše in telesa. — Sveti Avguštín pravi: »Mojzes je molil na gori, in Jozue je premagal Amalekite; molitev je tolažila Jeremija v ječi; molitev je varovala Danijela med levi; molitev je Joba tolažila v največjih britkostih na kraju zapuščenosti; molitev je obvarovala čisto Suzano pred pohotnimi starci; molitev je pridobila desnemu razbojniku sveti raj.«¹ Nadalje uči isti sveti učenik: »Otroci božji izganjajo hudobne duhove s svojo pobožnostjo po zarotitvi in premagajo vsa njihova zalezovanja.«² Zato nas opominja Jezus Kristus: »Čujte in molite, da ne pridete v skušnjava!«³

4. Molitev nam izprosi vse, česar nam je treba za dušo in telo. — Sveti Avguštín uči: »Molitev je pridobila Ecekiju kralju dušno in telesno zdravje, povrh tega«,⁴ pristavi sveti Jeronim, »ko je v solzah molil, mu je bilo podaljšano življenje za 15 let, za katera ni prosil in ves čas njegovega kraljevanja je vladal mir v deželi. »Prerok Elija je molil, in nebo je dalo dež, in zemlja je rodila svoj sad.«⁵ Da moremo z molitvijo vse zadobiti, česar potrebujemo, nas zagotavlja Jezus sam, ko govori: »Resnično, resnično vam povem: Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal.«⁶ In po psalmistu govori Gospod: »Kličí me na dan stiske in jaz te bom rešil, in ti boš povelíčeval moje ime.«⁷ Ako kdo izmed vas potrebuje modrosti, naj je prosi od Boga, kateri daje vsem obilno in ne oponaša; in mu bo dana.«⁸

5. Molitev prešine nebesa. — »Molitev ponižnega oblake predere; in se ne utolaži, dokler je Najvišji ne pogleda«,⁹ uči sveto pismo. In pobožni Ludovik Blozij pravi: »Molitev prežene žalost, tolaži v stiskah in britkostih, dodeli mir, združi človeka z Bogom, povzdigne z Bogom združenega k večni slavi v nebesih.«¹⁰ Krona vseh dobrot molitve pa je, da izprosi človeku milost stanovitnosti v dobrem do konca. »Molitev«, uči sveti Avguštín, »je ključ nebeških vrat. Molitev se povzdiguje kvišku, in uslišanje prihaja k nam na zemljo. Dasiravno je nizka zemlja in visoko nebo, vendar posluša Gospod molitev tistega, ki ima čisto vest.«¹¹

Da pa nam molitev izprosi te dobróte in milosti, moramo moliti z živo vero in s trdnim zaupanjem za to, kar je Bogu v čast, nam pa v zveličanje; moramo moliti v »imenu Jezusovem« in sicer: pobožno, ponižno, zaupno, vdano v voljo božjo in stanovitno.

¹ Serm. 22. ad frat. — ² 10 de civ. c. 22. — ³ Mat. 26, 41. — ⁴ Serm. 2 ad fr. — ⁵ Jak. 5, 17. — ⁶ Jan. 16, 23. — ⁷ Ps. 59, 15. — ⁸ Jak. 1, 5. — ⁹ Ekl. 35, 21. — ¹⁰ c. 4. — ¹¹ Hom. 226.

Iz te razprave lahko udje družbe vednega češčenja posnamejo, kako imenitna in kako potrebna je molitev, da bodo s tem večjim veseljem in s tem večjo zvestobo opravljali svoje molitvene ure in si tako pridobivali obilne koristi in darove pobožne molitve. Resnično je, kar uči sveti Avgustin: »Kdor zna prav moliti, zna tudi prav živeti.«¹ Ako bodo družbeniki se skrbno posluževali tega mogočnega orožja, se jim ni bati nobene nezgode; uspešno se bodo ustavljali skušnjavam od strani učenih in neučenih nevernikov; kakor skala bodo stanovitno branili sveto katoliško vero, zunaj katere ni zveličanja, s psalmistom bodo govorili: »Narraverunt mihi iniqui fabulationes, sed non ut lex tua; omnia mandata tua veritas«, — »Hudobni mi pripovedujejo prazne izmišljave; toda niso kakor tvoja postava. Vse tvoje zapovedi so resnica.«² »Tvoja spričevanja so črez vse verjetna; tvoji hiši se spodobi svetost, o Gospod! na večne čase.«³

Zatorej sklenimo, da hočemo skrbno, zvesto in pobožno moliti, in da bomo prav molili in bomo uslišani, kličimo z apostoli h Gospodu, rekoč: »Gospod uči nas moliti!«⁴ Poslušajmo pa tudi opomin svetega apostola Pavla, ki pravi: »Prosim vasedaj pred vsemi rečmi, da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse ljudi, za kralje in vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsej pobožnosti pred Bogom, našim Zveličarjem, kateri hoče, da bi bili vsiljudje zveličani in bi prišli k spoznanju resnice.«⁵

Po tem opominu se bomo družbeniki vednega češčenja ravnali posebno v tem letu, ko obhajamo dvojni imenitni jubilej: biserni jubilej duhovenstva in 20letni jubilej papeštva našega slavno vladajočega svetega očeta Leona XIII., vidnega namestnika Jezusa Kristusa na zemlji, in 50letnico vladanja našega preljubljenega deželnega očeta, presvitlega cesarja in kralja Franca Jožefa I.

Posebno v tem letu si hočemo prizadevati, da bomo s sveto katoliško cerkvijo pobožno molili:

Ÿ. Molimo za našega papeža Leona XIII.

R. Ohrani jih, o Gospod, oživljaj in osrečuj na zemlji in ne daj jih v voljo njihovih sovražnikov.

Ÿ. Molimo za našega cesarja Franca Jožefa.

R. Ohrani, o Gospod, našega cesarja, in usliši nas na dan, ko za njih prosimo.

Spominjati se pa hočemo tudi našega višjega pastirja, prevzvišenega in premilostljivega kneza in škofa Mihaela, zavetnika naše družbe, in vseh dobrotnikov, kateri kakorkoli

¹ Hom. 49. — ² Ps. 118, 85. — ³ Ps. 92, 5. — ⁴ Luk. 11, 1. — ⁵ I. Tim. 2, 1.

pospešujejo namene naše družbe; k Jezusu v najsvetejšem zakramentu hočemo klicati:

Ÿ. Molimo za našega škofa Mihaela.

R. Gospod, ohrani in varuj jih vsega hudega.

Ÿ. Molimo za naše dobrotnike.

R. Povrni, Gospod, milostljivo zavoljo svojega imena večno življenje vsem, kateri nam kaj dobrega storijo.

Družbenikom se priporoča, da v teku tega leta na predstojeci namen pobožno opravijo eno molitveno uro, bodisi združeno ali vsak posebej. V Mariboru se bo ta molitvena ura opravila na belo nedeljo ob 4. uri popoldne v stolni cerkvi in v podružni cerkvi svetega Alojzija.

Hvaljen bodi Jezus Kristus! Na vekomaj. Amen.

Milih darov se je v tem leta nabralo s prispevki, ki so jih nekatere župnije poklonile s posebnim namenom, lepi znesek 3055 gld. 25 kr. S temi darovi je tukajšnji častni gospejski odbor s pomočjo častitljivih šolskih sester izdelal in priredil naslednjo cerkveno obleko, in sicer: 3 pluvijale, 24 mašnih plaščev, 7 vela, 3 štole za praznike, 6 štol za spoved, 3 belovijolične štole, 3 plaščeke za ciborij, 2 mašnih bukev, 6 plaščekov za spoved bolnikov z burzo, 1 bukve za črne maše, 21 korokov za duhovnike, 17 korokov za ministrante, 24 alb, 70 humeralij, 148 purifikatorij, 58 lavabo prtičev, 48 korporalij večih in malih, 12 pasnikov, 18 rdečih suknjic za ministrante in 2 črni, 6 vijoličnih golarjev za ministrante, 7 pultov altarnih, 6 pogrinjal na pulte, 1 altarno predgrinjalo, 1 obhajilno pogrinjalo, 1 altarna preproga, 2 kadičnice, 1 mrtvaški prt, 4 altarne blazinke.

Naznani še se k sklepu, da je ravnokar natisnjena družbina knjižica v nemškem jeziku s primernimi molitvami za molitveno uro, ki se dobiva v kn. šk. pisarni za 10 kr. Enaka knjižica se dobiva ravno tam z naslovom: Družba vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa. Osmi natis v Mariboru, 1896.

Nagovor

prevzvišenega zaščitnika, premilostljivega gospoda kneza in škofa Mihaela,

pri otvoritvi razstave cerkvene obleke dne 17. aprila 1898.

Predragi v Gospodu!

Z velikim veseljem odvarjam danes 16. razstavo cerkvene obleke in obhajam ob enem občni zbor družbe vednega češčenja.

Letošnji občni zbor in razstava obleke te prelepe družbe sta in ostaneta posebno pomenljiva, ker sta se priredila v veseli in hvaležni spomin na 60letnico mašništva sv. očeta Leona XIII. in na petdesetletnico slavnega vladanja našega ljubeznivega in predragega cesarja Franc Jožefa I.

Že začetkom tekočega leta sem izrazil svojo prisrčno željo, da bi vsa društva v Mariboru in po škofiji slovesno obhajala ta dva redka jubileja. Saj je pa tudi potrebno posebno dan-

današnji, ko se krši avtoriteta in red, da svojima od Boga nam postavljenima vladarjema, svojima skrbnima očetoma, rimskemu papežu in našemu cesarju javno pokažemo svojo neomahljivo zvestobo in udanost, svojo iskreno ljubezen in trdno pokorščino.

Družba vednega češčenja je torej prav dobro storila, da je letošnjo razstavo posvetila papeževemu in cesarjevemu jubileju. Današnja razstava je pa tega dvojnega jubileja tudi vredna, kajti gotovo je najdragocenejša in najsijajnejša izmed vseh dosedanjih. Že bogata razstava cerkvene obleke in mnogoštevilno obiskan občni zbor prav dostojno slavita oba visoka in prevzvišena jubilanta; a razven tega še bodo družbini udje danes popoldne v stolnici in v cerkvi sv. Alojzija molili za sv. očeta in svojega cesarja.

In res imajo družbini udje vzrokov dovolj, da molijo za sv. očeta, slavno vladajočega papeža Leona XIII., ker so sedanji sv. oče veliki prijatelj in zaščitnik družbe vednega češčenja. Družbini udje pa imajo tudi dovolj povoda, moliti za njih Veličanstvo, slavno vladajočega cesarja Franc Jožefa, ker oni in cela cesarska hiša habsburška prav goreče častijo najsvetejši in božji zakrament presv. Rešnjega Telesa.

Predragi v Gospodu!

Sv. oče Leon XIII. so se mnogokrat o družbi vednega češčenja pohvalno izrekli. Dne 2. majnika 1878 so poslali genljivo pismo nadbratovščini vednega češčenja, ki ima v Rimu na numentanski cesti krasno cerkvico in lep samostan. Ti nadbratovščini se je pridružila tudi naša družba vednega češčenja dne 1. prosinca 1882.

V majniku 1. 1897 sem osebno obiskal v Rimu zavod vednega češčenja. Tam sem molil v prelepi cerkvi pred noč in dan izpostavljenim najsvetejšim zakramentom za napredek naše lavantinske družbe vednega češčenja. Namestnica odsotne prednice mi je navdušeno pripovedovala, da se družba vedno bolj širi po katoliškemu svetu, in je z velikim veseljem pripomnila, da se je tudi mariborska družba vednega češčenja pridružila rimski nadbratovščini.

V omenjenem apostolskem pismu pišejo sv. oče med drugim tudi to-le:

Mnogoštevilnim in plemenitim činom vere in pobožnosti, ki jasno spričujejo ljubezen in udanost do sv. cerkve in apostolskega sedeža, se mora gotovo tudi prištevati pobožna in cvetoča družba, ki ima namen, češčenje najsvetejšega zakramenta vedno bolj razširjati in pospeševati bodisi s pobožnim moljenjem bodisi s tem, da oskrbuje uboge cerkve s potrebno olepšavo.

Klečeči pred najsv. zakramentom in darujoči dan na dan svoje molitve vsemogočnemu Bogu, zadoščujete za vse temu zakramentu ljubezni storjene žalitve; vaša pridnost pa in vaše delo oskrbuje cerkve s posvečeno okrasbo in polajšava službo božjo. Tako delate za blagor svojih bratov in pomagate širiti sv. evangelij in povzdigovati sijaj službe božje. Vaše zasluženje pred Bogom ne bode malo.

Ostanite torej zvesti in goreči v začetem delu in v svojem sklepu! Bog pa naj utrdi vašo vero, vžge vašo ljubezen in vas naj obdari s svojimi milostmi, da enkrat prejmete veliko, veličastno plačilo.«

Dne 1. svečana 1879 so izdali sv. oče odlok, s katerim se je sedež pobožne in od blage gospe Ane Meeûs ustanovljene nadbratovščine prenesel iz Belgije v Rim. Papeževo pismo z dne 21. junija 1881 je to preselitev potrdilo in dalo nadbratovščini pravico, da se ji smejo priklopiti druge družbe in da mora dotične diplome podpisati družbin kardinal protektor.

Ker mi ne dostaje časa, omenjati še druge naredbe sv. očeta glede družbe vednega češčenja, še hočem častiti zbor opomniti samo na evharistične shode, katere sv. oče na vso moč podpirajo, kar spričuje njihovo pismo: Providentissimus Deus z dne 28. novembra 1897. V tem pravijo sv. Oče: »Po mojem mnenju je pač največja od Boga nam podeljena milost, da napreduje pri vernikih češčenje sv. R. T. vsled pogostih shodov, ki so se v ta namen obhajali v zadnjem času. Kakor sem že pri drugi priložnosti opomnil, ga ni izdatnejšega sredstva, ki bi katoličana navduševalo za spoznavanje žive vere in za vse kristijanu pristojne kreposti kakor je pobožnost do zakramenta ljubezni, ki je vir miru in edinosti.«

S tem pismom so sv. Oče postavili tudi sv. Pashala Bajlonskega za patrona evharističnih shodov in vseh društev, ki se tičejo Evharistije, bodisi da so že ustanovljena, ali pa se še bodo ustanovila. Posebno pomenljivo je, da so ravno tega svetnika, ki je bil priprost frančiškanski brat, izbrali in postavili za patrona evharističnih društev.

Zakaj niso sv. oče zato vzeli junaškega mladeniča, sv. Tarzicija, ki je svoje življenje žrtvoval za sv. Rešnje Telo? Zakaj niso vzeli za to kakega slavnega cerkvenega učenika, ki je nauk o sv. Rešnjem Telesu bistroumno osvetlil in branil? Ali zakaj niso te časti podelili možem visokega stanu, kakor češkemu vojvodu sv. Venčeslavu ali sv. Ludoviku, kralju francoskemu, ki sta bila goreča častilca sv. Rešnjega Telesa?

Sv. oče Leon XIII. so hoteli s tem posebno počastiti ubožce in delavce ter jih povabiti, da bi kakor sv. Pashal pri svojih delih in opravilih v zakramentu ljubezni iskali tolažbe in zadovoljnosti, okrepčanja in plačila.

Sv. Pashal pa bi naj svojim tovarišem v njih uboštvu in pri njih težkem delu kazal pot k mizi Gospodovi in k presv. daritvi na altarju. Kakor je božji Zveličar sam pri zadnji večerji najprej ubogim ribičem in delavcem lomil kruh življenja, ravno tako je njegov vidni namestnik na zemlji mislil najprej na ubogi in služeči stan, ko je dal častilec sv. Rešnjega Telesa zaščitnika (patrona).

Pashal Bajlon (roj. 1540 l. v Aragoniji, umrl l. 1592) je bil samostanski brat reda sv. Frančiška. Ves svoj čas je porabil za molitev in delo. Že kot pastir ni bil nikdar brez dela. Njegov bogati gospodar je imel veselje z dečkom, ker je bil priden in pobožen. Zato ga je hotel vzeti v mesto in za svojega sina, ker ni imel lastnih otrok. A Pashal je ostal rajši pastir, misleč, da bode kot hlapec lažje postal podoben Jezusu v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

Kot samostanski brat je v vsakem samostanu opravljal najnižja in najtežavnejša opravila. Živel je le ob kruhu, vodi in zelišču. »Uboštvo ima nekaj sladkega na sebi«, tako je pravil. Res še med milijoni svetnikov nobeden ni našel v bogastvu zadovoljnosti in sreče. Misel na Jezusa Kristusa, bogatega Gospoda in mojstra, ki je v njegovi bližini prebival v tabernaklju in v sv. obhajilu bil njegov ponižni služabnik, mu je olajšala in osladila vsako žrtev in vsak trud.

K sv. obhajilu je šel vedno mirno in ponižno. Ni zavijal oči in ni zdihoval. Na obrazu že se mu je bralo veselje nad visokim obiskom Jezusa v sv. obhajilu.

Kadar je pristopil k sv. obhajilu, je bil popolnoma vglobljen v premišljevanje in je večkrat zaklical: »O moj Bog in moj Gospod, kdo sem jaz, da se me spominjaš in me osrečuješ! O moj Zveličar, jaz ti darujem svojo dušo in svoje mlačno srce!«

Evharistična društva torej niso mogla dobiti boljšega patrona. »Naj vzgled in varstvo tega svetnika pomnožita med kristijani število tistih, ki vsaki dan darujejo svojo gorečnost, svoj namen, svojo ljubezen Jezusu Kristusu, ki je največji in najbogatejši vir prave sreče.«

Š to željo sklepajo Leon XIII. zgoraj omenjeno pismo o evharističnih shodih in društvih, zakar jim mora biti vsak ud našega društva vednega češčenja hvaležen ter mora moliti za njihov blagor pred Najsvetejšim.

Predragi v Gospodu!

Prav in umestno je, da se je letošnja razstava cerkvene obleke priredila tudi v proslavo petdesetletnice vladanja našega presvetlega cesarja. Saj je naš cesar po vzgledu svojih prednikov iz presvete hiše Habsburške goreč častilec Jezusa Kristusa v sv. Rešnjem Telesu.

Pred več ko 600 leti so prišli nad rimsko državo strašni, brezvladni časi. Strah in zmedenost sta se polastila tudi najpogumnejših mož. V tistem hudem času se obrnejo ljudje v molitvi do njega, ki edini more pomagati — do Jezusa Kristusa, ki v najsvetejšem zakramentu živi, kraljuje, gospoduje. In Bog, ki se navadno poslužuje neznatnih sredstev pri izvršitvi svojih namenov, je razodel v sredini 13. stoletja nuni, blaženi Julijani v Lüttichu, da se naj v proslavo najsvetejšega zakramenta obhaja poseben praznik. In res se je vpeljal v Lüttichu l. 1246 praznik sv. Rešnjega Telesa. Papež Urban IV. (1261—1264) je razširil l. 1264 ta praznik po vsi katol. cerkvi in določil, da se naj ta praznik povsod slovesno obhaja v četrtek po binkoštni osmini z veliko procesijo s sv. Rešnjim Telesom. In mirno in oživljajoče se je začelo širiti evharistično gibanje po mrzlem in temnem svetu, razširjaje povsod blagoslov in mir.

Bila je res božja previdnost, da je bil v tistih žalostnih časih ravno Rudolf Habsburški, navdušen častilec sv. Rešnjega Telesa, izvoljen cesarjem. Kdo, predragi v Gospodu, ne pozna prelepe zgodbe iz življenja tega velikega, vernega cesarja? In vendar se te plemenite črtice iz življenja zmernega, pravičnega, junaškega in pobožnega cesarja vedno zopet rade pripovedujejo in opisujejo.

Grof Rudolf je bil enkrat na lovu, kar zasliši od daleč milo doneči glas zvončka. Ko glasu sledi, sreča duhovnika, ki je nesel presv. Rešnje Telo kot zadnjo popotnico umirajočemu možu. Verni grof stopi takoj s konja ter poklekne in počasti sv. Rešnje Telo. Ko pa vidi duhovnika sezuvati si črevlje, da bi prekoračil narasli potoček, ga takoj posadi na svojega konja, da hitreje in brže opravi svojo dolžnost.

To prigodbo je opeval nemški pesnik Schiller v prelepi pesmi: »Grof Habsburški«: ¹

»Na lov je podal se zlahtni junak,
Za divjo se kozo ozirat,
Oproda mu nese orožje in rog,
In kadar na krasnemu konju tje v log
Zelene dobrave prijaha,
Iz dalje je zvonček nasprot se glasil,
En mašnik z Rešnjim Telesom je bil
Pred njim cerkovnik primaha.

In grof pripogne do zemlje se tje,
Ponižno glavo razkrivši,
Da vredno časti, kar otelo je vse,
Človeka v pogubi ljubivši,
Vrši pa po logu en potok dereč

¹ Poslovenil Koseski.

Od silne nevihte in plohe kipeč,
Ki zapre popotnima stazi,
In mašnik na stran zakrament položi,
Iz noge potegniti obutev hiti,
Da potok šumeči pregazi.

»Kaj delaš?« — zakliče mu grof nasprot,
Čudivši se činu njegovem, —
Obhajati mrjočega idem, gospod,
Ki bliža se grobu gotovem.
In glejte, ko brvi približal sem se,
Odnesel napihnjene potoka jo je,
In dalej hoditi ne da mi;
Zato, da bolniku zveličanje bo,
Zdaj mislim potoka kipečo vodo
Prebroditi z bosmi nogami.

Zdaj dene na lastnega konja ga knez,
In krasne mu brzde ponudi,
Da previdi bolnika z jedilom nebes,
In svetih dolžnost' ne zamudi.

Po dovršenem svetem opraviilu hoče dati duhovnik konja grofu nazaj. A grof mu odgovori: »Nikdar več ne bom rabil konja, ki je nosil mojega Gospoda in Stvarnika. Obdržite ga za cerkveno službo.« Ganjen vzame duhovnik konja in želi velikodušnemu grofu, naj ga Bog, kateremu je v najsvetejšem zakramentu izkazal tako veliko čast, visoko poviša in povzdigne na tem in onem svetu.

»Bog vari me« — reče mu grof zavzet —
Da konja jemal bi za svoj'ga,
Jezdaril na lov in boj bi ga spet,
Ki stvarnika nosil je moj'ga!
In ako imeti ga tebi ni mar,
Ostane naj službi cerkveni v dar,
Saj temu on bil sporočen je,
Od koj'ga v najem posvetno oblast
In blago imam in zdravje in čast
In dušo in kri in življenje.

Tak tudi naj Vsegamogočni sam,
Ki prošnje se grešnika vsmili,
Časti Vam doseči da tukaj in tam,
Kakor vi ste ga zdaj počastili.

Veliki častilec presv. Rešnjega Telesa je bil cesar Karol V. (1519—1556). Leta 1530 je obhajal na Dunaju z največjo slo-

vesnostjo praznik presv. Rešnjega Telesa. Pri velikanski procesiji je nosil mogunški nadškof Najsvetejše, cesarjev brat, kralj Ferdinand in brandenburški grof pa nebo. Cesar je pobožno spremljal Najsvetejše z gorečo svečo v roki. Verno ljudstvo je bilo globoko ganjeno, ko je videlo mogočnega vladarja spremljati veličastvo evharističnega kralja, in ga je po procesiji navdušeno pozdravljalo.

Cesar Karol V. je tudi s tem kazal svoje globoko spoštovanje in pristrčno ljubezen do najsvetejšega zakramenta, da je bil vsaki dan z genljivo pobožnostjo pri sv. maši. Enkrat se mu je naznanilo med sv. mašo, da ga prosi neki tuj poslanec v važni zadevi za avdijenco. Cesar pa odgovori, da je zdaj sam v avdijenci pri svojem najsvetejšem Gospodu. Ko je ta mogočni vladar, v katerega kraljestvu ni nikdar zatonilo solnce, v samostanu sv. Justa v Španiji ležal na smrtni postelji, je z nepopisno pobožnostjo prejel sv. popotnico z besedami: Moj gospod Jezus, zdaj prebivaš v meni, daj, da jaz kmalu večno prebivam pri Tebi!

Tudi cesar Ferdinand II. (1619—1639), ki je kot nadvojvoda leta 1611 sezidal kapucinski samostan sv. Cecilije v Celju in ki počiva v mavsoleju v Gradcu, je goreče častil presv. Rešnje Telo. Enkrat sliši na lovu zvonček, ki mu naznanja, da nese duhovnik sv. popotnico k bolniku. Takoj gre duhovniku naproti, stopi s konja in kleče pričakuje Najsvetejšega. Duhovnik mu podeli sv. blagoslov in cesar ga peš spremlja v bolnikovo stanovanje, kjer ponižno kleči, dokler opravlja duhovnik svojo službo. Preden duhovnik zapusti revno bajtico, reče bolniku: »Veselite se! Dva kralja sta bila danes pri Vas: kralj nebeški, Jezus Kristus, in Ferdinand, kralj češki.« Takrat še namreč verni in krepostni knez ni bil cesar, a kmalu potem ga je zadela ta čast, čemur so se celo volilni knezi čudili.

Kot cesar je Ferdinand bil še bolj goreč varih sv. kat. vere in častilec presv. Rešnjega Telesa. V stiskah in težavah, ki so obiskale vernega vladarja, pri vseh nemirih in prekucijah v njegovih deželah, v vseh potrebah in nadlogah se je zatekal k najsvetejšemu zakramentu. Dal je opravljati javne pobožnosti, da bi si sprosila varstvo in pomoč z nebes. Tudi sam je prišel s svojimi dvorniki častiti izpostavljeno presv. Rešnje Telo, pred katerim je večkrat po cele ure preklečal.

Cesar Ferdinand III. (1637—1657), ki je leta 1647 izročil Avstrijo v varstvo Marijino, o čemur še zdaj priča Marijina soha »na Dvoru« na Dunaju, si je izvolil presv. Rešnje Telo zaščitnikom svoje vojske. Ko so Švedi oblegali Rezno (Regensburg), je dal v taboru obhajati procesijo sv. Rešnjega Telesa. In Gospod vojskinih trum in mogočni pomočnik v vsaki sili je podelil njegovemu orožju zmago. V malo dneh so morali Švedi oditi.

Habsburška princesinja Ana, soproga francoskega kralja Ludovika XIII. (1610—1643), je ustanovila prvi samostan vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa, ko je v nemirnih časih vladala namesto svojega mladoletnega sina Ludovika XIV. (1643—1715). V samostanu je bila mala kapelica, ki se je prepuštila blaženi Mehtildi od najsvetejšega zakramenta. Dne 12. marcija leta 1654 se je začelo z velikimi slovesnostmi vedno češčenje, katero je otvorila kraljica-udova, klečeča s svojim spremstvom v veliki ponižnosti pred kraljem vseh kraljev. Po tem češčenju večnega kneza miru, se je zopet vrnil ljubi mir v državo. Pobožna ustanoviteljica prve družbe devic, ki noč in dan molijo najsvetejši zakrament v duhu zadoščenja za vse hudobije, nečasti, zasramovanja presv. zakramenta, je mirno v Gospodu zaspala leta 1666.

O blagi cesarici Eleonori, soprogi cesarja Leopolda I. (1658—1705), pripovedujejo, da je med sv. mašo vedno klečala. Enkrat ji priporočajo, naj se preveč ne trudi in naj vsaj nekaj časa sedi pri sv. maši. A cesarica odgovori: »Nihče mojih dvornikov si v moji prisotnosti ne upa sedeti, dasiravno sem le uboga grešnica; in jaz bi naj sedela pred svojim Bogom in Gospodom?« Enkrat je ta bogaboječa cesarica izgubila med sv. mašo ravno v tistem trenutku svoj pogled, ko je pri povzdigovanju molila sv. hostijo. Drugi so jo omilovali, a plemenita gospa odgovori: »Kakor se je zgodilo, tako je tudi prav! Jaz si ne želim več pogleda. Moj zadnji pogled je veljal najsvetejšemu zakramentu. V tem minljivem življenju pač nisem mogla nič večjega in nič lepšega gledati.«

To me spominja na kanonizacijsko bulo sv. Terezije (1515—1582), v kateri se berejo sledeče besede: »Ako hoče kdo pozidati visoko stavbo krščanskih čednosti, mora imeti za podlago trdno vero. Sv. vero torej si je sv. Terezija tako stanovito in nerazrušljivo utrdila, da se sme primerjati po besedah Gospodovih modremu možu, ki je svojo hišo postavil na pečino. Kajti sv. Terezija je tako trdno verovala in spoštovala zakramente sv. cerkve in sve druge katoliške verske resnice, da po svojem lastnem izpovedanju o nobeni drugi reči ni imela večje gotovosti. Po tej verski luči razsvetljena je gledala Telo Gospoda našega Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu tako jasno z duševnimi očmi, da po svojem lastnem izreku ni imela nobenega vzroka zavidati tiste, ki so imeli srečo Gospoda gledati s telesnimi očmi.«

O veleslavni cesarici Mariji Tereziji (1740—1780) sem vam, predragi v Gospodu, že pripovedoval l. 1892 pri slovesni otvoritvi razstave. Bila je goreča častilka presv. zakramenta. Vsaki dan je bila pri sv. maši, v nedeljo in praznik pa pri javni službi božji. Pogosto je prejemala sv. obhajilo, ter pred tabernakljem iskala tolažbe in pomoči v vseh svojih težavnih vla-

darskih poslih. Skrbela je zmeraj za vedno češčenje presv. zakramenta po dunajskih cerkvah in po vsej državi. Lastno-ročno je izdelovala dragoceno in umetno cerkveno obleko in tudi druge gospe k temu navduševala. Marsikatero cerkev v cesarstvu je obdarovala s tako obleko. Tudi v naši škofiji se hrani od preblage cesarice podarjen mašni plašč v cerkvi sv. Frančiška Ksaverija pri Gornjem gradu.

Slavnoznani vojskovodja, feldmaršal nadvojvoda Albreht je dal pred krvavo bitko pri Kustoci svoje vojake blagosloviti z Najsvetejšim. Po dobljeni zmagi pa je na polju pokleknil in Boga zahvalil za zmago. Kot dvorni kapelan in učni ravnatelj na Dunaju sem maševal neko nedeljo v zakristijski kapeli Avguštinske cerkve. Nadvojvoda Albreht je klečal med celo mašo in pobožno prejel sv. obhajilo. Po sv. maši pa mi reče rajni maršal († 1895): »Prisrčna Vam hvala, da ste mi podelili Gospoda.«

Blížnja sorodnica rajnega nadvojvoda Albrehta, avstrijska nadvojvodinja Marija Kristina, soproga španskega kralja Alfonza XII. in sedanja kraljica-vladarica je tudi prešinjena z duhom habsburškim, z ljubeznijo in s spoštovanjem do presv. zakramenta. Enkrat je mlada kraljica v Madridu srečala duhovnika, ki je nesel sv. popotnico bolniku. Takoj stopi iz dvornega voza in ga prepusti duhovniku, sama pa je peš spremljala presv. zakrament. To je bil vspodbuden vzgled za ljudi, ki so se pridružili visoki častilki in spremljali Najsvetejše.

Habsburžani so bili torej vedno goreči častilci evharističnega kralja. Tudi sedanji slavnovladajoči cesar Franc Jožef ne zaostaja za svojimi predniki. Leta 1885 je bil pri velikih vojaških vajah blizu Dunaja. Naproti mu pride duhovnik s sv. popotnico. Njih Veličanstvo takoj ustavi konja in vojaški izrazi čast in spoštovanje do presv. Rešnjega Telesa, na kar mu duhovnik podeli sv. blagoslov.

Leto za letom spremlja njih Veličanstvo z gorečo svečo z nadvojvodi, ministri in drugimi dostojanstveniki na veliki petek presv. zakrament iz dvorne kapele v kapelo božjega groba, na veliko soboto popoldne ob 4. uri pa nazaj. Na veliki četrtek in še večkrat v letu prejme pobožno sv. obhajilo. Enkrat je bila pri tej priložnosti dvorna cerkev zaprta, a vladar zapove vrata odpreti, rekoč: »Saj smejo vsi moji podložniki to videti.«

Veličastna je vsako leto na Dunaju procesija sv. Rešnjega Telesa. Presvetli cesar se je vsako leto udeleži z vsemi nadvojvodi, ministri in dvorniki. Neki belgijski jezuit jo je enkrat opazoval iz Avgustineja in od lepote ves prešinen zakliče: »Tako lepo procesijo še moremo samo v nebesih videti.« Naš presvetli cesar je torej poln duha svojih prednikov. Kakor ti, tako tudi on pobožno časti in spoštuje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu.

Prav ima torej in hvalo zasluži mariborska družba vednega češčenja, ker posebno slovesno slavi petdesetletni jubilej Njih Veličanstva. Naj pa tudi vsi njeni udje goreče molijo za presvetlega cesarja in za blagor njegovih podanikov, da se enkrat vsi skupaj snidejo pred obličjem troedinega Boga v nebeškem veselju.

* * *

Predragi v Gospodu!

Približal sem se koncu in še pristavim le nekatere opombe. Hvala Bogu, da je naša draga družba v preteklem letu tako lepo napredovala. Število udov je poskočilo od 13.760 na 16.675. Ti častilci evharističnega Boga so najkrepkejša bramba naše škofije zoper vse sovražnike. Mili darovi znašajo 3055 gld. 25 kr. Največ so darovale dekanije: mariborska l. br. 177·49 gld., celjska 454·58 gld., konjiška 426·18 gld., mariborska d. b. 127·47 gld. in šmarska 131·35 gld. Dozdaj se je darovalo vsega skupaj 30.687 gld. 56 kr. Kako lep dar božjemu Zveličarju v tabernaklju!

Moja nadpastirska dolžnost je, izreči zahvalo vrli družbi in jo blagosloviti, da še tudi zanaprej tako blagonosno deluje. Pred vsem izrekam svojo zahvalo velezaslužnemu družbinemu načelniku in neutrudljivo delavnima gospodoma odbornikoma. Ravno tako zahvaljujem tudi blago gospo predsednico in njeni požrtvovalni prisednici, kakor tudi vse gospe in gospodičine, ki so v čast božjo tako pridno delale. Posebno pohvalo zaslužijo dame: Grofica Apraksin, grofica Ferraris, tri baronese Teuchert, baronesa Warnsberg, gospodičine Fladung, gospdč. Julija Ulm, gospdč. Ana Eichler in gospdč. Marija Schmiderer, ki sta dve leti izdelovali krasno preprogo za bolniško kapelo usmiljenih sester v Mariboru, nadalje gospdč. Terezija Pöschl, gospdč. Živko, gospdč. Stark, gospa Pernovšek, gospa Schneider in njeni hčerki, gospdč. Majciger, gospdč. Ruhri, gospdč. Jozefa Wenedikter, gospodičini Marija in Antonija Štupca, gospa Jozefa Slivca, gospa Müller-Naidegg v Bolcanu, gospdč. Hribar, gospdč. Katarina Breznik. Visokorodna gospa Marija grofica Nugent je kakor vsako leto tako tudi letos darovala kazulo, albo in prazniško štolo.

Prisrčno zahvalo izrekam tudi čč. šolskim sestram in čč. frančiškankam in vsem, ki so delale za družbo za malo plačilo. Posebno pa velja moja nadpastirska zahvala vsem mnogočastitim gospodom duhovnikom moje škofije, ki so družbo pospeševali. Kónčno prosim Boga, da bi tudi zanaprej še blagoslovil blago družbo. V zastavo božje milosti in nebeškega blagoslova pa sprejmite vsi udeleženci današnje razstave moj višepastirski blagoslov!

Sit nomen Domini benedictum! Amen.

20. Tridnevnic.

V hvaležen spomin petdesetletnice družbe vednega češčenja v Bruselju na Belgijskem so sv. oče Leon XIII. zaukazali tridnevnicu za Bruselj ob koncu l. 1898, ki je bila priporočena tudi drugim podrejenim družbam.

Ta odlok se glasi:

Ker Nam je zelo na srcu, da se pobožnost krščanskega ljudstva do zakramenta ljubezni bolj in bolj vzbuja zlasti v današnjih za sv. cerkev tako težavnih časih, zato imamo navado, da pobožne družbe, ki z gorečo vnemo pospešujejo ta namen, kolikor nam je v Gospodu mogoče, obdarujemo s posebnimi milostmi in duhovnimi dobrotami. Med te družbe spada družba sester redovnic vednega češčenja, ki jo je postavno ustanovila v Kristusu ljubljena hči Ana de Meeüs, ki še sedaj hvalevredno vodi ta zavod, in se je razširila najprej na Belgijskem v pokrajini bruseljski, v mešelski škofiji in pozneje z božjo pomočjo tudi po drugih škofijah krščanskega sveta v prid in blagor sv. cerkve. Ta družba si namreč prizadeva ne le z mnogimi pobožnostmi pospeševati češčenje najsvetejšega zakramenta, ampak skrbi tudi za zveličavno in plodonosno delo: podpirati ubožne cerkve ter jih oskrbeti z opravo za službo božjo. Zatorej je tej družbi vednega češčenja priključena druga pod enakim imenom tudi v Belgiji postavno ustanovljena nadbratovščina, ki jo je naš prednik Pij IX. z mnogimi odpustki obdaroval in ki se je vsled Naše zapovedi preselila v Rim, v sedež in središče katoliškega sveta. Kakor nam poroča zgoraj omenjena prednjica, je od začetka te pobožne naprave za vedno češčenje in podporo ubožnih cerkev preteklo že petdeset let, ker l. 1848 na praznik sv. Rešnjega Telesa se je prvokrat razposlala oprava na poštenim cerkvam in dne 28. decembra istega leta so se družbini udje prvokrat zbrali v kapeli najsv. zakramenta, ki se imenuje «Čudežna» (a Miraculo). Glavna prednjica Nam je izročila ponižno prošnjo, naj bi ob tej preugodni priliki odprli zaklade sv. cerkve, nad katerimi Nas je Najvišji postavil za upravitelja. Da torej ta za krščansko stvar v mnogoterem oziru zaslužna družba sprejme novo zagotovilo Naše naklonjenosti, smo radi in s hvaležnim srcem ugodili tej želji.

Zatorej, zaupajoč na božje usmiljenje in na oblast sv. apostolov Petra in Pavla, dovoljujemo, da se od praznika sv. Rešnjega Telesa do konca tekočega leta vrše slovesne molitve tri dni zaporedoma, katere določi škof dotičnega kraja, v cerkvah, kjer so sestre vednega češčenja in kjer imajo sedež bratovščine, ki so pravilno priključene nadbratovščini v Našem mestu, kakor tudi v društvenih kapelah na deželi, kjer se opravlja mesečna molitvena ura, ter da vernikom, ki se udeležijo te pobožnosti in molijo za edinost krščanskih vladarjev,

za vničenje krivih ver, za spreobrnjenje grešnikov in povišanje sv. matere cerkve, vodja dotične družbe ali pa drug od škofa za to odločen duhovnik v Našem imenu in z Našo oblastjo z enim samo križem sme podeliti blagoslov s popolnim odpustom. Proti temu ne veljajo nikakšne nasprotne odredbe. Hočemo pa, da prevedeni ali tiskani izvodi tega pisma, če so podpisani od javnega notarja in potrjeni od kakega cerkvenega dostojanstvenika, imajo isto veljavo, kakor da bi se pokazalo pričujoče pismo.

Dano v Rimu pri sv. Petru pod ribiškimi pečatom dne 14. majnika 1898 v 21. letu našega papeževanja.

Ta odlok sv. očeta je priobčil kardinal Vanutelli s posebnim pismom vsem podružnicam rimske nadbratovščine.

V smislu tega odloka se je v stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Mariboru, kot sedežu lavantinske bratovščine vednega češčenja obhajala slovesna tridnevna zadnja tri dni leta 1898 t. j. 29., 30. in 31. decembra kot 40 urna molitev pred Najsvetejšim od šestih zjutraj do šestih zvečer.

Take slovesne tridnevnice so bile zaukazane tudi drugim župnijskim cerkvam v škofiji, ki so se lahko vršile ali božične praznike ali pa zadnje tri dni ob koncu leta, bodisi kot 40urna molitev ali pa da se je Najsvetejše izpostavilo eno uro predpoldne in eno uro popoldne v molitev s predpisano slovesnostjo. (Cerkv. ur. list za lav. škofijo, 1898, IX, odst. 57, str. 136—137).

Na ta način se je dostojno in slovesno sklenilo milostipolno leto 1898.

21. Družbino delovanje leta 1898.

»Ecce, tabernaculum Dei cum hominibus et habitabit cum eis.«

»Glej! prebivališče božje z ljudmi, in prebival bo z njimi.« Apok. 21, 1.

Med najimenitnejša svetišča svete dežele se po pravici šteje Sijonska cerkev svetega Duha, pozidana v Jeruzalemu na višini Sijonskega hriba. Tukaj je tako imenovani coenaculum ali obednica, v kateri je Jezus Kristus jedel zadnji-krat velikonočno jagnje in je vpostavil tudi najsvetejši zakrament. Vsled starega, jako zanesljivega poročila je stala tukaj tista hiša, v kateri je Gospod svojim učencem noge umival, in jim s tem priporočil ponižnost, ljubezen in čistost srca, ter je potem vpostavil zakrament presv. Rešnjega Telesa in apostole posvetil za duhovnike ali mašnike nove zaveze, ter tako posvetil to hišo za prvo krščansko cerkev. Tukaj se je Jezus prikazal svojim učencem na dan svojega častitljivega od smrti vstajenja, da jih potrdi v sveti veri in jim podeli oblast, katero je sam prejel od svojega nebeškega Očeta, ter je vpostavil

tudi zakrament svete pokore. Tukaj se je zopet prikazal osmi dan svojim apostolom, da je ozdravil nevero apostola Tomaža. Tukaj je zbral svoje učence pred svojim vnebohodom, da jim podeli zadnja povelja in naročila. Tukaj so bili apostoli in učenci zbrani v molitvi enega duha, enega srca, da si izprosijo tolažnika svetega Duha. Tukaj je bil sv. Matija apostolom izizvoljen in prištet. Tukaj je prišel na binkoštno nedeljo sveti Duh nad apostole in prve vernike in je bila tako ustanovljena sveta katoliška cerkev. Tukaj je imel sveti apostol Peter svojo prvo pridigo, po kateri se je iz vseh pokrajin zemlje spreobrnilo 3000 nevernikov. Tukaj je bil sveti Štefan z drugimi vred za diakona izvoljen in posvečen. Odtod je vodil in vladal sveti Jakob mlajši krščansko občino v Jeruzalemu. Tukaj je obiskal sveti apostol Pavel po svojem spreobrnjenju poglavarja svete cerkve, apostola Petra, »da ne bi zastoj tekel in se trudil«. Tukaj so si razdelili apostoli pokrajine vesoljne zemlje, ter so se zopet semkaj vračali iz svojega apostolskega delovanja. Tukaj v bližini je prebivala prečista devica Marija, mati Jezusova in je tudi tukaj umrla. Pri tem svetišču je bil sedež škofov jeruzalemskih, kakor tudi pokopališče kristjanov, na katerem so bili pokopani sveti Štefan, mučenik, Gamaliel in drugi verni kristjani. Ni se torej čuditi, da so to častitljivo svetišče verniki visoko čislali pod imenom »sveti Sijon«. V samostanu pri tem svetišču se je nastanil sveti Frančišek Asiški (1212), ko je prišel obiskat božji grob v Jeruzalemu, in tukaj so se naselili leta 1333 njegovi duhovni sinovi, da z največjo požrtvovalnostjo branijo, če treba, tudi s svojo krvjo zapuščena svetišča svete dežele.

Temu svetišču, tej sveti hiši se dajo prispodobiti naše katoliške cerkve, bodisi da so še tako majhne in ubožne, ker v njih prebiva Jezus Kristus naš dobri pastir in najboljši prijatelj. Tukaj je Jezus Kristus pričujoč v najsvetejšem zakramentu kakor Bog in človek, z dušo in s telesom, ki je luč sveta, tolažnik stiskanih in žalostnih, pribežališče revnih in ubogih, naše življenje in naša sladkost. Tukaj v tabernaklju prebiva Jezus na sedežu svoje milosti, da vsem deli svojo božjo pomoč in usmiljenje. Tukaj v cerkvi, v hiši božji, moremo tudi mi zaupljivo se z Jezusom razgovarjati, mu potožiti svoje križe in težave, da najdemo vsak čas gotovo pomoč in tolažbo. »Venite ad me omnes — Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obloženi in jaz vas bom poživil!« Mat. 11, 28. — »Omnes sitientes venite ad aquas: et qui non habetis argentum, proparate, emite et comedite: venite, emite absque argento, et absque ulla commutatione vinum et lac — Vsi žejni, pridite k vodi, in vi, ki nimate denarja, hitite, kupite in jejte; pridite, kupite brez denarja, in brez vse menje vina

in mleka!« Izaija 55, 1. »Pristopite«, kliče kraljevski pevec, »in boste razsvetljeni« z žarki nebeške svetlobe, da prejmete pravo modrost življenja in da boste krepko hodili po poti svetih čednosti.

Ta opomin naj tudi nas napolni s pogumom, da z veseljem pristopimo k tabernaklju kakor častna straža, ter se Jezusu svojemu božjemu Odrešeniku in Zveličarju prisrčno zahvalimo za vse njegove milosti in dobrote, da ponovimo svojo ljubezen, zvestobo in udanost, da se ogrejemo in oživimo na njegovem božjem srcu, ter si tako pridobimo moč in srčnost, da vstrajamo v njegovi službi zvesti do zadnjega dihleja svojega življenja, da prejmemo nevenljivo krono večnega zveličanja.

Dozdeva se mi, kakor bi sedaj se približali tisti nevarni časi in dnevi, o katerih govori sveti apostol Pavel v svojem drugem listu do ljubljenegega učenca Timoteja: »Zarotim te pred Bogom in Jezusom Kristusom, kateri bo sodil žive in mrtve v svojem priходу in v svojem kraljestvu. Oznanjuj besedo, ne jenjaj, bodi si priležno ali nepriležno; prepričuj, prosi, svari z vsem potrpljenjem in naukom. Zakaj prišel bo čas, ko zdravega nauka ne bodo trpeli, temveč si bodo po svojih željah izbirali učenike, kateri ščegetajo ušesa; in bodo od resnice obračali svoja ušesa, ter se bodo obračali k basnim.« 2. Tim. 4, 1—4. »Slišali boste«, pravi Jezus apostolom, »vojske in govorjenje od vojsk... Vzdignil se bo namreč narod nad narod, kraljestvo nad kraljestvo... Vse to pa je le začetek nadlog. Potlej vas bodo izdajali v britkost in vas bodo morili; in boste sovraženi od vseh narodov zavoljo mojega imena. In takrat se jih bo veliko pohujšalo, in se bodo med seboj izdajali, in med seboj sovražili. In veliko krivih prerokov bo vstalo, in jih bodo veliko zapeljali. In ker bo hudobija obilno rastla, bo ljubezen pri mnogih omrznila. Kdor pa bo stanovit en do konca, bo zveličan«. Mat. 24, 6—13.

Ta opomin naj tudi nas nagiba, da vstrajamo v spoznanju svete katoliške vere in v ljubezni do svete matere katoliške cerkve ter se ne damo premotiti, da bi zapustili in zatajili Gospoda svojega Boga in njegovo sveto cerkev.

Kdor zapusti sveto katoliško cerkev in se odpove sveti katoliški veri, pokaže s tem, da ne pozna svete katoliške cerkve in njenih zveličavnih naukov, sicer je nemogoče, da bi mogel kaj takega storiti. O kako lepa je edino zveličavna katoliška cerkev, kako lepe in tolažbe polne so resnice svete katoliške vere, kako veličastno je njeno bogoslužje, njeni sveti obredi, kako božanska je njena ustanova! Nebeški Zveličar Jezus

Kristus je po svojem častitljivem vstajenju od mrtvih ustanovil sveto katoliško cerkev, njegovi apostoli so jo razširili po vseh pokrajinah zemlje, brezštevilna množica svetih mučenikov in mučenk jo je utrdila s svojo prelito krvjo, trume svetnikov in največjih učencikov so jo ozaljšali s svojim izglednim življenjem in s svojo učenostjo; previdena z vsemi sredstvi božjega usmiljenja hladi in sladi vsako bedo in britkost ubogih zemljanov, nalik barki Noetovi se vojskuje na razburkanem morju strasti človeških in mirno plove skozi vsa stoletja med valovi vednega nasprotovanja, ter z veseljem vsprejema v svoje naročje vse, kateri iščejo njenega zavetja, da jih srečno pripelje v zaželeno pristanišče nebeške domovine. Zato se ni čuditi, da sveto katoliško cerkev, katara je steber in podlaga vse resnice, iščejo vsi narodi zemlje, ker je postavljena kakor svetlo mesto na visokem hribu, da jo more lahko videti in najti vsakdo, ki je dobre volje in hrepeni po resnici in večnem zveličanju.

»Jaz ne obračunam tistih, kateri svojo vero spremenijo«, je rekel svoje dni nek protestantski knez grofu žl. Stolberg, kateri se je bil vrnil v naročje svete katoliške cerkve. »Jaz tudi ne«, je odvrnil blagi grof: »ker če ne bi moji predstariši bili svoje vere spremenili, ne bi jaz bil prisiljen, v katoliško cerkev se vrniti. Protestant, kateri postane katoličan, on ne spremeni vere, temveč se samo vrne k tisti veri, katero so njegovi preddeci po krivici zapustili.«

Žalibog, da se tudi sedanje dni najdejo kristjani, kateri pred solncem resnice, pred sveto katoliško vero svoje oči zatisejo in se odpovejo edino pravi katoliški veri. Odkod pride to? Kaj je temu vzrok? To se zgodi ali iz lahkomišljenosti, ali iz nevednosti, ali pa iz drugih slabih nagibov. Lahkomišljenost pa je v tako imenitni zadevi gotovo graje vredna in kaznjiva, in nevednost v resnicah, katere so potrebne k zveličanju, gotovo ni nobena čednost, temveč sramota; ravno tako so vsi drugi povodi in nagibi v tako preimenitni zadevi, kjer se gre za pravo vero in za večno zveličanje, gotovo zaničljivi in pogubni, zakaj: »Kaj pomaga človeku, ako pridobi celi svet, pa na svoji duši škodo trpi?« Mat. 8, 36.

Zategadelj ne dajmo se premotiti, ako se v slabih, pohujšljivih časnikih in brezverskih knjigah grdi in zaničuje sveta katoliška vera in cerkev in se sramotijo njeni služabniki. To ne more drugače biti, hudobni, neverni ljudje so bili vedno na svetu, in hudobni ljudje pišejo takšne slabe, pohujšljive knjige in časnike, bodi si iz nevednosti ali pa iz hudobije. Zato pa je naša dolžnost, da takšnih časnikov ne podpiramo in takšnih pohujšljivih knjig ne beremo, da ne bomo ostrupljeni in da ne pridemo ob pravo vero. Mi vemo in smo prepričani, da je Jezus Kristus, Sin božji in naš Zveličar, kateri je luč sveta,

pot, resnica in življenje naše, sveto katoliško cerkev postavil, katera ostane do konca sveta in vrata peklena je ne bodo premagala. »Qui autem ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus — Kdor pa cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik«. Mat. 18, 17.

Stojmo torej nepremakljivo in ohranimo sveto katoliško vero, kot največji zaklad, neoskrunjeno, ljubimo in spoštujemo sveto katoliško cerkev, ker dobro vemo, da kdor nima cerkve za svojo mater, ne more imeti Boga za svojega očeta (sv. Ciprijan). V ta namen hočemo radi moliti in prositi Boga svetega Duha za njegovo pomoč in razsvetljenje, ter pred svetim tabernakljem, kjer prebiva premili Jezus v najsvetejšem zakramentu, s srcem in z ustmi pobožno klicati:

Pridi, sveti Duh! napolni srca svojih vernih in užgi v njih ogenj svoje ljubezni, ki si ljudstva vseh jezikov v edinstvi svete vere združil.

V. Pošlji svojega Duha in vse bo prerajeno.

O. In prenovil boš obličje zemlje.

Molimo. O Bog, ki si srca svojih vernih po razsvetljenju svetega Duha učil, daj nam, da ravno v tem Duhu, kar je prav, spoznamo, in se njegove tolažbe vselej veselimo. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

V dolžno zahvalo za vse dobrate in milosti, ki smo jih sprejeli v preteklem letu iz božjih rok, ter da si izprosimo za sebe in za vse verne kristjane dar stanovitosti v spoznanju svete katoliške vere, bo četrto nedeljo v stolni cerkvi ob četrti uri popoldne izpostavljeno presveto Rešnje Telo eno uro za moljenje.

Sveti veri zvesti vsi
Bomo mi vse žive dni,
Brez trepetu, brez strahu
Vdani ljubemu Bogu!
To s prisego ponovimo,
Srcu Jezusa zročimo!

Dohodkov je imela družba v tem letu 2937 gld. 62 kr. Tukaj pa so tudi všteti prispevki nekaterih župnij, katere so svoje doneske podarile z namenom, da se jim oskrbi cerkvena oprava za njihove župne cerkve, kar se je tudi zgodilo. S temi dohodki je odbor blagorodnih gospej in gospodičin v Mariboru s pomočjo častitljivih šolskih sester priredil naslednjo cerkveno opravo, in sicer:

4 pluvijale, 28 mašnih plaščev, 2 dalmatiki, 5 vel, 12 štol za praznike, 4 štole za spoved, 4 štole za krščenje, 3 plaščeke za ciborij, 1 mašne bukve, 15 korokov za duhovnike, 24 za ministrante, 19 alb, 42 humeralij, 120 purifikatorij, 72 lavabo prtičev, 40 korporalij, 30 malih korporalij, 12 pasnikov, 22 rdečih suknjic za ministrante, 8 črnih, 8 vijoličnih golirjev, 6 altarnih pultov, 8 pogrinjaj za pulte, 4 antependije ali altarna predgri-njala, 5 črnih štol, 3 mrtvaške prte, 1 baldahin ali nebo, 10 altarnih bla-

zink. — Tukaj se opomni, da družba oskrbuje samo bele pasnike, kateri so pripravni za vse barve; ravno tako zadostuje dvojna barva suknjic za ministrante, namreč: rdeča in črna. Za svete maše, ki se služijo v vijolični barvi, si vzame ministrant vijolični golir in črno suknjico.

Dasiravno je družba vednega češčenja v teku let mnogo cerkvene oprave in priprave oskrbela in ubožnim cerkvam porazdelila, je še vendar obilno ubožnih cerkev, katere si ne morejo oskrbeti potrebne oprave za spodobno opravljanje službe božje iz lastnega, zato se družba vednega češčenja, katera služi za olepšanje hiše božje in oskrbuje primerno cerkveno opravo, po kateri se budi pobožnost in množi počeščenje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu, tudi zanaprej priporoča v blagovoljno podporo in udeležbo.

Nagovor

visokega družbinega pokrovitelja, premilostljivega gospoda kneza
in škofa Mihaela

pri otvoritvi družbine razstave dne 30. aprila 1899.

Predragi v Gospodu!

»Neki človek je napravil veliko večerjo
in jih je veliko povabil.« (Luk. 14, 16.)

Po dobroti in milosti božje previdnosti že skoraj 10 let vladam izročeno mi lavantinsko škofijo. In v tem času že danes devetokrat slovesno odvarjam tukaj razstavo cerkvene obleke. Pri tej priložnosti obhajam pa tudi občni zbor hvalevredne družbe vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa. V celem je bilo menda že 17 občnih zborov, vsaj poročilo za leto 1898. je že sedemnajsto.

Letošnja razstava se mi zdi zopet lepša in krasnejša od prešnjih, ker so razpostavljene tako raznovrstne in mnogoštevne reči. Prav tako. Kajti mi moramo v teh žalostnih časih nevere, malovere in verske brezbriznosti javno in glasno spoznavati svojo sveto edinozveličavno vero v Jezusa Kristusa in po njej živeti. Ta bogata razstava cerkvene obleke pa je res vidno znamenje in jasen izraz žive vere in dejanske ljubezni, katero izkazujejo presv. Rešnjemu Telesu družbino predstojništvo in požrtvovalni udje.

Pred seboj imamo sedemnajsto letno poročilo o družbinem vsestranskem delovanju. To poročilo ima času jako primeren uvod. Govori namreč o sloveči cerkvi sv. Duha na sijonski gori v Jeruzalemu, ki stoji na kraju slavne jedilnice, v kateri je Jezus Kristus obhajal zadnjo večerjo. Za kristjana gotovo ni slavnjše in svetejšega kraja, kakor je ta jedilnica. V nji je naš Gospod na najslavesnejši način s svojimi učenci jedel velikonočno jagnje in je postavil presv. Rešnje Telo. Jedilnica je bila krasno olepšana in s preprogami preprežena. Tej jedilnici so podobne naše cerkve, ki so prave jedilnice, v katerih nas Jezus Kristus živi s svojim Telesom in s svojo Krvjo za večno življenje.

Sveta in vzvišena večerja v jeruzalemski jedilnici me spominja na največjo gostijo, o kateri nam pripoveduje sv. pismo stare zaveze. V Estrinih bukvah se tista pojedina tako le opisuje:

»V dneh Asverja, ki je kraljeval od Indije do Etijopije čez 127 dežel, je bil Susan poglavitno mesto njegovega kraljestva, ko je sedel na prestol svojega kraljestva. V tretjem letu svojega kraljevanja pa je napravil veliko gostovanje vsem svojim vojvodom in služabnikom, najmogočnejšim izmed Perzijanov in imenitnejšim izmed Medijanov in poglavarjem svojih dežel, da bi pokazal slavno bogastvo svojega kraljevstva ter velikost in imenitnost svoje mogočnosti, veliko časa, namreč 180 dni. In ko so bili dnevi gostovanja dopolnjeni, je povabil vse ljudstvo, katero je bilo v Susanu, od najvišjega do najmanjšega in je ukazal sedemdnevno pojedino napraviti na dvorišču vrta in loga, ki je bil s kraljevo skrbjo in roko zasajen. In visele so na vseh straneh nebesne barve in rdeče in višnjeve popétine, obešene na platnenih in škrlatastih vrveh, ki so bile v slonokoščene roče vtaknjene in na mramornih stebrih pripete. Tudi so bile pripravljene zlate in srebrne blazinice na tleh, ki so bile s smaragdovim in páriškim kamnom vložene in po čudoviti spremembi pisano ozaljšane. Pili so pa povabljeni iz zlatih kozarcev, in jedi so se v vedno drugih posodah nosile. Tudi najboljše vino se je dajalo v obilnosti, kakor se je spodobilo kraljevemu veličanstvu. In ni ga bilo, ki bi bil silil piti nje, ki niso hoteli, temuč kakor je bil naročil kralj, ki je postavil za vsako mizo enega svojih višjih, da naj vsakateri jemlje, kolikor hoče.« (Est. 1, 1—8).

Ni res, predragi v Gospodu, da je to krasen opis velike gostije, katero je perzijski kralj Asver — v svetovni zgodovini se imenuje Kserks I. (485—464), — dal najprvo skozi 180 dni velikašem svojega velikanskega kraljevstva, obsegajočega 127 pokrajin, in na to vsemu ljudstvu skoz 7 dni v svojem prestolnem mestu!

A veličastnejša od te je ona gostija, katere predpoda sta bili ravno opisana gostija in pa gostija, o kateri govori sv. evangelist Lukež (Luk. 14, 1—23), to je sv. večerja, katero je Jezus Kristus pripravil pred svojo smrtjo apostolom in vsem odrešenim, to je zakrament presv. Rešnjega Telesa.

Neprimerno večja je zadnja večerja že glede osebe tistega, ki jo je pripravil. Asver je bil sicer mogočen kralj, pa bil je umrljiv. Jezus pa, ki nam je postavil presv. zakrament, je mogočni in nesmrtni kralj vseh časov, je večni Gospodar nebes in zemlje. — Neizrekljivo večja pa je tudi gledé jedil. Perzijski kralj je dal svojim gostom najizvrstnejše jedi in najizbornejša vina. A mnogo izvrstnejše reči nam ponuja Jezus Kristus pri

svoji mizi. On sam se nam daje v jed in pijačo. »Vzemite in jejte, to je moje Telo. (Mat. 26, 26). Jaz sem kruh življenja. Ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, katerega bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta.« (Jan. 6, 48. 52). In katera jed bi še mogla biti dražja in okusnejša, kakor je ta nebeški kruh, ki nas živi za večno življenje?

Večja je gostija Jezusova, kakor je bila gostija Asverova, z ozirom na povabljene goste. Perzijski kralj je povabil na gostijo kneze in namestnike svojega ogromnega kraljevstva in vrhutega še prebivalce svojega stolnega mesta. Udeležilo se je torej pač te kraljevske gostije na tisoče podložnikov. Toda kaj je to število v primeri s številom onih, katere je Kristus Gospod povabil k svoji mizi? Vse, katere je s svojo drago krvjo odkupil, je tudi povabil k svoji mizi. Za vse je Jezus postavil ta zakrament, vsem je pristopna ta miza, za vse je pogrnjena. In če tudi vsi pridejo in še ponovno pridejo, se vendar vsak obilno nahrani in okrepča, dočim perzijski kralj ni mogel tako bogato in obilno pogostiti prebivalcev svojega kraljevstva. Ko bi le povabljeni gostje prav radi in pogostoma prišli k mizi Zveličarjevi!

Gostija božjega Zveličarja je neizmerno večja kakor ona perzijskega kralja z ozirom na trajanje. Gostija Asverova je trajala za državne velikaše 180 dni in za ljudstvo 7 dni. Ta radorarnost je občudovanja vredna in skoraj neverjetna, tako da bi lahko dvomili o resničnosti tega poročila, ko bi ne bilo zapisano v sv. pismu.

A kaj je 187 dni nasproti temu, kako dolgo je pogrnjena miza Gospodova? Ta miza ostane pogrnjena do konca sveta. Ker ravno z ozirom na najsvetejši zakrament velja pač pred vsem beseda Gospodova: Glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta. (Mat. 28, 20). Isti Zveličar, ki pride v sv. obhajilu v naša srca, je šel v srca apostolov, prvih kristjanov, mučencev in spoznavalcev prvih stoletij, kakor tudi v srca vseh kristjanov do današnjega dne, in bode šel v srca vseh, ki bodo v prihodnje z živo vero uživali ta kruh življenja.

Naposled je presveta večerja Kristusova neskončno večja kakor gostija perzijskega kralja z ozirom na učinke. Gostje Asverovi so bili nasičeni le telesno in so kmalu potrebovali zopet hrane, da so mogli živeti. Gostija pa, ki nam je pripravljena v altarskem zakramentu, hrani naše duše za večno življenje. Kdor je ta kruh, bo živel vekomaj. (Jan. 6, 59). Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil na poslednji dan (Jan. 6, 55), zagotavlja Zveličar sam. Ta gostija torej oživlja, hrani in krepča našo neumrljivo dušo in polaga v naše trohljivo telo klico neumrljivosti, klico slavnega vstajenja.

Velecenjeni poslušalci!

Iz tega, kar sem rekel, lahko spoznate in sklepate, kako sveta in vzvišena gostija je to, v kateri se Kristus sam uživa, se ponavlja spomin njegovega britkega trpljenja, se duša z milostmi napolnjuje in se nam deli zastava prihodnje slave.

Pač se moremo blažene in srečne imenovati, da se smemo udeleževati te božje gostije. Moramo si pa tudi skrbno prizadevati, da bo naša obednica lepo in dostojno opravljena. Zato skrbi naša družba vednega češčenja že skoro osemnajst let. Letos si je pridobila zopet 1025 novih udov in tako ima sedaj vseh udov skupaj 17.689 — lepa četa, ki pred stopnicami milostnega prestola Jezusovega, pred tabernakljem dela noč in dan častno stražo.

Letnih dohodkov družbinih je bilo 2937 gld. 62 kr., če se prištejejo prejšnjim dohodkom, dosežejo čudovito visoko svoto 33.625 gld. 18 kr. Mnogo drage obleke, posodbe in oprave se je zopet naročilo za ubožne cerkve v škofiji. Družba je prava zakladnica lavantinskih cerkev, kakor je najsvetejši zakrament največji zaklad katoliške cerkve. Družba je zmagoslavje za škofijo, kakor je zakrament ljubezni zmagoslavje za celo cerkev. Zmagoslavje hočemo slaviti danes v cerkvi pred izpostavljenim Najsvetejšim in prihodnji praznik sv. Rešnjega Telesa.

Gospod načelnik z obema odbornikoma in gospa predsednica s svojima prisednicama, kakor tudi gospe in gospodičine, ki so za družbo marljivo delale, slavijo po pravici že zdaj zmagoslavje pri tej lepi razstavi. Blagrujem jih vse, kakor tudi ostale ude, podpiratelje, prijatelje in dobrotnike, ker bodo na sodnji dan lahko rekli Jezusu Kristusu: Gospod, nismo te samo oblekli in pod streho vzeli v osebi ubogih, ampak postregli smo ti tudi v tvoji lastni osebi v najsvetejšem altarskem zakramentu. In slišali bodo blaženo zadnjo razsodbo: Pridite, blagoslovljeni mojega očeta, posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta! (Mat. 25, 34).

K sklepu svojega nagovora se zahvaljujem vsem navzočim in odsotnim udom za dosedanje podporo hvalevredne družbe in prosim še za daljno pomoč, ker je še vedno ubožnih cerkev, ki so skoro podobne bornemu hlevcu v Betlehemu, obenem otvorim le-to razstavo in podelim svoj blagoslov v dokaz svoje hvaležnosti, kakor tudi v znamenje svoje naklonjenosti in v zagotovilo nebeškega blagoslova.

Blagoslovi vas vsemogočni Bog Oče in Sin in sv Duh!
Amen!

22. Družbino delovanje leta 1899.

Poglavitni namen družbe vednega češčenja je, da pospešuje spoznanje, ljubezen in češčenje Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu med udi in neudi; da zadosti za premnoge krivice, ki se mu gode v tej visoki skrivnosti. Na ta način spoznava družba Jezusa Kristusa z besedo in dejanjem pred celim svetom. »S srcem se veruje v pravičnost, z ustmi se pa priča v zveličanje«, pravi sv. apostol Pavel. (Rimlj. 10, 10).

Glavni vzrok današnjih žalostnih razmer je pač v tem, da ljudje ne poznajo Jezusa Kristusa in njegovega zveličavnega nauka in si zato tudi ne prizadevajo, da bi postali deležni njegovega zveličavnega dela. In vendar ni v drugem sreče in zveličanja za človeka, kakor v Jezusu Kristusu križanem. »To je namreč večno življenje«, je rekel Jezus, ko je pri zadnji večerji v prelepi velikoduhovski molitvi molil za nas, »da spoznajo tebe, edinega pravega Boga, in katerega si poslal, Jezusa Kristusa«. (Jan. 17, 3).

Pravo spoznanje Jezusa Kristusa in njegovega zveličavnega dela je glavni pogoj, da se zboljšajo današnje nezdrave družabne razmere, »ker če Gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo, kateri jo zidajo; če Gospod ne varuje mesta, zastonj bedijo, kateri ga stražijo«. (Ps. 126, 1). Žalibog veljajo tudi našemu času besede, katere je govoril svojim rojakom prerok Ozeja 700 let pred Kristusom: »Ni resnice, in ne usmiljenja, in ne spoznanja božjega v deželi. Kletev in laž in morija in tatvina in prešestovanje se enako povodnji razliva in kri se za krvjo preliva.« (Os. 4, 2).

Da se v okom pride zlu današnjega časa, si prizadeva družba vednega češčenja bolj in bolj razširjati spoznanje Jezusa Kristusa, sina božjega, našega Zveličarja, da bi vsi ljudje spoznali Njega in njegov nauk, pravo katoliško vero, in po tem spoznanju uravnali svoje dejanje in nehanje ter z očitnim spoznavanjem vere v Jezusa Kristusa dosegli časno srečo na zemlji in večno zveličanje na drugem svetu.

Lep način Jezusa Kristusa očitno spoznavati, je znani katoliški pozdrav: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Ta prelepi pozdrav kliče blagoslov iz nebes čez mesta in vasi, ta pozdrav se tudi toplo priporoča udom bratovščine vednega češčenja. »Kdorkoli«, pravi božji Zveličar, »bo mene spoznal pred ljudmi, tega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.« (Mat. 10, 32).

Naj sledi tu dogodbica, ki se je zgodila v sedemdesetih letih v Bonu na Nemškem. Na tamošnjem vseučilišču je moral učitelj zdravništva operirati nekega kmeta na jeziku. Operacija

je bila jako nevarna in težavna, zdravnik je bolniku naprej povedal, da bo po operaciji celo svoje življenje ostal mutast. Ker je bolezen bila nenavadna, je bilo pri operaciji navzočih več mladih dijakov, ki so se učili zdravilstva. Preden je profesor začel svoje delo, je rekel bolniku: »Če še hočete kaj povedati, storite to sedaj, ker vedite, da bode to vaša zadnja beseda; po operaciji bodete mutasti«.

Vsi so čakali radovedno, kaj li bo neki rekel ubogi mož. Za nekaj časa je žalostno povetil glavo in potem je jasno in krepko zadonelo iz njegovih ust: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« Vse navzoče je globoko ganilo to, v njih očeh so se zalesketale solze. To so bile zadnje besede bolnikove; mož je bil pozneje mutast celo svoje življenje. Pač lep vzgled trdne in žive vere in ljubezni do božjega Zveličarja!

Tako prostodušno, očitno spoznanje Jezusa Kristusa naj pospešujejo udje bratovščine vednega češčenja in ga tudi sami izvršujejo. Storili bodo to, ako radi in pogostoma obiskujejo Jezusa v najsvetejšem zakramentu, svoje molitvene ure redno in vestno opravljajo ter se večkrat združijo ž njim v sv. obhajilu in ga spodobno častijo v tem presvetem zakramentu ljubezni. Svojo vero in ljubezen do Zveličarja v najsvetejšem zakramentu pokažejo udje posebno še na ta način, ako po svojih močeh skrbijo za olepšavo hiše božje in dostojno, lepo opravo pri službi božji.

S kakim uspehom je družba v tem oziru doslej delovala, se lahko razvidi iz dosedanjih letnih poročil in razstav, ki jih je družba priredila. O tem spričuje tudi letošnja razstava cerkvene oprave.

Udje družbe vednega češčenja, katerih je sedaj 19.053 in drugi dobrotniki so to leto darovali znatno svoto 6239 kron 65 vin., za katere se je naročila spodaj označena obleka in druga cerkvena oprava. Nekateri župnije so poslale večje svote z željo, da bi dobile opravo večje vrednosti. Tej želji se bo rado ustreglo. Tako je n. pr. darovala predmestna župnija sv. Magdalene v Mariboru 260 kron, opatijska in mestna župnija v Celju 140 kron, nadžupnija v Konjicah 408 kron 40 vin., župnija sv. Jurija nad Taborom 126 kron; mnoge druge župnije so priposlale nad 40 kron. Rajni posestnik Andrej Gojčič v Slivnici pri Mariboru je sporočil 100 kron. Razven tega je darovala, kakor vsako leto, visokorodna grofica Marija Nugent dve mašni obleki in kar k temu pripada, dve štoli za praznike, en velum in albo. Visoki darovniki kakor tudi vsem drugim dobrotnikom in prijateljem družbe bodi izrečena srčna zahvala.

Pri otvoritvi lanske razstave so premilostljivi knez in škof, zaščitnik družbe, sprožili lepo misel, naj bi družba omislila dve lepi zastavi v čast sv. Rešnjemu Telesu za stolno cerkev v

Mariboru, ki je ob enem družbina cerkev. Misel premil. kneza in škofa, ki so v ta namen darovali 50 kron, za kar jim bodi tu izrečena srčna zahvala, je našla radosten odziv v srcih družbinih udov. Kmalu se je nabralo prostovoljnih darov 444 kron. Zastavi, ki sta vredni 542 kron, so prav lično napravile častite šolske sestre v Mariboru, ki so tudi s pomočjo blagih gospej mariborskih napravile največ cerkvene obleke, izvzemši perilo, katero je, kakor navadno, oskrbela družbina blagajničarka.

Christus, Deus-Homo, vivit, regnat, imperat in Sanctissimo Sacramento defenditque plebem suam ab omni malo.

Kristus, Bog in človek, živi, vlada in kraljuje v najsvetejšem zakramentu in varuje svoje ljudstvo vsega zlega.

Jezus Kristus v najsvetejšem zakramentu naj poplača vsem sto in tisočkrat njih ljubezen, skrb in trud tukaj in v večnosti!

Izdelalo se je: 4 pluvijali, 26 mašnih plaščev, 4 vela, 5 plaščekov za ciborij in 4 za spoved, 3 štole za praznike, 9 štol za spoved, 6 krstnih štol, 6 altarnih pultov, 4 pogrinjala na pulte, 6 altarnih blazink, 26 alb, 26 roketov, 132 purifikatorij, 64 lavabo prtičev, 90 humeralij, 40 malih in 40 večjih korporalij, 25 roketov za strežnike, 12 rdečih in 6 črnih suknjic za strežnike z golarji, 12 vijoličnih golarjev, 1 talar za mežnarja, 1 mrtvaški prt, 2 cerkveni banderi, 2 obhajilna prta, 4 mašne bukve, 1 altarna preproga.

Pridiga

premilostljivega kneza in škofa Mihaela.

pri posvetitvi družbinih zastav v stolni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Mariboru na praznik sv. Monike, 4. nedeljo po veliki noči, dne 13. majnika 1900.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Na vekomaj amen!

Predragi v Gospodu!

V letošnjem velepomembnem svetem letu, zadnjem letu devetnajstega stoletja po rojstvu Kristusovem, hočejo katoliški kristjani po izrečni želji srečno in slavno vladajočega sv. očeta papeža Leona XIII. svojemu božjemu Zveličarju Jezusu Kristusu izreči posebno zahvalo za sprejete dobrote in milosti, hočejo ga na poseben način počastiti in se mu pokloniti ter mu dati zadoščenje za storjene razžalitve, krivice in nečasti nehvaležnega sveta.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, ta najlepši in staroslavni pozdrav bi naj to leto neprestano odmeval od konca do kraja katoliškega sveta; od severa do juga, od zahoda do izhoda. Hvaljen bodi Jezus Kristus, tako bi naj donelo neprenehoma po celi širni lavantinski škofiji. Zato sem tudi začel svoj letošnji pastirski list s tem vzvišenim krščanskim pozdravom in sem govoril o Jezusu Kristusu, našem Gospodu in kralju, ter sem k sklepu vspodbujal svoje škofljane, da bi naj letos prirejali svečanosti v čast in počestčenje, v poklonstvo in

zadoščenje kralja vseh časov. Ker hvala, pohvala in slava, čast in moč gre vselej in povsod kralju vseh kraljev in gospodovalcu vseh gospodovalcev.

Predragi v Gospodu!

Kakor drugod po škofiji tako so se tudi že tukaj, v tej veličastni stolnici vršile jubilejske svečanosti. Dne 24. aprila je praznovala tukajšnja katoliška družba gospá dejanske krščanske ljubezni štiridesetletni jubilej svojega obstanka in blagonosnega delovanja. Ta lepa in vspešna svečanost je bila ob enem namenjena v počeščenje božjega Zveličarja, katerega presveti osebi služijo krščansko-katoliške gospe in gospodičine mariborske, ko z združenimi močmi skrbijo in delajo za uboge, bolnike, stradajoče in trpeče. Ta sijajno prirejena svečanost je bila glasen in mogočen klic: Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Dne 30. aprila t. l. se je začela druga velika svečanost v počeščenje, povišanje in poklonstvo Zveličarja sveta in je trajala do 8. majnika. Mislim jubilejsko pobožnost v stolni cerkvi, katero so vodili trije bogoljubni očetje misijonarji. Trdno zaupam v Boga, da se je s to izredno pobožnostjo pospešila zdato tako čast božja, kakor tudi zveličanje mariborskih prebivalcev. Samo v stolni cerkvi jih je 2186 pristopilo k mizi Gospodovi. Tudi ta svečanost je bila vesel klic: Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Danes na 4. nedeljo po Veliki noči in na praznik sv. Monike, slavne matere velikega sv. Avgušтина, smo se zopet zbrali, predragi v Gospodu, v tej lepi hiši božji k svečanosti, ki nam povzdiguje duha in srce. Blagosloviti namreč hočem ravnokar dve krasni zastavi, ki so jih oskrbeli mariborski udje družbe vednega češčenja v pobožen spomin velikega, splošnega jubileja svetega ali zlatega leta. Ta posvetitev zastav kakor tudi razstava cerkvene obleke, ki se bo danes otvorila, je namenjena le v počeščenje Kristusa, Boga in človeka, ki živi, kraljuje in vlada v najsvetejšem altarskem zakramentu in vsega hudega varuje svoje ljudstvo.

Predragi v Gospodu!

Kdo izmed vas ne pozna najlepše vseh družb, družbe vednega češčenja najsvetejšega altarskega zakramenta in za dostojno opravo ubožnih cerkev v škofiji? Saj ta prelepa družba obstoji v Mariboru že skoro dvajset let in prireja vsako leto bogato razstavo cerkvene obleke, posodbe in druge oprave.

Z visokim odlokom lavantinskega knezoškofijstva dne 27. majnika 1881 je bila družba v škofiji vpeljana. Dne 7. junija istega leta se je pridružila dunajski družbi in dne 1. januarja 1882 nad-

bratovščini v Rimu. Prva razstava se je otvorila dne 15. junija 1882, takrat je imela družba 4433 udov in dohodkov 2826 kron 16 vinarjev ne vračunivši darovanega blaga za obleko in perilo.

Od leta do leta je podjetna družba veselo napredovala. Lanjsko leto 1899 je bilo v škofiji 19.053 udov, ki v čast Jezusa Kristusa v altarskem zakramentu pridno molijo, marljivo delajo in darujejo. Dohodkov je bilo 82.002 kron 62 vin. brez darovanega blaga in že zgotovljene obleke, kar je tudi stalo veliko denarja in dela, tako da se po zapisanih računih sme računiti svota nad 25.000 kron.

Za darove društvnikov in dobrotnikov se je vsako leto oskrbela mašna obleka, altarni prti, zastave, svečniki, baldahini ter drugi večji in manjši predmeti in posodje za ubožne cerkve v škofiji. Med drugim se je zgotovilo in razdelilo 1444 mašnih plaščev s štol, manipelji, pokrivali za kelihe in burzami, 294 alb, 319 štol, 334 koretljev, 10 dalmatik, 25 plaščev za večernice, 158 altarnih blazink, 55 altarnih predgrinjal, 23 altarnih svečnikov, v vsem skupaj 9506 predmetov. Kolika delavnost in kakšen blagoslov! In koliko blagoslova se razliva čez mesta in vasi iz tabernakljev, če pred njimi družbini udje noč in dan molijo in častijo Boga in človeka Jezusa Kristusa.

Res, velikansko je delo hvalevredne družbe v 19 letih njenega obstanka. Neprecenljiva je vrednost radodarno žrtvovane marljivosti pri šivanju, pletenju in vezenju. Ne da se poplačati ljubezen, ki se kaže na stotinah in tisočih pal, purifikatorijev, manipeljev, plaščekov za ciborije i. t. d. Kako čudovita je pač služba božja v cerkvi, da so k njenemu sodelovanju poklicane tudi krščanske gospodičine in gospe in so tako povzdignjene v čast, ki presega vse pozemeljsko bogastvo, vso naravno lepoto in plemstvo in ki daje slavo, ki traje čez vse čase, na večno.

Kako blagososno deluje družba, svedoči javno tudi letošnje 18. letno poročilo od 5. majnika 1900, ki se bo pri slovesni otvoritvi razstave razdelilo udeležencem. Sicer bo pa o blagososnem osemnajstletnem delovanja družbe poročala natančneje posebna knjiga. Zato pa izrekam sedaj ponižno zahvalo za vse, kar se je doseglo in storilo, pred vsem troedinemu Bogu, od katerega je, kakor beremo v današnjem nedeljskem berilu, vsak dober dar in vsako popolno darilo, in pride od očeta svetlobe, pri katerem ni spremenjenja, tudi ne sence spremenljivosti. (Jak. 1, 17). Dalje izrekam tisočerni Bog plačaj neumornemu družbenemu vodstvu, vsem udom, prijateljem, podpirateljem in dobrotnikom družbinim. V najsvetejšem zakramentu resnično in bistveno navzoči gospod in zveličar Jezus Kristus poplačaj obilno vsem njih ljubezen, trud in skrb tukaj in v večnosti!

Predragi v Gospodu!

Tako sem vam v glavnih potezah pokazal in orisal veliki pomen čudovite družbe vednega češčenja. Sedaj je pa čas, da spregovorim o pravi današnji svečanosti, o posvečevanju zastav.

Pri otvoritvi razstave l. 1898 se je sprožila misel, nabaviti za stolno cerkev kot družbino cerkev dve zastavi v čast najsvetejšega altarskega zakramenta, ki bi se naj nosili na Telovo, na glavni družbin praznik, pri procesiji ob straneh najsvetejšega zakramenta. Misel je našla v srcih društvnikov radosten odmev. Hitro se je v prostovoljnih darovih nabralo 444 kron. Duhovniki so darovali do 200 kron, ostalo so pa darovale gospe in gospodičine, možje in mladeniči. Imenik blagih darovateljev se skrbno varuje v pobožen spomin na dobrotnike, kakor tudi v vspodbudo prihodnjih rodov.

Vsaka teh zastav, ki skupaj staneta 542 kron, je iz fine bele svile, po priliki 1.70 m dolga in 1.8 m široka. Obrobki, vrvice, čopki in priveski so iz pristnega zlata. Ličen, 3.55 m dolg drog se sklepa s križem, v ognju pozlačenem, ki ima v sredini na eni strani ime Jezusovo, na drugi pa ime Marijino. Zastavi, ki so ju napravile častite šolske sestre, imata visok pomen, ker sta napravljeni v hvaležen spomin papeževega in cesarskega jubileja leta 1898 ter v zahvalo za vse dobre in milosti, katere je Jezus Kristus v zakramentu svoje božje ljubezni izkazal človeškim otrokom v teku 19 stoletij.

Iz te hvalevredne posvetitve je razumljiva tudi njuna oprava. Prvo zastavo krasi podoba Srca Jezusovega z napisom: 1900. Pridite k meni vsi! 1901. Podoba nam predstavlja božjega Zveličarja v plemeniti, dostojanstveni, ljubi in prijazni postavi, ki kaj prijetno deluje na ogledovalca. Z desnico kaže Kristus na svoje, s trnjevo krono obkroženo in od ljubezni plameneče srce, govori o svoji ljubezni gledalcu, ki nehote čuti, da ga nekaj vleče k presv. Srcu. Na drugi strani klečita in molita dva angela pred monštranco s sv. hostijo, zgoraj pa je napis: Pridite in molimo! Ta dva serafima predstavljata ude, ki Jezusa Kristusa noč in dan molijo v presv. zakramentu ter mu dajejo zadoščenje za razžaljenja in nečasti malopridnega in nehvaležnega sveta.

Prav primerno je izbrana ravno podoba Srca Jezusovega za družbino zastavo, ker se je brezmejna ljubezen Jezusova, ki ima v njegovem srcu svoj sedež, nasproti nam ljudem posebno pokazala in še se kaže v ustanovitvi najsvetejšega altarskega zakramenta. Kjer pa je srce Jezusovo, tam ne more izostati srce Marijino. Zatorej krasi drugo zastavo podoba srca Marijinega s pozlačenim napisom: 1900. Glej, tvoja mati! 1901. Na nasprotni strani je pa ravno tako znamenje moljenja najsvetejšega zakramenta kakor na prvi zastavi.

Prav dobro in primerno je izbrana ta sveta podoba. Kajti, predragi mi kristjani, katero srce je bolj ljubilo Jezusa, kakor najčistejše in najlepše med človeškimi srci, srce Marijino? Zatorej storimo gotovo največje veselje božjemu Zveličarju, če ga ljubimo, častimo in slavimo po svetem srcu njegove preblazene, deviške matere Marije. Jezus sam je to potrdil, ko je nekoč rekel sv. Mehtildi: Moja hči, če se mi hočeš omiliti, daruj mi prečisto, ponižno in preljubeznivo srce, srce moje matere.

Zato pa častimo prav radi in goreče prečisto srce Marijino, da zadosti pri svojem božjem Sinu, našem Zveličarju in Odrešeniku, za grehe naše mlačnosti in lenobe, malomarnosti in nesposljljivosti nasproti najsvetejšemu altarskemu zakramentu. Bližajmo se vselej v spremstvu preblazene device in matere božje Marije, ki jo v tem cvetočem mesecu majniku častimo in kličemo kraljico nebes in zemlje, zakramentu vseh zakramentov, živemu Bogu in človeku Jezusu Kristusu, ki živi in prebiva, kraljuje in vlada v najsvetejšem altarskem zakramentu.

Predragi v Gospodu!

Pomen zastav vam je znan! Znamenje so boja, podoba varstva, podoba zvestobe, podoba sloge in edinosti, podoba potegovanja za dobro, plemenito stvar. Tako so umevala vsa omikana ljudstva svoja bandera in bojna znamenja, od rimskega orla do bojnih zastav krščanskih narodov.

Že zgodaj so obrnili to misel tudi na sveti boj za duhovne dobrote, in tako so nastale cerkvene zastave, tako zastave društev in zadrug. Zastavi, ki danes tukaj plapolata in čakata cerkvenega blagoslovljenja in posvečenja, sta zastavi Kristusovi, ki nas zbirata k zmagi v boju za najvišje dobrote, za sv. vero in življenje po veri. V tem boju moramo zvesto in nepremično ostati in vstrajati, česar nas spominja zastavin drog, kateremu se na vrhu blišči sv. križ, znamenje zveličanja, in nam kliče: V tem znamenju bodete zmagali!

V hudem in težkem boju gledajmo z zaupanjem kvišku k presv. Srcu Jezusovemu, ki nam ljubeznivo kliče: Pridite k meni vsi, ki ste utrujeni in obteženi, in jaz vas bom poživil! Ozirajmo se z zaupanjem k prečistemu srcu naše matere Marije, ki nas bo branila in varovala kot mati gospoda vseh gospodovalec, kralja vseh kraljev.

Preden blagoslovim krasni zastavi, vam hočem, predragi v Gospodu, dati na pot poseben spomin na današnjo svečnost. Iz trnjeve krone, ki obkroža Srce Jezusovo, vam podarim en trn. Ta trn pomeni stud pred smrtnim grehom, ki srce božjega Zveličarja tako hudo rani. Kdor greši, rani in znovič križa Jezusa, uči veliki apostol Pavel. Iz venca, ki ovija srce

Marijino, vam podam eno cvetlico. Ta cvetlica pomeni krščansko čednost. Srce Marijino je dičila in zaljšala vsakršna čednost; ako hoče vaše srce biti podobno srcu Marijinemu, mora tudi biti ovito z vencem čednosti kakor so: trdna vera, neomahljivo zaupanje, resnična ponižnost, neskajljena čistost.

Iz plamenov pa, ki mogočno švigajo iz srca Jezusovega in srca Marijinega, bi kaj rad eno iskro položil v vaša srca: pomeni pa ta iskra dejansko ljubezen do Boga in do bližnjega. Meč v srcu Marijinem vam bodi vsem podoba in znamenje krščanske potrpežljivosti v vsem trpljenju, v težavah, naporih, v vseh britkostih in nadlogah.

Tako torej sprejmite, predragi kristjani, zastavi, ki jih bom zdaj blagoslovil in se spominjajte nauka, ki vam ga dajeta, s katerim vam vedno kažeta pravi pot. Blagoslovljeni zastavi naj vnemata vaša srca k ljubezni in posnemanju Marije, kakor tudi k čim večjemu češčenju in vernemu izkoriščevanju najsvetejšega zakramenta. Na Jezusa v najsvetejšem zakramentu se zanašajte in zaupajte, pa bodele časno zmagali in večno zmago-slavje slavili. Meč se bo spremenil v zmagovalno palmo, čednostni venec v bliščečo krono, plamen ljubezni v svetlobo nebeške slave. Amen.

Razstava cerkvene obleke se je otvorila dne 13. majnika 1900 v kn. šk. kapitolški hiši. Navzoči so bili mil. knez in škof, družbin pokrovitelj, in mnogobrojni gostje. Družbin predsednik je pozdravil navzoče s temi-le besedami:

Premilostljivi knez in škof!

Slavna skupščina!

Z radostnim srcem smo se zbrali v tej razstavi cerkvene oprave, ki jo je priredila družba vednega češčenja v tem svetem jubilejskem letu. Letošnje leto je v mnogoterem oziru jubilejsko leto, ki nas spominja važnih dogodkov.

Začelo se je sveto jubilejsko leto že koncem minolega leta, ko so sv. oče Leon XIII. dne 24. decembra v Rimu v Petrovi cerkvi slovesno odprli sv. vrata in razglasili milostipolno jubilejsko leto.

Lavantinska škofija slavi v tem letu stoletnico rojstva preblagega knezoškofa Antona Martina Slomška, ustanovitelja lavantinskega škofijskega sedeža v Mariboru, posebnega do-brotnika in duhovnega prenovitelja lavantinske škofije. Vaša knezoškofovska milost pa praznuje letos petdeseti rojstni dan, 25letni jubilej blagonosnega mašništva in spomin na dovršeno desetletnico trudapolnega in blagoslovljenega nadpastirskega delovanja kot škof lavantinski; v tem letu se obhaja sedem-

desetletnica rojstva Nj. ces. in kr. apostolskega veličanstva, našega premilostljivega cesarja Franca Jožefa I.

Blagovolite, premilostljivi knez in škof, v tem svetem letu milostno sprejeti kratko poročilo o družbinem delovanju v preteklem letu.

S hvaležnim srcem lahko naznanim, da je družba v tem letu našla vsestransko podporo. Število udov je narastlo za 1572, tako da družba šteje sedaj 19.053 udov. V mnogih župnijah se molitvena ura opravlja navadno po nedeljah skupno, v eni župniji se menjava molitvena ura vsako nedeljo po stanovih.

Milih darov za napravo cerkvene oprave je družbi došlo iz vseh župnij v obilni meri. Vseh dohodkov je bilo 6239 K 65 v. Posebej je omeniti, da se je v Mariboru nabrala svota 466 K za napravo dveh zastav presv. zakramenta. Blage gospe v Mariboru in okolici pa so marljivo delale pri mašni obleki in čipkah; cerkveno perilo je kakor druga leta tudi letos oskrbela blagajničarka. Omeniti mi je, da je visokorodna gospa grofica Marija Nugent v tem letu zopet družbi velikodušno podarila dvojno celo mašno obleko, dve prazniški stoli, pogrinjalo in albo. Bodi torej tej visoki dobrotnici ter vsem prijateljem in podpornikom lepe družbe vednega češčenja izrečena naj-srčnejša zahvala z udano prošnjo, da še tudi v prihodnje podpirajo družbo: Pridite, hvalite brez konca najsvetejši zakrament, ki nam ga je Jezus postavil v testament!

Kako pa naj izrazimo Vaši knezoškofovski milosti dostojno zahvalo za premnoge milosti in dobrote, ki ste jih družbi izkazali skozi deset let kot zaščitnik in nadpastir? Kot izraz prisrčne hvaležnosti, globokega spoštovanja in otroške ljubezni blagovolite, premilostljivi knez in škof, ob svoji mašniški 25-letnici, dovršeni desetletnici nadpastirske službe in srečno doseženem petdesetem rojstnem dnevu milostno sprejeti vse molitve in delo družbinih udov in vso tukaj izpostavljeno cerkveno obleko in opravo, navzočim in vsem udom pa blagovolite podeliti nadpastirski blagoslov ter otvoriti razstavo.

Tej prošnji se je milostno ustreglo in po podeljenem blagoslovu je bila bogata razstava otvorjena v splošno zadovoljstvo. Hvala Bogu!

23. Zlati jubilej leta 1900.

V spomin svetega leta in zlatega jubileja, ki se je ob koncu devetnajstega in ob začetku dvadesetega stoletja slovesno obhajal, so bile po naročilu našega premilostljivega gospoda kneza in škofa Mihaela vzdane dne 31. decembra preteklega leta v vseh župnijskih cerkvah naše škofije lepe kamenite plošče z napisom: »Christus Deus Homo vivit, regnat, imperat«, to je: Kristus Bog in človek živi, vlada in kraljuje.

Pomen tega napisa so prevzvišeni naš Nadpastir prav lepo razložili in pojasnili v posebnem pastirskem listu preteklega leta, katerega tukaj ž Njihovim dovoljenjem podamo v blagodejni pouk in hvaležni spomin Njihove preblage naklonjenosti do družbe vednega češčenja.

Mihael,

po božji milosti in po božjem usmiljenju knez in škof Lavantinski, mnogočastiti duhovščini in vsem vernikom svoje škofije pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in Boga Sina v edinosti svetega Duha!

Hvaljen bodi Jezus Kristus!
Na veke. Amen.

V Gospodu ljubljeni škofljani!

Po starodavni, ker od apostolov podedovani, častitljivi šegi in obliki vam pošljem zopet pastirski list, katerega začnem in vpeljem z najlepšim katoliškim pozdravom.

Ob meji dveh stoletij stojimo, zares velepomembna doba, ki z vso silo nagiba in vabi k resnemu premišljevanju o preteklosti in o prihodnosti. Vendar mi se hočemo pred vsem in najbolj muditi v sedanjosti, hočemo obujati vzveličavne misli in delati dobre sklepe za svoje prihodnje življenje in delovanje.

Kakor, ljubljeni škofljani, vsi prav dobro veste, so naš srečno in slavno vladajoči sv. oče papež Leon XIII. napovedali za Rim veliki in splošni jubilej s krasnim apostolskim pismom *Properante ad exitum saeculo* z dne 11. majnika 1899, katero se vam je bralo s pridiznice na tretjo in četrto adventno nedeljo lanskega leta z mojim pastirskim listom od dne 30. novembra 1899. Medtem ko sveti oče v prvem delu svojega znamenitega jubilejnega pisma razjasnjujejo vernikom, kaj pravzaprav nameravajo s svojo apostolsko okrožnico in kaj pričakujejo od svetega, zlatega leta, govorijo v drugem delu natanje o jubileju samem; preden pa ga slovesno oznanijo, omenjajo svečanosti, ki se bodo vršile v svetem letu v zadoščevanje in proslavljanje, v počeščenje in moljenje božjega Vzveličarja Jezusa Kristusa.

Sveti oče Leon XIII., devetdesetletni starček in biserni mašnik, želijo iskreno, da se ob koncu sedanjega in ob začetku prihodnjega veka, ki teče in se šteje po rojstvu Jezusa Kristusa, katero je svet rešilo in osrečilo, da se božjemu Odrešeniku uklanja ves katoliški svet, da se nebeškemu spravitelju in osrečevalcu povsod daje čast, slava in zahvala, da se mu izkazuje zadoščevanje, češčenje, spoštovanje in moljenje.

In zato se je že izdavná osnoval v Rimu, v srcu katoliškega krščanstva, mednarodni ali splošni odbor odličnih mož,

ki so to jubilejno slavnost pripravljali in jo zdaj vodijo in urejajo. V ta namen so se predlagale raznovrstne pobožne vaje, na primer obhajanje svetih misijonov in duhovnih vaj, skupne molitve, božje poti, evharistični zbori in druge enake svečanosti. V trajni spomin slovesnega izpovedanja svete katoliške vere ob koncu devetnajstega in ob začetku dvajsetega stoletja se imajo postaviti spominski križi, kakor je bila od starodavnih časov hvalevredna navada, da so ob slovesnih prilikah, ob važnih dogodkih in znamenitih dobah stavili križe, stebre in druge enake spomenike, tako pravim, se imajo zdaj v stolnih in župnijskih cerkvah postaviti spominski križi z napisom: 1900. Christus Deus-homo vivit, regnat, imperat. 1901. Ti spominski križi se imajo slovesno odkriti v noči od 31. decembra 1900 do 1. januarja 1901, katera veže dotekajoče devetnajsto in prihajajoče dvajseto stoletje.

V naši škofiji so se v zmyslu omenjene »jubilejske slovesnosti na čast našemu Odrešeniku Jezusu Kristusu in njegovemu častitljivemu namestniku na zemlji ob sklepu dotekajočega in ob začetku prihodnjega veka« obhajali že lani mnogi misijoni in duhovne vaje in se bodo obhajali neprestano tudi letos. Od dne 31. marca do dne 8. aprila se bode vršil v Mariborski katedrali jubilejni misijon. Poleg tega se zanesljivo nadejam in zaupam v Boga, da mi bode mogoče, v teku tega milostnega leta praznovati še marsikatero druge, duha in srce povzdigujoče slavnosti na čast božjemu Vzveličarju in v vzveličanje po njegovi dragoceni krvi odrešenih neumrljivih duš. Z božjo milostjo in pomočjo nameravam obhajati škofijsko sinodo, želim slovesno posvetiti v Mariboru novo krasno predmestno župnijsko cerkev svete Marije, matere našega Odrešenika in matere milosti božje, in ob tej priliki prirediti božje poti iz vseh delov škofije k novemu prestolu kraljice nebes in zemlje; nadalje želim praznovati v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru evharistično slavnost za duhovnike-častilce presvetega Rešnjega Telesa in za ude molitvene družbe »associatio perseverantiae sacerdotalis«, kakor tudi za druge duhovnike naše škofije; potem želim v zmyslu navodila svete kongregacije obredov z dne 27. novembra 1899, v zadevi posvetitve človeštva presvetemu srcu Jezusovemu, to posvetitev obnoviti po vseh župnijskih cerkvah svoje škofije na praznik srca Jezusovega ali na sledečo nedeljo; mislim primerne slavnosti povzročiti v katoliških društvih, nadalje prav slovesno obhajati letošnjo majniško pobožnost, in prirediti druge zadoščevalne in zahvalne pobožnosti v izpričevanje katoliške vere in krščanske ljubezni.

Poskrbel sem že tudi za to, da se vzdajajo v vseh župnijskih cerkvah moje mi ljube in drage škofije mramornate spominske plošče v pobožni in veseli spomin zlatega svetega leta, kakor taka spominska znamenja že mično krasijo letošnji šema-

tizem in direktorij. V stolni in mestni župnijski cerkvi sv. Janeza krstnika v Mariboru se bode postavil večji in dragocenejši spominski križ, ter se bode odkril o polnoči 31. decembra 1900 po slovesni višeduhovniški sv. maši in pred zahvalnico *Te Deum laudamus*.

Globokega pomena je latinski napis, ki ima krasiti spominske križe in plošče in se nahaja že tudi na ročišču zlatega kladivca, ki so ga rabili sv. oče papež Leon XIII. o priliki slovesne otvoritve svetih ali jubilejnih vrat na božično biljo lanijskega leta.

Cesar Karl Veliki (768—814), ki je imel jasen pojem o namenu duhovske in svetne oblasti, kakor pričajo mnogi izreki v njegovih kapitularijih, n. pr. *Ego credere non possum, quod ii, qui Deo et sacerdotibus inobedientes sunt, erga civitatem fideles esse possunt*. Jaz ne morem verjeti, da bi oni, ki so nepokorni Bogu in njegovim duhovnikom, mogli zvesti biti do države; in preden je bil še postal rimsko-nemški cesar — za cesarja ga je na božični praznik po slovesnem svetem opravilu v cerkvi sv. Petra venčal papež Leon III. leta 800 — se je podpisaval: *Carolus, rex et sanctae apostolicae Sedis in omnibus fidelissimus adiutor*. Karol, kralj in sveti apostolski stolici v vseh rečeh najzvestejši pomočnik — ta slavljeni vladar je imel pregovor: *Christus regnat, vincit, triumphat*. Kristus kraljuje, zmaga, se proslavlja.

Na slovečem obelisku sv. Petra, ki je nekdanj v bližnjem dirjalskem cesarja Nerona gledal trpljenje prvih rimskih mučencev in katerega je dal papež Sikst V. leta 1586 po stavbarskem mojstru Dominiku Fontana za svoto skoraj 38.000 rimskih tolarjev postaviti na sedanjem mestu, na tem ponosnem monolitu ali iz enega kamena izsekanem stebru iz rudečega granita, na katerem stoji križ s shranjeno svetinjo Kristusovega križa, so na zapadni strani vdolbene besede: *Christus vincit. Christus regnat. Christus imperat. Christus ab omni malo plebem suam defendat!* Na vzhodni strani pa se blestè besede: *Ecce crux Domini! Fugite partes adversae: vicit leo de tribu Juda!*

Na podlagi zgoraj omenjenega prepomembnega izreka in zvesto izvrševaje modro naredbo skupnega očeta in učenika krščanstva, hočem svoj letošnji pastirski in podučni list posvetiti njegovemu božjemu Veličanstvu, najusmiljenjšemu Gospodu in Vzveličarju Jezusu Kristusu in njegovemu premilostnemu in presvetemu srcu.

Bog Gospoda Jezusa Kristusa, Oče veličastva pa nam naj da duha modrosti in razodenja za njegovo spoznanje; razsvetljene oči našemu srcu, da spoznamo, kakšno upanje imajo njegovi poklicani in koliko je bogastvo veličastva njegovega deleža v svetih, in kako neizmerno velika je njegova moč

nad nami, ki verujemo poleg delanja njegove mo-
gočne moči, ki jo je izkazal nad Kristusom, ker ga
je obudil od mrtvih in ga je posadil na svojo des-
nico v nebesih, čez vsako poglavarstvo in oblast
in moč in gospodstvo, in čez vsako ime, ki se ime-
nuje ne le na tem svetu, temveč tudi v prihodnjem,
in je vse podvrget njegovim nogam, in ga je posta-
vil glavarja čez vso cerkev, katera je njegovo telo
in polnost njega, ki napolnjuje vse v vsem. (Efež. 1,
17—23).

Venite ... iubilemus Deo, salutari nostro!

Pridite ... in radujmo se v Bogu, svojem Vzveličarju!
(Ps. 94, 1).

Ljubljani v Gospodu!

Na eno osebo se nanaša, na eni osebi sloni ves razvoj
človeštva. To je vzvišena, večna in vsemogočna oseba Jezusa
Kristusa, ki obseza vse, kar je resnično in dobro, vse, kar je
častljivo in sveto, ki je gibajoče in oživljajoče središče zgo-
dovine in vir vsega blagoslova za človeštvo. Ali hočemo ali
nočemo, vsekdar se moramo povrniti h Kristusu, ako hočemo
sploh v zgodovini človeškega rodu kako stvar prav tolmačiti
in razložiti. Brez Kristusa vlada povsod tema, ž njim postane
črna noč beli dan. Jesus Christus Deus homo vivit et
vincit. Jezus Kristus, Bog in človek, živi in zmaguje.

Neizcrpljiva obilnost milostij in darov se razprostre pred
našim duhovnim očesom pri pogledu na učlovečeno Besedo,
na učečega in trpečega, na križu umrlega in ob desnici ne-
beškega Očeta sedečega Sinu božjega. Slavni apostol sveta,
sv. Pavel, se ne more načuditi, premišljeva je to vzveličavno
resnico. V prvem poglavju svojega čudovito milega lista do
Kološanov kliče navdušeno: Dajajte hvalo Bogu Očetu,
ki nas je storil vredne, udeležiti se dediščine sve-
tih v razsvetljenju, ki nas je otel oblasti teme in
nas je prestavil v kraljevstvo svojega preljubega
Sina, v katerem imamo odrešenje po njegovi krvi,
odpuščenje grehov, kateri je podoba nevidnega
Boga, prvorojeni med vsemi stvarmi, ker po njem je
ustvarjeno vse v nebesih in na zemlji, vidno in ne-
vidno, naj si bodo prestoli ali gospodstva, ali po-
glavarstva ali oblasti, vse je ustvarjeno po njem in
v njem; in on je pred vsemi in vse obstoji v njem;
in on je glava telesa cerkve, on je začetek, prvenec
iz mrtvih, da ima prvo mesto med vsemi, ker do-
padlo je, da prebiva v njem vsa popolnost, in da po
njem vse spravi s seboj in umiri po krvi njegovega
križa, kar je na zemlji ali v nebesih. (Kol. 1, 12—20).

Ko je božji Vzveličar na večno znameniti prvi veliki petek umrl na križu in bil pokopan v skalnatem grobu, pred katerega so zavalili težek kamen, takrat so mislili njegovi zapriseženi sovražniki, da je zdaj konec njega, njegovega nauka, njegovih apostolov in njegove vzveličavne ustanovitve, svete cerkve. Menili so, da so zdaj za vselej spravili s pota velikega čudodelnika Nazareškega. Toda že čez tri dni se je pokazalo, da je bilo njih pričakovanje in upanje povsem napačno in varljivo.

Jezus Kristus, kralj, katerega so oblekli v škrlat in so mu dali trs za žezlo in so ga venčali s trnjem, in kateri je umrl na križu kot na svojem prestolu, Jezus Kristus se je vzbudil k življenju, katerega ne izgubi nikoli več, in se je vzdignil iz lastne moči častitljivo iz skalnatega groba. Veseli glas: Jezus je vstal in živi, ta veseli glas je neustavno hitel od ust do ust, in je obudil vse k novemu upanju. In častitljivo vstali in poveljani Vzveličar se prikaže svojim ljubim učencem, jih tolaži in opominja, pa jih podučuje o upravi in uredbi svojega kraljevstva na zemlji, svete cerkve. In jih pošlje po širnem svetu, da ga pridobijo za njegovo kraljevstvo, da napravijo iz vseh ljudstev in narodov eno družino in eno čredo, to pa družino božjo, čredo božjo. In v znamenje nepremagljivosti svojega kraljevstva in v najgotovjše poročstvo za trajni obstanek edino vzveličavne ustanovitve na zemlji, svete cerkve, jim obljubi, da bo zmerom z njimi, da bo pri njih ostal vse dni do konca sveta.

Na praznik njegovega častitljivega vhoda v nebesa, kjer vedno živi, da prosi za nas, *semper vivit ad interpellandum pro nobis* (Hebr. 7, 25), ponovi še enkrat svoja vzvišena naročila; blagoslovi apostole in jim obljubi poslati svetega Duha, najboljšega tolažnika in razsvetljevalca. In na preveseli, sveti binkoštni praznik se prikaže nad njegovimi zvestimi učenci obljubljeni posvečevalec v gorečih jezikih ter jih napolni s svojimi milostmi in darovi. In od Boga razsvetljeni in navdušeni možje se napotijo takoj križem sveta in sejejo v pripravna človeška srca seme večnih, vzveličavnih nauk svojega božjega učenika. In Jezus Kristus je ostal pri njih, je živel in deloval z njimi, sicer na neviden, pa vendar vsestransko jasen način.

In tako živi božji Odrešenik še danes in bo zmerom živel v cerkvi, ki je le vedno delujoči in vedno blagoslovljajoči Kristus. Zato bo tudi cerkev stala in trajala do konca časa, in nobena moč je ne bode mogla uničiti. Mnogoštevilni sovražniki so sicer že mnogokrat hoteli zapeti hvalnico o njenem poginu, hoteli so ji zapeti pogrebno, pa vsakikrat so bili osramočeni in bodo osramočeni: ker Jezus Kristus živi.

In Jezus Kristus zmaguje. Kakor je slavno premagal greh in satana, smrt in pekel, tako še vedno kot nepremagljivi

vojskovodja razvija svojo neumrljivo zastavo in zbira v svojem nezmagljivem taboru zveste vojščake, ki vedo, srčno bojovati se in umreti za njegovo sveto stvar. Cele čete nevernikov, krivovercev in odpadnikov so se tekom devetnajst stoletij vzdignile zoper Kristusa in zoper njegovo kraljevstvo, toda vsekdar je slavno zmagal on in je slavno zmagala njegova sveta stvar.

Da, kaj so si vse prizadevali, da bi presladko ime Jezusovo, v katerem edinem se moremo vzveličati (Djan. ap. 4, 12), izbrisali ljudem iz spomina, da bi je docela zatrli v njih srcih; pa vedno je bila in ostane resnična beseda svetega Pisma, ki jo je sv. apostol Pavel posnel iz knjige psalmov: Tu autem idem ipse es. Ti pa si vedno ravno tisti (Hebr. 1, 12), kakor tudi njegova beseda: Jesus Christus, heri et hodie, ipse et in saecula. Jezus Kristus, včeraj in danes, tisti tudi vekomaj. (Hebr. 13, 8). Geslo cesarja Karola Velikega in napis na granitnem obelisku sredi trga sv. Petra veljata v polnem in popolnem pomenu, dokler sije solnce na nebu. Jesus Christus Deus homo vivit et vincit. Jezus Kristus Boginčlovek živi in zmaguje.

Žal, da se tudi v naših dneh hoče pričeti in vneti nesrečni boj zoper Boga-človeka. Oznanjuje, pospešuje in odobrava se pogubni odpad od njega in od njegove božje ustanovitve, svete katoliške cerkve. Kaj pa je vendar zagrešila ljubeznivo skrbna mati prav v sedanjem času, da se oznanjuje odpad od nje? Se li ni v teku njenega že skoraj dvatisočletnega obstanka še dovolj izkazala njena požrtvovalna ljubezen do človeških otrok? In ni li jasno dokazala s svojim dosedanjim postopanjem in delovanjem, da njena naloga ni nizka in omejena, temveč je višja in vsesplošna, obsegajoča vsa ljudstva sveta, naloga, ki urejuje vzvišeno razmerje človeka z Bogom?

Nedvomno bo tudi zdaj zmagal in je že zmagal Jezus Kristus, ustanovitelj in branitelj cerkve. Cerkveno življenje se je nepričakovano bujno razvilo prav v drugi polovici dotedanjega stoletja.¹ Tolažbe polna beseda božjega Vzveličarja velja tudi danes: Ne boj se mala čreda, ker je dopadlo vašemu Očetu, vam dati kraljevstvo! (Luk. 12, 32). Imam

¹ O velikanskem naraščanju katoličanstva v devetnajstem veku poroča benediktinec iz Maredsousa, oče Ballus, opirajoč se na uradne vire, to le:

V Angliji in Škociji je bilo v začetku tega stoletja le 120.000 katoličanov, zdaj jih je nad 2.000.000 pod tremi nadškofi, 18 škof in 2785 duhovniki. V Holandiji je bila petina prebivalstva katoliška, zdaj sta dve petini katoličanov. V Nemčiji je narastlo število od šest milijonov na trinajst milijonov, v Švici od 542.000 na 1.170.000, v Skandinaviji od 200 na 800, po balkanskih deželah od 270.000 na 640.000, v azijski Turčiji od 400.000 na 658.000, v Perziji od 300 na 1000, v severni Afriki od 150.000 na 500.000.

li prav ali ne? Kdaj so bili škofje tako trdno in neločljivo zvezani s škofom vseh škofov, z rimskim papežem? Kdaj so s toliko apostolsko gorečnostjo obiskovali svoje obširne škofije in so toliko učili z besedo, s pismom in z dejanjem? Kdaj je prehodilo toliko za božjo reč vnetih misijonarjev vse dežele in je z močjo svojega govora in z bogastvom božje milosti pretresalo in vnemalo srca, kakor naše dni?

Kdaj je cerkev skrbneje čula nad нравnim vedenjem svojih služabnikov, nad njihovim brezmadežnim življenjem, nad njihovo pripravo za vzvišeno in sveto duhovsko službo, kakor danes? In kdaj je svoje otroke tako obilno zbiralala v svete družbe in bratovščine, kdaj je skrbela s toliko gorečnostjo, da se vernikom priporočajo in razkladajo nauki in zapovedi svete vere, sveti zakramenti, kakor dandanes? In da bi prav obilno tekle vse milosti, napoveduje redne in izredne jubileje. Za sijajno in blaženo vladajočega sv. očeta Leona XIII. so se obhajali že trije izredni jubileji, in sicer leta 1879, 1881 in 1888. Zdaj pa se je oznanilo in otvorilo veliko in splošno sveto leto. Čas, v katerem se toliko stori za vzveličanje duš, ni slab čas; pač pa so slabi ljudje, ki se ne poslužujejo ponujanih jim pripomočkov milostij ter se tako nočejo poboljšati.

Da gredoč omenim našo Lavantinsko škofijo, koliko dobrega se je izvršilo v njej zadnja leta ravno dotekajočega veka! Lepo so se razvijali cerkveni redovi in pobožne kongregacije; krasno so se razcvitale dobrodejne naprave. Obhajalo se je na stotine svetih misijonov in duhovnih vaj za vernike in duhovnike, opravljale so se izredne pobožnosti, oživljale in na novo ustanovljale pobožne družbe, stavile so se lepe cerkve in kapele in prenavljale stare hiše božje. V kratki dobi svojega desetletnega škofovanja sem posvetil petnajst cerkev in blagoslovil sem jih okoli dvajset. Tudi v tekočem letu se nadejam, da bom poleg drugih božjih hiš posvetil veličastno, v romanskem slogu zidano župnijsko cerkev svete Marije, matere našega Odrešenika in matere milosti, v Mariboru, katere stavba stane blizu milijon kron. Za vse, kar se je srečno izvršilo in doseglo, za vse to bodi hvaljen in slavljen naš Gospod in Vzveličar Jezus Kristus!

Bogu pa bodi hvala, ki nam je dal zmago po

V Rusiji, kjer je bila v začetku tega stoletja rutenska cerkev, je deset milijonov katoličanov. V srednji, vzhodni, zahodni in južni Afriki leta 1800 sploh ni bilo katoličanov, danes jih je blizu dva milijona, razdeljenih krog trideset misijonskih postaj, katere vodi 280 misijonarjev. V Aziji, na skrajnem vzhodu, je število katoličanov narastlo od enega milijona na šest milijonov. V španskih, holandskih in angleških naselbinah Oceanije tudi ni bilo katoličanov; danes znaša njih število poldrugi milijon. V Kanadi so se pomnožili od 137.000 na dva milijona, v Združenih državah od 36.000 na deset milijonov. Vsi ti podatki se nanašajo na države, v katerih je naraščaj katoličanov primerno večji, kakor naraščaj prebivalcev. V ostalih evropskih deželah je število katoličanov naraščalo v primeri s številom prebivalcev.

našem Gospodu Jezusu Kristusu. Zato, moji ljubi bratje, bodite stanovitni in nepremagljivi, bodite vselej obilni v delu Gospodovem, ker veste, da vaše delo ni prazno v Gospodu! (I. Kor. 15, 57. 58).

Venite... iubilemus Deo, salutari nostro!

Pridite... in radujmo se v Bogu, svojem Vzveličarju! (Ps. 94. 1).

Ljubljeni v Gospodu!

Jesus Christus Deus-homo regnat, imperat. Jezus Kristus Bog-človek vlada, gospoduje. Učlovečeni Sin božji, naš Odrešenik Jezus Kristus je resnično kralj in vladar.

Na vprašanje rimskega deželnega oblastnika Poncija Pilata: Torej si ti kralj, je sam odgovoril jasno in odločno: Jaz sem kralj. (Jan. 18, 37). In Pilat ga je predstavil ljudstvu kot kralja: Glejte, vaš kralj! (Jan. 19, 14). Ta naslov se mu je dal očitno pred vsem svetom; Pilat, ki je bil orodje v božji roki, ga je ukazal pripeti na križ, pisanega v treh jezikih, hebrejski, grški in latinski. Ko so Judje temu ugovarjali, jim je Pilat odgovoril: Kar sem pisal, sem pisal. (Jan. 19, 22). Kakor stoji pisano, tako naj ostane. In tako je res ostalo in ta naslov še zmerom stoji na naših križih. Jezus je umrl na križu in si je tako ustanovil kraljevstvo, vladarstvo ne le nad Judi, temveč nad vsemi ljudstvi zemlje, da bi vsi, nad katerimi vlada in gospoduje, dosegli večno življenje kot svoj edino pravi zadnji namen. Izvrševaje to milostno vladarstvo, je prav po kraljevo podaril na križu desnemu razbojniku nebeško kraljevstvo.

Velikost njegove vladarske oblasti in neskončnost njegovega kraljevstva potrjujejo njegove besede: Moje kraljevstvo ni od tega sveta (Jan. 18, 36), in meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. (Mat. 28, 18). V skrivnem razodetju sv. apostola Janeza se imenuje Kralj kraljev, Gospod gospodovalcev (Skr. raz. 19, 16), kakor ga je bil označil že prerok Mihej kot Gospodovalca v Izraelu (Mih. 5, 2) in zadnji izmed prerokov, Malahija, kratko kot Gospodovalca (Mal. 3, 1). Psalmist pa je prerokoval o njem: On bo gospodoval od morja do morja, in od reke do pokrajin zemlje. In molili ga bodo vsi kralji zemlje; vsi narodi mu bodo služili. (Ps. 71, 8. 11. Ko je šel slovesno v Jeruzalem, ga je pozdravljalo ljudstvo, kličeč: Hosana... rex Israel! Hozana... kralj izraelski! (Jan. 12, 10).

Kraljevo čast pa ima Jezus Kristus ne le zato, ker je iz kraljevega rodu Davidovega, kar bi mu dalo samo le oblast nad kraljevstvom Judovim; zato je tudi zbežal na goro, ko so prišli, da bi ga vzeli in storili kralja (Jan. 6, 15); kraljeva čast mu marveč pristoji prvič zarad prednosti, katero ima nje-

gova človeška narava pred vsemi stvarmi vsled osebnega zedinjenja z njegovo božjo naturo; in pristoji mu drugič, ker je vse ljudi, vladarje in podložnike, rešil iz suženjstva greha in satana, in jih je s svojo dragoceno krvjo pridobil v svojo posest in last.

Prav zanimivo in primerno pišejo sv. oče papež Leon XIII. v svoji zgoraj omenjeni okrožnici *Annum sacrum* z dne 25. majnika 1899, v kateri izražajo željo, da se naj ves človeški rod posveti presvetemu srcu Jezusovemu, o vladarski pravici in kraljevski časti Jezusa Kristusa: »Najvišji dokaz čiščenja in vdanosti se povsem spodobi Jezusu Kristusu, ker je najvišji vladar in gospod. Njegova oblast se namreč ne razteza le čez katoliška ljudstva, ali le čez one, ki vsled veljavno prejetega svetega krsta spadajo pravoma k cerkvi, dasiravno so jih zmote zapeljale na krivo pot, ali jih razkol loči od ljubezni, temveč obsega tudi one, ki nimajo krščanske vere, tako, da je po vsej pravici vesoljno človeštvo v oblasti Jezusa Kristusa. Kajti on, ki je Edinorojeni Očeta in je ž njim enega bistva, svetloba njegovega veličastva in podoba njegovega bistva (Hebr. 1, 3), on mora imeti tudi z Očetom vse skup, skup torej tudi oblast čez vse stvari.

Zato govori Sin božji sam o sebi po preroku: Jaz pa sem od njega postavljen kralj čez Sijon, njegovo sveto goro. — Gospod mi je rekel; Moj sin si ti; danes sem te rodil. Prosi me, in dal ti bom narode v delež in pokrajine zemlje v tvojo lastnino. (Ps. 2, 6—8). S temi besedami izpričuje, da je prejel od Boga oblast čez vso cerkev, katera se prispodablja gori Sijonski, pa tudi čez ostalo zemljo, kakor daleč segajo njene meje. Na kateri temelj pa se opira ta oblast, učijo dovolj jasno besede: Moj sin si ti. Prav zato namreč, ker je sin Kralja vseh stvari, je dedič vse oblasti; zato se pravi: Dal ti bom narode v delež. Tem besedam je podobno, kar piše sv. apostol Pavel: Katerega je postavil dediča vseh rečij. (Hebr. 1, 2).

Toda Kristus kraljuje ne le vsled prirojene pravice kot edinorojeni Sin božji, temveč tudi vsled pridobljene pravice. Otel nas je namreč oblasti teme (Kol. 1, 13) in je dal samega sebe v rešilo za vse. (I. Tim. 2, 6). Postali so torej njegovo pridobljeno ljudstvo (I. Petr. 2, 9) ne le katoličani in vsi, ki so veljavno prejeli sveti krst, temveč vsi ljudje in vsak posamezen človek.

Torej je Jezus Kristus najvišji in vrhovni Gospod po prirojeni ali dedni in po pridobljeni ali kupni pravici. Veste, da niste rešeni s strohljivim zlatom ali srebrom... temveč z drago krvjo Kristusovo, tako piše prvi rimski papež, sv. Peter (I. 1, 18. 19). In sv. Pavel vpraša po pravici: Ali ne veste... da niste svoji? Kajti ku-

pljeni ste za drago ceno. (I. Kor. 6, 19). Slično govori sv. Avguštín v svoji 120. razpravi o sv. Janezu: »Vprašate, kaj je odkupil? Glejte, kaj je dal, in našli boste, kaj je odkupil. Kri Kristusova je cena. Koliko velja? Koliko, če ne ves svet, če ne vsa ljudstva? Za vse je dal, kolikor je dal«. In prvak bogoslovcev, veleumni sv. Tomaž Akvinski, pripazuje stvarno: »Vse je podložno Kristusu z ozirom na oblast, čeprav mu ni še vse podložno s pogledom na izvrševanje oblasti«. (Summa theol. III. q. 59, a. 4 ad 2).

Ker je torej Jezus Kristus najvišji vladar, mora imeti tudi kraljevstvo, v katerem vlada in zapoveduje. In to njegovo kraljevstvo na zemlji je od njega utemeljena ena, sveta, katoliška in apostolska cerkev, v kateri vlada po resnici, pravici in ljubezni. Kot najvišji oblastnik ima neoddatno pravico, dajati postave tudi vladarjem in njihovim državam; in to je storil po večno veljavnih zakonih svojega evangelija, ki zato kot najvišji zakonik veže vsa ljudstva in vse države. Ta neizpremenljiva, od Boga potrjena postava evangelija je najmočnejša podlaga obstoju in blagostanju vsakega kraljevstva. Ako se izpodkoplje ta temelj, je pogin neizogiben. Drugega temelja namreč ne more vložiti nihče, razen tega, ki je vložen, kateri je Kristus Jezus. (I. Kor. 3, 11).

Čudovita je moč in oblast Jezusa Kristusa, gospoda vesoljnega sveta. Noben kralj ne vlada tako dolgo, kakor on. Svetna kraljevstva razruši zdaj sila močnejšega, zdaj notranji razpad, in smrt pokonča oblast slehernega vladarja, kakor to kratko pa krepko izraža modri Siracid: Danes kralj, jutri pa mrlič. (Sirah. 10, 12). Oblast božjega Odrešenika pa je večna, kakor je nadangel Gabriel oznanil Mariji, materi Jezusovi, rekoč: Kraljeval bo vekomaj in njegovega kraljevstva ne bo konec. (Luk. 1, 33). Pa tudi tako daleč ne vlada noben kralj, kakor Jezus Kristus. Njegovo kraljevstvo objema nebo in zemljo; ker v imenu Jezusovem se morajo uklanjati vsa kolena teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo. (Filip. 2, 10). Kristus zapoveduje angelom, in služijo mu v veseli pokorščini. On zapoveduje hudim duhovom, in morajo se umekniti. (Mat. 8, 31. 32; Mark. 1, 27). On gospoduje nad dušami v vicah, in vse mu v ponižni vdanosti poklanjajo svoje zadostitve. On gospoduje nad dušami ljudi, in na milijone jih podvrže njemu svoj um po veri in svojo voljo po pokorščini do njegovih zapovedij. Že na tisoče in stotisoče jih je za njega trpelo vezi in ječe, je prenašalo bolečine in muke, pa mu je žrtvovalo prostost, zdravje, blago in življenje. Ko je sv. Polikarpu, škofu Smirnskemu, zapovedal sodnik, da naj preklinja Jezusa Kristusa, je častitljivi starček odgovoril z apostolsko prostodušnostjo: »Že šestinosemdeset let služim svojemu Kralju, in nikdar mi ni storil kaj žalega. In njega naj bi

preklinjal?« In apostolski mož je bil ves srečen, da je mogel trpeti smrt ognja za svojega najvišjega gospoda in učenika.

Svoje vladarstvo, po katerem svet osrečuje in oblažuje z razsvetljevanjem, opravičevanjem in s posvečevanjem duš, to svoje vladarstvo izvršuje Jezus Kristus na zemlji po svojem vidnem kraljevstvu, to je po katoliški cerkvi, za katere razširjanje moramo moliti vsak dan, kakor tudi za to, da je in da se množi v nas kraljevstvo milosti božje, to je vera, upanje in ljubezen, in da se nekdam udeležimo nebeškega kraljevstva. *Adveniat regnum tuum! Pridi k nam tvoje kraljevstvo!* (Mat. 6, 10). V cerkvi vlada in zapoveduje Kristus po svojem namestniku, po vsakokratnem rimskem papežu, kateri v dušnih zadevah vodi krščanska ljudstva, postavlja škofo, pošilja blagovestnike po vsem svetu, zavrača zmote, uči resnico, oznanjuje mir, spominja vladarje in vladane, predstojnike in podložne njihovih dolžnostij ter jih vzveličavno svari in opominja.

Cerkev je z vso gorečnostjo izvrševala svojo vladarsko službo tudi v dotekajočem stoletju, ki je videlo obči cerkveni zbor in v katerem so se določile ter v pospešitev božje časti in v vzveličanje duš razglasile važne verske resnice, kakor resnica o brezmadeža izvirnega greha spočeti devici in materi božji Mariji. Besede papeža-kralja Leona XIII. v mnogoštevilnih prekrasnih okrožnicah so odmevale in odmevajo po vsem omikanem in olikanem svetu, kakor malokdaj. Cerkvena ustava, ker sveta in božja, se ni izpremenila in se je vrlo obnesla, medtem ko je omahovalo in se porušilo mnogo svetnih držav. Naša sveta katoliška cerkev, o katere božjem začetku in njenih znamenjih sem obširneje govoril v svojem pastirskem listu z dne 18. januarja 1893, naša sveta katoliška cerkev je v devetnajstem stoletju rastla vsestranski; ojačila se je na znotraj in povzdignila se je na zunaj.

Njena najtrdnjša podpora in moč je bila in je še zmerom njena neločljiva enota in edinost. Dvestoinpetdeset milijonov katoličanov je eno telo, polno krepkega življenja, polno moči in gibanja, ker je njegova glava Jezus Kristus in njegova duša sveti Duh. Katoliški kristjani spoznavajo povsod tisto vero, prejemajo tiste zakramente, opravljajo tisto daritev, izpolnjujejo tiste božje in cerkvene zapovedi. Za to sveto in vzveličavno edinost je prosil Jezus pri zadnji večerji svojega nebeškega Očeta (Jan. 17, 11. 20—23), in jo je izprosil od njega, in zdaj po njej nepremagljivo vlada na svetu. Kako razdvojeno in razcepljeno je vendar človeštvo zunaj cerkve! O najvažnejših naukih, o glavnih resnicah, kakor o Bogu, o ustvarjenju sveta, o duhovnosti in neumrljivosti duše, o zadnjem namenu človekovega, o dobrem in hudem na svetu, o življenju po smrti se izražajo, odobravajo in zagovarjajo najnasprotnjeje misli, najnasprotnejši nazori. Zahvaljujmo Boga, predragi škofljani, za-

hvaljumo ga goreče, za ohranitev edinosti v veri in držimo se trdno ene vere, tistih zakramentov, enega vidnega poglavarja, ki ga je postavil Kristus v ohranitev vzvišene, blagovite enote in edinosti v svoji cerkvi! Molimo radi na pobožni namen, da ponehajo krive vere in razkoli, in da bo skoraj le en pastir in ena čreda! (Jan. 10, 16). Prizadevljimo si pa tudi, da bomo edini med seboj, kakor so bili prvi kristjani eno srce in ena duša (Djan. ap. 4, 32), in kakor želi tako srčno sv. Pavel: Bodite ene misli, imejte mir in Bog miru in ljubezni bode z vami. (II. Kor. 13, 11).

Kristus vlada v cerkvi nadalje po njeni svetosti. Cerkev opravičuje, posvečuje in blaži svoje otroke po svojih svetstvih. Ona izpopolnjuje človeka, ker mu pomaga zatirati divje strasti in vaditi se v čednostih. In prav v dotekajočem veku, koliko junakov v krščanskih čednostih, koliko pogumnih spoznovalcev in mučencev Jezusa Kristusa se je prištelo blaženim ali pa svetim! Po uradnem zapisniku svete kongregacije obredov jih je vseh skup 310, med njimi 264 mučencev. Jaz sam sem se dne 27. majnika 1897 udeležil genljive slovesne posvete blaženega Petra Fouriera in blaženega Antona Marije Zaccarija v cerkvi sv. Petra v Rimu. Sicer so pa papež Leon XIII. doslej že edenintrideset pobožnih oseb prišteli blaženim in deset svetim. Tudi v tekočem svetem letu bodo obravnavali v Rimu razne zadeve blaženih oseb, na primer čudeže častitljive služabnice Krescencije Hoess iz Kaufbeurna; posveto blaženega Janeza de la Salle, ustanovitelja družbe šolskih bratov; blaženega očeta de la Kolombiera iz družbe Jezusove, modrega vodnika izvoljene učenke presvetega srca Jezusovega, blažene Marjete Alakok. Da, le katoliška cerkev, varihinja vere in oskrbnica bogatega zaklada milostij, vodi k čednosti in svetosti, ker je sama sveta v svojem začetniku, v svojem nauku, v svojih zakramentih, v svojih blaženih udih v nebesih. Posvečujmo se tudi mi, ljubljeni škofljani, po zvestem izpolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedij, po pogostem prejemanju svetih zakramentov, po vestnem opravljanju zapovedanega posta, s katerim se krotijo hude želje in strasti, po natančnem izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnostij, po izvrševanju duhovnih in telesnih del krščanskega usmiljenja! Delajmo pokoro, ker približalo se je nebeško kraljevstvo! (Mat. 4, 17). Posvečujmo se zlasti v tem svetem letu, ker to je naš poklic in naš namen, kakor uči sv. Pavel, pišoč Solunčanom: Haec est voluntas Dei: sanctificatio vestra. To je volja božja: vaše posvečenje. (I. Tes. 4, 3).

Kristus vlada in gospoduje nadalje po vesoljnosti in po apostolnosti svoje cerkve. Cerkev je vesoljna, splošna ali katoliška, ker je ustanovljena za vse ljudi, za vse čase in za vse kraje, in ker je v resnici razširjena črez vseh pet delov

sveta in še vsak dan in vsako uro prodira globlje in dalje. Ona je apostolska, ker se v njej še vedno nahajajo apostoli, ki oznanjujejo apostolski nauk all veselo oznanilo vzveličanja in ga hranijo nepopačeno in nepokvarjeno. Prvak apostolov sv. Peter živi v posvečeni osebi rimskega papeža, zdaj Leona XIII., ki je zares apostolski, od duha sv. Petra nadahnjjen vladar svete cerkve in je sveto apostolsko stolico povzdignil do viške in do najvišje veljave. Ostali apostoli pa živijo in delujejo v katoliških, z Rimom zedinjenih škofih in v duhovnikih Gospodovih, posvečenih in poslanih od škofov. Cerkev je še vedno pozidana na temelju, ki je Jezus Kristus kot glavni vogelni kamen, apostoli pa so stebri sijajne božje stavbe in verniki njeni zidovi, tako da ostanejo zmerom resnične besede drugega prvaka apostolov sv. Pavla: Vi ste... meščani svetih in domačini božji, vzdani na stalo apostolov in prerokov, poglavitni vogelni kamen pa je sam Kristus Jezus, na katerem je sestavljeno vse zidovje, in raste v svet tempelj v Gospodu, v katerem ste tudi vi vzdani v prebivališče božje v duhu. (Efež. 2, 19—22).

Po svojem vidnem namestniku vlada Kristus nevidno na svetu in bo vladal, dokler ne bo vse podvrženo njegovim nogam. (I. Kor. 15, 26). Poslednji dan se bo prikazal v oblakih neba z veliko močjo in z velikim veličastvom (Mat. 24, 30), obkrožen od nebeške vojske, in bo kot najvišji gospod sodil žive in mrtve. Tedaj ga bodo poznavali vsi za kralja v njegovo slavo, pa ne vsi v svoje vzveličanje. Tedaj bodo morali stopiti vsi pred Kristusa, se mu bodo morali vsi prikloniti in klicati: Kristus vlada, Kristus zmaga, Kristus se proslavlja!

Tako ima naš Gospod in Vzveličar Kristus Jezus visokost in veličastvo, katero zahteva od nas vse spoštovanje in vso podložnost, pa vse češčenje in moljenje. On je najveličastnejši kralj, ki v svoji oblasti in veljavi, v svoji bliščobi in slavi pre-sega neskončno vse zemeljske kralje in vse nebeške kneze, moči, gospodstva in poglavarstva. Po vsej pravici je rekel o njem nadangel Gabriel njegovi blagoslovljeni materi Mariji: On bo velik in Sin Najvišjega imenovan. Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega očeta, in bode kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj in njegovega kraljevstva ne bo konec. (Luk. 1, 32. 33). Kot kralj se je dal takoj po rojstvu Modrim iz jutrove dežele poiskati, moliti in kraljevo obdarovati. Kot Bog in kralj je velel na križu viseč, da je otemnelo solnce, da so pokale skale, in se je iztrgal iz lastne moči najstrašnejši oblasti na zemlji, oblasti smrti. V nebesih kraljuje ob desnici svojega Očeta in tamkaj izvršuje sam svojo neomejeno vladarsko oblast, na

zemlji pa po svojem veličastnem, trdno zedinjenem in urejenem kraljevstvu, po svoji cerkvi, katera posvečuje neumrjoče duše in jih pripravlja za posest nebeškega kraljevstva.

Zares, veličasten in vzvišen in zato vse slave vreden je naš Gospod in Vzveličar Jezus Kristus! Nobena moč sveta mu ne more vzeti vladarskega žezla. On vlada in mora vladati. *Opportet autem illum regnare.* (I. Kor. 16, 25). On ne sme trpeti poleg sebe nobenega vladarja, ki bi prekriževal njegove najsvetejše namene in njegove najmodrejške sklepe. Tu *solus Sanctus*, tu *solus Dominus*, tu *solus Altissimus*, Jesu Christe. On edini Sveti, edini Gospod, edini Najvišji mora dognati in izvršiti svojo najsvetejšo voljo. On mora voditi duhove ter vnmati in vladati srca, ker je pot, resnica in življenje. (Jan. 14, 6). Ko bi on ne vladal po svoji resnici, po večno veljavnih postavah pravice, npravnosti in krščanskega napredka, in ko bi on ne blažil in ne posvečeval volje človeške po svojih svetstvih, bi ne bilo miru, trajal bi boj in pogin brez konca.

Gotovo, Kristus mora vladati kot neskončno dobri in pravični vladar. Njegove neizpremenljive, večne postave so brezpogojno resnične, vzveličavne in koristne tako, da sme in mora zahtevati, da se natančno in zvesto izpolnjujejo in izvršujejo. In v resnici, uklanjajo se jim vsi, dobri radovoljno, hudobni pa, ki kličejo: Nočemo, da bi kraljeval ta črez nas (Luk. 19, 14), se jim morajo pokoravati prisiljeni. Kristus mora vladati, dokler niso vsi sovražniki položeni pod njegove noge (I. Kor. 15, 25), kar se bo zgodilo, ako ne prej, na sodni dan, kadar bo kot vladar, kot najvišji kralj in sodnik ves svet sodil in podvrgel svoji oblasti. Oč ne sodi nikogar, temveč je Sinu dal vso sodbo, da vsi častijo Sina, kakor častijo Očeta. (Jan. 5, 22. 23).

Ker je temu tako, kažimo, prelubi škofljani, da smo zvesti podložniki Jezusovi, po popolni pokorščini do njegovih svetih zapovedi! Bojurno se pogumno in stanovitno za njegovo kraljevstvo, zoper katero sovražniki neprestano besnijo in divjajo. Hočejo je razrušiti, hočejo Kristusa celo odstraniti in odpraviti iz človeške družbe. Skoraj bi mogli vzdihovati z Marijo Magdaleno: Vzeli so mojega Gospoda, in ne vem, kam so ga položili. (Jan. 20, 13). In kar je Janez Krstnik očital Judom: Mesija stoji v sredi med vami, pa vi ga ne poznate (Jan. 1, 26), to bi mogli dandanes očitati prav mnogim. Jezus stoji v sredi med njimi, pa ga ne poznajo, ali ga poznajo premalo in ga nočejo poznati. Takim velja strašno zažuganje: Kdor se sramuje mene in mojih besed... njega se bo sramoval tudi Sin človekov, kadar pride s svetimi angeli v veličastvu svojega Očeta. (Mark. 8, 38).

Naš blagonosno vladajoči sv. oče papež Leon XIII., namestnik Kralja vseh kraljev, želijo in zahtevajo, da se človeštvo v vsem svojem delovanju povrne h Kristusu. V tem povratu vidijo skupni oče in učenik krščanstva blaženo zdravilo za vsakovrstna zla sedanjega časa. In hoc posita malorum sanatio est, tako pišejo v svoji podučni okrožnici Exeunte z dne 25. decembra 1888, ut mutatis consiliis et privatim et publice remigretur ad Jesum Christum christianamque vivendi formam. Le v tem je ozdravljenje glavnega zla, da se povsod, v domačem in v javnem življenju, povrnemo k Jezusu Kristusu in h krščanskemu življenju. Kajti declinare a Christo corruptio est, ad Christum redire sanatio. Odstopiti od Kristusa je poguba, povrniti se h Kristusu je ozdravljenje, tako kličejo tisti papež Leon XIII. v svoji slavni poslanici Rerum novarum z dne 15. majnika 1891. Ta izrek spominja tehtnih besed apostola narodov v listu do Efežanov: Instaurare omnia in Christo, vse se mora obnoviti v Kristusu. (Efež. 1, 10).

Krščanstvo je pred dvetisoč leti omikalo in preobrazilo poganski svet, ki je tičal štiri tisoč let v odpadu od Boga in ječal pod njegovim prekletstvom; bi mar zdaj ne moglo prenoviti krščanskega sveta? Prav gotovo more to, da le vsi zvesto sodelujejo; da verniki srčno spoznavajo Jezusa z besedo in z dejanjem, ne le v srcu, pa še morebiti v domačem življenju in v cerkvi, temveč tudi v javnem delovanju, v javni službi in družbi. Kristus se mora spoznati zopet popolno in docela, on mora vladati brezpogojno, on alfa in omega, on začetek in konec in sredina. On je edini temelj soglasja, je edini vir složnosti ljudstev. Le on je podrl in more podreti vsak čas pregrado (Efež. 2, 14), ki jih je ločila in jih, kakor se kaže, zopet loči. Ni namreč razločka med Judom in Grkom; ker eden je Gospod vseh, bogat za vse, ki kličejo vanj. (Rimlj. 10, 12). In tu ni ne pagana, ne Juda, ne obrezanega, ne neobrezanega, ne divjaka, ne Skita, ne sužnja, ne prostega, temveč vse in v vsem Kristus. (Kol. 3, 11).

Kristus mora postati kralj vseh narodov zemlje. Zastava njegovega križa, razvita in napeta po dihljajih svetega Duha, mora vihrati in plapolati raz cerkve, pa raz vse šole in delavnice, raz vsa javna in zasebna poslopja; ker le ona je rešilna zastava in vzveličavna svetinja človeškemu rodu. Da božjemu Vzveličarju zopet pridobimo in utrdimo gospodstvo, moramo se ga, preljubljeni, pred vsem sami tesno okleniti in verno držati, moramo natančno izpolnjevati njegove vzveličavne nauke in njegove večne postave, moramo ga pogumno spoznavati in oznanjevati, moramo ga poveličevati in slaviti, se mu radovoljno

uklanjati. Sedanji čas nasprotuje resnici mnogo bolj iz nevednosti, kakor iz sovraštva. Celo oni, ki se včasih bojujejo zoper Jezusa, hrepenijo v srcu po njem.¹ Zato moramo vsekdar, zlasti pa v tem milosti polnem svetem letu, Kristusu izkazovati vdanost in zvestobo z očitnim spoznavanjem njegovega nauka, z zvestim nasledovanjem njegovega zgleda, z odločnim potegovanjem za njegovo dobro in sveto stvar. Svet bode zopet srečen, ko postavi Jezusa na prestol.

Venite ... iubilemus Deo, salutari nostro!

Pridite ... in radujmo se v Bogu, svojem Vzveličarju! (Ps. 94, 1).

Ljubljeni v Gospodu!

Kristus, naš Gospod in Vzveličar, vlada na zemlji po svoji sveti cerkvi. In ker bode ta edino vzveličavna naprava na svetu trajala in morala trajati do konca časov, bode tudi njen božji ustanovitelj neprestano izvrševal in mora izvrševati svojo kraljevo in vladarsko oblast. Jezus Kristus včeraj in danes, tisti tudi vekomaj. Vrata peklena ne bodo premagala cerkve, zidane na skalo sv. Petra. Sin božji je vsekdar zmagovalno branil in bo vedno branil svoje kraljevstvo zoper vse sovražnike.

Christus ab omni malo plebem suam defendat! Ecce crux Domini! Fugite partes adversae: vicit leo de tribu Juda! Kristus brani svoje ljudstvo vsakega zla! Glej križ Kristusov: bežite, sovražne moči, premagal je lev iz Judovega rodu!

Ta misel nas naj tolaži in napolnjuje z navdušenjem. Prvi kristjani so imeli za obstanek cerkve le trdno vero v božjo obljubo; mi imamo poleg te tudi še zgodovinsko resnico njegove skoraj že dvatisočletne obstanka. Svetna, kakor cerkvena zgodovina nam neovržno izpričuje resnico besed, v velikanski kupoli cerkve sv. Petra z orjaškimi črkami napisanih, katerih ni izmislil človeški duh, jih ni izrekel človeški jezik za Galilejskega ribiča in za vse njegove naslednike, katere je govoril Sin božji v svoji neskončni modrosti kot neizpremenljiv odlok, besede, katere so nam vsem dobro znane. Glasijo se: Ti si Peter, skala, in na to skalo bom zidal svojo cerkev in vrata peklena ne bodo zmagala. (Mat. 16, 18).

Ljubljeni škofjani! Zares, mi se smemo srečne šteti, da smo udje edino prave in edino vzveličavne cerkve, v kateri

¹ Pripomočki za tanjše spoznanje in večje ljubljenje Jezusa Kristusa: Dr. St. Kocijančič, Kristusovo življenje in smrt. Izdala družba sv. Mohorja. — I. Skuhala. Življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa po besedah sv. evangelistov. Izdala družba sv. Mohorja, leta 1889. — Isus Kristus. Dvje razprave u zgodno vrieme. Sarajevo, 1890. — Dr. Ivan Svetina, Jezus Kristus pravi Bog. V Ljubljani, 1899. — Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa. Spisal o. Br. Vercruysse, duhovnik J. D., iz francoščine preložili Lavantinski bogoslovci. V Mariboru, 1896.

imamo od Boga razodeto sveto vero nepokvarjeno in nepopačeno, katero spoznavaje v besedi in v dejanju moremo zadobiti večno življenje. S pomočjo nadnaravnih sredstev, milostij svete cerkve, moremo premagati vse, tudi najsilnejše izkušnje, moremo ukrotiti vse notranje in vnanje sovražnike. Jezus Kristus, nepremagljivi božji junak, nas kreпча in osrčuje, nas varuje in brani, nas povzdiguje in posvečuje, pa se poteguje za nas. Kakor je klical svojim ljubim učencem, enako kliče tudi nam, osrčevaje nas: Na svetu boste imeli bridkost; pa zaupajte, jaz sem premagel svet. (Jan. 16, 33). Vekomaj ostane resnica: Kjer se prikaže križ Kristusov, tam bežijo sovražne moči. Lev iz Judovega rodu zmaguje in mora zmagovati.

Napis enakega pomena, čeprav ne enakih besed, kakršen je vdolben na vatikanskem obelisku, se nahaja na drugem večjem zvonu Mariborske stolne in mestne župnijske cerkve. *Ecce signum sanctissimae crucis! Fugite partes adversae: vicit enim vos et mundum Dominus noster Jesus Christus, Filius Dei, imperator summus, leo de tribu Juda, radix David! Glej! znamenje presvetega križa! Bežite sovražne moči; ker zmagal je vas in svet naš Gospod Jezus Kristus, Sin božji, najvišji vladar, lev iz Judovega rodu, korenina Davidova!*

V trdnem zaupanju na nerazrušno moč in oblast Kristusovo, se ga hočemo stanovitno držati, ga hočemo ljubiti in hvaliti, častiti in slaviti, ga prositi in moliti z besedami zadnje adventne antifone: O Emanuel, Bog z nami, naš kralj in postavodajalec, pričakovanje narodov in njih Vzveličar, pridi in reši nas, Gospod naš Bog!

Venite... iubilemus Deo, salutari nostro!

Pridite... in radujmo se v Bogu, svojem Vzveličarju! (Ps. 94, 1).

V Gospodu ljubljeni škofljani!

Sto let je zopet večni Kralj veličastva vodil in vladal človeški rod po svojih najmodrejših namenih in po svojih nedoumnih sklepih, delil mu je dobrot in milostij brez mere in brez števila. Tudi v prihodnjem veku bo posvetil in vzveličal vse, ki mu bodo služili. Zato hočemo mi Lavantinci obnoviti obljubo, da bomo ostali zvesti božjemu Vzveličarju, zvesti njegovi sveti cerkvi, zvesti njegovemu namestniku na zemlji, kot nosilcu ključev nebeškega kraljestva, zvesti njegovim naukom in zapovedim, zvesti njegovemu zgledu, zvesti do smrti. Z vso gorečnostjo hočemo iskati najprej božjega kraljevstva in njegove pravice. (Mat. 6, 33).

Najprvo obečamo mi duhovniki neprelomno zvestobo in neomajljivo vdanost onemu velikemu duhovniku, kateri edini se nam spodobi, ki je svet, nedolžen, neomadežan,

odločen od grešnikov, kateri ima večno duhovstvo in je postal srednik novega zakona. (Hebr. 7, 24, 26; 9, 15). Kakor je nekdanj Peter zagotavljal svojemu Gospodu ljubezen, enako hočemo tudi mi govoriti božjemu Vzveličarju: Gospod, ti veš vse, ti veš, da te ljubimo! In kakor je nekdanj sv. Tomaž klical svojim soapostolom: Eamus, ut cum illo moriamur! Pojdimo, da umerjemo ž njim (Jan. 11, 16), enako hočemo tudi mi, delavci na polju in v vinogradu Lavantinske škofije, klicati drug drugemu: Bratje, združeni z Marijo, kraljico apostolov in svete cerkve, pojdimo in delajmo, trpimo in umrmo z Jezusom in za Jezusa! Potem se bo tudi nad nami izpolnila obljuba, ki jo je napovedal Jezus svojim učencem, rekoč: Resnično vam povem, da ob prerojenju, kadar bo Sin človekov sedel na prestolu svojega veličastva, boste tudi vi, ki ste šli za menoj, sedeli na dvanajst sedežih, in boste sodili dvanajstere rodove Izraelove! (Mat. 19, 28).

Apostoli in njihovi zvesti nasledovalci, prvi pridigarji svete cerkve, so oznanjevali najprvo in večinoma Kristusa križanega in so dosegli čudovite uspehe. Bratje, nisem prišel k vam z visokostjo govora ali modrosti, da sem vam oznanjeval pričevanje Kristusovo; mislil sem namreč, da mi ne gre kaj drugega vedeti med vami, kakor le Jezusa Kristusa in njega križanega. (I. Kor. 2, 1. 2). Da, vse imam za izgubo proti visokemu spoznanju Jezusa Kristusa, Gospoda svojega, za katerega voljo sem izgubil vse in imam vse za blato, da pridobim Kristusa in da sem najden v njem. (Fil. 3, 8. 9). Bodimo v tem nasledniki velikega apostola, kakor nas vabi v listu do Korinčanov (I. Kor. 4, 10), in pridigujmo radi in pogosto o svetem življenju Jezusa Kristusa, v katerem mu ni enakega; razpravljajmo v svojih duhovnih govorih posebno radi celo njegovo posnemanja vredno, vzorno življenje.¹ Sv. Frančišek Ksaver je po opominu sv. apostola Pavla, da naj premišljujemo poslanca in velikega duhovnika svoje veroizpovedi, Jezusa (Hebr. 3, 1), vsak mesec iznova premišljeval celo življenje Kristusovo, da je tako imel njegovo sveto osebo zmerom pred očmi, pa tudi v svojem srcu in duhu, in da je po njej urejeval svoje življenje. Saj se mora po izreku sv. Pavla življenje Jezusovo očitno kazati na naših telesih, na našem umrljivem mesu. (II. Kor. 4, 10. 11).

Obljubite, vi Bogu posvečeni redovniki in redovnice, svojemu vzoru in ljubitelju Jezusu Kristusu neizpremenljivo zvestobo! Kakor je sv. Aleksija, edinega sina zelo bogatih in

¹ Pomočki: Glej pastirski list v nemškem jeziku, str. 28, 29 in 31.

imenitnih staršev v Rimu, ganilo premišljevanje skromnega in spokornega življenja Vzveličarjevega, da je začel enako živeti, tako se tudi vi žrtvujete iz ljubezni do ubogega Vzveličarja po natančnem in zvestem izpolnjevanju trojne obljube uboštva, devištva in pokorščine. Gospodu Kristusu služite! (Kol. 3, 24). Nikoli vas naj ne zadene strašno prokletstvo, katero je zažugal sv. Pavel tistemu, ki ne ljubi Ljubezni: Proklet bodi, kdor ne ljubi našega Gospoda Jezusa Kristusa! (I. Kor. 16, 22).

Prisezite neomajljivo zvestobo božjemu Vzveličarju, vi ljubi otroci in starši, vi krščanski učitelji in odgojitelji! Jezus je kot otrok in kot mladenič razodeval vse one lastnosti, ki delajo otroka ljubeznivega Bogu in ljudem. Rastel je v modrosti in starosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi. Kot deček in mladenič je bil pokoren svoji Materi in svojemu redniku Jožefu. (Luk. 2, 40. 52). To malo besed, zapisanih v sv. evangeliju o njegovi deški in mladeniški dobi, nam daje spoznati vse popolnosti in čednosti, v katerih se morajo vaditi otroci, mladeniči in mladenke. Sveta družina Nazareška je in ostane najpopolnejši vzor sleherni krščanski družini. Vi kralji in veliki duhovniki v družini, krščanski starši, nikar ne odložite svoje krone, temveč vladajte v družini po naročilih Jezusa Kristusa. V Mariboru se vidi še zdaj na dveh hišah nad hišnimi vrati slikana podoba svete Družine. Takih je bilo v prejšnjih časih še več. Ako podoba tudi ni nad vrati, se vendar ne sme nikdar pogrešati v družini!

Dajte otročičem k meni priti, ker takih je nebeško kraljevstvo, je klical božji prijatelj otrok nekda apostolom, in tako kliče še vedno vsem učenikom in odgojiteljem, on, najpopolnejši in edini učenik in odgojitelj. Magister vester unus est. Eden je vaš učenik. (Mat. 23, 10). V njem so skriti vsi zakladi modrosti in znanja. (Kol. 2, 3). On je bil prvi učitelj veronauka ali prvi katehet, ki je razlagal katekizem. On je pripravljal svoje poslušalce na prejem zakramenta sv. pokore, pripovedovaje jim neprimerno lepo, globoko genljivo in pretresljivo priliko o izgubljenem sinu; pripravljal jih je na prejem svetega zakramenta altarja, pogostoma in živo govoreč o tem kruhu ljubezni in življenja. Podučeval je ljudstvo v glavnih resnicah, o postavah pravega nravnega življenja, o svetih zakramentih, o poslednjih rečeh. Svoj nauk je zapečatil s svojo smrtjo na križu, in je zdaj sam bogato plačilo vsem učenikom in odgojiteljem mladine. Jezus naj torej vlada v vseh šolah, ki se naj stavijo in naj stojé v senci svetega križa, kakor so nekda stavili hiše in zidali gradove in mesta krog križev.

Jezusa se naj držijo zvesto in odločno vsi gojitelji vede. Kajti nesrečen je človek, ki zna še toliko, pa ne pozna

Jezusa. Srečen pa je, kdor pozna Jezusa, dasitudi sicer ni učenjak. Christum scire est omnia scire. Znati Jezusa, se pravi, znati vse, pripazuje stari Tertulijan. Tam kjer vlada nevednost o Jezusu, tam ni nič velikega. Več luči in vedno več luči, tako kliče in zahteva današnji svet; pa več kakor morje luči je Jezus Kristus, Beseda božja, Verbum Dei. Jaz sem luč sveta, kdor hodi za menoj, ne hodi v temi, temveč bode imel luč življenja. (Jan. 8, 12). Dokler sem na svetu, sem luč sveta. (Jan. 9, 5). In večkrat se je razodela svetloba, skrita v učlovečeni Besedi božji, n. pr. na gori Taborski, kjer se je Kristus prikazal kot božji učenik v sredi med Mojzesom postavodajalcem in med Elijem, najslavnejšim izmed prerokov, kjer se je njegovo obličje svetilo kakor solnce in je bilo njegovo oblačilo belo kakor sneg, in kjer je Oče nebeški govoril iz svetlega oblaka: Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam dopadenje: Ipsum audite, njega poslušajte. (Mat. 17, 2—5).

Ta luč sije in sveti v naša srca po veri v Kristusa, kakor priča sv. Pavel, pišoč: Bog, ki je rekel, naj sveti iz teme luč, je razsvetil tudi naša srca v razsvetljevanje z znanjem svetlosti božje v obličju Kristusa Jezusa. (II. Kor. 4, 6). V tej luči se napreduje uspešno. In mi moramo napredovati, napredovati pa v vseh rečeh v Kristusu. Crescite, rastite, tako opominja sv. apostol Peter, rastite v milosti in v spoznavanju Gospoda našega in Vzveličarja Jezusa Kristusa! (II. Petr. 3, 18). In temu napredovanju je postavil Jezus prav daljen in vzvišen cilj, rekoč: Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče v nebesih. (Mat. 5, 48). Kako visoka stopnja napredka, razsvetljenja, izpopolnitve in dovršenosti! Ni čuda, ako so najizbornejši duhovi devetnajstega veka uklanjali svoja kolena pred Njim, kateremu je govoril Simon Peter: Gospod, h komu pojdemo? Ti imaš besede večnega življenja. In mi smo verovali in spoznali, da si ti Kristus, Sin božji (Jan. 6, 69. 70), in da so solncu duhov posvečevali svoja neumrljiva dela. Grof Chateaubriand, pisatelj znamenitega dela *Génie du christianisme* — Duh krščanstva, je vzkliknil umirajoč: Le Kristus bo rešil novodobno družbo. Glej, to je moj Kralj! Glej, to je moj Bog!

Ljubite Jezusa Kristusa, pa se ga tesno in prav srčno oklepajte, vi bogatini in premožni! Ker on vam kaže, kako morate ceniti in rabiti zemeljsko blago in bogastvo. Nasladnost, razkošje, zapravljalivost se štejejo med napake sedanjega časa. Ali to so napake ljudi, ne pa časov, zato se dajo lahko premagati. Bodite torej vi imoviti in premožni vsaj ubogi v duhu, da svojega duha in svojih misli ne navezujete na bogastvo, temveč da po božji volji rabite obilnost ubožcem v korist. Bo-

gatinom tega sveta zapovej, piše sv. Pavel svojemu učencu Timoteju, da naj ne bodo visokih misli, in naj ne zaupajo v nestanovitno bogastvo, temveč v živega Boga, naj delajo dobro, naj se bogaté v dobrih delih, naj radi dajo in delijo z drugimi, naj si nabirajo zaklad, dobro podsloambo za prihodnje, da dosežejo pravo življenje. (I. Tim. 6, 17—19).

Vi ubožci pa bodite bogati v ljubezni do Jezusa, ki je živel kakor reven delavec in je umrl ves zapuščen. Nič vas naj ne loči od ljubezni Kristusove, ne bridkost, ne stiska, ne lakota, ne nogoča ali nevarnost, ne preganjanje ali meč. (Rimlj. 8, 35). Ostanite zvesti Jezusu, in on vas bode povabil na kraljevo gostijo in vas bode bogato pogostil, kakor je že na zemlji blagroval ubožce, kateri so pravega duha. Blagor vam, ki ste zdaj lačni, ker boste nasičeni. Blagor vam, ki zdaj jokate, ker se boste smejali. Blagor vam, ako vas bodo ljudje sovražili in vas bodo odločevali in zasramovali in zametavali vaše ime kakor hudo zavaljo Sinu človekovega. Veselite se tisti dan in poskakujte; ker glejte, vaše plačilo je veliko v nebesih. (Luk. 6, 31—23).

Dne 20. majnika 1860 je hrulo na tisoče in tisoče pobožnovernih kristjanov v največjo cerkev sveta, v cerkev sv. Petra v Rimu, ki se je hitro napolnila z ljudmi vseh dežel in vseh narodov. Kaj pa so praznovali v tej velikanski, z nešteti lučmi razsvetljeni hiši božji? Slavni papež Pij XI. se prikažejo s svojim sijajnim spremstvom. Berač se je prišel blaženim, pravi revež, ki se je v svojem uboštvu živil z beračenjem in katerega obleka je bila silno revna in siromašna. Papež, kardinal in škofje, kakor tudi vsi drugi duhovniki in svetni dostojanstveniki so uklanjali svoja kolena pred tem beračem in so klicali v njegovo priprošnjo pri Sinu božjem. Proglasil se je slovesno za vzveličanega častitljivi služabnik božji in junaški spoznavalec svete vere, Benedikt Jožef Labre († 1783). Ker so se pa množili čudeži na grobu vzveličanega, je bil dne 8. decembra 1880 od sv. očeta Leona XIII. sprejet v število svetnikov. Tako se je izpolnila nad tem ubožcem beseda krščansko uboštvo ljubečega Vzveličarja: Zgodilo se je pa, da je umrl ubožec in je bil nesen od angelov v naročje Abrahamovo. (Luk. 16, 22). Da, blagor vam ubogim, ker vaše je nebeško kraljevstvo! (Luk. 6, 20).

Čujte, vi pravični, in nikar ne grešite! (I. Kor. 15, 34). Bodite stanovitni v dobrem in rastite v svetem letu v pravičnosti in svetosti. Plačilo, ki vas čaka, je vredno vsega truda. Pravični se bodo svetili, kakor solnce v kraljevstvu svojega Očeta. (Mat. 13. 43). — Vzbudite se iz

svojega grešnega spanja, vi grešniki, in Kristus vas bode razsvetlil! (Efež. 5, 13). Ako se obtožite svojih grehov, je zvest in pravičen, da vam odpusti vaše grehe in vas očisti vse hudobije. (I. Jan. 1, 9). To vam pišem, da ne grešite. Ako je pa gdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, pravičnega, in on je sprava za naše grehe. (I. Jan. 2, 1—2).

Vsa Lavantinska škofija ostani verno vdana Jezusu Kristusu, pastirju in škofu naših duš (I. Petr. 2, 25), katerega še jaz posebe zahvalim za milost, da mi je dal doživeti pedeseto leto, in kateri mi hoče podeliti še milost, da po desetletnem škofovanju praznujem srebrni mašniški jubilej. Vsa Lavantinska škofija ostani škofija trdne vere, močnega upanja in najvdanejše ljubezni do božjega Odrašenika in do njegove svete cerkve. Nad vse blažen in srečen bode pač vsak Lavantinec, ki bo na smrtni postelji, oklepajoč se svetega križa in poljubljajoč ljubega Vzveličarja, klicati mogel s sv. Terezijo: Jaz umerjem kot otrok svete katoliške cerkve!

Ko pa mi, ljubi škofjani, svojo neomahljivo zvestobo do kraljevstva Kristusovega na zemlji, do svete katoliške cerkve in njenega vidnega poglavarja papeža Leona XIII., ki jih naj Gospod ohrani, oživlja in osrečuje ter jih naj ne izda sovražnikom v roke, očitno prisežemo, hočemo obenem svojo neomajano vdanost do ljube avstrijske domovine, do častitljive habsburške države in njenega proslavljenega vladarja-jubilarja slovesno obnoviti, spominjajoč se besed psalmovih: Moj sin, boj se Boga, boj se kralja (Ps. 24, 21), kakor tudi apostolskega opomina: Bojte se Boga in spoštujte kralja! (I. Petr. 2, 17). S to svojo neugasno ljubeznijo hočemo neprenehoma združevati molitev za cesarja: Gospod, ohrani našega cesarja, in usliši nas na dan, ko za njih prosimo! (Ps. 19, 10).

Kakor pa Jezus v skrivnem razodetju zagotavlja po velikem novozakonskem vidcu, po sv. Janezu: Glej, jaz pridem hitro in moje plačilo je z menoj, da povrnem vsakemu po njegovih delih, tako sklenem tudi jaz svoj pastirski list z zadnjimi besedami zadnje knjige svetega Pisma: Pridi, Gospod Jezus! Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa bodi z vami vsemi! Amen. (Skr. razod. 22, 12. 20. 21).

V Mariboru, na praznik presvetega imena Jezusovega, dne 14. januarja 1900.

Anton Martin Slomšek.

Družba vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa in v podporo ubožnih cerkev za Lavantinsko škofijo ima svoj

Anton Martin Slomšek,
knez in škof lavantinski, 1846—1862,
ustanovitelj knezo-škofijskega sedeža
lavantinskega v Mariboru.

sedež v stolni cerkvi sv. Janeza krstnika, kateri iz velikega altarja vedno kaže na Jezusa Kristusa v tabernaklju prebivajočega v najsvetejšem zakramentu, rekoč: »Glejte Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta!« In v tej cerkvi je na levi strani velikega altarja v prezbiteriju lepi spomenik Antona Martina Slomškega, prvega škofa lavantinskega, ki so škofovski sedež od sv. Andreža v Lavantinski dolini prestavili leta 1859 v prijazno mesto Maribor v sredino slovečih Slovenskih goric. Ker je letos ravno sto let preteklo, kar so ta veliki dobrotnik Slovencev luč sveta zagledila, se spodobi, da tudi v poročilih družbe vednega česčenja ob slovesni stoletnici njihovega rojstva se spominjamo tega preblagega vladike, milega očeta Slovencev.

Anton Martin Slomšek so bili rojeni na Ponikvi blizu Celja dne 26. novembra 1800, za duhovnika so bili posvečeni dne 8. septembra 1824 v Celovcu, za škofa Lavantinskega so bili imenovani dne 30. maja 1846, potrjeni od Solnograškega nadškofa 2. julija in posvečeni v Solnogradu 5. julija istega leta. Opravljali so svojo višjepastirsko službo kot škof Lavantinski pri sv. Andražu na Koroškem 13 let do 4. septembra 1859, in ta dan, na angelsko nedeljo so zasedli po srečno dovršenih, dolgotrajnih razpravah novi škofovski sedež v Mariboru na Štajarskem. Žalibog samo tri leta so tukaj pasli sebi izročeno predrago čredo Kristusovo z vso gorečnostjo in ljubeznijo dobrega pastirja. Dne 24. septembra l. 1862 jih je Gospod k sebi poklical na plačilo. Njihov sprevod je bil veličasten, več kakor 200 duhovnikov iz domače in sosednih škofij se ga je vdeležijo, 8 župnikov je nosilo njih mrtvo truplo, v tem, ko so ulice mesta odmevale od mrtvaškega petja in glasnega joka in so trije sosedni škofje pri mrtvaškem odru odpevali zadušne molitve. V trajni spomin njihovega blagodejnega delovanja in premnogih zaslug za Lavantinsko škofijo so se nekoliko let po njihovi smrti vzdale tri spominske plošče na določenih krajeh: ena na Slomškovu rojstni hiši v Šlomu Ponikviške župnije, kjer so pokojni Slomšek l. 1800 luč sveta zagledali; druga poleg krstnega kamna v Ponikviški farni cerkvi, kjer so bili krščeni, in tretja v kapeli Mariborskega pokopališča, kjer so pokopani. Za poglobitvi spomenik pa se je slednjič z dovoljenjem prečastitega knezoškofijstva izbral, kakor najpristojejši kraj, prezbiterij stolne cerkve, naj bi poleg velikega altarja, od koder so kakor prvi Mariborski škof prvokrat škofovski blagoslov podelili, zanaprej njih častna podoba ime tistega oznanovala, ki je to farno cerkev k dostojnosti knezoškofovske stolne cerkve povzdignil.

Napis na tem spomeniku se glasi: »Dem Gründer des Bischofssitzes in Marburg — Antonio Martino Slomšek, Ecclesiae egregio episcopo, pastori optimo — Narodnemu buditelju, pisatelju in pesniku — hvaležni Slovenci«, to je: »Ustanovitelju

škofovskega sedeža v Mariboru — Antonu Martinu Slomšku, sv. Cerkve preblagemu škofu, pastirju najboljšemu — Narodnemu buditelju, pisatelju in pesniku — hvaležni Slovenci.« Spomenik stane 10.000 Kron in se je postavil iz nabranih blagovnih milih doneskov vseh Slovencev. Slovesno odkritje tega spomenika se je godilo na praznik sv. Janeza krstnika, zavetnika stolne cerkve, dne 24. junija 1878.

»Spomnite se svojih prednikov, opomina sv. ap. Pavel, kateri so vam oznanovali besedo božjo; glejte konec njih življenja, in ravnajte se po njih veri.« (Hebr. 13, 7).

»Spomin pravičnega je večni, on se ne boji hudobnega natolcevanja«. (Ps. 111, 7).¹

Sklep.

Presv. Rešnje Telo je po nauku sv. cerkve ponavljanje ali čudežno in ljubeznipolno nadaljevanje božjih skrivnosti učlovečenja in odrešenja. V resnici pride Jezus v zakramentu sv. Rešnjega Telesa znova na svet in se nam kaže v podobi kruha; in po nekrvavi daritvi sv. maše se znova daruje kot pravna in zadostivna daritev. Zatorej so v tabernaklju združene betlehemske jaslice in Kalvarija v Jeruzalemu. Tu najdemo Jezusa, ki Boga časti in moli ter za nas prosi in se daruje. Kako neizrekljivo tolažljiv in sladek je vendar ta zakrament. V njem se združimo z Bogom, zaupno ž njim občujemo, sprejemamo ga kot hrano in uživamo že na zemlji rajsko veselje. Vzbujati v kristjanih ljubezen in pobožnost do Jezusa v najsvetejšem zakramentu, shajati se pred tabernakljem k molitvi, oskrbovati altarje in cerkve z novo opravo in obleko, se pravi posnemati angele, ki ga neprenehoma molijo, se pravi posnemati Devico Marijo in njenega deviškega ženiva Jožefa, ki sta imela za Jezusa največjo skrb in sta z vso ljubeznijo čula nad njim.

Menda še se nikdar ni tolako delalo kakor dandanes, z zvijačo in prevaro iztrgati iz srca ljudem vero na živega in resničnega Boga. Ako hočemo, da nas Bog ne zapusti in ne odide od nas, moramo ponižno in verno pripogibati svoje koleno pred Jezusom v presv. Rešnjem Telesu. V tem zakramentu je v resnici Emanuel — Bog z nami — na zemlji. Ako se odstrani ta zakrament, ali če ugasne plamen ljubezni do njega, ki vžiga človeška srca, raztrgana je tudi znotranja in tesna

¹ Pridiga o slovesnem razkritju spomenika, govoril Fr. Kosar, v Mariboru, 24. jun. 1878. — Anton Martin Slomšek, knez in vladika Lavantinski, Drobtnice v Mariboru l. 1863. — Anton Martin Slomšek, Fürstbischof von Lavant, Franz Kosar, Marburg 1863. — Knezoškof lavantinski Anton Martin Slomšek, spisal dr. Anton Medved, založila družba sv. Mohorja v Celovcu, 1900.

zveza med Bogom in človekom, vera v pravega in resničnega Boga je zatemnjena ter postane skoro nemogoča. To je vzrok, da je v protestantskih deželah, kjer je izginila vera v resnično pričujočnost božjo v najsvet. zakramentu, oslabela tudi vera v pravega Boga, ali pa celo popolnoma zamrla.

Kaj poučno in vspodbudno je pismo sv. očeta Leona XIII. o shodih in družbah v čast sv. Rešnjemu Telesu, ki naj tu sledi:

Božja previdnost, ki s krepko in ob enem milo roko vlada svet, skrbi še posebej za sveto cerkev; ko se zdi, da je nevarnost največa, Bog kar nenadoma obrne vse cerkvi v tolažbo. To se je videlo vže pogosto, opazuje pa se lahko zlasti v razmerah, v katerih sta sedaj cerkev in človeška družba. Po resnici, prav sedaj, ko sovražniki družabnega reda dan za dnevom bolj drzno nastopajo in z vsakdanjimi, najhujšimi napadi poskušajo, da zatró krščansko vero in preobrnejo vso človeško družbo: je bilo vseh božji dobroti, da razburjene valove zajezi z najlepšimi pobožnostimi.

To Nam jasno kaže razširjanje pobožnosti do presv. Srca Jezusovega, gorečnost, s katero verniki po vsej zemlji pospešujejo slavo Marije Device in češčenje njenega sv. ženina; pričajo Nam to razne družbe, katere ustanavljajo katoličani veri v obrambo, in mnoge naprave, katere snujejo ali oživljajo, da z njimi množé čast božjo in podžigajo srca s krščansko ljubeznijo do bližnjika.

Dasi so vsi ti pojavi krščanskega življenja Našemu srcu v sladko veselje, vender mislimo: največa milost, ki nam jo je Bog storil, je ta, da v krščanskih narodih raste pobožnost do presv. Rešnjega Telesa, in sicer po pogostnih shodih, pri katerih se verniki zadnji čas v ta namen zbirajo. Zakaj, kakor smo rekli ob drugih prilikah, nič tako vspešno ne vnema katoličanov za živo spoznavanje njih vere in lepo čednostno življenje, kakor če gojé in množé pobožnost do te čudovite zastave ljubezni, ki je zveza miru in edinosti.

Vže večkrat smo pohvalili shode in družbe v čast presv. Rešnjemu Telesu; ker pa je stvar nad vse imenitna in Nam zato pri srcu, ker poleg tega od rečenih shodov in družb v prihodnje še lepših sadov pričakujemo: se Nam je zazdelo potrebno, da jim damo nebeškega zavetnika; izbrali smo ga mej onimi svetniki, ki so posebno goreli v ljubezni do presveteega zakramenta.

Mej onimi, ki so kazali najbolj gorečo pobožnost do presvete skrivnosti naše vere, se zlasti odlikuje Paskal Bajlon. Živo hrepenenje po nebeških rečeh mu je bilo vrojeno; mladostna leta je sveto preživel kot pastir pri svoji čredi na paši, hotel pa je bolj strogo živeti in šel zato k bosonogim frančiškanom. S premišljevanjem o prazniku sv. Rešnjega Telesa si

je zaslužil toliko bogoslovnega znanja, da je mogel odgovarjati k najtežim vprašanjem o sveti veri, in je celo pisal nabožne knjige. Sredi krivovercev je očitno in odkrito spoznaval vero v sv. Rešnje Telo, dasi je moral radi tega mnogo trpeti. Večkrat je bil v nevarnosti, da umrje kot mučenik za sveto Rešnje Telo, kakor sv. Tarzicij, katerega je goreče posnemal. Vidi se, kakor da njegova ljubezni polna pobožnost celo s smrtjo ni prenehala; pripoveduje se namreč, ko je ležal v cerkvi na mrtvaškem odru, je mej povzdigovanjem dvakrat odprl oči.

Zato mislimo, da družb, o katerih govorimo, ne moremo izročiti nobenemu boljemu varihu. In kakor smo učečo se mladino izročili sv. Tomažu Akvinskemu, dobrodelna društva sv. Vincenciju Pavlanskemu, bolnike in tiste, ki jim strežejo, sv. Kamilu Lelisu in sv. Janezu od Boga: tako s Svojo najvišjo oblastjo in s tem pismom določujemo in proglašamo v nadi, da bode Naša določba krščanstvu v prid in blaginjo, — svetega Paskala Bajlona za posebnega zavetnika vsem shodom in družbam presv. Rešnjega Telesa, ki so vže ustanovljene ali se bodo v prihodnje ustanovile.

Želimo in upamo, da bode zgled in varstvo tega svetnika pomnožilo število pobožnih svetnikov, ki vsak dan svojo gorečnost, svoje misli, svojo ljubezen posvečujejo Kristusu, studencu vseh dobrot.

Dano v Rimu pri sv. Petru, v 28. dan novembra 1897.

Pobožni častivci presv. Rešnjega Telesa! To je prelepo pismo, ki so vam je poslali sv. oče iz Rima. Slišali ste, česa želé sv. oče in kaj od vas pričakujejo. Veseli jih, da se mej nami razširja pobožnost do presv. Srca Jezusovega, češčenje Matere božje in sv. Jožefa; v največo tolažbo pa jim je, da pobožno častimo presv. Rešnje Telo: da češčenje presv. zakramenta v krščanskih narodih bolj in bolj raste in se razvija, to se sv. očetu zdi največa milost, ki jo jim je Bog naklonil v žalostih sedanjih časih. Izbrali so nam posebnega zavetnika, sv. Paskala, da bi pod njegovim zavetjem to češčenje v prihodnje še lepše uspevalo.

Poslušajmo sv. očeta in storimo, kakor so nam pisali! Zbirajmo se torej krog tabernaklja in častimo neprenehoma presveto Rešnje Telo. Če ob delavnikih ne utegnate, prihajajte ob nedeljah in praznikih tem raje k Jezusu v presv. zakramentu. Znova vas kličemo bodite Jezusova častna straža. Če posvetne kralje stražijo vojaki noč in dan, po zimi in po leti, v snegu in dežju, mrazu in vročini, zakaj ne bi mi vsak eno uro vsak mesec dali te časti našemu nebeškemu Kralju, Jezusu Kristusu.

I. Razgledno kazalo

števila družbenikov in doneska milih darov od leta 1882 do 1900.

Leto	Število družbe- nikov	Letni doneski		Leto	Število družbe- nikov	Letni doneski	
		K	h			K	h
1882	4433	2826	32	Prenos	7960	36216	74
1883	6293	3292	34	1891	8299	3603	58
1884	6970	3471	70	1892	8624	4222	92
1885	—	3307	36	1893	10386	3851	72
1886	7260	3140	46	1894	11308	3893	32
1887	7602	3623	52	1895	12336	4762	40
Vatik. razstava	—	4381	16	1896	13760	6226	56
1888	7858	3600	14	1897	16664	6110	50
1889	7960	5313	08	1898	17689	5875	24
1890	7960	3260	66	1899	19053	6239	64
Skupno	7960	36.216	74	Skupno	19053	83.002	62

II. Razgledno kazalo

cerkvene oprave in drugih priprav od leta 1882 do 1900.

S pomočjo zgoraj imenovanih milih darov, ki so jih družbeniki in drugi dobrotniki v teku osemnajst let družbi podarili je bila naslednja cerkvena oprava in priprava prirejena in med ubožne cerkve lavantinske škofije razdeljena:

444 kazul ali mašnih plaščev, 25 pluvijalov, 10 dalmatik, 70 plaščekov za ciborij, 77 plaščekov za spoved, 941 humeralij, 294 alb, 334 korokov za duhovnike, 228 pasnikov, 319 stol, 107 vela, 773 korporalij, 695 malih korp., 2366 prtičev za kelih, 1589 lavabo prtičev, 158 altarnih blazink, 80 altarnih pultov, 44 ogrinjal za pulte, 55 altarnih predgrinjal (antependij), 12 al-

tarnih prtov, 30 altarnih pogrinjal, 29 mašnih bukev, 23 svečnikov, 1 kelih, 1 ciborij, 5 razpel, 2 monštrance, 5 kadilnic, 4 slikane podobe, 2 posodici za sv. olje, 2 svetilnici, 1 kropilnik, 16 darilnih posodic, 10 skledic za lavabo, 2 harm. zvončeka, 1 Marijino krono, 29 zvonških trakov, 6 cerkvenih bander, 2 ogrinjala za prižnico, 5 mrtvačskih prtov, 2 ročnika za žagrad, 13 zagrinjal za monštranco, 5 mežnarskih talarjev in korokov, 313 suknjic in 268 korokov za strežnike, 108 golirjev, 1 baldakin (nebo).

III. Razgledno kazalo

števila družbenikov, razvrsteno po dekanijah.

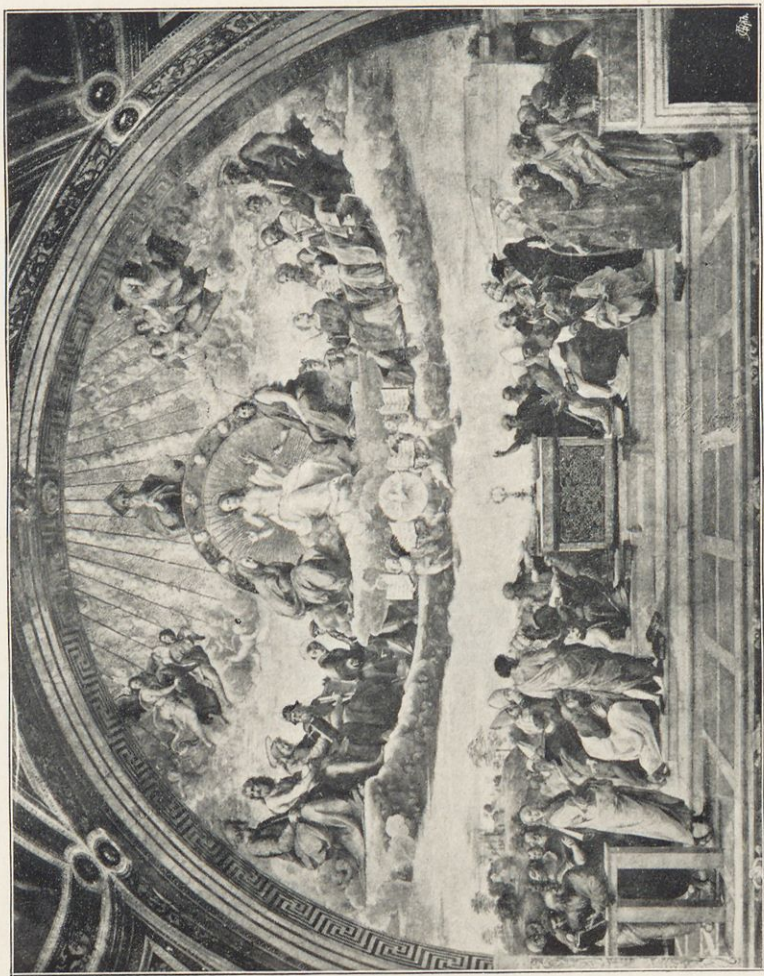
1. Maribor l. p. 1013; 2. Staritrq, 474; 3. Celje, 855; 4. Kozje, 899; 5. Dravskopolje, 853; 6. Braslovči, 369; 7. Konjice, 1961; 8. Velika Nedelja, 538; 9. Jarenina, 396; 10. Sv. Lenart v Slov. gor., 502; 11. Ljutomer, 1040; 12. Marenberg, 381; 13. Maribor d. p., 472; 14. Šmarje, 1578; 15. Novacerkev, 2647; 16. Gornjigrad, 305; 17. Ptuj, 1119; 18. Rogatec, 477; 19. Vuzenice, 2; 20. Zavrče, 519; 21. Šaleška dolina, 133; 22. Laško, 789; 23. Videm, 1521; 24. Slov. Bistrica, 710. Skupno 19.053.

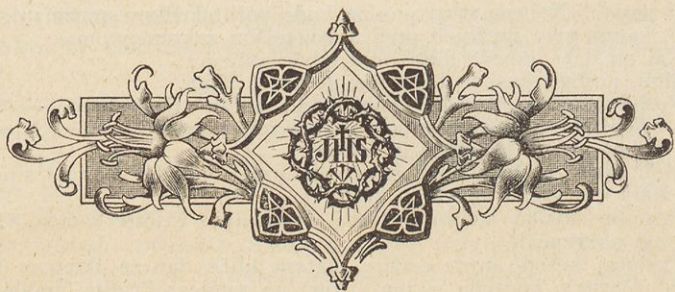

La disputa del Sacramento po Michelangelu.

III. DEL.

Molitvena ura v počeščenje presvetega Rešnjega Telesa.

Kratko premišljevanje pred vsakim obiskom svetega Rešnjega Telesa.¹

Dokler je Jezus Kristus, Sin božji in naš Zveličar, na svetu živel, po Judovski deželi učil in dobrote delil, je vse ljudstvo od vseh krajev k njemu hitelo, da bi ga videli, poslušali njegove božje nauke, in da bi v svojih dušnih in telesnih potrebah pomoč prejeli. Pri sv-evangelistu Lukežu beremo: »In vsa množica se ga je iskala do. takniti, ker je moč šla iz njega, in je vse ozdravila.« Luk. 6, 19. (Mark. 5, 30; Mat. 14, 36).

Mislino si kraj na zemlji, kjer bi sedaj v vidni osebi živel Jezus, kakor nekdanj v Palestini. Kako željno bi hiteli k Njemu, kako bi ga častili in molili! V vsaki stiski in nadlogi bi se zaupno obrnili do Njega in našli bi pri Njem pomoč! Sedaj je pa vsaka, tudi najubožnejša cerkev postala presrečni kraj, pravi raj, v katerem zamoremo zaupno govoriti z Jezusom, dobiti pri njem pomoč in tolažbo v vsaki nadlogi! — Ali ga hočemo pustiti samega? Ali ne hiti dete k svojemu očetu, zvesta nevesta k ljubemu ženinu, revež k bogatemu kralju, ki mu je ponudil v porabo vse svoje zaklade?

Tabernakelj je sedež vseh milostij. V njem deli Jezus božje darove svojim obiskovalcem in zaupnim prosilcem.

Pogosto zadostuje že četrtnina ure, katero preživi žalostna duša v molitvi pred najsvetejšim zakramentom, in nesrečni človek zadobi mir in pokoj, mlačna duša zadobi zopet svojo prejšnjo gorečnost. Sveti Alfonz

¹ Za molitveno uro se izbere iz naslednjih molitev, kolikor pripusti čas; ker je dano na prosto voljo, koliko in kakšne molitve se naj molijo. Boljše je malo molitev počasi in pobožno opraviti, kakor pa mnogo v naglosti in brez pobožnosti.

Kdor sam opravlja molitveno uro, zamore se poslužiti navodila svetega Ignacija Lojole, kateri uči: da se naj določena molitev počasi opravi, in sicer tako, da se pri vsaki besedi toliko preneha, kolikor je treba za en oddihljaj. Postavim, kdor hoče po tem navodilu moliti »Oče naš, ali češčena si Marija.«

1. Naj zbere svojega duha in pomisli: kaj hočem sedaj delati?

Ligvorij pravi: »Nobena stvar nas ne bode bolj tolažila v smrtni uri, kakor trenutki, katere smo preživeli pred najsvetejšim zakramentom.«

Kaj pa dela ljubeča duša pred tabernakljem?

Moli, poslušaj besede Jezusove, govori ž Njim.

Poslušaj mirno besede Jezusove in ohrani jih v srcu. — Govori ž Njim, odkrij Mu svoje srce in povej svoje želje; karkoli prosiš v Njegovem imenu, to boš prejel, le potrpi in zaupaj.

Moli skritega Boga poln goreče ljubezni; moli Ga skupno s prečisto devico Marijo, z vsemi angeli in svetniki.

Poslušaj sladko vabilo božjega Zveličarja: Pridite k meni vsi, jaz vas bom pokrepčal.

Poslušaj besede svete cerkve, katera kliče dan za dnevom svojim otrokom v svetem opraviilu in jim polaga na ustnice: Pridite, molimo!

O Jezus Kristus, edinorojeni Sin božji, naš Gospod in Zveličar, ki kakor Bog in človek živiš, vladaš in kraljuješ v najsvetejšem zakramentu, ponižno te prosimo: Pridi k nam tvoje kraljestvo!

Molitve v počesčenje presvetega Rešnjega Telesa.

I. Česčenje.

Pridite, molimo! — Pokleknimo pred Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu, približajmo se mu v spokorni molitvi.

Edinorojenega Sina božjega, kralja večne slave — pridite, molimo ga v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa!

Zakaj Kristus Jezus je velik Bog. On je Gospod in vsemogočni zapovednik. Ne bo nas zavrzel v svoji usmiljenosti, saj smo njegovi odrešeni otroci. Usmiljen je in mogočen; v njegvi roki so vse meje zemlje in njegovi so vrhunci gorâ.

Edinorojenega Sina božjega, kralja večne slave, — pridite, molimo ga v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa!

Njegovo je morje, zakaj on ga je vstvaril, in suho zemljo so naredile njegove roke. Tega vsemogočnega Stvarnika, pridite, molimo ga! Padimo na kolena pred Kristusa Jezusa in jokajmo pred njegovim svetim obličjem zavoljo naših premnogih pregreh. Zakaj on je Gospod, naš Bog, in mi smo njegovo ljudstvo in ovce njegove črede, ki smo se tolikokrat zablodili.

Edinorojenega Sina božjega, kralja večne slave, — pridite, molimo ga v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa!

Danes, duša moja, ko slišiš z altarja glas tvojega Odrešenika, ne zakrknj se, kakor si se tisti dan, ko si bila skušana

2. Naj prosi za milost, da bo prav zbrano in pobožno molil in tako obilno koristi prejel iz svoje molitve.

Potem začne moliti: Oče naš — kateri si — v nebesih — posvečeno — bodi — tvoje ime itd. do konca.

Med tem časom naj misli na pomen besede, ki jo je izgovoril, ali na imenitnost tistega, do katerega je molitev namenjena; zamore pa tudi misliti na svojo lastno revščino in potrebe.

Takošnja molitev je pripravna za vsakega, ob vsakem času in tudi pri delu. Posebno koristna pa je za tiste, ki imajo slabo navado, da naglo in brez premisleka svoje ustmene molitve opravljajo.

v greh; danes moli in objokaj svoje zmote pred obličjem Jezusa v presvetem zakramentu, ter mu dajaj spravo za grehe vsega sveta!

Edinorojenega Sina božjega, kralja večne slave, — pridite, molimo ga v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa!

Dolga leta, o Gospod, si v podobi belega kruha sredi svojega ljudstva. In vendar se moraš priloževati: Mnogi izmed mojega ljudstva v eno mer blodijo okrog z nevernim, grešnim srcem; nočejo poznati obilnosti moje milosti in ljubezni, tako da se srdim v svoji pravičnosti, naj ne dojdejo v moj mir!

Edinorojenega Sina božjega, kralja večne slave, — pridite, molimo ga v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa!

Oživi, duša moja, svojo vero in moli to uro Sina najvišega Boga; naj se vžge v tebi ogenj svete ljubezni, ker v tem svetišču je pričujoč Kristus, Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta!

Edinorojenega Sina božjega, kralja večne slave, — pridite, molimo ga v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa!

Pridite, združimo se z vsemi angeli in božjimi svetniki, ter kličimo: Svet, svet, svet je Kristus Gospod, vsemogočni Bog, Gospod vojskinih trum; nebo in zemlja sta polna njegovega veličastva, časti in slave.

Edinorojenega Sina božjega, kralja večne slave, — pridite, molimo ga v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa!

Prošnja za vredno češčenje.

O Bog, ki si nas učil po svojem apostolu, da še imena Jezusovega ne moremo sami vredno izreči kakor le v svetem Duhu, prosim te prisrčno: Izlij v moje srce tvojega svetega Duha, da vredno opraviš to uro molitve in z največjo pobožnostjo častim, ljubim in hvalim Jezusa v presvetem zakramentu; daj, da sveti Duh moli v meni z neizrekljivimi zdihljeji, da obžalujem in objokujem svoje grehe in grehe vseh tistih, ki so kdaj žalili Jezusa v tej čudoviti skrivnosti.

Preblažena devica Marija, sveti Jožef, rednik Jezusa Kristusa, sveti nadangelj Mihael, moj desni angel varih, moj sveti patron, vi sveti angeli, ki tukaj nevidno častite presveti zakrament, in vi svetniki in zveličani duhovi vsi, ki v nebeškem veselju poveljučujete Jagnje božje, — pomagajte mi in molite z menoj, da vso uro ves v Bogu zbran in v ognjenih zdihljeh molim pred Jezusom, ter vredno opraviš čveterno dolžnost: da ga molim in zahvaljujem, mu za grehe zadostujem, ter ga prosim milosti. Amen.

Češčenje Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu.

Molim te, o Jezus, Bog ljubezni, ki si resnično pričujoč v najsvetejšem zakramentu altarja. Molim te, ki si prišel med svoje ljudstvo, ki te pa ni sprejelo. Molim te, katerega večji

del človeštva ne pozna in zaničuje. Molim te, katerega brezbožniki neprenehoma žalijo, z božjimi ropi in preklinjevanjem. Molim te, katerega celo mnogi kristjani žalijo z mlačnostjo in mrzloto. Molim te, o neskončna dobrota, ki si toliko čudežev storil, da bi pokazal svojo ljubezen do nas. Molim te, z vsemi angeli in svetniki, s tistimi izvoljenimi dušami, katere si je že zdaj izvolil tvoj Oče, in ki plantijo v ljubezni do tebe. Molim te, slednjič o moj Jezus, z vsemi tvojimi prijatelji. Ž njimi padem ob vznožju tvojega altarja na kolena, da se ti najponižnejše poklonim, ter te prosim, da me podučiš in z milostmi napolniš. O kako dobro je za me, biti tukaj pri tebi! O kako sladko je slišati glas svojega ljubljenca. O klavni dar ljubezni, pretresujoč glas odmeva iz tvojega srca, tu na altarju, kakor nekdanj na gori Kalvariji; to je glas ljubezni: »Žeja me, kličeš svojim otrokom; žeja me, po vaši ljubezni. Pridite vi vsi, katere ljubim, kakor me je ljubil moj Oče, pridite in gasite mi žejo, ki me suši.«

Gospod Jezus, glej že sem tu! Majhno je srce moje, pa celo je tvoje! Ti si jetnik v naših tabernakljih, ti ki si vladar vseh vladarjev, in veriga, s katero si tukaj vklenjen, je ljubezen! Svojo ječo v tabernaklju le tedaj zapuščaš, ko k nam prihajaš, se zvesto z dušo sklepaš in v njej gospodariš kot kralj božje ljubezni. O kralj ljubezni! Pridi, živi in vladaj v meni, ne maram druge postave, kot postavo tvoje ljubezni. Prav res! ničesar nočem več vedeti ne o svetu, ne o tem, kar je na njem; pozabiti hočem tudi sebe; le tvoja ljubezen naj večno kraljuje v meni.

O Jezus, dodeli mi to milost, raztrgaj vse moje grešne vezi, s silo me odtrgaj od tega, kar nisi ti, da bo tvoja ljubezen tukaj moje življenje, moja sreča in moja sladkost na vekomaj. Amen.

(40 dni odp. IV. Lat. zbor, kan. 62.)

Večni Oče, darujem ti predrago kri Jezusa Kristusa v zaščeno za svoje grehe in za potrebe svete cerkve.

(100 dni odp. vsakikrat. Pij VII. 22. sept. 1817.)

Moj Jezus, usmiljenje!

(100 dni odp. vsakikrat. Pij IX. 23. sept. 1846.)

Sladko srce Marijino, bodi moje rešenje!

(300 dni odp. vsakikrat. Pij IX. 30. sept. 1852.)

Psalm 102.

Hvali, moja duša, Gospoda, in vse, kar je v meni, njegovo sveto ime.

Hvali, moja duša, Gospoda, in nikar ne pozabi vseh njegovih dobrot;

Ki ti odpušča vse pregrehe, ki ti ozdravlja vse slabosti;
Ki oteva pogina tvoje življenje, ki te venča z milostjo in usmiljenjem;

Ki tvojo željo z dobrotami napolnjuje, da se tvoja mladost obnovi kakor orlu.

Gospod dela usmiljenje in sodbo vsem, ki delajo krivico.

Oznanil je Mojzesu svoja pota, Izraelovim sinovom svojo voljo.

Milostljiv in usmiljen je Gospod, potrpežljiv in obilnega usmiljenja.

Ne srdi se večno, tudi ne žuga vekomaj.

Ni nam storil po naših grehah, in ni nam povračeval po naših hudobijah.

Ker kako visoko so nebesa od zemlje, tako močno je njegovo usmiljenje nad njimi, ki se ga bojé.

Kakor daleč je vzhod do zahoda, tako daleč dene naše hudobije od nas.

Kakor se oče otrok usmili, usmili se Gospod njih, ki se ga bojé.

Ker on vé, kakšne stvari da smo; pomni, da smo prah.

Človek, njega dnevi so kakor trava, kakor cetljica na polju, tako izcvete.

Ker veter memo nje potegne, in ne obstane, in ne pozna se več njeno mesto.

Usmiljenje Gospodovo pa je od vekomaj, in do vekomaj nad njimi, ki se ga boje; in njegova pravica nad otrok otroki,

Nad njimi, ki njegovo zvezo ohranijo, ter pomnijo njegove zapovedi, da je spolnjujejo.

Gospod si je v nebesih pripravil sedež, in njega kraljestvo bo nad vsemi gospodovalo.

Hvalite Gospoda vsi njegovi angeli; ki mogočni v moči spolnujete njegovo voljo, ki poslušate glas njegovega govorenja.

Hvalite Gospoda vse njegove moči, njegovi služabniki, ki spolnujete njegovo voljo.

Hvalite Gospoda vsa njegova dela; po vseh krajih njegovega gospostva hvali, moja duša, Gospoda!

Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu;

Kakor je bila v začetku, tako zdaj in vselej in na vekomaj. Amen.

V. Molimo te, o presveti Gospod Jezus Kristus.

O. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

1. Molim te, večni Oče, in te zahvaljujem za neskončno ljubezen, s katero si blagovolil poslati svojega edinorojenega Sina, da me odreši in postane hrana moje duše. Darujem ti vse molitve in hvalitve, ki ti jih opravljajo angeli in svetniki v nebesih in pravične duše na zemlji. Hvalim in ljubim te in

zahvaljujem se ti z vsemi hvalitvami, z vso ljubeznijo in z vsemi zahvalitvami, s katerimi te hvali, ljubi in zahvaljuje tvoj lastni v zakramentu pričujoči Sin. Stori, sveti Oče, da ga vsi spoznajo, ljubijo in častijo, zahvaljujejo in vredno prejemajo v tem božjem zakramentu.

Oče naš. Češčena si Marija. Čast bodi.

2. Molim te, večni Sin, ter te zahvaljujem za neskončno ljubezen, po kateri si se za me včlovečil, se v revnem hlevcu rodil, v nazareški delavnici rasel in prenašal lakoto in žejo, mraz in vročino, britkosti in trpljenje, zaničevanje in preganjanje, bičanje in kronanje, žeblje in smrt na lesu svetega križa. — Zahvaljujem te z vso vojskujočo in zmagovalno cerkvijo za neizrečno ljubezen, po kateri si postavil ta najsvetejši zakrament za hrano moji duši. Molim te v vseh posvečenih hostijah po vsem svetu, in se ti zahvaljujem tudi v imenu tistih, ki te ne poznajo in ne zahvaljujejo. Rad bi dal svoje življenje, da bi te le vsi v tem zakramentu ljubezni spoznali, ljubili in častili; da bi zabranil onečaščenja in oskrunjenja, ki se delajo. Ljubim te, moj Jezus, in te želim prejemati z ljubeznijo in čistostjo in molitvami tvoje presvete Matere, in z ljubeznijo in popolnostjo tvojega lastnega najčistejšega srca. O prelubeznjivi ženini moje duše, daj mi, kadar me obiščeš v svetem obhajilu, vse tiste milosti, ki jih želiš dati; naj rajše umrjem, kot da bi te ne vredno prejel.

Oče naš. Češčena si Marija. Čast bodi.

3. Molim te, Sveti Duh, in te zahvaljujem za neskončno ljubezen, po kateri si povzročil neizrekljivo skrivnost včlovečenja Sina božjega, in za ono neskončno ljubezen, po kateri si vpo-dobil iz najčistejše krvi Marije Device, presveto telo Jezusovo, da bi potem postalo hrana naših duš. Prosim te, razsveti mi pamet in očisti mi srce in srca vseh ljudi, da vsi spoznajo to neizrekljivo dobrotljivost božje ljubezni, ter vredno prejemajo ta najsvetejši zakrament.

Oče naš. Češčena si Marija. Čast bodi.

Ker skrivnost je tukaj taka,
V prahu človek naj kleči,
In podoba stara vsaka
Pred resnico naj beži:
Vera naša skali enaka
Priča naj, kar čut taji.

Čast in slava razodeva
Naj se Očetu večnemu,
Čast in slava naj odmeva
Sinu njega ljubemu;
Čast in slava naj se peva
Duhu trikrat svetemu!

V. Kruh z nebes si jim dodelil,
O. Ki ima vso sladkost v sebi.

Molimo. O Bog, kateri si nam v prečudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil, daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega Telesa in tvoje Krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo. Ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Češčen, hvaljen bodi vsaki čas
Najsvetejši božji zakrament.
(100 dni odp. enkrat na dan.)

Sveti rožni venec

v čast presvetega Rešnjega Telesa.

Hvaljeno in češčeno naj vedno bo
Presveto Rešnje Telo!

O Jezus, največja sladkost Marijinega maternega srca, poslušaj in usliši naše ponižne prošnje!

Darujemo ti svoja srca, Jezus najsvetejši! — Odrešenik naš, usmili se nas!

Hvaljeno in češčeno naj vedno bo
Presveto Rešnje Telo!

Vera. Oče naš. Češčena si Marija (*trikrat*). — Jezus, ki je v presvetem Rešnjem Telesu pričujoč kakor pravi Bog in človek.

Češčen, hvaljen bodi vsaki čas
Najsvetejši božji zakrament!

Sedaj se moli: Češčena si Marija (*10krat*) in se pristavlja — Jezus, ki je v svetem Rešnjem Telesu pričujoč kakor Bog in človek, ali: Jezus, katerega v najsvetejšem zakramentu molimo. — *Potem se moli:*

1. Bodi hvaljeno in češčeno presveto Rešnje Telo s tolikimi hvalnicami, kolikor je zvezd na nebu, praškov v zraku, iskric v ognju, kapljic v morju, peska na zemlji, svetnikov v nebesih, ljudi na zemlji — ker ti, o Gospod, si v tem zakramentu resnično pričujoč, skriti Bog! — Čast bodi Očetu.

Oče naš. Češčena si Marija (*10krat*) — *kakor zgorej.*

2. O bodi hvaljeno in češčeno presveto Rešnje Telo! Ti si živi kruh, ki si prišel iz nebes in nam daješ večno življenje. O ljubeznjivi, v podobi kruha skriti Bog in Zveličar naš! dodeli, da nam uživanje tvojega Telesa in tvoje Krvi ne bode v sodbo in pogubljenje, ampak v zastavo večnega življenja! — Čast bodi Očetu.

Oče naš. Češčena si Marija (*10krat*) — *kakor zgorej.*

3. Bodi češčeno vekomaj presveto Rešnje Telo! Ti si skrivnost in veden spomin tiste neskončne ljubezni, ki nam je dala Sina božjega za brata in v pravno daritev.

O preljubeznjivi Zveličar! dodeli nam milost, da vedno bolj spoznavamo tvojo ljubezen v tem najsvetejšem zakramentu, da ti s prisrčno hvaležnostjo vračamo tvojo ljubezen, vedno vrednejše prejemamo to božjo jed, ter zaslužimo v popolni ljubezni vekomaj s teboj biti združeni. — Čast bodi Očetu.

Oče naš. Češčena si Marija (10krat) — *kakor zgorej.*

4. Bodi poviševano in poveličevano presveto Rešnje Telo nad vse dragocenosti sveta; saj presegaš vse stvari, zakaj v tebi je skrit Gospod nebes in zemlje, ki prihaja k nam v podobi belega kruha, da ostane v nas in mi v njem.

O presladki Jezus! daj, da ne ostanemo mrzli in mlačni, ko nas vabijo duhovniki k tvoji mizi, ampak da s svetim veseljem oblečemo svatovsko oblačilo posvečujoče milosti božje, ter pohitimo k tvojemu altarju, kjer se nam daješ ti sam v hrano, najvišji naš Gospod in Bog. — Čast bodi Očetu.

Oče naš. Češčena si Marija (10krat) — *kakor zgorej.*

5. Z gorečnostjo Kerubinov in s prisrčno ljubeznijo Serafinov bodi češčeno in hvaljeno presveto Rešnje Telo; zakaj ti si nam popotnica in močna hrana na dolgi nevarni poti v večnost. Obišči nas tistikrat, brani in krepčaj nas v zadnjem najhujšem boju zoper naše sovražnike in privedi nas srečno v našo nebeško domovino. — Čast bodi Očetu.

Molimo. O Bog, ki si nam v prečudežnem zakramentu zapustil spomin svojega trpljenja, daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega Telesa in tvoje Krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo. Kateri živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Hvaljeno, moljeno in s hvaležnim duhom ljubljeno bodi srce Jezusovo v presvetem zakramentu vsak trenutek v vseh tabernakljih sveta do konca vekov. Amen.

(100 dni odp. enkrat na dan. Pij IX, 29. febr. 1868).

Angeljski rožni venec

v počeščenje sv. Trojice in presvetega Rešnjega Telesa.

Vera, Oče naš in tri „Češčena si Marija“; po imenu »Jezus« se dostavi:

1. V katerega verujemo. 2. V katerega upamo. 3. Katerega iz srca ljubimo.

Potem se moli „Oče naš“ in „Češčena si Marija“; in se reče desetkrat zaporedoma.

Ÿ. Svet, svet, svet si ti, Gospod Bog Sabaot; nebo in zemlja sta polna tvoje časti.

R. Čast bodi Bogu Očetu in Sinu in svetemu Duhu: kakor je bilo v začetku, zdaj in vselej, in na večne čase. Amen.

(Tako se moli trikrat).

II. Zahvalna molitev.

Jezus, sladek moj spomin.

1. O Jezus, sladek moj spomin * veselje srčnih globočin, * čez med pa in sladčice vse * nazočnost tvoja sladka je.

2. Ni moč zapeti lepšega, * ne slišati srčnejšega, * in slajših misel tudi ni, * kot si, o mili Jezus, ti!

3. Spokornikom si upanje, * pravičnim pa veselje vse; * tem dober, ki te iščejo, * kaj tem še, ki te najdejo!

4. Naš jezik je ne dopové, * tud' črka ne sladkosti te; * le kdor si skusi, ve in zna, * kaj ljubiti je Jezusa.

5. O Jezus, vernih src sladkost, * živ vir in pameti svetlost, * napolniš z radostjo srce, * presežeš vseh ljudi želje.

6. Lepota, Jezus, angelska, * v ušesih pesem milena, * ti v ustih si presladek med, * in v srcih pa nebeška jed.

7. So lačni še, ki te jedó, * jih žeja še, ki te pijó; * si ne želé nič ljubšega, * ko tebe mil'ga Jezusa.

8. O sladki Jezus, moje vse, * si moje duše upanje, * te solzne iščejo oči, * po tebi duša hrepeni.

9. Ostani, o Gospod pri nas, * ostani, Jezus, večni čas; * preženi duha nam temó, * in nas napolni z milostjo!

10. O mili Jezus, čutim naj * ljubezen močjo tvojo zdaj; * pripelji me v nebeško slast, * da večno gledam tvojo čast.

11. Veselje bodi, Jezus nam, * ki boš plačilo naše tam, * ti bodi naše slave vir, * zveličanje, nebeški mir!

Zahvala za ustanovitev vednega češčenja.

O globočina bogastva in modrosti božje! Kako nezapadljive, o Gospod, so tvoje sodbe! Kako prečudežna tvoja pota, po katerih si hotel uboge ljudi rešiti, jih voditi k zveličanju in jim že tukaj dati okusiti nebesa!

Češčenja vredni Zveličar v presvetem zakramentu! Zaradi nas si prišel z nebes na zemljo in sprejel človeško naravo, da bi mogel za nas trpeti in nam dati večno življenje.

O Jezus, ali je mogla tvoja ljubezen še večja biti, kakor da si dal svoje življenje za nas? Ali nisi sam rekel: Večje ljubezni nima nihče, kakor da življenje da za svoje prijatelje!

Tvoja ljubezen pa, o Jezus, je ljubezen božja, in zato je mogla in hotela še večja biti.

Ker si svoje ljubil, si jih ljubil do konca. Tvoje božje Srce se ni hotelo ločiti od ubogih človeških otrok, in ti si hotel ostati pri nas v presvetem zakramentu do konca dni.

Raduj se, sveta cerkev, zakaj Jezus, tvoj Bog in Zveličar, je zmiraj v tvoji sredi! Njegov zakrament je solnce, ki razširja v tebi svojo nebeško luč in življenje.

Ali, o moj ljubljani Zveličar, v koliko cerkvah si ti sam in zapuščen; nobena ljubeča duša ne kleči pred tvojim tabernakljem.

Kako častito je torej vedno češčenje tvojega presvetega zakramenta, ker te v tem vednem češčenju vsako uro po dnevi in po noči ljubeča srca hvalijo, slavijo in častijo!

Svet je pozabil tvoje pričujočnosti v presvetem zakramentu, in se ne spominja ljubezni in tvojih milostij, ki jih tu ponujaš ljudem. Vedno češčenje pa ponavlja vedno spomin te prečudežne skrivnosti v prisrčni ljubezni in hvaležnosti.

Svet ne skazuje tvojemu božjemu veličastvu nobene časti. Vedno češčenje pa se trudi neprestano, in te slavi in časti in poveljuje.

Svet te žali v tej božji skrivnosti in zaničuje tvojo ljubezen. Vedno češčenje pa ti daje ponižno zadoščenje in nadomestilo za vse razžaljenje.

Kako častitljive so torej one cerkve, v katerih se je ustanovilo vedno češčenje! Kako srečne so one duše, katere si poklical ti, o Jezus, k angelskemu opraviu vednega češčenja!

Slaven je dan, ko se je ustanovilo vedno češčenje!

O Bog, kako čudovito je tvoje usmiljenje! Ustvaril si človeka le malo manjšega kakor angele. Kar je prav za prav posel nebeških duhov, pusti ti človeku: da pri tvojih nogah kleči in te moli. In angelski kruh je postal kruh ljudij.

Zato hvalite Gospoda vsi narodi; zakaj preveliko je božje usmiljenje do nas. Kaj naj povrnem Gospodu za vse, kar mi je storil?

Hvaležnost je edini pravi odgovor, ki ti ga morem dati, o Bog, za vse naravne in nadnaravne dobrote.

Zato poveljuj moja duša Gospoda, in moj duh naj se raduje v Bogu, mojem Zveličarju: zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen, in sveto njegovo Ime!

Litanije presvetega imena Jezusovega.

Gospod, usmili se nas! — Kristus usmili se nas! — Gospod, usmili se nas!

Jezuz, sliši nas! — Jezus usliši nas!

Oče nebeški, vsegamogočni Bog, usmili se nas!

Sin, vsega sveta rešnji Bog, usmili se nas!

Sveti Duh, resnični Bog, usmili se nas!

Sveta Trojica, en sam Bog, usmili se nas!

Jezus, Sin živega Boga, usmili se nas!¹

Jezus, svetloba Očeta,

Jezus, žar večne luči,

Jezus, kralj veličastva,

Jezus, solnce pravice,

Jezus, Sin Marije Device,

Jezus ljubeznjivi,

¹ Tako se reče pri vsakem odstavku.

Jezus prečudezni, usmili se nas!¹
 Jezus, močni Bog,
 Jezus, Oče prihodnjega veka,
 Jezus, angel vélikega sklepa,
 Jezus, najmogočnejši,
 Jezus, najpotrpežljivši,
 Jezus, najpokornejši,
 Jezus, krotki in iz srca ponižni,
 Jezus, ljubitelj čistosti,
 Jezus, ljubitelj naš,
 Jezus, Bog mirú,
 Jezus, začetnik življenja,
 Jezus, vzgled čednosti,
 Jezus, goreči ljubitelj duš,
 Jezus, naš Bog,
 Jezus, naše pribežališče,
 Jezus, oče ubogih,
 Jezus, zaklad vernih,
 Jezus, dobri pastir,
 Jezus, prava luč,
 Jezus, večna modrost,
 Jezus, neskončna dobrota,
 Jezus, pot in življenje naše,
 Jezus, veselje angelev,
 Jezus, kralj očakov,
 Jezus, voditelj apostolov,
 Jezus, učitelj evangelistov,
 Jezus, srčnost mučencev,
 Jezus, luč spoznovalcev,
 Jezus, čistost devic,
 Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, prizanesi nam, o Jezus!
 Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usliši nas o Jezus!
 Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas, o Jezus!
 Jezus, sliši nas! — Jezus, usliši nas!

Jezus, krona vseh svetnikov,
 Bodi nam milostljiv, prizanesi nam, o Jezus!
 Bodi nam milostljiv, usliši nas, o Jezus!
 Vsega hudega, reši nas, o Jezus!
 Vsega greha,
 Svoje jeze,
 Zalezovanj hudičevih,
 Duha nečistosti,
 Večne smrti,
 Zanemarjanja tvojih navdihov,
 Po skrivnosti svojega svetega včlovečenja,
 Po svojem rojstvu,
 Po svojem detinstvu,
 Po svojem božjem življenji,
 Po svojih trutih,
 Po svoji smrtni britkosti in svojem trpljenju,
 Po svojem križu in svoji zapuščenosti,
 Po svojih bolečinah,
 Po svoji smrti in svojem pokopu,
 Po svojem svetem vstajenju,
 Po svojem vnebohodu,
 Po svojih radostih,
 Po svojem veličastvu,

Oče naš. Češčena si Marija.

Molimo. Gospod Jezus Kristus, ki si rekel: Prosite in bote prejeli, išcite in bote našli, trkajte in se vam bo odprlo; vнемaj nas, te prosimo, z ognjem svoje božje ljubezni, da te s celim srcem, z besedo in dejanjem ljubimo in neprenehoma hvalimo.

Dodeli nam, Gospod, da strah in ljubezen tvojega svetega imena vedno v sebi ohranimo, ker tistih nikdar voditi ne nehaš, ktere v stanovitnosti svoje ljubezni utrdiš. Ki živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

¹ Tako se reče pri vsakem odstavku.

Priporočenje Jezusu v presvetem zakramentu.

Češčeno, zahvaljeno bodi presveto Rešnje Telo Jezusovo, ki si razsvetilo vse izvoljene; razsveti še mene zdaj in na mojo poslednjo uro, in vse verne duše v vicah. Amen.

Češčeno, zahvaljeno bodi presveto Rešnje Telo Jezusovo, ki si nasitilo vse izvoljene; nasiti še mene zdaj in na mojo poslednjo uro, in vse verne duše v vicah. Amen.

Češčeno, zahvaljeno bodi presveto Rešnje Telo Jezusovo, ki si blagoslovilo vse izvoljene; blagoslovi še mene zdaj in na mojo poslednjo uro, in vse verne duše v vicah. Amen.

Češčeno, zahvaljeno bodi presveto Rešnje Telo Jezusovo, ki si tolažilo vse izvoljene; tolaži še mene zdaj in na mojo poslednjo uro, in vse verne duše v vicah. Amen.

Češčeno, zahvaljeno bodi presveto Rešnje Telo Jezusovo, ki si odprlo vsem izvoljenim vrata nebeška; odpri še meni vrata svetega raja zdaj in na poslednjo uro, in vsem vernim dušam v vicah. Amen.

Blagoslov vsegamogočnega, večnega Boga † Očeta in † Sina in † svetega Duha priđi čez nas in ostani vselej pri nas, zdaj in na večni čas. O Bog, dodeli nam in vsem vernim dušam večni mir in pokoj. Amen.

III. Spravne molitve.

Spokorna molitev v spravo za vsa razžaljenja.

(Sv. Avgušтина).

Pred teboj, Gospod! spoznamo svoje grehe, in vidimo šibe, ki smo njih ž njimi zaslužili.

Če pomislimo grehe, ki smo jih storili, vidimo, da je celo malo, kar trpimo, in veliko več je, kar zaslužimo.

Zelo težko je, kar smo pregrešili; celo lahko, kar imamo prestati.

Kazen greha čutimo, vendar trdovratnosti svoje ne opustimo.

Pred šibo tvojo naša slabost zdihuje, toda hudobija se ne spremeni.

Srce žaluje in medli, vendar se ne ukloni in ne uda.

Duša od žalosti pojema, vendar se v svojem dejanju ne poboljša.

Če nam prizanašaš, se ne poboljšamo, če nas strahuješ, ne prestopimo.

Ko nas stiskaš, spoznamo, da smo grešili; pa komaj stiska mine, že pozabimo da smo jokali.

Če nam pa kažeš šibo, obetamo poboljšanje; če jo pa deneš iz rok, precej pozabimo, kar smo obetali.

Če nas tepeš, upijemo, da bi nam prizanesel; če pa prizanašaš, te zopet dražimo, da bi naš udaril.

Res, Gospod! vsi smo grešniki pred teboj; vsi spoznamo in vemo, da če nam po tvoji milosti ne odpustiš, ne bomo ušli tvoji pravični roki.

Dodeli nam, vseмогоčni Oče brez našega zasluženja, česar te prosimo, ki si nas iz nič ustvaril, da te prosimo. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Molimo. Božji Zveličar, Jezus Kristus, ki si se rajše dal od grešnikov žaliti, kot da bi zapustil svojo cerkev; dodeli nam milost, vsa onečaščenja in oskrunjenja tvojega svetega Rešnjega Telesa prav objokovati, in z živo vero, sveto ljubeznijo in vednim pokorjenjem ti zadostovati, ki pravi Bog živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj.

Litanije presvetega srca Jezusovega.

Gospod, usmili se nas! — Kristus, usmili se nas! — Gospod, usmili se nas!

Kristus, sliši nas! — Kristus, usliši nas!

Bog Oče nebeški, usmili se nas!

Bog Sin, odrešenik sveta, usmili se nas!

Bog sveti Duh, usmili se nas!

Sveta Trojica, en sam Bog, usmili se nas!

Srce Jezusa, Sinu večnega Očeta, usmili se nas!¹

Srce Jezusovo, v telesu Device Matere od Svetega Duha upodobljeno,

Srce Jezusovo, z Besedo božjo bistveno zedinjeno,

Srce Jezusovo, neskončnega veličanstva,

Srce Jezusovo, sveti tempelj božji,

Srce Jezusovo, šotor Najvišjega,

Srce Jezusovo, hiša božja in vrata nebeška,

Srce Jezusovo, žareče ognjišče ljubezni,

Srce Jezusovo, posoda pravice in ljubezni,

Srce Jezusovo, dobrote in ljubezni polno,

Srce Jezusovo, brezdno vseh čednostij,

Srce Jezusovo, vse hvale najvrednejše,

Srce Jezusovo, kralj in središče vseh src,

Srce Jezusovo, v katerem so vsi zakladi modrosti in učenosti,

Srce Jezusovo, v katerem prebiva vsa polnost božja,

Srce Jezusovo, nad katerim ima Oče svoje dopadenje,

Srce Jezusovo, od katerega obilnosti smo vsi prejeli,

Srce Jezusovo, hrepenenje večnih višav,

Srce Jezusovo, potrpežljivo in neskončno usmiljeno,

Srce Jezusovo, bogato za vse, ki te kličejo,

Srce Jezusovo, vir življenja in svetosti,

Srce Jezusovo, sprava za naše grehe,

Srce Jezusovo, z zasramovanjem nasičeno,

Srce Jezusovo, zavoljo naših hudobij potrto,

¹ Tako se reče pri vsakem odstavku.

Srce Jezusovo, do smrti popokorno, usmili se nas!¹
 Srce Jezusovo, s sulico prebodeno,
 Srce Jezusovo, vir vse tolažbe,
 Srce Jezusovo, življenje in vstajenje naše,
 Srce Jezusovo, mir in sprava naša,

Srce Jezusovo, daritev za grešnike,
 Srce Jezusovo, vzveličanje v tebe upajočih,
 Srce Jezusovo, upanje v tebi umirajočih,
 Srce Jezusovo, veselje vseh svetnikov,

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta; prizanesi nam, o Gospod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta; usliši nas, o Gospod!

Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta; usmili se nas, o Gospod!

Ÿ. Jezus, krotek in iz srca ponižen.

R. Stori naše srce po svojem srcu.

Molimo. Vsemogočni večni Bog, ozri se na srce svojega preljubljenega Sina, ter na hvalitve in zadostitve, katere ti opravlja v imenu grešnikov, in po njih potolažen dodeli njim, ki prosijo tvojega usmiljenja, odpuščenje, v imenu tistega svojega Sina Jezusa Kristusa, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti Svetega Duha Bog, od vekomaj do vekomaj. Amen.

Darovanje samega sebe.

Preljubeznjivi Jezus! da se ti vredno zahvalim in za svojo nehvaležnost zadostim, darujem ti svoje srce in sebe samega, in trdno sklenem, s tvojo milostjo ne več grešiti.

V. O srce Jezusovo, ki goriš iz ljubezni do nas!

O. Vnemi naša srca iz ljubezni do tebe.

Molimo. Prosimo te, o Gospod, naj nas sveti Duh vname s tistim ognjem, ki ga je naš Gospod Jezus Kristus poslal iz globočine svojega srca na zemljo, ter je hotel, da se mogočno vname; ki s teboj živi in kraljuje v edinosti istega svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Hvaljeno, moljeno, ljubljeno in s hvaležnim duhom češćeno bodi srce Jezusovo v presvetem Zakramentu vsak trenutek časa v vseh tabernakljih sveta do konca vekov. Amen.

(100 dni odp. enkrat na dan. Pij IX. 29. febr. 1868).

Duhovno obhajilo.

O moj najslajši Jezus, ki si sam rekel: »Moje veselje je, biti pri človeških otrocih«, glej, moja duša te hrepeni prejeti. Rad bi te zdaj v svetem obhajilu resnično prejel. — Pa za-

¹ Tako se reče pri vsakem odstavku.

držujejo me še moji grehi. Toda, preljubeznjivi, božji ženin naših duš, srčno obžalujem, da sem te kedaj razžalil; goreče želim te v svojem srcu imeti. Dopusti torej, da te vsaj duhovno zavžijem ter se s teboj zedinim, in ostani vedno pri meni, o preljubeznjivi Gospod!

Duša Kristusova, posveti me!
Telo Kristusovo, zveličaj me!
Kri Kristusova, napoji me!
Voda strani Kristusove, operi me!
Trpljenje Kristusovo, potrdi me!
O dobrotljivi Jezus, usliši me!
V svoje svete rane krij me!
Od tebe ločiti se, ne pusti me!
Pred hudim sovražnikom brani me!
Ob uri moje smrti pokliči me!
In k tebi priti, pusti me!
Da z vsemi svetniki hvalim te
Na vekov veke vse. Amen.

(300 dni odpustka vsakikrat; popolnoma odpustek enkrat v mesecu z navadnimi pogoji, ako se moli celi mesec vsak dan. Pij IX. 9. jan. 1864).

O sveta večerja, v kateri se Kristus sprejme, spomin njegovega trpljenja obhaja, duša z milostjo napolni in se nam podeli zastava večnega življenja!

V. Kruh z nebes si nam dodelil, o Gospod!

O. Ki ima vse razveseljenje v sebi.

Molimo. O Bog, kateri si nam v prečudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil; daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega Telesa in tvoje Krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo. Ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

IV. Prosilne molitve.

Pet prošenj do Jezusa za srečno smrt.

1. O presladki Jezus, stori, da bo tvoje presveto ime »Jezus« zadnja beseda mojih ust, kadar bom umiral.

2. O premilostljivi Jezus, stori, da bo tvoje presveto Rešnje Telo moja zadnja jed, katero bom užil, da bom od nje vekomaj živel.

3. O preljubi Jezus, stori, da bo tvoje milo obličje prvo, kar bo moja duša zagledala, kedar se bo od telesa ločila.

4. O preusmiljeni Jezus, stori, da bo zadnji vzdihljaj zadnja britkost, ki jo bom trpel.

5. O premili Jezus, prosim te, bodi ti moj tovariš iz te doline solz v tvoje nebeško kraljestvo. Amen.

Priporočenje brezmadežni devici Mariji.

O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki k tebi pribežimo! O pribežališče grešnikov, mati umirajočih! ne zapusti nas v naši smrtni uri, temveč sprosi nam popolno kesanje in resnično obžalovanje in odpuščenje naših grehov, vreden prejem svete popotnice in pokrepčanje z zakramentom svetega poslednjega olja, da varni stopimo pred sedež pravičnega, pa usmiljenega Sodnika, Boga in Odrešenika našega. Amen.

(100 dni odpustkov enkrat na dan. Pij IX. 27. marcija 1863).

O Marija! ki si brez madeža na svet prišla; oh, sprosi mi od Boga, da brez greha pojdem iz sveta.

(100 dni odpustkov enkrat na dan. Pij IX. 27. marcija 1863).

Jezus, Marija, Jožef, vam izročim svoje srce, svojo dušo!

Jezus, Marija, Jožef, pomagajte mi v smrtnem boju!

Jezus, Marija, Jožef, z vami naj se v miru loči moja duša!

(300 dni odpustka vsakikrat za vse tri vzdihljenje. Pij VII. 29. aprila 1807).

Molitev k Jezusu v presvetem Rešnjem Telesu za sv. katoliško cerkev.

O božji Zveličar, Jezus Kristus, ki si v presvetem zakramentu Rešnjega Telesa v svoji cerkvi vse dni do konca sveta! spomni se, da si odkupil sveto cerkev za svojo nevesto z lastno na lesu svetega križa prelito krvijo. Usliši klic svoje brezmadežne neveste, ki je zdaj v velikih stiskah, in jo sovražniki preklinjajo in preganjajo. Glej njeno žalost, in ne odlašaj predolgo pomoči, katero si ji obljubil. Spomni se, koliko omahljivih lahko zavoljo tega zabrede in se vekomaj pogubi! Zatorej vstani, o Gospod, in zbegani in osramotení bodo sovražniki svete cerkve. Naj se radujejo otroci sv. cerkve, naj se veselijo in naj vedno kličejo: Visoko hvaljen bodi Gospod! Hvaljeno in češčeno bodi presveto Rešnje Telo sedaj in vekomaj. Amen. Oče naš. Češčena si Marija. Čast bodi Očetu.

Molitev za sv. Očeta, škofe in duhovnike.

Usmili se, o božji Zveličar in najvišji pastir naših duš, svojega služabnika in namestnika na zemlji, našega svetega Očeta J., in vodi jih po svojem usmiljenju po poti večnega življenja, da bodo s tvojo pomočjo, kar je tebi prijetno želeli in z vso močjo storili. — Usmili se tudi našega škofa J. in vseh škofov svoje svete cerkve in potrdi jih z močjo svetega Duha. — O Jezus, dobri pastir, ki varuješ in ohranjuješ

celo telo tvoje svete cerkve, usmili se vseh duhovnikov, ki si jih poklical za predstojnike v svoji sveti cerkvi, in jih postavil za delivce tega presvetega zakramenta! Dodeli jim močno vero, sveto in nedolžno življenje, da dodajo z besedo in dejanjem tebi služili, in tako s čredo, ki jim je izročena, dosežejo večno življenje. Daj jim po tem zakramentu ljubezni, v katerega si položil vse zaklade svoje milosti, dovolj milosti in moči k vrednemu spolnjevanju težavnih dolžnostij svojega stanu. Posvečuj jih za vsakdanjo daritev svete maše, ohranjaj jim vero in ljubezen za vedno češčenje svetega Rešnjega Telesa, in stori jih vredne delivce svojih presvetih skrivnostij. — O Jezus, ki si v presvetem zakramentu pred menoj pričujoč, blagoslovi, varuj, očiščuj in posvečuj vse služabnike altarja s kruhom večnega življenja, katerega delijo v tvojem svetem imenu, da ti vsi vredno služijo in te vekomaj hvalijo. Amen. Oče naš. Češčena si Marija. Čast bodi Očetu.

Molitev za ude bratovščine vednega češčenja.

»Kjer sta zbrana dva ali trije v mojem imenu, sem v sredi med njimi«, tako si božji Zveličar nekdanj sam govoril. Glej! zdaj se jih zbira mnogo tisočev izmed vseh narodov in ljudstev, da pred teboj v zakramentu skriti Bog in Odrešenik, opravljajo dolžno češčenje. Poglej torej milostno na vse ude, ki so se zedinili k vednemu češčenju tvojega presvetega zakramenta. Pomnoži in potrdi v njih srcih vero v to veliko, neizrekljivo skrivnost; vnemaj v njih bolj in bolj ogenj božje ljubezni, da bodo močno hrepeneli vsak dan pred tvojim svetim zakramentom opraviti daritev češčenja in hvaljenja. Daj jim vsem okusiti sladkost in mir, katerega deliš svojim praviim častilcem v tako obilni meri. Čim bolj narašča greh in hudobija ljudi, tem lepše naj se razodeva pri vseh častilcih gorečnost in pobožnost do tega presvetega zakramenta. Tvoja milost jih naj priganja, če mogoče vsak dan obiskati tvoje svetišče; tvoja neizrekljiva ljubezen in usmiljenje naj jih vabi k pogostemu, vrednemu zavzivanju tvojega Telesa in tvoje Krvi. Pomagaj jim, da zaničujejo svet in njegovo poželenje, in le o vznemirjenosti tvojega altarja vedno najdejo odpočitek, mir in veselje. Napolni jih z ljubeznijo in čistostjo svetih angelov, z vero apostolov in mučnikov, z gorečnostjo vseh pravičnih in svetnikov. Usmili se tudi posebno vseh dobrotnikov in razširjevalcev bratovščine vednega češčenja; blagoslovi njih molitev in njih gorečnost za češčenje tvojega božjega imena; spreobrne jih, kateri so se kaj pregrešili, in stori jih zveste služabnike tvojega presvetega zakramenta; vodi jih vedno k večjemu spoznanju resnice in svetosti tega svetega zakramenta; naj tako dolga narašča število tvojih častilcev, da se bo glasilo vsak čas in vsepovsod:

Češčen in zahvaljen bodi vsaki čas
Najsvetejši božji zakrament!
Oče naš. Češčena si Marija. Čast bodi Očetu.
(100 dni odp. enkrat na dan).

Molitev za verne duše, posebno za rajne ude vednega češčenja.

Usmiljeni Jezus, pravi Bog in človek! Prosimo te po dragoceni Krvi in po tvojem britkem trpljenju in grenki smrti, reši duše vseh vernih kristjanov iz trpljenja vic, kjer tudi najmanjše pregreške tako srčno obžalujejo. Dodeli, da najdejo po priprošnji tvoje blažene Matere Marije pri tebi usmiljenje in milost, in se jim odprejo vrata večnega veselja. Prav posebno še priporočamo tvojemu usmiljenju duše naših pokojnih sorodnikov in udov naše bratovščine. Spomni se, o Jezus, da so te v svojem življenju tolikokrat v presvetem Rešnjem Telesu častile in za toliko grešnikov opravljale verne in zaupne molitve. Kakor so te v presvetem zakramentu na zemlji hvalile in častile, naj te tudi pred sedežem tvojega veličastva molijo in poveljujejo na vekomaj. Amen. Oče naš. Češčena si Marija. Čast bodi Očetu.

Za rajne ude.

Spokorni psalm 129.

Iz globočine vpijem k tebi, Gospod; Gospod usliši moj glas!
Naj poslušajo tvoja ušesa glas moje prošnje.

Ako boš gledal na grehe, Gospod, Gospod kdo bo obstal?

Toda pri tebi je odpuščenje in zaradi tvoje postave zaupam v tebe, o Gospod.

Moja duša zaupa v njegovo besedo, moja duša zaupa v Gospoda.

Od jutranje straže pa do noči — naj Izrael zaupa v Gospoda.

Zakaj pri Gospodu je usmiljenje, in pri njem je obilno odrešenje.

In on bo Izraela odrešil — od vseh njegovih grehov.

Gospod, daj jim večni mir in pokoj! In večna luč naj jim sveti!

Naj v miru počivajo. Amen.

Zahvalna pesem.

Tebe Boga hvalimo, Gospoda te spoznavamo.

Tebe, večnega Očeta, vsa zemlja povikšuje.

Tebi vsi angeli, tebi nebesa in vse moči nebeške,

Tebi Kerubi in Serafi neprehano pojó:
Svet, svet, svet Gospod, Bog vojskinih trum!
Nebo in zemlja sta polna slave tvojega veličastva.

Tebe preslavna apostolov družba,
Tebe zbor prerokov časti,
Tebe hvali mučencev belo oblečena truma;
Tebe po svetu širokem slavi cerkev presveta
Očeta veličastva neskončnega,
Častitega pravega tvojega edinega Sina,
Svetega tudi Duha tolažnika.

Ti si kralj slave, o Kriste!

Ti si Očetov Sin večni.

Da nas odrešiš, se včlovečiš, ni ti preslabo truplo Device.
Ti smrti si želo iztrgal, ti vernim odklenil si vrata nebeška.
Ti sediš na božji desnici, v slavi Očeta.

Vemo, da nas prišel boš sodit.

Toraj te prosimo, usmili se svojih služabnikov, katere si rešil
s svojo predrago krvjo.

Daj, da v družbi tvojih svetih večno dosežemo slavo.

Reši, o Gospod! ljudstvo svoje, ter blagoslovi svoj delež.

Vodi jih, ter povzdigni jih na vekomaj.

Sleherni dan tebe slavimo,

In hvalimo tvoje ime na veke, in na vekov veke.

Blagovoli, Gospod! dan današnji nas greha varovati.

Usmili se nas, o Gospod! usmili se nas.

Milost svojo nam skazi, Gospod! kakor smo v te zaupali.

V te, o Gospod! sem zaupal, osramoten na vekomaj ne bodem.

Ź. Hvaljen bodi Gospod, Bog naših očetov.

R. In hvale vreden, in častit vekomaj.

Ź. Hvalimo Očeta in Sina s sv. Duhom.

R. Častimo in povišujemo ga vekomaj.

Ź. Hvaljen bodi, Gospod, na nebu.

R. In hvalevreden, in častit, in povišan vekomaj.

Ź. Hvali, moja duša, Gospoda.

R. In nikar ne pozabi njegovih tolikih dobrot.

Ź. Gospod, usliši mojo molitev.

R. In moje vpitje naj pride k tebi.

Ź. Gospod z vami.

R. In s tvojim duhom.

Molimo. O Bog! čegar usmiljenju ni števila, in čegar
dobrote bogastvo je neskončno, zahvalimo se tvojemu pre-
milostljivemu veličastvu za dodeljene dari, in prosimo vedno
tvojo milost, da, ki prošnikom dodeliš, kar želijo, jih ne za-
pustiš, temuč jih pripelješ k večnemu plačilu.

O Bog! ki si srca svojih vernih po razsvetljenji svetega
Duha učil, daj nam po ravno tem Duhu razumeti, kar je prav,
in se njegove tolažbe vselej veseliti.

O Bog! kateri nobenega, ki v tebe zaupa, ne pustiš preveč stiskati, temuč njim, ki te prosijo, prideš dobrotljivo na pomoč; zahvalimo se ti za uslišane prošnje svoje in dopolnjene želje, in te ponižno prosimo, da nas vselej vseh zopernosti ovaruješ. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.

Sklepna molitev.

Zopet je dotekla, o Jezus, sveta ura, v kateri sem te smel moliti, v presvetem Rešnjem Telesu s teboj govoriti. Preden se pa ločim od tebe, te lepo prosim: Odpusti mi vso raztresenost in zanikernost pri molitvi, in nadomesti mojo slabo pobožnost z zasluženjem tvojega britkega trpljenja in grenke smrti.

Naposled še položim, križani Zveličar, svojo dušo in telo, vse svoje misli in želje, veselje in žalost kot prostovoljen dar na tvoj altar. Ker si se vsega meni daroval v presvetem zakramentu, se tudi jaz vsega žrtvujem v svoji slabosti in nevrednosti. Gospod Jezus, tu me imaš! Vzemi me in daj se meni; ravnaj z menoj popolnoma po svoji sveti božji volji.

Vse angele in svetnike nebeške kličem na pričo, da se pred tvojim presvetim Rešnjim Telesom vsega izročam v tvojo sveto voljo. O Jezus, tvoja lastina sem! In če je bila ta molitvena ura zadnja v mojem življenju in mi je kmalu umreti, tedaj se spomni, o Gospod, kako sem zdaj pred teboj klečal, in te molil, hvalil in k tebi zdihoval; ne pusti me umreti brez svete popotnice.

In zdaj prosim: blagoslovi me vsemogočni Bog † Oče †, Sin † in sveti Duh. Amen.

Jezus, tebi živim; Jezus, tebi umrjem; Jezus, tvoj sem živ in mrtev! Amen.

Druga molitvena ura.

Ÿ. Gospod, odpri moje ustnice.

R. In moja usta bodo oznanovala tvojo hvalo.

Ÿ. O Bog, glej na mojo pomoč.

R. Gospod, hiti mi pomagat.

Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu.

Kakor je bilo v začetku, zdaj in vselej in vekomaj. Amen.

Aleluja.

Počesčenje. Jezusa Kristusa, svojega ljubega Zveličarja, ki nam je zapustil v presvetem zakramentu spomin svojega bridkega trpljenja,

Pridite, molimo!

Za Jezusom, svojim kraljem, ki je nastopil, oblečen v škrlat svoje božje Krvi, pot na Kalvarijo.

Pridite, pojdimo za njim z najprisrčnejšo ljubeznijo!

Jezusa Kristusa, ki je na Golgati stopil na prestol svoje ljubezni, na sveti Križ, da bi vse k sebi zvalil,

Pridite, molimo ga in hvaležno se spominjajmo bridkih skrivnostij njegovega trpljenja in njegove smrti.

Pridite, kličimo z vsemi angeli in svetniki v nebesih:

Svet, svet, svet si Gospod, Bog vojnih trum,

Nebo in zemlja sta polna tvoje slave.

Čast bodi Očetu in Sinu in svetemu Duhu.

Kakor je bilo v začetku, zdaj in vselej in vekomaj. Amen.
Aleluja.

Prošnja. Jezus, moj nebeški Zveličar, goreče te molim tu v svetem Zakramentu in bridko se kesam svojih grehov, ki so bili vzrok tvojega trpljenja in tvoje smrti.

Zvečer pred svojim bridkim trpljenjem in svojo smrtjo si postavil milostipolni zakrament svetega Rešnjega Telesa zato, da bi zmiraj pri nas prebival. Saj tvoja ljubezen ni se mogla ločiti od tebi tako dragih ljudij!

Hudobni ljudje pa so malo ur pozneje kričali: Proč z Jezusom, na križ ž njim!

Prosimo te torej ponižno milosti, usmiljenja in odpuščanja za-se in za ves grešni svet.

Spomni se, o Jezus, kako drago odkupnino si plačal za nas nebeškemu Očetu. Ne daj, da bi se pogubile duše, katere si odkupil s svojo dragoceno krvjo.

Res je, da te še vedno preklinjajo hudobni grešniki v zakramentu tvoje ljubezni. Toda tisoč in tisoč vernih kristjanov te pa tudi moli, ljubi in ti zadostuje pred tvojimi altarji in je pripravljenih s svojim življenjem poravnati krivice, katere se tebi godé.

Ti si zadostil za nepokorščino ljudij s svojo pokorščino, premagal prevzetnost satanovo s svojo ponižnostjo in zmagal smrt, greh in pekel s svojimi ranami.

Na križu si kri prelil. Dal si obilno nadomestilo za čast, katero so bili grešniki odvzeli tvojemu nebeškemu Očetu in tebi, ter si dobro plačal naš velikanski dolg. Sam si, o Jezus, pretrpel ostro smrtno kazen, katero smo ti naložili. Zato se nas usmili in prizanesi svojemu ljudstvu, katero si odrešil s svojo dragoceno krvjo.¹

Križev pot v čast presvetega Rešnjega Telesa.

Gospod Jezus Kristus! Ti si nam v prečudežnem zakramentu zapustil spomin svojega trpljenja in svoje smrti. Tvoja zadnja volja je, da oznanujemo tvojo smrt, kolikorkrat obhajamo te

¹ Večna molitev, P. J. Walserja, v Ljubljani, 1896. — Cfr. Euh. štac. pob., v Ljubljani, 1895.

skrivnosti, dokler zopet ne prideš; zvesti tvoji besedi, hočemo zdaj premišljevati sv. križev pot in se pri tem spominjati, da tukaj v sv. hostiji ponavljaš skrivnostno isto trpljenje in bivaš tukaj v enaki ljubezni in ponižnosti, kakor na sv. križu. — Ti pa, preblazena Devica Marija, ki svojega Sina pod podobo kruha ravno tako neprenehoma premišljuješ kakor nekdaj na križu, pomagaj nam, ta križev pot opraviti s spodobno pobožnostjo. Zato se zedinimo z namenom Jezusovim in Marijinim in želimo dobiti vse odpustke za-se in za duše v vicah. — Sveti Janez, ki si stal pri Jezusu pod križem in si slonil na njegovih prsih; sveta Marija Magdalena in ve svetē žene; sveti angel varuh te cerkve, vi sveti patroni, vsi svetniki, katerih svetinje so tukaj, podpirajte nas!

I. Postaja.

Pilat obsodi Jezusa k smrti na križu.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

O. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Jezus, pravični sodnik živih in mrtvih! vsega nedolžnega in brez preiskave te obsodijo k grozoviti smrti duhovni, ljudstvo in sodnik. Ko bi bili vedeli, da bodeš nekdaj prišel na oblakih neba svet sodit z veliko močjo in častjo, s strahom in trepetom bi te bili molili in prosili milostne sodbe. Ti pa si molčal in si hotel biti krivično obsojen, da ne bi jaz moral nekedaj omolkniti z gnjusobo svojih grehov pred tvojo pravično sodbo in pahnen biti v večno pogubljenje.

O božji Zveličar, še bolj kakor pri Pilatu skrivaš svoje sodno veličastvo v presv. zakramentu. Ti si tù pričujoč z enakim veličastvom, pred katerim bode solnce otemnelo in zemlja se tresla; molim te v najglobokejši ponižnosti. Da bi ne bil primoran me pogubiti, storil si tu v zakramentu svoje ljubezni največje delo; svoje lastno meso in kri mi daješ zdaj in v moji smrti še v zastavo zveličanja: Neskončna hvala ti bodi zato; tebi, sodniku veličastva in pravice v presv. zakramentu, bodi čast, slava in hvala na veke. — O Marija, naša ljuba Gospa presvetega zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se naš, o Jezus, usmili se nas!

II. Postaja.

Jezus sprejme težki križ na svojo ramo.

V. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

Preljubeznivi Jezus! Vedel si, da bodeš neizrečene muke in največjo sramoto trpel na križu; pa vendar si ves hrepeneč po njem stegnil svoje roke, ga objel in poljubil, ker je bil ta križ po volji Očetovi sredstvo, da po njem rešiš svoje žaljivce; močnejša kakor smrt je ljubezen tvojega srca.

Predno pa so ti prinesli oni križ, ki ga je stesala človeška hudobija, pripravil si si, o Jezus, že drugi križ v svoji božji ljubezni. Vedel si, da te bo strašno črno morje zasramovanja oblilo v presv. zakramentu, in da bode tvoje bivanje v skrivnosti tvoje ljubezni tebi neprenehani veliki petek, in vendar si postavil z velikim hrepenenjem ta presveti zakrament. Ta tlačéči križ si hotel nositi do konca sveta svojim izvoljenim na ljubo. Molim to tvojo božjo ljubezen in močnodušnost. Prosim te, dodeli mi milost, da te v tvoji božji skrivnosti čedalje bolj spoznavam in ljubim. — O Marija, naša ljuba Gospa presveteга zakramenta, prosi za nas.

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnjé Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

III. Postaja.

Jezus pade prvič pod križem.

Ŧ. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Jezus, vsemogočni Bog! nebesa oznanjujejo tvoje veličastvo, nad kerubini ti kraljuješ, ves svet je v tvoji roki le rosina kapljica! In zdaj skriješ svojo moč in padeš utrujem na tla pod svojo težo, in grešniki se drznejo te z nogami teptati. Tako si se hotel pokoriti za grehe mojega napuha in moje nepokorščine.

V presv. hostiji, o božji Izveličar, kraljuješ z neskončno močjo, od tū ohranjuješ in vladaš nebo in zemljo in vodiš človeško osodo. Toda ti skrivaš svojo moč in kažeš se nezmožnega in slabotnega, in prepuščaš se volji svojih sovražnikov in celo satanski besnosti brezbožnikov, zato da jaz brez bojazni stopim k tebi in se od tebe učim prave ponižnosti in dosežem večno povišanje. Ponižno srce Jezusovo, usmili se nas. — O Marija, naša ljuba Gospa presv. zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnjé Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

IV. Postaja.

Jezus sreča svojo žalostno mater.

Ÿ. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Marija, prvorojena vsega stvarjenja, cvetica vsega sveta, krona božjih del, solnce milosti in lepote in moči! Z vso skrbjo si skrivala vso svojo čast enako svojemu Sinu; njegovo poniževanje in njegove bolečine pa hočeš nositi očitno. Bolj kakor vsaka stvar si najglobokeje občutila trpljenje svojega Sina na telesu in na duši; ni ti bilo dovolj, le v duhu biti pri njem, ampak tudi telesno si ga hotela spremljevati po vsem potu, njegovega trpljenja.

O mati prečudežna! ti spoznaš in ljubiš svojega Sina tukaj v podobi kruha ravno tako kakor na križevem potu, in nikoli ne obrneš svojih oči od njegovega tabernaklja. Ti želiš z enako gorečo željo, kakor takrat, da bi ga tukaj spoznavali; in ti ljubiš posebno tiste, kateri tega tvojega po zunanje tako revnega Sina tukaj pogosto obiskujejo in spoštljivo molijo. Dodeli mi torej, o milostna mati, da se prav rad mudim pri Jezusu v tabernaklju in krepko pospešujem njegovo češčenje. — O Marija, naša ljuba Gospa presvetega zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

V. Postaja.

Simon Cirenejec pomaga Jezusu križ nesti.

Ÿ. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O božji Zveličar! Silno težko je postalo tvoje breme. Kakor mrtev se zgrudiš, udje ti omagajo, in smrtni pot zaliva tvoj obraz. Da bi ne umrl in tako ušel križanju, prisilijo krvočno grešniki pogana, da ti pomaga. Tvoje lastno ljudstvo pa te tako zaničuje, da ti nikdo noče pomagati. Vsi angeli so tvoji služabniki, a ker ti trpiš za ljudi, ne za angele, hočeš imeti za pomočnika človeka.

O potrpežljivi Jezus! Kako težek je postal tvoj križ v toliko stoletjih vsled zaničevanja, katero moraš trpeti v skrivnosti svoje ljubezni! Kolika mora biti tvoja ljubezen, da ne jenjaš prenašati tolikega poniževanja! Res je, da so vedno krog tebe

zveličani duhovi in te molijo. Ker pa se ti tukaj tudi kot človek daruješ za ljudi, hočeš, da te prav tako tudi ljudje ljubeznivo obiskujejo in ti pomagajo križ nositi. Prav prisrčno obžalujem vso svojo malomarnost in zanikrnost v tvoji službi. — O Marija, naša ljuba Gospa presvetega zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

VI. Postaja.

Veronika podà Jezusu potni prt.

Ź. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O večno lepi obraz, katerega angeli z veseljem gledajo, v katerem se zrcali nebeško veličanstvo, ta obraz je sedaj opljuvan in s krvjo in z blatom onečesčen! Nobenemu angelu ne dovoliš obrisati ga, rad pa pripustiš, da ti postreže Veronika. Kar je človeška hudobija onečastila, naj zopet človeško usmiljenje obriše.

Tvoj obraz, o božji Zveličar, v sveti hostiji je še zdaj središče in odsev vse zemeljske in večne lepote. Tvoj sveti obraz častijo zveličani v nebesih neprenehoma, tudi takrat, kadar ga hudobni ljudje z nogami teptajo in nevredno prejemajo v svoje srce. A ti hočeš človeškega zadoščenja; zato si drugi Veroniki, blaženi Mariji Marjeti, razodel sramoto, katero ti delajo ljudje v najsvetejšem zakramentu. Prosil si jo, naj se zadostuje tvojemu presvetemu Srcu, in določil si tudi dobrotljivo, kako naj se zadostuje. Z največjim veseljem sem pripravljen tudi jaz to storiti, da bodem kdaj vreden gledati te od obličja do obličja. — O Marija, naša ljuba Gospa presvetega zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

VII. Postaja.

Jezus pade drugič pod križem.

Ź. Molimo te, Gospod Jezus Kristus in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Jezus, po tebi so hrepenili vsi narodi. In preroki so te klicali: »Predri k malu nebesa in stopi na zemljo!« In angeli so klicali: »Odprite, poglavarji, svoja vrata, da pojde noter slavni kralj.« (Ps. 23.) Vsi poglavarji in vsa ljudstva bi ti morala v sprevodu peti slavo in te spremiti na sijonsko goro. Zdaj pa so te vrgli iz mesta, v sprevodu te zasmehujejo, in že v drugič padeš pod križem pri Jeruzalemskih vratih.

V tvojem presvetem zakramentu, o Gospod, imamo v resnici njega, po katerem so hrepenili vsi narodi. Tebe bi morali po pravici vsi poglavarji in narodi tu v tabernaklju častiti. Namestu tega pa so te pahnili krivoverci iz tisoč in tisoč cerkev, in tudi tiste hiše Božje, kjer še prebivaš dan na dan, so prazne in zapuščene, kajti veliko kristijanov te je vrglo iz svojega srca. Srčno obžalujem vsakatero malomarnost pri obiskovanju svetega zakramenta. — O Marija, naša ljuba Gospa presvetega zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

VIII. Postaja.

Jezus sreča jokajoče jeruzalemske žene.

Ź. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

Usmiljeni Jezus, ako si še tiste pobožne žene, katere so te pomilovale, opominjal k kesanju in pokori, koliko kesanje nad grehi bi morali imeti še-le mi grešniki, ki smo te neprenehoma žalili, odkar se zavedamo svoje pameti!

Sveti Bog v zakramentu ljubezni! Mi obžalujemo in objokujemo iz vsega srca vse grehe, ki smo jih kedaj sami ali drugi ljudje storili proti tvoji skrivnosti; vse nespodobnosti v tvoji pričujočnosti, vsa nevredna imenovanja tvojega sv. zakramenta, vse zamude sv. maše, vso brezmiselno hojo memo tvojih svetišč, vsa zanikrna pripogivanja, vsa nevredna in mlačna obhajila, vsa teptanja, prebodovanja, oskrunovanja tvoje sv. hostije. Usmiljeni Jezus, usmili se nas. — O Marija, naša ljuba Gospa presv. zakramenta, prosi za nas.

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

IX. Postaja.

Jezus pade tretjič pod križem.

Ÿ. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Jezus, pod nogami tvoje večnosti se bodo nekdam pri-pogibali hribi in drobile gore; zdaj pa padeš zadnjikrat na tla. Nič več ne moreš ustati, naj te še tako tolčejo. Toliko revo si hotel trpeti, da se more vzdigniti tudi globoko padši grešnik.

Na koncu dnij, ko bode hudobija vse preplavila in se bode prikazal grešni človek, ki se bode uprl vsemu, kar je božjega, bode se ti, o dobrotljivi Jezus, delala tolika nečast, kakoršne še ni bilo dozdej; pa vendar bodeš tudi v tistih dnevih ostal v presv. zakramentu svojim v tolažbo. Ker pa unih raz-žaljenj ne moremo odvrniti, prosimo te milosti, da bi te mogli zdaj ljubiti z vso močjo. — O Marija, naša ljuba Gospa presv. zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

X. Postaja.

Jezusa slečejo.

Ÿ. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

Gospod Jezus Kristus, kralj slave! oblečen si z lučjo kakor z obleko, od tebe ima solnce svojo žarno obleko, ti oblačiš cvetice na polju in tice pod nebom. Ti si zaslužil, da te krasijo najdražje dragocenosti na zemlji — in tebe zdaj obleke oropajo in tu stojiš v svoji krvi rudeč kakor Jožefova obleka v koz-ličevi krvi.

O najsvetejši Jezus! v sveti hostiji se znebiš po zunanje vse lepote in si zadovoljen z onim bliščem, ki ti ga daje lju-bezen vernikov. Vreden si v največji meri, da ljudje zberejo ves blesk zlata in vseh umetelnost okrog tvojega sv. tabernaklja. Mesto tega si zida svet palače, tvoji služabniki pa naj ti težavno izprosiijo revno stanovanjšče; da, svet ti je bogoskrunsko oropal celo tvoja oblačila, cerkvena posestva. Zatorej hočemo, o kralj veličastva, vedno ljubiti lepoto tvoje hiše in braniti pravice tvoje cerkve, da pojdemo kedaj v hišo tvojega veličastva. — O Marija, naša ljuba Gospa presv. zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

XI. Postaja.

Jezusa na križ pribijajo.

Ŧ. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Jezus, večni duhovnik, zdaj stopiš na križevi veliki altar; raztegneš svoje roke za vse človeštvo in v tej proseči duhovniški postavi se daš pribiti; za vse grehe telesa in duše daruješ najhujše bolečine vseh udov in največje dušne britkosti.

O Jezus, večni duhovnik po rodu Melkizedekovem; isto daritev kakor na križu daruješ vsaki dan pri sv. maši na tisoč altarih po celi zemlji; tukaj visiš skrivnostno na križu in storiš za nas v enem trenutku več kakor premorejo vse stvari skupaj.

Tukaj te navdaja prav tista neskončna ljubezen do Boga in do ljudij, kakoršna te je navdajala na križu. Prav tako nerazumljivo si ponižen in junaško pokoren. Kakor nekdanji sveti Janez, tako blizu tebe mi stojimo. O, da bi nas dičile tudi njegove čednosti!

O Marija, ki si sočutila vse križanje svojega božjega Sina, daj, da nekoliko spoznamo neskončno vrednost daritve sv. maše, smo pri njej z vso pobožnostjo in je nikoli brez tehtnega vzroka ne zamudimo. — O Marija, naša ljuba Gospa presv. zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

XII. Postaja.

Jezus umrje na križu.

Ŧ. Molimo te, Gospod Jezus Kristus in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Jezus, oče vseh ljudij, umrl si na križu. Zvršil je svet največjo skrivnost s svojo neizmerno hudobijo in umoril je svojega Stvarnika. Ti pa si, o Jezus, dopolnil skrivnost svoje neizmerne ljubezni, pokončal si greh in dokončal odrešenje. Zdaj bi se spodobilo, da bi vsi odrešeni srčno objokovali svoje grehe, romali k tvojemu svetemu križu in te z resničnim ke-

sanjem in hvaležno molili. Vreden si, da bi vsi le še za te živeli in z veseljem šli za te v smrt. Toda razven tvoje žalostne matere jih je vstrajalo do konca le malo pri tvoji sveti daritvi na križu.

Pri sveti maši, o večni Mašnik, še vedno ponavljaš ono daritev in delaš veliko največjih čudežev. Zaradi tega bi se moralo ljudstvo vsak dan z največjo gorečnostjo zbirati pri tvoji neskončni daritvi in z globokim spoštovanjem klicati: Sveti Bog, mogočni Bog, večni Bog, usmili se nas!

Toda tvoji verni čudovito zanemarjajo in opuščajo tvojo sveto daritev in le malo, malo jih je ob delavnikih pričujočih. O Jezus, neskončno veliki, a tako malo češčeni Bog, usmili se nas! O Marija, ki prav tako dobro poznaš svojega Sina pri nekrvavi daritvi, kakor si ga pri krvavi, prosi za nas, da bomo znali prav ceniti neskončno vrednost svete maše!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

XIII. Postaja.

Jezusa snamejo s križa in Mariji položé v naročje.

Ÿ. Molimo te, Gospod Jezus Kristus in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Marija, žalostna mati, mnogo si ljubila in mnogo trpela! Hudo si občutila bolečino Jezusovo, ko so ga prebodli s sulico, in zdaj si prejela mrzlo in razmesarjeno truplo v svoje naročje. Ako so celó daljne zvezde, trdne skale, ako je vsa narava žalovala in so se mrličji iz davnih časov prikazovali iz grobov, kolika je še-le morala biti tvoja bolečina, o presveta Mati. Velika kakor morje je tvoja žalost. V teh neizumernih bolečinah, o Mati, pa si nas prerodila za večno življenje. Trdno ti torej obljubim, da hočem vsaditi tvoje ime na veke v svoje srce in te nikdar ne pozabiti, dokler bodem živel.

O Marija, ki si kar najbolj spoštljivo sprejela sveto truplo v svoje čiste roke, izprosi nam milost, da bomo tudi mi vsikdar dobro pripravljeni prejekali vredno sveto Telo Kristusovo v svetem obhajilu. — O Marija, naša ljuba Gospa presvetega zakramenta, prosi za nas!

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

XIV. Postaja.

Jezusa položé v grob.

Ů. Molimo te, Gospod Jezus Kristus, in te hvalimo.

R. Ker si s svojim svetim križem svet odrešil.

O Jezus, Gospod našega življenja! Tvoje truplo je ležalo mirno v grobu, a bilo je še vedno združeno z božjo naravo in vse časti vredno. Tvoja duša pa je še vedno skazovala dela največje ljubezni, poiskala je duše v najspodnejših krajih predpekla, kjer so čakale odrešenja, in je v okove vklenila božje in naše sovražnike.

V svojem častitljivem zakramentu prebivaš, o ljubeznivi Zveličar, kakor v tihem in zaprtem grobu, iz katerega pa skazuješ večnemu Očetu v našem imenu največjo čast in slavo. V njem mu zadostuješ najpopolnejše za naše grehe, nagibaš ga, da posluša naše prošnje, in do konca sveta si obljubil biti naš zaščitnik. Vemo, da je tako, zato ti hočemo vedno potoževati svoje težave in te prositi blagoslova pri svojih delih. Ti nam daješ moč, ti dober vspeh. Ako si ti z nami, kdo je zoper nas; in ako ti ne zidaš hiše, zastonj se trudijo zidarji. Brez tebe ne premoremo nič, s teboj vse. Na tvojem altarju je skrita vsa naša moč. Ti pa naša ljuba Gospa presvetega zakramenta, ki si bila z umom in s srcem pri svojem Sinu v grobu, izprosi nam milost, da bodemo v prihodnje živeli, delali, trpeli in umrli le za Jezusa v svetem zakramentu, kajti On je naš začetek in konec, naše večno plačilo.

Oče naš. Češčena si Marija. Češčeno in hvaljeno naj vedno bo — Presveto Rešnje Telo!

Usmili se nas, o Jezus, usmili se nas!

Sklep.

O moj božji Zveličar, ozri se milostno na ljubezen in pobožnost mojega srca, s katero sem molil tvoj sveti zakrament in hvaležno častil tvoje bridko trpljenje.

Velikodušno se hočem izročiti tvoji najsvetejši volji in sveti križev pot ne samo moliti, ampak tudi po njem hoditi, zakaj križ je za nas čast, vir vseh milostij in dobrot, naše zavetje in naša krona.

Zato slavim in častim to presveto skrivnost tvojega trpljenja, s katero si nam pokazal svojo neizrekljivo ljubezen in dobrotljivost.

Molim tvoj častitljivi križ, ki nam daje pravo življenje. Spoštljivo te spominjam tvojih muk; dragi so mi tvoji žebli in rane na tvojim udih; častim trst, sulico in tvojo trnjevo

krono, ter si jo denem na glavo, kakor bi bila kraljevska krona.

O moja križana ljubezen! Neskončno zasluženje tvojega trpljenja in tvoje smrti naj bode vsem ljudem, pravičnim in grešnikom, na priprošnjo tvoje presvete Matere v večno zveličanje.

Usmili se moje uboge duše, mojih prijateljev in dobrotnikov in vseh, ki se trudijo in širijo tvoje vedno češčenje. Tvoj sveti križ naj bo palica, na katero se bomo opirali na križevem potu zemeljskega življenja, dokler ne dospemo v pravo domovino, v nebeški Jeruzalem. Amen.

Češčeno in hvaljeno naj vedno bo
Presveto Rešnje Telo!

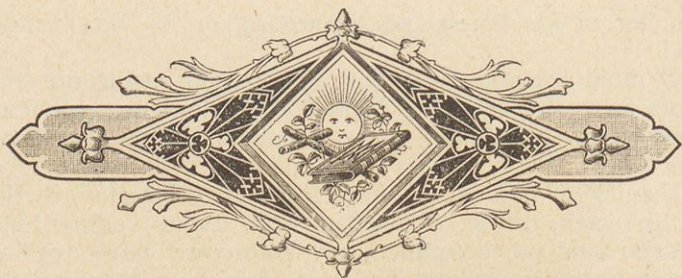
Ÿ. Zdaj in na veke. R. Amen.

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev.

R. In moje vpitje naj pride k tebi.

IV. DEL.

Sveta maša,
najsvetejša daritev nove zaveze.

Kaj je daritev?

Daritev je viden dar, ki ga Bogu darujemo tako, da ta dar uničimo ali spremenimo, ter s tem spoznavamo Boga za najvišjega Gospoda.

V vseh časih so bile daritve; že Kajn in Abel sta darovala; in Izraelcem v stari zavezi je Bog naravnost zapovedal daritve.

Daritve stare zaveze so prenehale, ker so bile samo podobne daritve nove zaveze.

Daritev nove zaveze je Jezus Kristus, sam Božji Sin, ki se je za nas daroval nebeškemu Očetu s svojo smrtjo na križu.

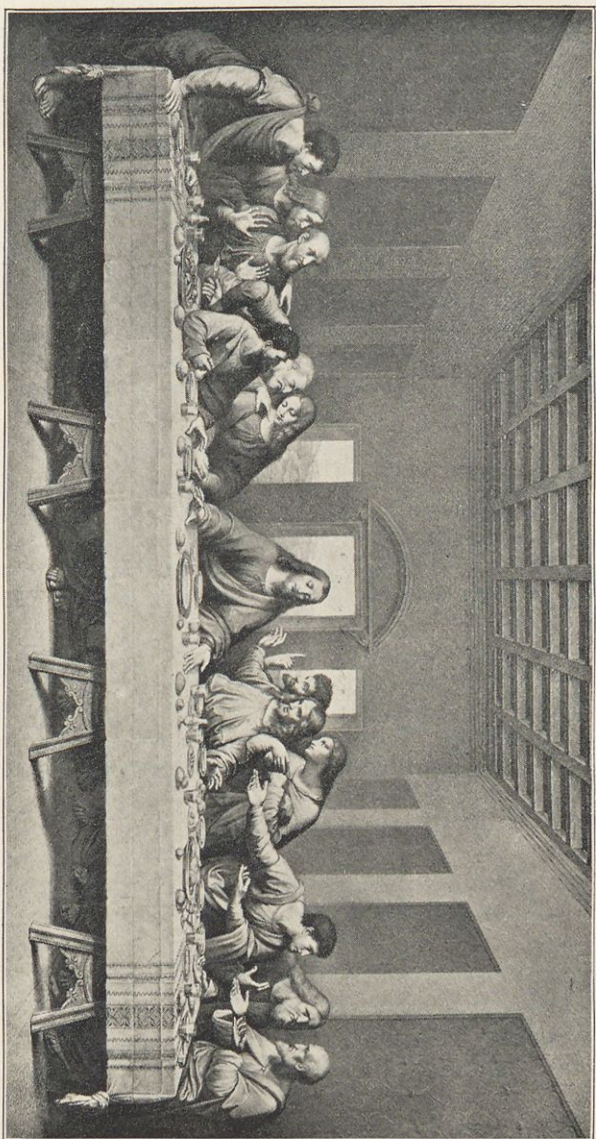
Daritev Jezusa Kristusa na križu se neprenehoma ponavlja z daritvijo svete maše.

Kaj je sveta maša?

Sveta maša je vedna daritev nove zaveze, pri kateri se Jezus Kristus nekrvavo daruje svojemu nebeškemu Očetu pod podobama kruha in vina.

Daritev svete maše se bistveno ne razločuje od daritve na križu, ker je mašnik, ki daruje, in dar, ki ga daruje, pri obeh daritvah eden in isti, namreč sam Jezus Kristus; samo način darovanja je različen. Na križu se je Jezus Kristus krvavo daroval, pri sveti maši pa se daruje nekrvavo, to se pravi, ne da bi z nova trpel in umrl.

Sveta poslednja večerja Gospodova, po Leonardu da Vinci.

Daritev svete maše je Jezus Kristus postavil pri zadnji večerji tako:

1. spremenil je kruh in vino v svoje telo in svojo kri, ob enem pa tudi daroval samega sebe nebeškemu Očetu pod podobama kruha in vina; 2. naročil je apostolom, naj ponavljajo to daritev v njegov spomin.

Daritev svete maše pa je Jezus Kristus postavil zato: da nam ob vseh časih predločuje svojo krvavo daritev na križu, in da nam naklanja sadove svoje daritve na križu. Zato pa se je v katoliški cerkvi od apostolskih časov sem vedno opravljala daritev svete maše, in se bo opravljala do konca dni.

Daritev svete maše opravljajo škofje in mašniki, ki delajo ravno tisto, kar je storil Jezus Kristus pri zadnji večerji.

Daritev svete maše se daruje samo Bogu; in tudi, če se obhaja svetnikom v čast, daruje se samo Bogu. Obhaja pa se svetnikom v čast, da Boga zahvaljujemo za milosti, katere je skazoval svetnikom; in da si naklonimo njihovo priprošnjo pri Bogu.

Daritev svete maše se daruje Bogu:

1. Da ga spodobno častimo in hvalimo (hvalna daritev); 2. Da ga zahvaljujemo za vse dobre (zahvalna daritev); 3. Da zadostimo božji pravičnosti ter zadobimo milost kesanja in pokore in odpuščenje kaznij za greh (spravna daritev); 4. Da izprosimo sebi in drugim vse dobro za dušo in telo (prosilna daritev).

Milosti ali sadovi daritve svete maše so dvojni: splošni in posebni. Splošnih sadov svete maše so deležni vsi ljudje sploh, zlasti pa vojskujoča in trpeča cerkev. — Posebnih sadov svete maše so deležni: 1. mašnik, ki daruje; 2. tisti, za katere jo mašnik posebej daruje; 3. tisti, ki so pri njej pobožno pričujoči.

Poglavitni deli svete maše so: 1. evangelij, 2. darovanje, 3. povzdigovanje, 4. obhajilo.

Pri evangeliju moramo vstati in se pokrižati v znamenje, da smo pripravljeni, pred vsem svetom pričati nauke svetega evangelija in po njih živeti.

Pri darovanju moramo združiti svoje misli in želje z mašnikovimi mislimi in željami in tudi sebe Bogu darovati.

Pri povzdigovanju moramo moliti Jezusa Kristusa pod podobama kruha in vina, obuditi veró, upanje in ljubezen in obžalovati svoje grehe.

Pri mašnikovem obhajilu moramo prejeti sveto obhajilo vsaj v duhu, če ga ne prejmemo v resnici; to je, imeti moramo pobožno hrepenenje, v resnici prejeti telo Jezusa Kristusa, če bi bilo mogoče.

Sveta maša

je živa podoba življenja in trpljenja Kristusovega.

Kakor je bil Kristus rojen iz sv. deviškega telesa, tako se rodi pri sv. maši iz ust mašnikov; in ako mašnik zadnjo besedo pri posvečevanju izgovori, ima in nosi na svojih rokah, resnično in gotovo včlovečenega Jezusa samega, samo v drugačni podobi.

To pokaže s tem, da pade na kolena, moli ponižno svojega pravega Boga in stvarnika na svojih rokah, ga povzdigne pobožno nad glavo in ga pokaže z veseljem pričujočemu ljudstvu. Kakor je pokazala ljubezniva Mati božja svoje novorojeno dete pobožnim pastirjem zavito v plenice, da bi ga molili, tako pokaže tudi mašnik ljudstvu ravno tistega Kristusa v podobi kruha, kakor v plenice zavitega, da bi ga vsi spoznali in kakor svojega Boga in Gospoda molili. Kdor to stori iz srca, je več vredno, kakor so storili pobožni pastirci; ker ti so vidili s svojimi očmi človeško naravo v Kristusu, mi pa vidimo le zunanjo podobo, pa vendar trdno verujemo, da je v nji skrita božja in človeška narava Kristusova.

Pri sv. maši je tedaj ravno tisti Kristus pričujoč, katerega so sv. trije kralji molili, katerega je vzel Simeon na svoje naročje in katerega je darovala Mati božja Bogu Očetu v templu. Te tri posnemamo pri sv. maši, če ponižno molimo Kristusa, in si zaslužimo večno plačilo. Tukaj ga vidimo delati čudeže, ker spremeni vino v svojo presveto kri, kar je veliko večji čudež, kot oni, ko je spremenil v Kani vodo v vino. Vidimo ga pri sv. maši obhajati zadnjo večerjo, kjer spremeni kruh in vino zopet v svoje pravo Telo in Kri. Pri povzdigovanju ga vidimo povišanega na križu in slišimo ga prositi za nas rekoč: »Oče, odpusti, saj ne vedo, kaj delajo«, ne vedo kako zelo tebe žalijo s svojimi grehi. Tega sicer ne vidimo s telesnimi očmi, verujemo pa v srcu in s to vero zaslužimo večje plačilo, kakor tisti, ki so to videli, ker Kristus pravi pri sv. Janezu (20 pogl.): »Blagor jim, ki niso videli, pa verujejo.« Kolikor višji je skrivnost, toliko več je vredna naša vera in toliko večje bo naše plačilo v nebesih.

Pri sv. maši spolni Kristus zvesto svojo obljubo, katero nam popisuje sv. Matevž v zadnjem poglavju rekoč: »Glejte, jaz ostanem pri vas vse dni do konca sveta.« S tem nam ni obljubil svoje pričujočnosti le po božji naravi, ampak tudi po človeški, s katero je pri sv. maši in v presv. Rešnjem Telesu pričujoč. Tukaj je vedno, po dnevi in po noči osebno pri nas, je vselej pripravljen naše prošnje uslišati in nam pomagati v naših potrebah. Pri sv. maši ni le osebno pričujoč, on je tudi naša daritev, naš priprošnik in sprava za naše grehe; ker namreč Kristus pri sv. maši opravlja svojo duhovsko službo, »daruje«,

kakor pravi sv. apostol Pavel (Hebr. 5), »nekrvavo in krvavo daritev za grehe ljudstva«, ker se daruje svojemu Očetu za ljudstvo, kakor se je daroval zanj na sv. križu. Iz tega je razvidno, da je med sv. hostijo v monštranci in pri sv. maši velik razloček, če ravno je Kristus v obeh enako pričujoč; ker v monštranci se nam izpostavi Jezus, da ga molimo, pri sv. maši pa se daruje za nas po mašnikovih rokah nebeškemu Očetu v spravo. V monštranci stopi z nebes k nam, pri sv. maši pa se vzdiguje od nas proti nebesom; v monštranci nam je zakrament, da zadobimo milost, pri sv. maši pa je daritev, nam deli milost; v sv. zakramentu ga sprejmemo mi v živež, pri sv. maši ga sprejme nebeški Oče v spravo.

Imenitnost in velika vrednost daritve svete maše.¹

»Sveta maša, uči sv. Frančišek Salezij, je solnce duhovnih vaj, ona je srce in duša pobožnosti, plamen božje ljubezni, gločočina božje dobrote in predrago sredstvo, po katerem nam Bog deli svoje milosti«.

Kdor hoče torej prav pobožen postati, kdor hoče v ljubezni božji rasti, naj hodi pridno k sveti maši, s tem najboljšim pripomočkom si bo pridobil milost božjo.

Izmed vseh reči, katere nahajamo v cerkvi, je daritev svete maše najvišja in najdražja, tukaj se posvečuje najsvetejši zakrament, sveto Rešnje Telo, in se opravlja najvišjemu Bogu primerna daritev.

Veličastni so sv. zakramenti, toda veličastnejša jedaritev svete maše. Uni so posode usmiljenja za žive, leta pa je neizmerno morje božje dobrotljivosti za žive in mrtve.

I. Preimenitnost svete maše spoznavamo pred vsem iz obredov in molitev pri blagoslovljenju in posvečevanju cerkev in altarjev. Ker so namreč katoliške cerkve v to odmenjene, da se v njih, na njihovih altarjih opravlja daritev svete maše, se iz teh veličastnih obredov, njihovega globokega pomena in iz posvečevalnih molitev zamore sklepati, kako veličastna je ta daritev, zaradi katere se vse to godi.

II. Preimenitnost svete maše se spoznava dalje iz blagoslov, kateri se dele mašnikom, altarjevim služebnikom, da zamorejo opravljati daritev svete maše, brez teh bi ne mogli niti najmanjše službe opravljati. Teh blagoslovov je sedem in vsakdo se mora skazati, da je vreden, kdor hoče postati mašnik Gospodov. Štirje nižji blagoslovi imajo ta pomen, da se tisti, ki so jih prejeli, vsprejmejo v cerkveno službo, in da strežejo mašnikom pri daritvi svete maše. Peto posvečenje je subdiakon, šesto pa diakonat, po katerem prejmejo ti službeniki oblast mašnikom pri daritvi svete maše streči, keliha in drugih po-

¹ Razlaga sv. maše po č. oč. Cochemu, Ljubljana, 1879, str. 17.

svečenih posod se dotikovati in jih snažiti. Prav za prav imajo le edino subdiakoni, diakoni in mašniki oblast, posvečenih posod, ki se za daritev svete maše potrebujejo, se dotikovati in jih snažiti. Spodobi se namreč, da so vse posvečene za daritev svete maše odločene reči popolnoma snažne in čedne, ker se rabijo pri najvišji službi božji in so s Kristusovim najčistejšim Telesom v tesni zvezi. Zato imajo subdiakoni, diakoni in mašniki lastne postave, ki jim vелеvajo skrbeti za snažnost in lepoto teh posod; težek odgovor jih čaka, ako bi zanemarili to svojo dolžnost.

III. Velika vrednost svete maše pa se razvidi prav posebno iz mašnikovega posvečevanja, ki se tako-le godi.

Diakon, ki se ima za mašnika posvetiti, mora imeti na sebi naramnico (humeralo), albo ali dopetnico, pas (cingulum) in nadramnico (štolo), ki je po levem ramenu razpeta in na desni strani zvezana. Tako oblečen poklekne pred škofa, ki sedijo na sedežu zraven altarja. Kličejo mu v spomin, kako težko opravilo ima prevzeti in vprašajo potem ljudstvo, če ga ima vrednega za mašniško službo. Ako se nihče ne oglasi, škof pokleknejo in glasno molijo litanije vseh svetnikov; diakon pa se vleže na obraz ter s škofom vred litanije moli. Ko je to končano, mu položijo škof svojo roko na glavo, molijo dotično molitev in dolgo preglasje ter mu denejo nadramnico (štolo) okoli vrata in mašno obleko (kazulo) črez glavo. Zdaj dobro časa na glas molijo in pristavijo ti molitvi himno: »Veni Creator Spiritus!« (Pridi Stvarnik, sveti Duh!) Potem se vsedejo, in pred njimi klečeči mašnik položi svoje roke na njihovo naročje. Le-te najprej na dlani v podobi križa s sv. oljem pomazilijo, zatem prste in vsako roko posebej, govoreči: »Posveti in blagoslovi, o Gospod! te roke po našem maziljenju in blagoslovi.« Na to roke prekrizajo z besedami: »Kar bodo te roke blagoslavliale, bodi blagoslovljeno in kar bodo posvetile, bodi posvečeno v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa. Amen.« Zvežejo mu zdaj s platnenim trakom roko, mu podajo kelih z vino in vodo, s pateno in hostijo ter govore: »Prejmi oblast božjo, daritev opravljati in sveto mašo brati za žive in za mrtve v imenu Gospodovem. Amen.« Ko se je trak odvezal, si novi mašnik roke umije; škof pa nadaljujejo sveto mašo. Pri darovanju daruje novi mašnik gorečo svečo, ktero poljubi in škofu v roke da; potem poklekne z mašnimi bukvami v rokah za škofa, z njimi od besede do besede sveto mašo bere in prejme pri zavživanju iz škofovih rok sv. Obhajilo. Ko se je odmolila vera, mu škof svoje roke na glavo polože govoreči: »Prejmi svetega Duha; komur boš grehe odpustil, so mu odpuščeni, in komur jih boš zadržal, so mu zadržani.« Najposled svojemu škofu pokorščino obljubi, oni pa ga blagoslove z besedami: »Blagoslov Boga Očeta, Sina in svetega Duha se na te izlij,

da si blagoslovljen v mašnikovem posvečevanju in da opravljaš vsegamogočnemu Bogu pravne daritve za grehe ljudstva.»

Na popisani način, po katerem morajo biti vsi mašniki rimsko-katoliške cerkve posvečeni, se vrši toraj mašnikovo posvečevanje. Kdor te obrede sam pri sebi natančneje premišljuje, mora gotovo zelo čislati starodavno navado svete cerkve, ki tako slovesno in veličastno podeljuje zakrament mašnikovega posvečevanja. Pa k čemu vse to? Žakaj se mora mašnik tolikokrat, s tolikimi molitvami, obredi in maziljenji posvečevati? S tem se naznanja, da mora biti čist, svet in zato vreden, da opravlja najčistejšo, najsvetejšo in najčastitljivšo božjo daritev svete maše neskončnemu veličastvu božjemu.

IV. Preimennost svete maše se razvidi dalje tudi iz mnogih reči, ki se pri sveti maši potrebujejo in katere so tukaj zaporedoma našteje:

a) Sveto mašo more darovati le posvečen mašnik, ki Kristusa pred altarjem namestuje.

b) Za sveto mašo je treba posvečenega altarja, ki mora v vseh cerkvah in kapelah stati na vzvišenem kraju. Le-ta predstavlja goro Kalvarijo, kjer se je zaklalo in povišalo nedolžno Jagnje Božje.

c) Mašniška oblačila, kakor so našteta in razložena pri »Očividnem razlaganju svete maše.«

d) Za daritev svete maše so tudi potrebne posode in druga priprava, in sicer:

Posvečeni kelih, ta pomeni Kristusov grob, kakor tudi kelih britkega trpljenja, katerega je moral piti.

Pala, s katero mašnik kelih pokrijejo; ona pomeni štirivogelni nagrobni kamen.

Patena ali zlata skledica; pomeni skledico, v kateri so bila mazila (dišave), s katerimi je bilo maziljeno truplo Kristusovo.

Korporale ali štirivogelna platnena tančica, na kateri stoji kelih; pomeni mrtvaški prt, v katerega je bilo Kristusovo telo zavito.

Purifikatorij ali rutica, s katero obriše mašnik kelih, nam predstavlja tančice, s katerimi so obrisali Kristusovo truplo.

Velum, ali svilnato ogrinjalo, s katerim se kelih pokrije; ono naj bi nas spominjalo zagrinjala v templu, katero se je samo razdvojilo pri Kristusovi smrti.

Dva vrčka, v katerih je vino in voda; pomenita dve posodi, katere so bile napolnjene z žolčem in jesihom.

Razun tega je k veljavni daritvi svete maše še potrebno: opresen, pšenični kruh in vino iz trte z vodo; dva svečnika s svečami; mašna knjiga; ena altarna blazinka ali stolček (pult), na katerega se položijo mašne bukve, trije prti, kateri altar pokrivajo; rutica, s katero si mašnik roke obriše pri umivanju; zvonček; razpelo (križ) sredi altarja stoječe in mašni služabnik

ali strežej, kateri mašniku pri altarju streže ter odgovarja v imenu ljudstva.

Skoraj vse te reči so tako potrebne, da mašnik greši, ako brez njih sveto mašo bere; izjema je samo v veliki stiski dopuščena pri nekaterih rečeh.

V. Imenitnost in velika vrednost daritve svete maše se dalje spozna iz mnogih obredov, kateri se morajo pobožno izvrševati pri vsaki sveti maši, in ti so: Mašnik se večkrat pokrižajo, altar poljubijo, na prsi trkajo, oči k nebu povzdignejo, pokleknejo, molijo z razprostrtimi rokami, sedaj tiho, potem glasno, kelih odkrijejo in pokrijejo, grejo od srede altarja na desno, potem na levo stran itd.

Vrh tega se morajo ravnati po mnogih rubrikah ali pravilih, ter ne smejo najmanjšega pravila ali rubrike zavreči. Kajti vse te reči imajo duhovni pomen in povišujejo lepo in pobožno djanje najčastitljivše in nezapopadljive daritve svete maše. Zavoljo tega so sv. oče Pij V. zapovedali ostro pokorščino, da mora vsak kardinal, nadškof, škof, prelat in mašnik na ta in nobeden drugi način sveto mašo brati in najmanjše reči ne sme spremeniti ali pridjati ali odstraniti.

Posvečenje cerkve in altarja.

Imenitnost svete maše se spozna posebno iz posvečenja cerkve in altarja, ki se tako godi:

Škof, ki cerkev posvečujejo, podajo se z duhovniki na tisti kraj, kamor so se prenesle prejšni dan svetnje ali sveti ostanki svetnikov, tukaj se oblečejo, molijo z drugim duhovstvom pobožno sedem spokornih psalmov; potem gredo z duhovni vred pred zaprta cerkvena vrata (le diakon gre v cerkev), prosijo Boga pomoči pri tem opraviu in blagoslove vodo, potem, ko so se odpele litanije vseh svetnikov do besedi: »Vsega hudega«, pokropijo z blagoslovljeno vodo samega sebe in okolo stoječe, govoreči: »Pokropi me, o Gospod, s hisopom in bom očiščen; umij me, in bom bel kakor sneg«, gredo v procesiji okoli cerkve in krope njene zunanje stene na višjem kraju v podobi križa z besedami: »V imenu Očeta † in Sina † in svetega † Duha.« Potem berejo Izaijevo prerokovanje (II. 2.), kjer se pripoveduje, da se bo o Mesijevem času hiša božja na vrhu gore zidala in da bodo vsa ljudstva k nji vrela. V sledeči molitvi, ktero molijo, ko so zopet k vratam nazaj prišli, do Boga stvarnika in Gospoda celega sveta, prosijo božjega varstva tej hiši, ktero je prav za prav Bog sam postavil, in molijo, da bi se mogla v nji vedno čista služba obhajati in brez vseh opovir bogoljubnost gojiti. Potem stopijo k cerkvenim vratam, vdarijo ob nje s škofovo palico in pravijo z glasnimi besedami: »Odprite sveta vrata, knezi, odprite se večna vrata in vstopil bo

kralj časti.« Diakon, ki je v cerkvi vpraša: »Kdo je ta kralj časti?« in škof odgovore: »Gospod močni in mogočni, Gospod, mogočni v boju.« Ko so šli z ravno takimi šegami in z ravno tistimi molitvami še dvakrat okoli cerkve in so škof v prvič podlago, v drugič srednji del zunanje stene z blagoslovljeno vodo blagoslovili, so v eni molitvi rekli, da je Sin božji ko pravi vogelni kamen dve nasprotni steni, judovstvo namreč in poganstvo, združil, v drugi pa Boga prosili, da bi svojo obljubo spolnil in zato vse sprejel, kar bodo duhovni sprejeli ter vse blagoslovil, kar bodo duhovni blagoslovili — ko se je vse opravilo, stopijo škof tretjič pred vrata ter odgovore vedno vprašajočemu diakonu v cerkvi, kdo je kralj časti? »Gospod vojskinih trum, On sam je kralj časti!« Zdaj zavpijejo vsi zunaj stoječi: »Odprite! odprite! odprite!« Vrata se odpro, škof s palico prag prekrizajo in govore: »Glejte znamenje križa! bežati imajo vsi hudobni duhovi!« Prva škofova beseda pri vstopu v cerkev je: »Mir bodi ti hiši!« Na to diakon odgovarja: »In vašemu vhodu.« Pevci zapojejo pesem miru, kjer se nahajajo angelske besede: »Cahej, hitro stopi doli« itd. in se pesem sklepa z bosedami: »Danes je ti hiši od Boga zveličanje došlo.«

Ko so prišli škof v sredo cerkve, pokleknejo in pričnejo pesem: »O pridi Stvarnik, sveti Duh!« (Veni Creator Spiritus!). Za tim sledijo litanije vseh svetnikov, kjer se tudi moli: »Da ta kraj obiščeš!« in »da ga varstvu angeljev izročiš!« Poslednjič se reče trikrat: »Da to cerkev blať gosloviš, poť svetiš in poť svečuješ!« Ko so se litanije in dotične molitve dokončale, se poje Čaharijeva hvalna pesem: »Blagoslovljen, ki pride v imenu Gospodovem itd.« (Luk. 1, 68—70), vsaki kitici pa se pristavljajo besede očaka Jakopa: »Kako strašen je ta kraj! Resnično, tukaj je hiša božja, tukaj so vrata nebeška!« Med petjem zapišejo škof v podobi križa najprej grški in potem latinski ABC na cerkvena tla, ki so na tem kraju s pepelom potreseana; blagoslove sol, pepel in vino, vse to med vodo pomešajo in potem posvečevanje velikega altarja pričnejo.

Posvečevanje velikega altarja pričnejo škof z ravno tisto antifono in z ravno tistim psalmom, s katerim se sveta maša pričenja. Antifona se glasi: »Stopil bom pred božji altar, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost« in 42. psalm: »Sodi me, o Bog in razsodi mojo reč od nesvetega ljudstva« itd. Med molitvijo pomočijo palec v ravno kar blagoslovljeno vodo, naredo križ po altarnem kamnu ter prekrizajo med blagoslovom njegove štiri vogle. V naslednji molitvi spominjajo nebeškega Očeta tiste daritve, katera se je opravljala na lesu križa in prosijo blagoslova za altarni kamen, čegar predpodoba je bil po Jakopu postavljen kamen in katerega je predstavljal kamen, na katerem so bile pisane božje zapovedi. Precej potem pričnejo

škof antifono: »Pokropi me, o Gospod, s hisopom« itd. in pevci začnejo peti 50. to je: 5. spokorni psalm: »Usmili se mene, o Gospod, po svoji veliki milosti« itd. Medtem gredo škof, kakor Izraelci pri razdjanju Jerihe, sedemkrat okoli altarja, ga z blagoslovljeno vodo krope in vselej iz novega antifono ponavljajo. Dalje gredo trikrat okoli notranje cerkve ter krope njene stene: najprej spodej, potem v sredi, slednjič na vrhu. Tačas se pojejo ti-le psalmi: a) 121., v katerem je o pravičnem, mirnem, velikem in srečnem Kristusovem kraljestvu govorjenje; b) 67. od 27. vrstice dalje, kjer se pošiljatev apostolov k nevernikom oznanuje; c) 90., kateri obljubuje tistim, ki so v varstvu božjem, varnost pred pogubo in pred sovražniki.

Po končanju obhodov in spevov stopijo škof v sredo cerkve, se spomnijo Jakopove lestve, po kateri so hodili angeli božji gori in doli, prosijo ti hiši božji najobilnišega blagoslova, se vrnejo k altarju nazaj in narede z blagoslovljeno vodo malto, ki ima služiti za vzdiranje altarnega kamna. Zatem gredo s procesijo na tisti kraj, kamor so se prejšnji dan svetinje prenesle, in katere nesejo sedaj v cerkev med molitvijo teh-le antifon: »O kako krasno je kraljestvo, kjer se veseli Kristus s svojimi belo oblečenimi svetniki, le-ti sledijo Jagnjetu, kamorkoli gre!« »Pot pravičnih je ravna in gladka!« »Pridite vi svetniki božji v Gospodovo mesto; zidana vam je nova cerkev, kjer bo molilo ljudstvo Gospodovo veličastvo« itd. Pri cerkvenih vratih vsi obstanejo in škof začnejo ljudstvu govoriti o časti, katera se cerkvi spodobi. Če so namreč že Judje Gospodov šotor, ki je bil le senca naših cerkva, tako visoko častili, koliko bolj moramo mi svoje cerkve spoštovati! Potem poprašajo ustanovitelja cerkve, kakošne pravice ji izroči, na kar se jim poda ustanovno pismo.

Po kratki molitvi pomazilijo škof cerkvena vrata s sveto krizmo v podobi križa ter odidejo s svetinjami k velikemu altarju. Svetinje se prinesejo na altar z besedami: »Veseli se svetniki v svoji slavi, ki so iz ljubezni do Kristusa svojo kri prelili in tako hodili po njegovih stopinjah.« Blagoslovi se zdaj za svetinje odločeni prostor in se le-te vanj polože in vzdajo z besedami: »Pod božjim altarjem sem slišal glas umorjenih!« »Vekomaj bodo živela svetnikov trupla!« itd. Vse te besede so vzete iz svetega pisma.

Ko se je prostor za svetinje vzdal, pomazilil in pakadil, se prične maziljenje in kajenje vseh štirih altarjevih strani; to opravijo najprej škof, potem drug duhoven. Medtem se molijo sledeči psalmi: a) 83., kjer hrepeni David po templu na gori Morija; b) 91., v katerem se oznanuje hvala božja; c) 44., ki je ženitvanjska pesem in zapopada prednosti, moč, čednosti in milosti Kristusove in katoliške cerkve; d) 147., kjer se povečuje Bog, ki je tako krasno cerkev ustanovil. Ko se je vse to od-

molilo, pomazilijo škof zid na dvanajstih krajih, kamor se obesijo apostolski svečniki, ktere tudi precej pokadijo. Vrnivši se k altarju, blagoslove kadilo, ki se ima na altarju sožgati. To se s tim zgodi, da se dene pet kadilnih zrn v podobi križa na petere križe altarnega kamna; čez to se polože lične voščene sveče in se vse skupaj sožge. Med šviganjem peterega ognja pokleknejo škof na stopnice altarjeve, ter molijo: »Alleluja! Pridi sveti Duh, napolni srca svojih vernikov in vžgi jim ogenj ljubezni.« K temu dostavljajo še druge molitve; vse te pa sklepa zadnja posvečevalna molitev, ki se tako poje kakor predglasje. Zatem prosijo Boga: »Utrdi to, kar si med nami v svojem svetem tempeljnu storil, ki je Jeruzalem. Alleluja!« Kor poje zdaj 67. psalm, v katerem prepeva cerkev Kristusu zmagovalno pesem. Po posvečenju altarnih prtov in altarnega kinča pričnejo škof sveto mašo.

Iz vsega tega lahko spoznamo, kako svete so naše cerkve, kako sveti altarji in v kaki veliki časti jih moramo imeti! Naše cerkve se po pravici imenujejo »hiše božje«, kajti v njih Bog vedno osebno stanuje. Njegove angelske trume mu tukaj strežejo, ga molijo, hvalijo, častijo in naše prošnje k njemu donšajo. »Kako strašen je ta kraj! Resnično tukaj je hiša božja, tu so vrata nebeška!«

Kratko razlaganje svete maše.

Pri sveti maši ponavlja Kristus svoje življenje in trpljenje. Pri sveti maši imamo ravno tisto dete, katero so pastirci v plenica našli, vendar pa še v slabših plenica, namreč v podobi kruha in vina. Trem kraljem je došla sreča, da so dete molili in Simeon ga je vsprejel celo v naročje; tudi mi ga imamo na altarju, da ga molimo ter z rokami srčne ljubezni objemamo. Pri sveti maši slišimo brati evangelij, akoravno se to godi po mašniku, vendar nam nič manj ne koristi, kakor ko bi ga slišali iz ust Kristusa samega. Tukaj vidimo še veči čudež storiti, kakor v Kani Galileji. Tam je Kristus spremenil vodo v vino, tukaj pa spremeni vino v svojo lastno kri. Pri sveti maši ponovi Kristus zadnjo večerjo in posveti tukaj ravno tako kruh in vino v svoje meso in v svojo kri, kakor je to storil pri zadnji večerji. Sveta maša je nadaljevanje in ponavljanje tiste spravne daritve, katero je Kristus na križu opravil, ko je za nas trpel in umrl. Vse življenje Kristusovo, ki ga je prebil na tem svetu, je ena sama velika daritev svete maše, pri kateri je bil on sam altar, tempel, mašnik in dar.

Mašnikovo oblačilo je oblekel v sveti zakristiji maternega telesa s tem, da je naše meso na se vzel, da se je včlovečil, ter oblekel se v oblačilo umrljivosti. Iz zakristije je prišel na sveto noč ter je pričel »začetek« svete maše s tem, da je prišel

na svet, rojen iz prečiste Device Marije. »Gospod usmili se nas« je pel, ko je v jaslih ležeč svoje ročice po pomoči stegoval. »Hvala Bogu na višavah« so peli angeli v oblakih, med tem ko je mašnik, to je: Dete mirno v hlevcu ostalo. »Molitve« je opravljal, ko je vso noč prečul v molitvi in božjo milost klical nad nas. »List« je bral, ko je Mozesa in preroke razlagal. »Evangelij« je pel, ko je po judovski deželi hodil in svoj nauk oznanoval. »Darovanje« je opravil, ko se je vsak dan Bogu Očetu v rešenje človeštva daroval, ter se ponudil vse pretrpeti. »Predglasje« je pel, ko je na mesto nas Boga neprenehoma hvalil in poveličeval. »Svet« je pelo judovsko ljudstvo na svetno nedeljo, ko je klicalo: »Češčen bodi, ki pride v imenu Gospodovem, hozana na višavah«. »Posvečenje« je dovršil pri zadnji večerji, ko je kruh in vino spremenil v svoje telo in svojo kri. »Povzdigovanje« se je vršilo, ko je na križu pribit izpostavljen bil svemu svetu. »Oče naš« je molil, ko je govoril sedem zadnjih besedi na križu. »Prelomljenje« svete hostije se je godilo, ko se je njegova sveta duša od telesa ločila. »Jagnje Božje« je pel stotnik s svojo četo, ko so se trkali na prsi rekoč: »Resnično, ta je Sin Božji.« »Obhajilo« se je vršilo, ko je bilo telo maziljeno in v grob položeno.« »Blagoslov« na koncu svete maše je podelil, ko je pri vnebohodu na Oljski gori svoje učence s povzdignenimi rokami blagoslovil.

Glej to je velika daritev in dolga sveta maša, ki jo je opravil Kristus na zemlji in ki njo njegovi apostoli in mašniki vsak dan mnogo okrajšano opravljajo. O njej veljajo besede: »Sveta maša je kratek zapopadek življenja Kristusovega, kjer se v pol uri godi, kar je Kristus v 33. letih opravil.« Pri vsaki sveti maši verniki v duhu gledajo, kako Kristus daruje svoje življenje in trpljenje nebeškemu Očetu, svetemu Duhu vpričo svoje ljube matere, vseh angelskih korov in množice svetnikov ravno tako, kakor bi se to sveto djanje vnovič vršilo. Zato pa je tudi primerno, ako pri daritvi svete maše premišljujemo trpljenje Kristusovo in si globoko v srce utisnemo njegovo neskončno ljubezen.

Kako naj premišljujemo pri daritvi svete maše Kristusovo trpljenje?

Sveti Bernard uči: Nič ne more našega srca grehov bolj očistiti, nič ne more našega poželenja bolj pokrotiti, nič ne more k dobremu nas močnejše priganjati, kakor večkratno in živo premišljevanje britkega trpljenja Jezusovega in njegovih krvavih ran. In sveti Albert trdi, da premišljevanje Kristusovega trpljenja je bolj zaslužljivo, kakor če bi se kdo celo leto ob suhem kruhu postil, do krvi bičal, ali bos v sveto deželo na božjo pot hodil.

Začetek svete maše.

Tebi, Oče nebeški, hočemo služiti nekrvavo daritev svete maše, k tvoji največji časti, k časti tvojih svetnikov, naši duši v zveličanje in za vse verne kristjane, žive in mrtve. Amen.

Mašnik stopijo k altarju: — Kristus gre s svojimi učenci na Oljsko goro.

Mašnik molijo pred altarjem: — Kristus moli na Oljski gori in krvavi pot poti.

Masnik poljubijo altar, grejo na levo stran in molijo: — Kristusa s poljubom izdanega vežejo in peljajo k Anu.

Mašnik molijo v sredi altarja »Kirie elieson:« — Kristusa peljajo h Kajfu, Peter ga zataji, Judje ga zasramujejo.

Mašnik se obrnejo k ljudstvu, rekoč: »Dominus vobiscum — Gospod z vami:« — Kristus se ozre na Petra, in ga nagne k pokori.

Mašnik grejo spet na levo stran in molijo: — Kristusa peljajo k Pilatu in ga tam tožijo.

Sveti evangelij.

V imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha vstanemo k svetemu evangeliju in vse trdno verujemo, kar je Jezus Kristus učil, kar so apostoli oznanovali in kar nam sveta mati katoliška cerkev verovati veleva. Daj nam, o Bog, v tej sveti veri živeti in umreti. Amen.

Mašnik grejo na sredo altarja in molijo, grejo na desno in berejo sv. evangelij: — Pilat pošlje Kristusa k Herodu, in ta ga zasmehuje.

Mašnik se vrnejo na sredo altarja: — Herod pošlje Kristusa nazaj k Pilatu, kjer ga Judje krivo tožijo in zasramujejo.

Darovanje.

Tebi izročimo, Oče nebeški, po namenu mašnikovem te darove kruha in vina, ki se bodo spremenili v Telo in Kri Jezusa, tvojega ljubega Sina. Vse, kar imamo, naj tebi posvečeno bo, duša in telo. Amen.

Mašnik odkrijejo kelih in darujejo kruh in vino: — Kristusa slečejo, k stebri privežejo in neusmiljeno bičajo.

Mašnik kelih pokrijejo: — Kristusa s trnjem kronajo.

Mašnik roke umivajo: — Pilat z umivanjem rok spozna Jezusa za nedolžnega.

Mašnik se k ljudstvu obrnejo rekoč: »Orate fratres — molite bratje:« — Pilat pripelja Jezusa pred ljudstvo rekoč: »Glejte človek!«

Mašnik molijo predglasje: — Kristus nedolžen je k smrti obsojen.

Mašnik tiho molijo: — Kristus nese molčé težki križ na goro Kalvarijo.

Povzdigovanje.

Bodi lepo pozdravljeno Jezusa Rešnje Telo, iz Marije rojeno, na križu za nas umorjeno, ki na desnici Božji sediš, iz ljubezni do nas pa med nami prebivaš. V ponižnosti te molimo in te pohlevno prosimo: O Jezus, usmili se nas! O Jezus, poglej na nas! O Jezus, odpusti nam naše grehe!

Bodi pozdravljena presveta Rešnja Kri Odrešenika našega, na križu za nas prelita. S svojo sveto Rešnjo Krvijo, o Jezus, grehov nas omij, in usmili se vernih duš v vicah. Amen.

Mašnik spremenijo kruh in vino v Jezusovo Telo in Kri: — Kristusa na križ pribijajo.

Mašnik povzdignejo sveto Rešnje Telo: — Kristus je na križu povišan.

Mašnik povzdignejo sveto Rešnjo Kri: — Kristus toči na križu svojo sveto Kri.

Mašnik molijo po povzdigovanju: — Kristus visi tri ure na križu.

Mašnik molijo »Pater noster — Oče naš:« — Kristus govori sedem besed na križu.

Mašnik razlomijo sveto hostijo: — Duša Jezusova loči se od telesa.

Mašnik govorijo »Agnus Dei — Jagnje Božje: — Pri Jezusovi smrti se jih mnogo spreobrne; Kristus da odpreti svojo stran.

Sveto obhajilo.

O Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho: temveč reci le besedo, in ozdravljena bo moja duša (trikrat). Ker sem pa tebe toliko potreben, te prosim, o Jezus, pridi v moje srce in vselej pri meni ostani. Amen.

Duhovno obhajilo. O moj Jezus, verujem, da si v tem presvetem zakramentu resnično pričujoč, in te ponižno molim. Trdno zaupam, da me ne boš zavrzel. Čez vse te ljubim, in iz ljubezni do tebe obžalujem vse svoje grehe; nikdar več nočem grešiti. Moja duša po tebi želi; ker mi pa ni dopuščeno, tebe zdaj v presvetem zakramentu prejeti, pridi vsaj s svojo milostjo v moje srce. Objamem te, moj Jezus, in se v duhu s teboj sklenem. Nikdar ne dopusti, da bi se še kedaj ločil od tebe.

Mašnik povzijejo sveto Rešnje Telo: — Kristusa položijo v grob.

Mašnik molijo na levi strani altarja, grejo na sredo, pozdravijo ljudstvo in opravijo zadnje molitve: — Kristus vstane od smrti, se prikaže svojim učencem.

Mašnik blagoslovijo ljudstvo in molijo zadnji evangelij: — Jezus na Oljski gori blagoslovi svoje učence, gre v nebesa in pošlje svetega Duha.

Dokončanje.

Blagoslovi nas in vse naše djanje in nehanje Bog † Oče, † Sin in † sveti Duh; in tvoj sveti blagoslov pridi čez nas in vselej pri nas ostani!

O Jezus, tebi živimo; o Jezus, tebi umrjemo; o Jezus, tvoji smo živi in mrtvi. Amen.

Ÿ. Gospod, usliši našo molitev.

R. In naše vpitje naj pride k tebi.

Ÿ. Vsegamogočni in usmiljeni Bog naj nas usliši. R. Amen.

Ÿ. Božja pomoč ostani vselej pri nas. R. Amen.

Sedem in sedemdeset milosti, katere izvirajo iz pobožne pričujočnosti pri sveti maši.

1. V tvoj blagor pošlje Bog Oče svojega ljubega Sina iz nebes.

2. K tvojemu zveličanju spremeni sveti Duh kruh in vino v pravo telo in kri Kristusovo.

3. Zavoljo tebe pride Sin Božji z nebes in se zakrije pod sveto hostijo.

4. Se tako poniža, da je v najmanjšem delu svete hostije pričujoč.

5. V tvoje zveličanje ponovi veliko skrivnost včlovečenja.

6. Tebi v zveličanje se pri vsaki sveti maši zopet duhovno rodi.

7. V tvoj dobiček opravlja na altarju pobožnosti, katere je opravil na zemlji.

8. Tebi v prid ponovi svoje britko trpljenje, da te ga stori deležnega.

9. V tvoje zveličanje umrje zopet na duhovni način in daruje svoje drago življenje za te.

10. Tebi v zveličanje prelije na duhovni način svojo sveto kri in jo daruje za te.

11. S to sveto krvijo pokropi tvojo dušo in jo očisti vseh škodljivih madežev.

12. Za te se daruje Kristus v pravo žgavno daritev in daje Bogu visoko čast, kakoršno si sam želi.

13. Če to čast Bogu daruješ, mu povrneš vso čast, katero si mu opustil kdaj skazovati.

14. Za te se daruje v hvalni dar in skaže Bogu vso hvalo, katero mu ti nisi skazal.

15. Ako daruješ to hvalo Kristusovo Bogu, mu skažeš večjo hvalo, kakor jo skažujejo angeli.

16. Za te se daruje Kristus v popolni zahvalni dar in nadomesti, kar si se ti Bogu premalo zahvalil.

17. Če to zahvalo Kristusovo Bogu daruješ, mu povrneš vse dobrote, kar ti jih je skazal.

18. Za te se daruje Kristus v mogočen spraven dar in razsrdnega Boga zopet s teboj spravi.

19. Odpusti ti vse male grehe, katerih se varovati prizadevaš.

20. On zadosti za mnoge zamude, katere si storil z opuščenjem dobrega.

21. Popravi mnogo zanikernost, katere si storil pri opravljanju dobrih del.

22. Odpusti mnoge neznane in pozabljene grehe, katerih se nisi nikdar spovedal.

23. Daruje se v dar zadostenja in plača velik del tvojega dolga in kazni.

24. Z vsako sveto mašo zbrišeš več kazni, kakor bi jih mogel zbrisati s kakim drugim delom Zveličarjevim, ker:

25. Kristus ti da del svojega zasluženja, katerega daruješ Bogu Očetu za svoje grehe.

26. Kristus se daruje za te v prosilni dar in prosi za te tako prisrčno, kakor je prosil na križu za svoje sovražnike.

27. Njegova sveta kri prosi za te s tolikimi besedami, kolikor kapljic je teklo iz njegovega telesa.

28. Njegove svete rane kličejo za te s tolikimi glasovi, kolikor jih je bilo na njegovem telesu.

29. Zavoljo toliko tako močnih prošenj bodeš poprej uslišan, kakor zunanji svete maše.

30. Tvoja molitev pri sveti maši je veliko močnejša, kakor drugi čas, ker:

31. Kristus jo sklene s svojo molitvijo in jo daruje nebeškemu Očetu.

32. Tvoje potrebe in nevarnosti Bogu potoži in skrbi posebno za tvoje zveličanje.

33. Vsi pričujoči angeli prosijo za te in darujejo tvojo slabo molitev Bogu.

34. Mašnik bere sveto mašo za te in odvrča hudobnega duha od tebe.

35. Tudi svojo sveto mašo bere za te in jo daruje v tvoje večje zasluženje.

36. Ako si pri sveti maši, si na duhovni način sam mašnik, in Kristus ti da oblast darovati sveto mašo za se in za druge.

37. Če daruješ sveto mašo, skažeš sveti Trojici najprijetniši dar.

38. Daruješ ji tako prijeten dar, da je več vreden ko nebo in zemlja.

39. Daruješ ji tako prijeten dar, da je toliko vreden ko Bog sam.

40. S to daritvijo skažeš Bogu tako veliko čast, kakor zasluži.

41. S tim darom neskončno razveseliš sveto Trojico.

42. Ta neskončni dar daruješ Bogu kot svoj, ker ti ga je Kristus sam dal.

43. Ako si spodobno pri sveti maši, skažeš Bogu največo službo.

44. S sveto mašo skažeš človeški naravi v Kristusu najvišjo službo in vedno češčenje.

45. S tem častiš trpljenje Kristusovo in se vdeležiš njegovega sadu.

46. Tudi Mater Božjo s tem vredno častiš in povišaš njeno veselje.

47. Vse angele in svetnike s sveto mašo bolj častiš kakor z drugimi molitvami.

48. S pobožno pričujočnostjo pri sveti maši na duši bolj obogatiš, kakor z vsako posvetno rečjo, ker :

49. S tem storiš največje dobro delo.

50. Odlično pokažeš s tem svojo pravo vero in si zaslužiš veliko plačilo.

51. Če se prikloniš v duhu in resnici proti sveti hostiji ali posvečenemu kelihi, s tem Boga moliš.

52. Kolikorkrat se ozreš na sveto hostijo, se združiš z angeli v nebesih.

53. Kolikorkrat se ponižno in skesano na prsi trkaš, storiš nebesom veselje.

54. Ako si v stanu smrtnega greha pri sveti maši, ti vselej ponuja Bog milost spokorjenja.

55. Ako si v stanu milosti božje pri sveti maši, se pomnoži božja dobrotljivost do tebe.

56. Pri sveti maši ti je telo in kri Kristusova v duhovno jed in pijačo.

57. Tu zadobiš milost pogledati Jezusa in tudi on se na te ozira.

58. Prejmeš mašnikov blagoslov in Kristus ga pomnoži v nebesih.

59. Če pridno k sveti maši hodiš, boš imel časen in večni blagor.

60. Obvarovan boš mnogo nesreč, v katere bi sicer padel.

61. Zadobil bodeš moč zoper skušnjave, katere bi te sicer premagale.

62. Pri vsaki sveti maši si pridobiš milost srečne smrti, če si v dobrem stanoviten.

63. Zavoljo svete maše bodeš dobil moč in tolažbo v zadnji potrebi od angelov in svetnikov.

64. O tvoji smrti ti bodo svete maše, pri katerih si bil pričujoč, v tolažbo in ti bodo dajale trdno zaupanje v milost božjo.

65. Šle bodo s teboj pred sodbo božjo in ti bodo prosile pri ostrem sodniku milostno sodbo.

66. Upati smeš, da bode čas očiščevanja zelo skrajšan. Ker s svetimi mašami si zbrisal mnogo neznanega in skritega dolga in kazni, ker:

67. Z vsako sveto mašo bolj zmanjšaš kazni očiščevanja, kakor z kakim drugim dobrim delom.

68. Sveta maši, pri kateri si bil v življenji sam pričujoč, ti bo več koristila, kakor več svetih maš, ki se bodo po smrti za te brale.

69. V nebesih bodeš imel zato gotovo primerno stopinjo slave in sicer vekomaj, ker:

70. Vsaka sveta maša pomnoži tvoje zveličanje.

71. Za svoje prijatelje nimaš boljšega, kakor če daruješ sveto mašo za nje.

72. Svojim dobrotnikom se s sveto mašo najlepše zahvaljuješ.

73. Revnim, bolnim in umirajočim skazuješ s sveto mašo najboljšo pomoč in največjo tolažbo.

74. Veliko grešnikom z daritvijo svete maše sprošiš spreobrnjenje.

75. Pri sveti maši sprošiš vsem vernim kristjanom velik blagor.

76. Z daritvijo svete maše revnim dušam veliko pomagaš.

77. Ako ne moreš dati za svoje umrle prijatelje svete maše brati, jim lahko pomagaš s pričujočnostjo pri sveti maši.

O kako velik zaklad je sveta maša! srečen je, kdor si z malim trudom pridobi take zaklade! Kdo tedaj ne bi rad hodil k sveti maši? Kdo bode sveto mašo malomarno zamujal? O ljuba duša! ne zamujaj svete maše, pusti vse, kar ti dopusti tvoj stan brez škode, in hiti k sveti maši. »Ko bi si kristjan, pravi o. Sanchez (in Thessam. miss.) to vedel v prid obrniti, bi po eni sami sveti maši bolj obogatel, kakor po vseh od Boga stvarjenih rečeh«.

V katerem jeziku je katoliška cerkev službo božjo opravljala in jo še opravlja?¹

Apostoli in njih nasledniki so vsakemu narodu v njegovem jeziku sv. evangeli ob vseh časeh oznanovali, in tako se še

¹ Liturgika, ali sveti obredi pri vnanji službi božji, spisal Anton Lesar, založil K. Windiker v Bernu, 1863.

dandanašnji godi, saj se tudi drugači ne dajo dopovedati verske resnice, da bi je razumeli in po njih živeli.

Oznanovalci sv. evangelija so se toraj, preden so ptujim narodom oznanovali sveto vero, seznanili z njihovimi jeziki, in tako se še dandanašnji godi.

Tudi vnanje službe božje katoliška cerkev ni opravljala in je tudi dandanašnji ne opravlja le v enem jeziku, ampak, kakor kardinal Bona dokazuje, apostoli in njih nasledniki so jo opravljali v raznih krajih v jezikih raznih narodov, katerim so sv. evangelij oznanovali; torej v Jeruzalemu in Palestini v hebrejskem (kaldejskem ali aramejskem), v Aleksandriji, Antiohiji in drugih grških mestih v grškem, v Rimu in po vseh zahodnih krajih v latinskem. Ti trije jeziki so bili namreč poglobitni jeziki tistih narodov, pri katerih so apostoli sv. evangelij oznanovali. Ko se je krščanstvo razširilo po deželah unkraj Eufrata in tigrida pri Sirjanih, in pri Armenih, Koptih, Etiopljanih in drugih narodih, so se tudi njihovi jeziki vpeljali v službo božjo.

Za nas Slovence je zlasti znamenito in mikavno vedeti, kedaj in kako je bil slovenski jezik, ki ga imenujemo staro-slovenski vpeljan v službo božjo?

Pri zahodnih Slovenih, kateri so kakor mi Slovenci sv. evangeli prejeli po latinskih učениkih rimske cerkve, je bil seveda latinski jezik vpeljan v službo božjo. — Drugači pa je bilo pri izhodnih Slovanskih narodih, katerim sta prišla sveta brata Ciril in Metod iz izhoda oznanovat sveto vero. Po vzgledu prvih krščanskih časov sta narodni, tedaj slovanski jezik vpeljala v službo božjo. Ta jezik je bil namreč že takrat toliko izobražen, da je bilo to mogoče. Papež, poglavar vesoljne cerkve se je iz začetka temu početju ustavljaj, ker se mu je naznanjalo, da je slovanski jezik še nepripraven za službo božjo. Papež Janez VIII. je 14. junija 879 v ti zadevi sv. Metodu takole pisal: »Slišali smo, da sveto mašo poješ v sirovem, ne-omikanem jeziku (lingva barbara) t. j. v slovanskem (sclavonica).« Ko se pa je po možeh, ki so slovanski jezik dobro znali in katerih je veliko živelo po Dalmaciji in v Benetkah, prepričal, da so slovanske cerkvene (obredne) bukve prav in dobro predstavljene, je Slovanom rad dovolil, narodni jezik rabiti pri službi božji in v tem dovoljivnem pismu med drugim tudi rekel: »On, ki je vstvaril tri poglobitne jezike, hebrejskega namreč, grškega in latinskega, je vstvaril tudi vse druge v čast in slavo svojo« (»Quoniam, qui fecit tres linguas principales, hebraeam scilicet, graecam et latinam, ipse creavit et alias omnes ad laudem et gloriam suam«).

Akoravno je bilo po tem takem več jezikov vpeljanih v službo božjo, se je služba božja vendar le pri večem delu katoličanov opravljala in se še opravlja v latinskem jeziku,

in sicer po vseh krajih in narodih, katerim so prišli rimski misionarji sv. evangeli oznanovat, in to se je zgodilo po vsem zahodu in ne le v Evropi, ampak tudi v drugih delih sveta. V zahodu se je o tistem času, ko se je krščanstvo pričelo, tako le latinski jezik sploh govoril. Ko so pa divji narodi iz severno-zahodnje Azije privihrali v rimske pokrajne zahodnje Evrope, je rimski cerkvi zopet došla sveta naloga, te divje narode pokristjaniti in njih divja srca in navade s sveto vero požlahniti. Sveto, goreče prizadevanje rimskih oznanovalcev je Bog milostljivo blagoslovil in sčasoma so se vsi novi narodi vdali sveti veri. Ker so pa bili njih jeziki še neomikani, so rimski misijonarji pri teh narodih službo božjo v latinskem jeziku vredili že iz strahu, da bi se visokim svetim skrivnostim z neomikano ali nepristojno besedo ne godila nečast in po tem takem tudi sv. vera s kako neprimerjeno besedo ne popačila. Pozneje, kakor tudi dan današnji, rimsko cerkev, glavo vesoljne cerkve, pa zlasti vodi želja po edinosti, da se pri službi božji, posebno pri daritvi sv. maše ne vpelje kak nov jezik, temveč da se ohrani in rabi latinski jezik pri vseh narodih, ki so po rimskih misijonarjih prejeli sv. evangeli, da so tudi njih jeziki že zadosti izobraženi.

Vsi jeziki, ki so bili vpeljeni v službo božjo, so pa sčasoma zamrli, t. j. ali več ni narodov, ki jih govoré, ali pa so se narodni jeziki toliko spremenili, da jezika, kakoršen je bil vpeljan v službo božjo, noben narod več ne rabi v domačem govoru. Tako so tedaj vsi liturgički jeziki dandanašnji mrtvi jeziki.

Da se pri službi božji mrtvi jeziki še vedno rabijo, izhaja iz visokega spoštovanja do presvetih skrivnostij, katero se tudi v tem razodeva, da ostane tudi zagrinjalo vedno enih svetih skrivnostij in opravi vedno eno, t. j. da je jezik, če ravno že zastaran ali celo mrtev, vedno ravno tak, kakoršen je bil iz začetka vpeljan.

Vendar pa ni misliti, da je živi narodni jezik kje popolnoma izpahnjén iz službe božje. Kar ima sveta cerkev opravljati ali govoriti z ljudstvom, v ljudstvenem živem jeziku opravlja in govori; tako n. pr. v živem narodnem jeziku pri popoldanski službi božji in pri vseh pobožnostih moli, ljudstvu v njegovem živem jeziku dolžnosti razlaga, pri svetih zakramentih marsikaj v narodnem jeziku govori itd.

Ker pa je koristno in tudi treba, da kristjani umejo vso službo božjo, torej tudi to, kar se v mrtvem jeziku opravlja, se jim po drugem potu na pomoč pride, in sicer zlasti s tem, da se jim svete obredne bukve v živi domači jezik predstavijo in služba božja razlaga v narodnem jeziku.

Vrh tega namen službe božje pa ne le poduk in podbuda, ampak njen poglavitni namen je prositi ali podeliti milost bôžjo. Da se doseže ta poglavitni namen, pa ravno treba ni,

da bi človek, kateremu sv. cerkev milosti prosi ali mu jo deli, tudi umel jezik, v katerem mu milosti prosi ali deli; v tem obziru mu je zadosti, da sploh ume pomen sv. opravila, in da svoj namen sklene z namenom svete cerkve.

Ker pa smo pri službi božji le takrat s pravo pobožnostjo in koristjo pričujoči, kadar razumemo, kaj njene šege in vnanja znamenja ali obredi pomenijo; toraj nas sveta dolžnost veže, da se seznanimo z vnanjimi znamenji ali obredi službe božje.

Da se pa to zgodi, cerkev svojim služabnikom zapoveduje vernemu ljudstvu vnanjo službo božjo tako razlagati v domačem jeziku, da jo umejo, akoravno se opravlja v tujem, t. j. v katerem koli zamrlem jeziku.

Katoliški škofje in mašniki to svojo dolžnost povsod spolnujejo s tem:

a) da vernemu ljudstvu v pridigah in krščanskih naukah službo božjo v domačem jeziku razlagajo;

b) da spisujejo in priporočajo brati bukve, v katerih so vsi obredi katoliške cerkve od besede do besede prestavljeni v živi narodni jezik; tako da verni molijo v svojem jeziku ravno to, kar škofje in mašniki v tujem;

c) da vernim v poduk spisujejo in v roke dajejo bukve, katere razlagajo vso službo božjo ali na tanko, ali le bolj ob kratkem v domačem jeziku.

Ravno ta namen ima očitvidno razlaganje daritve svete maše, ki je tukaj pridjano.

Očitvidno razlaganje svete maše.¹

(Za prvo nedeljo.)

U v o d.

Sveta maša je solnce službe božje, jedro naše svete vere srce naše pobožnosti, pa malo kristjanov jo prav razume in spozna; ona je živ studenec ljubezni in milosti božje; pa malo jih ve, prav zajemati darov božjega usmiljenja; žejni pridejo, suhi od svete maše odidejo. Odprejo se sveta nebesa; Jagnje božje stopi na altar in se za nas daruje nebeškemu Očetu; angeli obdajajo altar, in pred toliko skrivnostjo zakrivajo svoje

¹ Lepa in hvale vredna je šega, vsako leto tri ali štiri nedelje zaporedoma namesti pridige očitvidno razlagati sveto mašo; prvo nedeljo do »Introitus«, drugo do »Praefatia« ali predglasje, tretjo od tod do »Obhajila«, četrto pa do konca. Eden dušnih pastirjev grejo na leco, kakor hitro odzvoni k velikemu svetemu opraviilu, berejo sveti evangelij, in oznanijo potrebne reči po navadi; drugi mašnik se vstopijo pred altar, h kateremu se pripravijo kelih, bukve in vsa mašna oblačila. Orgljavec in pevci čakajo na koru pripravljeni. Duhovnik začnejo iz lece razlagati sveto mašo, in kar povedo, pokažejo mašnik pred altarjem: se oblečejo, in polagoma po razlaganju služijo sveto mašo. Duhovnik iz lece napovedó prvo latinsko besedo molitve; mašnik pred altarjem njo tiho molijo, duhovnik na leci pa na glas poslovenijo. Kar se pri peti maši poje, duhovnik iz lece napovedo, mašnik

obličje, mi pa se pogostokrat nespodobno vedemo, vsi raztreseni ali nevedni.

Sveta katoliška cerkev zatoraj želi in po svetem Tridentinskem zboru vkazuje vsem dušnim pastirjem, da skrivnosti, obrede in molitve svete maše vernim prav razumno in zastopno razlagajo ali med sveto mašo ali po sveti maši. (Tridentinski zb. 22. seja, 8. pogl.)

Ravno tako se naj tudi zdaj prav očitvidno zgodi.

Kaj je sveta maša?

Sveta maša je nekrvava daritev nove zaveze, vedni spomin krvave daritve, katero je Jezus Kristus na križu opravil. — V stari zavezi so imeli krvave daritve zaklanih živali, katere so Bogu v čast deloma sožgali, deloma zavžili. V novem zakonu je Jezus na križu krvavo daritev doprinesel za nas nebeškemu Očetu, in v vedni spomin te krvave je postavil pri poslednji večerji nekrvavo daritev svete maše, v kateri se na altarju v podobah kruha in vina neprenehoma za nas daruje nebeškemu Očetu, ker tudi mi neprenehoma grešimo in daritve potrebujemo.

Kdo opravlja daritev svete maše?

Nevidno Jezus Kristus sam, vidno pa mašnik namesto Kristusa. Ves nebeški dvor je pričujoč pri altarju; Jagnje božje zapusti svoj nebeški tron, angeli božji pridejo doli, in kar izvoljeni gledajo tam od obličja do obličja, to obhajamo mi tukaj v tej presveti skrivnosti. S kolikim spoštovanjem moramo zatorej tu pričujoči biti, kjer se Jezus kakor Bog in človek za nas daruje svojemu nebeškemu Očetu!

Zakaj se opravlja daritev svete maše?

Daritev svete maše se opravlja: 1. Da se Bogu najvišjemu Gospodu skazuje spodobna čast, — kakor *daritev hvale* in *molitve*. 2. V dolžno zahvalo za vse prejete dobrate, — *daritev zahvale*. 3. V odpuščenje naših grehov, — *daritev sprave*. 4. Za vse

pri altarju zapojejo, orgljavec z orgljami odgovori, potem pa molči, da namesti petja duhovnik iz lece povejo, kar se je bilo po latinsko zapelo. Mešnik pred altarjem toliko počakujejo, da se na leci razloži. Prvo nedeljo se tako razlaga do »Introitus«, potem stopijo duhovnik iz lece, in peta sveta maša se dalje služi po navadi.

Drugo nedeljo se peta sveta maša po navadi začne in opravi do »Introitus«, potem umolknejo orglje, in duhovnik iz lece ravno tako razlagajo dalje do »Praefatio«, kar molijo mašnik pri altarju; tretjo nedeljo od »Praefatio« do »Obhajila«, četrto nedeljo pa od »Obhajila« do konca.

Radi poslušajo in gledajo verni, ako se jim tako razločno in živo razlaga najsvetejša daritev. Tako razlaganje zda dvakrat toliko, kakor, če se bere ali posluša v krščanski nauku.

dušne in telesne potrebe, da si izprosimo potrebnih milosti, — *daritev prošnje*. Daruje se le *Bogu samemu* za žive in verne mrtve. Kolika ljubezen Jezusova! Ni mu bilo dovolj, za nas rojenemu biti in na križu umreti, on živi v presvetem Rešnjem Telesu med nami, nam v zveličanje! Kako mrzlo in nespodobno je pa pogostokrat naše zadržanje do njega!

Kako moramo sveto mašo slišati?

Sveto mašo imamo slišati: 1. *Spoštljivo*, v pričo cele nebeške družine. 2. *Pobožno*, misliti na to, kar se je pri poslednji večerji postavilo, na križu zgodilo in se zdaj ponavlja na altarju. 3. *Pazljivo* na vse, kar se na altarju godi. 4. *Celo*, da se noben del maše iz vнемarnosti ne opusti. 5. *S čistim srcem* in z *dobrim namenom*. »Ako prineseš svoj dar k altarju, in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, idi poprej in spravi se, potem pridi in daruj svoj dar.« Sprašaj tudi svojo vest, ali nima Bog kaj zoper tebe, obudi popolni kes in spravi se z Bogom, preden se podaš k sveti maši.

Kedaj smo dolžni sveto mašo slišati?

Ob nedeljah in zapovedanih praznikih je dolžnost, *ob delavnikih* pa velik zaslužek, sveto mašo slišati.

Kateri so štirje poglobitni deli svete maše?

1. *Evangelij*, kedar se prvokrat prenesejo mašne bukve. 2. *Darovanje*, kedar se pozvoni prvokrat z zvončekom. 3. *Povzdigovanje*, kedar mašnik povzdignejo pravo Telo in pravo Kri Jezusa Kristusa. 4. *Obhajilo*, kedar Telo in Kri Jezusa Kristusa zaužijejo. »Prekasno k sveti maši priti in prerano oditi, je greh, in peklenskemu sovražniku veselje.« Sv. Dominik.

Priprava.

Kaj se potrebuje k daritvi svete maše?

1. Bogu posvečena *cerkev* ali *kapela*, in v cerkvi *altar*, v katerem so ostanki svetih mučenikov vzdani v spomin, da so prvi kristjani sveto mašo obhajali nad grobi mučenikov. Altar se s *tremi platnenimi prti* pokrije, v spomin tistih belih rut (tančic), v katerih so Kristusa v grob položili. V sredi stoji *podoba Križanega* (razpelo), ker se na altarji opravlja ravno tista daritev, katero je Kristus na križu opravil. *Goreče sveče* nas spominjajo velike gorečnosti prvih kristjanov, ki so ob času krvavega preganjanja po noči v podzemeljskih brlogih sveto mašo služili; so podoba Jezusa Kristusa, naj nam bodo pa tudi podoba naše goreče pobožnosti.

2. *Kelih* srebrn in pozlačen, pomeni Jezusov grob. *Plitvica* ali zlata skledica na kelihu pomeni kamen, s katerim je bil grob Jezusov pokrit. *Rutice* mnogovrstne pri kelihu pomenijo tančico, v katero so zavili Kristusovo telo, ko so je pokopali. Bela *hostija* iz najlepše pšenične moke, in *vino* od vinske trte sta darova vernih, ki se bota spremenila v pravo Telo in Krv Jezusa Kristusa. Svoje dni so verni prinesli mnogo teh darov, katere so porabili deloma za sveto mašo, deloma pa med mašnike in uboge razdelili. Dan današnji verni te darove nadomestijo z denarjem, s katerim najmejo sveto mašo, da bi posebno deležni postali sadu te presvete daritve. Sveti Venceslaj je sam pšenico sejal in vino pripravljajal za daritev svete maše.

Prav modro in primerno je naš Zveličar kruh iz najlepše pšenične melje in vino iz vinske trte izvolil za tvarino sveti maši, zakaj:

a) pšenica in vinska trta sta najzlahnejša sadeža zemlje, torej njih sad: bela pšenična melja in zlata vinska sraga sta najbolj primerna tvarina za najsvetejšo daritev;

b) s tem nam je Zveličar zljajšal vero v čudovito spreminjenje. Vsaki dan namreč vidimo, da se kruh in vino po naravni poti spreminjata v meso in kri; koliko laglje nam je torej verovati, da se kruh in vino na Jezusovo besedo spreminjata v njegovo presveto Rešnje Telo in presv. Rešnjo Kri;

c) nam je tudi laglje umeti, da je sveto Rešnje Telo naši duši duhovna hrana.

Kruh za sveto mašo, ki je bil ob vseh časih tenek in okrogel, se imenuje *hostija*, t. j. dar; večidel mu je vtisnjena ali podoba sv. križa, ali križanega Jezusa, ali presvetega njegovega imena.

3. *Sveta mašna oblačila*, in sicer:

a) *Humerales* ali *obrambnica*, v spomin rute, s katero so zavezali Jezusu oči, ko so ga bili v njegov sveti obraz. Ko jo mašnik ogrnejo, molijo: *Deni o Gospod! na mojo glavo čelado zveličanja, da zamorem premagati napade peklenskega sovražnika.*

b) *Alba* ali mašna srajca, bela platnena srajca do pet, v spomin belega oblačila, s katerim je Herodež zasramoval Kristusa. Nam kristjanom pa je bela obleka podoba čistosti, v kateri imajo mašnik in verni priti pred altar; zato se moli pri oblačenju: *Operi me, o Gospod, in očisti moje srce, da s krvjo Jagnjeta očiščen, uživam veselje.*

c) *Cingulum* ali *pas*, s katerim se dolga bela srajca podpaše, pomeni vrvi in vezila, s katerimi so Jezusa zvezali; pomeni pa tudi držčno, čisto življenje; zato se molijo mešnik pri opasanju: *Prepaši me, o Gospod! s pasom čistosti, in ugasi v meni nečisto poželenje, da ostane v meni krepost zdržnosti in čistosti.*

d) *Manipel* ali *naročnica* je bila svoje dni potna ruta, in nas spominja tistega potnega prta, s katerim je Veronika obrisala

sveti obraz Jezusov, ter nas opominja, posnemati Jezusa na poti trpljenja. Zatorej molijo mašnik: *Stori me vrednega, o Gospod! nositi naročnico žalosti in britkosti, da z veseljem sprejem plačilo trpljenja.*

e) *Štola* ali *nadramnica*, z ram črez prsi viseč trak, znamenje mašnikove časti in oblasti, je podoba najvišje milosti, detinstva božjega. Zatorej molijo mašnik: *Dodeli mi zopet, o Gospod! oblačilo neumrljivosti, katero sem zgubil v pregrešenju prvih staršev; in dasiravno sem nevreden, tvojo presveto skrivnost obhajati, naj bom vendar vreden večnega veselja.*

f) *Kazula* ali *mašni plašč*, znamenje ljubezni, s katero imamo veselo nositi jarem Gospodov in breme njegovih zapovedi. Zatorej molijo mašnik, kedar ga oblečejo: *O Gospod! ki si rekel: Moj jarem je sladek, in moje breme lahko, dodeli mi, ga tako nositi, da tebi dopadem.*

Na mašnem oblačilu, na nadramnici in naročnici so *križi* našiti, v znamenje, da se smejo ta posvečena oblačila rabiti le za službo božjo, le za daritev svete maše, katero je Kristus na križu opravil.

Pri *večernicah* ali *procesijah* se rabi *pluvijal* ali *dežni plašč*. *Dijakoni* in *poddijakoni* oblečejo pri slovesnih opravilih *dalmatike* ali *služnice*, ki so enake barve z mašnim oblačilom.

Barva mašnih oblačil je *petera*, po raznih godovih različna.

1. *Bela*, pomeni nedolžnost in veselje, in se rabi ob praznikih Gospodovih, device Marije, spoznovavcev in devic.

2. *Rdeča*, je barva ljubezni, in se rabi o binkošti, ko se je sv. Duh v podobi gorečih jezikov prikazal, in o svetkih mučenikov, ki so iz ljubezni do Boga svojo krv prelili.

3. *Zelena*, barva upanja, se rabi ob nedeljah po razglasenju Gospodovem in po binkošti, ako se ne praznuje god kakega svetnika, ter nam pred oči stavlja upanje večnega življenja, katero nam je Jezus s svojim trpljenjem in svojo smrtjo zaslužil.

4. *Modra* ali *vijolična*, barva ponižnosti in pokore; se rabi v adventu in postu, da bi nas budila k pokori.

5. *Črno* je oblačilo žalosti in otožnosti, ter se rabi na veliki petek in pri opravilih za rajne mrtve.

Mašnik denejo na glavo *biret* ali *naglavnico*, ki se tudi *kvadrat* imenuje, in nas spominja trnjeve krone, katero je Jezus na glavi nosil.

Vse to naj verni zapomnijo, in mašnika spremljajo pri sveti maši. Mašnik stopijo na mestu Jezusa Kristusa, in v celém *opravilu* svete maše ponavljajo in kažejo *trpljenje* in *smrt* Jezusovo. Če je več svetih maš obenem, se mora *paziti le na eno*, drugači se motimo in nijedne prav ne slišimo.

Presveto Rešnje Telo *se pokadi* v znamenje najvišjega počesčenja in moljenja večnega Boga, kar nas opominja, da ravno

tako, kakor posvečeno kadilo, naj se tudi naša pobožnost v molitvi in petju povzdiguje k Bogu, ki nam zato svoj blagoslov deli.

Bliščeca *monštranca* ali kazalnica, v kateri se presveto Rešnje Telo ljudstvu pokaže, pomeni tron Jezusov v njegovem nebeškem veličastvu. Svoje dni se je sveto Rešnje Telo le redko, ob posebnih svečanostih, o veliki sili ljudstvu v molitev izpostavilo. Skrbeti zatorej moramo, da pri pogostih svetih mašah z izpostavljenim presvetim Rešnjim Telesom nam ne ugasne ljubezen in spodobno spoštovanje do Jezusa, in si z nespodobnim zadržanjem ne nakopljemo prekletva mesto blagoslova; zakaj sveti Pavel govori: „*Kdor ne ljubi Gospoda Jezusa Kristusa, bodi preklet.*“

Tudi *strežniki* ali ministranti, ki pri božji službi duhovnim strežejo, in *cerkorniki* ali mežnarji imajo posebna oblačila; bela kratka srajčica ali roket jih opominja, naj bi bili nedolžni in pobožnega duha, kakor angeli božji, ki so se, kakor nam sveto pismo pripoveduje, večkrat v belih oblačilih prikazali ljudem.

Pri sveti maši streči, je velika čast: kakor je mašnik božji namestnik, so strežniki namestniki angelov, ki so božji služni duhovi.

Nastopna molitev.

1. Preden mašnik k altarju pristopijo, se pripravijo klečé s posebnimi molitvami, storijo *namen*, ter se *spominijo tistih*, za katere hočejo darovati sveto mašo, namreč živih ali mrtvih, za katere je sveta maša najeta. Vsak *župnik* so dolžni, ob nedeljah in zapovedanih praznikih sveto mašo darovati za svoje farane, zatorej so pa tudi *farani* dolžni, v domači farni cerkvi biti pri farnem opraviilu, če nimajo posebno važnega izgovora. Ovce naj se držijo pastirja.

2. Ko so mašnik pri altarju *odprli mašne bukve*, iz katerih se bo brala sveta maša, grejo v sredo altarja, pokleknejo globoko v znamenje najvišjega spoštovanja pred svetim Rešnjim Telesom; če pa sveto Rešnje Telo ni izpostavljeno, se z glavo priklonijo pred podobo Križanega.

3. Mašnik stopijo na *spodnjo stopnjo* altarja, in se priklonijo: — *Jezus kleči na Oljski gori*, in ponovi trikrat svojo molitev k Očetu. *Strežniki* (ministranti) namestujejo verno ljudstvo na zemlji in angele v nebesih. Da bi se le tudi vedli vsakokrat prav pobožno! ž njimi začnejo mašnik nastopno molitev, ter se latinsko pokrižajo, rekoč: *V imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha. Amen.*

4. Zdaj začnejo vzajemno s strežnikom moliti 42. psalm, v katerem David tako lepo opisuje srčne želje po hiši božji

rekoč: *Introibo ad altare Dei...* „Stopil bom k altarju božjemu, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost“. Tako želijo tudi mašnik in verni, Boga na altarju moliti in opraviti daritev svete maše, in prosijo Boga za milost razsvetljenja.

5. Ker so pa le tisti vredni, v hiši božji biti pri sveti maši, ki so čistega srca, se mašnik globoko priklonijo in molijo *Confiteor* alli očitno spoved s sledečimi besedami: *Spovem se Bogu vsegamogočnemu, sveti Mariji vselej devici, svetemu Mihaelu nadangelu, svetemu Janezu krstniku, svetima apostoloma Petru in Pavlu, vsem svetnikom in vam, bratje! da sem grešil veliko z mislijo, besedo in dejanjem. Moj greh, moj greh, moj preveliki greh! Zatorej prosim sveto Marijo vselej devico, svetega Mihaela nadangela, svetega Janeza krstnika, sveta apostola Petra in Pavla, vse svetnike in vas, bratje! molite za me pri Gospodu, našem Bogu. Strežniki v imenu ljudstva prosijo za mašnika odpusčenja grehov, ter molijo: „Usmili naj se te vsegamogočni Bog, in ti odpusti tvoje grehe, ter te pripelje v večno življenje“. Potem molijo strežniki namesto ljudstva ravno tako pred mašnikom očitno spoved, in jih prosijo za priprošnjo pri Bogu.*

6. Mašnik začnejo zdaj za ljudstvo moliti, rekoč: *Misereatur vestri...* „Usmili naj se vas vsegamogočni Bog, in vam odpusti vaše grehe, in vas pripelje v večno življenje. Amen.“ Potem: *Indulgentiam...* „Milost, odvezo in odpusčenje naših grehov nam daj vsegamogočni, usmiljeni Bog. Amen.“ — Kako lepe in prijetne so te priprosnje, da se mašnik in verni v ljubezni z Bogom spravijo in vredno pripravijo na visoko opravilo svete maše!

7. Mašnik se še enkrat priklonijo pred Bogom, rekoč: *Deus tu conversus...* „Bog! ti se boš obrnil na nas, in nas oživil.“ — Strežniki odgovorijo: „In veselilo se bo tvoje ljudstvo v tebi.“ — Mašnik: „Gospod, skaži nam svojo milost!“ — Strežniki: „In dodeli nam svoje zveličanje!“ — Mašnik: „Gospod, usliši moje molitev!“ — Strežniki: „In moje vpitje naj pride k tebi!“ — Mašnik: „Gospod z vami!“ — Strežniki: „In s tvojim duhom!“

8. Zdaj mašnik razprostrejo roke in k altarju gredé molijo: *Oremus. Aufer a nobis...* „Molimo! Odvzemi od nas, prosimo, o Gospod! naše grehe, da bomo vredni, s čisto dušo stopiti k presvetišču; po Kristusu, Gospodu našem. Amen.“

Mašnik naslonijo sklenjene roke na altar, ter molijo: *Oramus te...* „Prosimo te, o Gospod! po zasluženju tvojih svetnikov, katerih svetinje so tukaj (shranjene), in vseh svetnikov, da milostljivo odpustiš vse moje grehe. Amen.“ — Tako se združijo mašnik in verni tudi z izvoljenimi nebeščani, ž njimi vred obhajati daritev svete maše:

Mašnik poljubijo altar, in gredo na levo stran altarja: Kristusa s poljubom izdanega zvežejo in peljejo k sodbi.

Introitus ali vhodna molitev.

(Druga nedelja.)

Mašnik se pokrižajo in začnejo vhodno molitev, ki je prazniku primerna in večjidel vzeta iz psalmov. Na praznik svetega Rešnjega Telesa je ta molitev: *Z najboljšo pšenico jih je nahranil, aleluja, in z medom iz skale tekočim jih napasel, aleluja, aleluja. Veselite se pred Bogom našim pomočnikom, in hvalite Boga Jakobovega. Sklene se s hvalno pesmijo: Čast bodi Bogu Očetu in Sinu itd.; in ponovi: Z najboljšo in itd.*

S sklenjenimi rokami gredo potem mašnik na sredo altarja; — *Kristusa peljejo pred Ana in Kaifa, in Peter ga trikrat zataji.* Mašnik se priklonijo, na Kristusa križanega pogledajo, in s strežniki ponovijo zaporedoma devetkrat: *Kirie eleison . . . „Gospod, usmili se nas!“* — Trikrat k Očetu vsega usmiljenja; trikrat k Sinu, začetniku vse milosti; trikrat k svetemu Duhu, viru vse ljubezni. Kličimo tudi mi vsakokrat z mašnikom vred iz dna svojega skesanega in ponižanega srca: *Kirie eleison* — *Gospod, usmili se nas!* prizadevajmo si pa tudi, živeti tako, da bomo vredni vsmiljenja božjega in odpuščanja grehov.

1. Mašnik zapojejo hvalno pesem angelsko, kakor so jo prepevali angeli pri rojstvu Jezusovem: *Gloria in excelsis Deo!* „*Slava na višavah Bogu, in na zemlji mir ljudem, kateri so prave volje. Hvalimo te, častimo te, molimo te, povišujemo te. Hvaležni smo ti zavoljo tvoje velike časti. Gospod Bog, kralj nebeški, Bog vsega-mogočni Oče! Gospod Jezus Kristus, edinorojeni Sin, Gospod Bog, Jagnje božje, Sin Očetov! Kateri odjemlješ grehe sveta, usmili se nas; kateri odjemlješ grehe sveta, sprejmi našo prošnjo; kateri sediš na desnici Očetovi, usmili se nas! Ker ti sam si svet, ti sam Gospod, ti sam najvišji, Jezus Kristus! s svetim Duhom vred v slavi Boga Očeta. Amen.* Kako lepo se vrsti za klicanjem na usmiljenje božje, po katerem so očaki štiri tisoč let vzdihovali, hvalna pesem angelska ali *Gloria*, katero so angeli zapeli pri jaslicah novorojenega Zveličarja sveta, da bi povzdigovali usmiljenje božje, nas pa blagrovali, ker smo otroci božji postali po Jezusu Kristusu, ki je po svojem včlovečenju postal naš brat. — *V adventu in postu, in pri mašah za mrtve se opušča ta hvalna pesem.*

Collecta ali zbirna molitev.

1. mašnik poljubijo altar, v znamenje svetega spoštovanja in ljubezni do Kristusa, ki je naš altar, naša daritev in naš najvišji mašnik. Te svete ljubezni vneti se obrnejo mašnik proti ljudstvu z lepim pozdravom: *Dominus vobiscum!* „*Gospod (bodi) z vami!*“ Strežniki odgovorijo v imenu ljudstva: *Et cum spiritu tuo!* „*In tvojim duhom!*“ To častito pozdravljenje nas spominja veselih besed Jezusovih: »Glejte, jaz sem pri vas vse dni do

konca sveta.« Mašnik pri tem pozdravu roke razprostrejo in zopet sklenejo na prsih, v znamenje, da bi radi vse v sveti ljubezni objeli in v svojem srcu k molitvi združili.

2. Mašnik gredo na levo stran altarja, — *Kristusa k Pilatu peljejo*. Mašnik razprostrejo svoje roke in zopet sklenejo k molitvi, v tem, ko se priklonijo proti križu na altarju in ljudstvo k molitvi opomnijo z besedami: *Oremus!* „*Molimo!*“ Na praznik svetega Rešnjega Telesa molijo: „*O Bog! kateri si nam v prečudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil, daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega Telesa in tvoje Krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo. Kateri živiš in kraljuješ z Bogom Očetom, v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.*“

3. Če se obhaja več godov ob enem, se opravlja tudi več molitev, ki se ravna po svetkih in godih.

Molitve so navadno obrnjene k *nebeškemu Očetu*, in se sklepajo po *Jezusu Kristusu v edinosti svetega Duha*, po nauku Jezusovem: »Karkoli boste Očeta v mojem imenu prosili, vam bo dal«.

4. Kakor Kristus na križu, molijo mašnik z *razprostrtimi rokami* k Očetu. Tako so molili tudi prvi kristjani.

Lectio ali berilo.

1. Po dokončanih molitvah berejo mašnik oddelek iz *stare zaveze*, ali iz *listov svetih apostolov*, zatorej se to berilo imenuje tudi *list*, ali po latinsko *epistola*. Na praznik svetega Rešnjega Telesa je berilo iz 1. lista sv. Pavla apostola do Korinčanov (XI. 23—29.): „*Bratje! jaz sem prejel od Gospoda, kar sem tudi izročil, da je Gospod Jezus tisto noč, v kateri je bil izdan, vzel kruh in je zahvalil, ga razlomil in rekel: Vzemite in jejte, to je moje telo, katero bo za vas dano; to delajte v moj spomin! Ravno tako (je vzel) tudi kelih po večerji, rekoč: Ta kelih je nova zaveza v moji krvi; to delajte, kolikorkrat boste pili, v moj spomin! Zakaj kolikorkrat boste jedli ta kruh in ta kelih pili, bodete smrt Gospodovo oznanjevali, dokler ne pride. Kdor koli bo tedaj nevedno jedel ta kruh, ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in krvi Gospodove. Naj pa presodi človek sam sebe, in tako je od tega kruha, in pije od tega keliha. Zakaj, kdor je in pije nevedno, si sodbo je in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega.*“

2. Po dokončanem berilu rečejo strežniki v imenu ljudstva: *Deo gratias!* „*Hvala Bogu!*“ da nas je podučil po prerokih in apostolih. Naj bi tudi mi vsi s hvaležnim srcem poslušali besedo božjo in jo ohranili v svojem srcu, pa tudi izpolnjevali, kar je sveta volja božja!

3. Po berilu sledi *Graduale* ali *nastopje*, večidel vzeto iz psalmov Davidovih, da Boga zahvalimo za njegove nauke,

in počastimo ljubeznivost našega Odrešenika. Potem molijo mašnik ali dijakon *pripravno molitev* na sveti evangelij z besedami: *Munda cor meum . . . „Očisti mi srce in usta, vsegamogočni Bog! kateri si usta preroka Izaija očistil z živim ogljem; tako me očisti s svojo nezasluženo milostjo, da vredno oznanjujem tvoj sveti evangelij: po Kristusu, Gospodu našem. Amen. Blagoslovi me, Gospod! Gospod bodi v mojem srcu in v mojih ustih, da vredno in spodobno oznanjujem njegov evangelij. Amen.“*

4. Med to molitvijo se *prenesejo* mašne bukve. To pomeni, da se je evangelij, katerega so Judje zavrgli, prinesel paganom, našim predstarišem. Tudi verni se naj pripravijo v duhu, slišati veselo oznanilo odrešenja in posvečenja, katero nam je došlo po Jezusu Kristusu.

Evangelij.

1. Mašnik gredo *na desno stran*, — Jezusa peljejo od Pilata k Herodu. Vsi verni *vstanejo* v znamenje, da so pripravljeni, sveti evangelij slišati, po njem živeti, in kakor nekdanji mučeniki tudi svojo kri za-nj preliti.

2. Mašnik, ali dijakon pozdravijo ljudstvo s pozdravom: *Dominus vobiscum!* „Gospod z vami!“ Strežniki in pevci odgovorijo namesto ljudstva: „*In s tvojim duhom!*“ naj bo Gospod, da bi mašnik vredno oznanjevali njegove nauke.

3. Potem mašnik pokrižajo prvič mašne bukve, in potem sami sebe z besedami: *Besede svetega evangelija po spisu svetega Matevža, Marka, Lukeža ali Janeza*. Latinsko: *Sequentia sancti evangelii secundum . . .* Strežniki odgovorijo v imenu ljudstva: *Gloria tibi Domine!* „Slava (bodi) tebi, o Gospod!“ za to veselo oznanilo, da hočeš z nami govoriti v svetem evangeliju. Pri peti maši se evangeljske bukve *pokadijo* v znamenje visokega spoštovanja. — Na praznik svetega Rešnjega Telesa je evangelij po spisu sv. Janeza (6. pogl.): „*Tisti čas je rekel Jezus judovskim množicam: Moje meso je res jed, in moja kri je res pijača. Kdor je moje meso, in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem. Kakor je mene poslal sveti Oče, in jaz živim zavoljo Očeta, tako bo tudi tisti, kateri je mene, živel zavoljo mene. Ta je kruh, kateri je z nebes prišel, ne kakor mana, katero so vaši očetje jedli, in so umrli. Kdor je ta kruh, bo živel vekomaj.*“

4. Po prebranem evangeliju poljubijo mašnik bukve rekoč: *Per evangelica dicta . . . „Po evangeljskih besedah naj bodo zbrisane naše pregrehe.“* Poljubovanje je živo znamenje milosti, katero nam je Jezus obljubil, ako po svetem evangeliju živimo, pa tudi znamenje ljubezni, katero smo njemu zato dolžni. Verni po strežnikih potem odgovorijo: *Laus tibi Christe!* „Hvala tebi, Kristus!“ za to milost.

Pri peti maši po evangeliju dijakon mašnika pokadi v znamenje spoštovanja, katero se spodobí namestniku božjemu, ki

imajo Kristusov evangelij kakor žlahtno dišavo razširjati z besedo in vzgledom.

5. Mašnik *stopijo zopet na sredo altarja*, — *Kristusa peljejo od Heroda zopet k Pilatu*. V prvih časih krščanstva je bila po evangeliju vsakokrat *pridiga*, kakor še tudi dan današnji ob nekaterih prilikah. Kristus je svojim apostolom ukazal učiti, tako tudi cerkev vsem dušnim pastirjem zapoveduje, vsako nedeljo in vsak zapovedan praznik pridigovati. Zatorej je pa tudi ravno tako sveta dolžnost za verne, naj bodo učeni ali neučeni, bogati ali revni, pridigo zvesto poslušati in po njej živeti. Kdor pridigo brez pravičnega vzroka opusti, dopolni le pol cerkvene zapovedi, in to je greh.

6. V starih časih cerkve je po pridigi dijakon glasno klical: *Sancta sanctis!* to je: „*Svete reči so za svete ljudi!*“ kar toliko pomeni, ko bi rekel: „*Maša za prvence je končana*“. Vsi nekrščeni in očitni grešniki odstopite! Cerkev se je svoje dni potem zaklenila, in začela se je sveta maša vernih z glasnim spoznavanjem svete vere.

Credo ali vera.

1. Mašnik molijo na sredi altarja pred podobo Križanega v imenu ljudstva *Credo ali vero* s sledečimi besedami: „*Verujem v enega Boga, Očeta vsegamogočnega, Stvarnika nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih reči. In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, edino-rojenega Sina božjega, kateri je rojen iz Očeta od vekomaj, kateri je Bog od Boga, luč od luči, pravi Bog od pravega Boga, kateri je rojen in ne vstvarjen, kateri je z Očetom vred enega bitja, po katerem je vse vstvarjeno. Kateri je zavoljo nas ljudi in zavoljo našega zveličanja prišel z nebes, in je po sv. Duhu iz Marije device meso na se vzel, ter se včlovečil. (Pri teh besedah mašnik z ljudstvom pokleknejo z desnim kolenom, ter v svetem strahu molijo najvišjo skrivnost včlovečenja Kristusovega.) Bil je tudi za nas križan pod Poncijem Pilatom, je trpel in je bil v grob položen. Tretji dan pa je vstal od mrtvih po besedah svetega pisma. Je šel v nebesa. Sedi na desnici Očetovi, in bo zopet prišel s slavo soditi žive in mrtve; in njegovega kraljestva ne bo konca. Verujem v svetega Duha, Gospoda in Oživljevalca, kateri iz Očeta in Sina izhaja, katerega z Očetom in Sinom vred enako molimo in častimo, kateri je govoril po prerokih. In eno, sveto, katoliško in apostolsko cerkev. Spoznam en krst v odpusčenje grehov. In pričakujem vstajenje mrtvih in življenje prihodnjega veka. Amen*“.

2. »Brez vere, govori sveti Pavel, ni mogoče Bogu dopasti;« zatorej tudi ne svete maše vredno obhajati. Prosimo tedaj za prav živo vero v Jezusa, ki bode skoraj prišel na altar, in v podobah kruha in vina med nami prebival.

3. Ta vera se moli ob nedeljah in visokih praznikih Gospoda, Marije, angelov, apostolov, cerkvenih učениkov in patronov, o drugih manjših praznikih pa ne.

Offertorium ali darovanje.

1. Po izmoljeni veri začnejo mašnik drugi poglavitni del svete maše: darovanje. Poljubijo altar, se obrnejo k ljudstvu z navadnim pozdravom: *Dominus vobiscum!* „Gospod z vami!“

2. Ko so strežniki v imenu ljudstva odgovorili: „In s tvojim duhom!“ se mašnik k altarju obrnejo in zapojejo: *Oremus!* „*Molimo!*“

3. Zdaj molijo mašnik offertorium, tiho kratko molitev večjidel iz psalmov vzeto. Na praznik svetega Rešnjega Telesa: *Mašniki Gospodovi bodo darovali Bogu kadilo in kruh: in zatorej bodo sveti svojemu Bogu, ter ne bodo omadeževali njegovega imena, aleluja.* Svoje dni so celi psalm peli, in med tem so verni prinesli svoje darove na altar, zrnja, vina ali denarjev, deloma za daritev svete maše, deloma mašnikom v živež. Zatorej piše sv. Pavel: »Kdor altarju služi, naj tudi od altarja živi«.

4. Mašnik odgrnejo kelih, — Kristusa slečejo in bičajo. Pri sveti maši pričujejo naj vse časne skrbi odstranijo, ter združijo namen z mašnikom: zatorej se z zvončkom pozvoní.

5. Mašnik povzdignejo na zlati skledici hostijo z obema rokama proti prestolu božjemu, in molijo: *Suscipe . . .* „Vzemi, sveti Oče, vseganogočni, večni Bog! ta prečisti dar, katerega jaz tvoj nevredni služabnik, darujem tebi, svojemu živemu in pravemu Bogu, za svoje brezštevilne grehe, zamere in zanikernosti; in za vse nazoče, pa tudi za vse verne kristjane, žive in mrtve. Daj, da bo meni in njim v zveličanje in večno življenje. Amen.“ Potem stórijo mašnik nad altarjem križ z hostijo, in jo položijo na razgrnjeno belo rutico, ki se imenuje *corporale* ali *telesnik*, ker na njej po povzdigovanju leži presveto Rešnje Telo. — K tej lepi molitvi naj vsi navzoči v duhu svoja srca položijo na zlato skledico in Bogu darujejo.

6. Zdaj primejo mašnik kelih, vlijejo va-nj vina, blagoslovijo vodo, ter je nekaj kapljic kanejo med vino v kelih, kakor je storil Jezus pri poslednji večerji, in molijo: *Deus, qui . . .* „Bog! ki si človeka v blagem stanu čudežno vstvaril, in ga, ko je bil grešil, še bolj čudežno prenovil; daj nam po skrivnosti te vode in tega vina združenim biti z božjo naravo Tistega, ki se je ponižal, naše človeške (narave) deležen biti, Jezus Kristus, tvoj Sin, naš Gospod, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.“ — Prilivanje vode k vinu v kelih ima visok pomen. Pomeni zedinjenje božje in človeške narave v Kristusu, in združenje vernih z Jezusom. Spomni nas pa tudi, da je iz svete strani Jezusove tekla kri in voda.

7. Mašnik stopijo na sredo altarja, povzdignejo in darujejo kelih z molitvijo: *Offerimus . . .* „Darujemo tebi, Gospod, kelih zveličanja, ter prosimo tvojo milost, da naj gre pred obličje tvojega božjega veličastva v prijeten dar za zveličanje naše in vsega sveta. Amen.“

Le *nekoliko kruha in vina* darujejo mašnik nebeškemu Očetu, pa ta majhna daritev bo skoraj *neizmerno velika* postala, po spremenitvi v pravo Telo in pravo Kri Jezusa, božjega Sina, ki se le Bogu, *Najvišjemu samemu* daruje, ne pa svetnikom, katerih molitve daritev le spremljajo.

8. Mašnik *pokrijejo kelih*, — *Kristusa s trnjem kronajo*. — Mašnik sklenejo roke, jih naslonijo na altar, priklonijo glavo, ter molijo: *In spiritu . . . „V duhu ponižnosti in s potrjim srcem stojimo pred teboj; vzemi naš dar, o Gospod! in godi se naj pred tvojim obličjem danes naša daritev tako, da bo tebi prijetna, Gospod Bog!“*

Tu se naj *vsi verni združijo z Jezusom*, ter skesano in ponižno darujejo nebeškemu Očetu vse grehe in hude strasti, da nam jih zavoljo Jezusa odpusti, ter nas posveti za svoje ljubljene otroke.

9. Po tej skesani molitvi se *mašnik zopet sklonijo*, pogledajo proti nebu, razprostrejo svoje roke k Bogu in molijo: *Veni sanctificator . . . „Pridi, Posvečevavec! vsegamogočni večni Bog, in posveti ta dar, ki je pripravljen tvojemu svetemu imenu“*. Med tem stori jo križ črez darove v znamenje nebeškega blagoslova.

10. Pri *veliki peti maši se pokadijo darovi* v spomin prošnje, da bi se naši dari in molitve, kakor prijeten duh povzdignili k Bogu in bi božja milost in blagoslov prišla črez nas. — Kako lepi so bili *v stari zavezi kadilni darovi*, podobe daritve Jezusove! Ob *tretji uri* — ob devetih predpoldnem — se je prižgala v Jeruzalemu v templu jutrnja daritev; ravno o tem času so Jezusa *k smrti obsodili* in peljali na goro Kalvarijo. Ob *deveti uri* — ob treh popoldne — je gorela večerna daritev na kadilnem altarju; ob tej uri je *umrl Jezus na križu*.

Lavabo ali umivanje rok.

1. Mašnik stopijo na *levo stran* altarja in si umijejo roke, — *Pilat z umivanjem rok Jezusa nedolžnega spozna*. Umivanje rok nas spominja, da imamo s čistim srcem opravljati daritev svete maše, kakor je tudi Jezus *noge umil svojim učencem*, preden je postavil zakrament svetega Rešnjega Telesa. Med tem se molijo nekatere vrste 25. psalma: *Lavabo . . . „Umil bom v nedolžnosti svoje roke, in obdajal tvoj altar, Gospod! da poslušam glas tvoje hvale, in oznanjujem vsa tvoja čuda. O Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše in prebivališče tvojega veličastva. Ne pogubi moje duše s hudobnimi, o Bog! in ne umori me z željnimi krvi, ker je krivica v njih rokah, in njih desnica polna podkupščine. Jaz pa hočem v svoji nedolžnosti živeti; reši me, in usmili se me. Na pravem stoji moja noga, v zbirališčih, Gospod! te bom hvalil. Čast bodi Očetu in Sinu in sv. Duhu itd.“*

2. S sklenjenimi rokami gredo zdaj *mašnik na sredo altarja*, priklonijo svojo glavo polni ponižnosti in spoštovanja, in *povabijo vso nebeško družino*, da bi ž njo vred opravili daritev svete maše, ter molijo: *Suscipe, sancta Trinitas ... „Vzemi, sveta Trojica! to daritev, katero ti darujemo v spomin trpljenja, vstajenja in vnebohoda Gospoda našega Jezusa Kristusa, in v čast svete Marije vselej device, svetega Janeza krstnika, svetih apostolov Petra in Pavla, njih, in vseh svetnikov. Naj bo njim v čast, nam pa v zveličanje, in naj prosijo za nas v nebesih, ki obhajamo njih spomin na zemlji. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen“*.

3. Mašnik poljubijo altar v znamenje ljubezni Jezusove, se z razprostrtimi rokami obrnejo k ljudstvu, in povabijo vse, naj z njimi molijo, rekoč: *Orate fratres ... „Molite, bratje! da bo moja in vaša daritev prijetna pri Bogu, vsemogočnem Očetu“*. Ko se tako mašnik obrnejo k celi cerkvi, kakor bi hoteli vse k molitvi združiti, molijo strežniki v imenu ljudstva: *„Naj vzame Gospod ta dar iz tvojih rok v hvalo in čast tvojega imena, tudi v prid naš in vse svoje svete cerkve“*. — Mašnik odgovorijo: *Amen*, naj se zgodi, kakor ste molili.

4. Mašnik zdaj razprostrejo roke in molijo *tihe ali odbirne* molitve — *secretae*, naj Bog to daritev dopadljivo sprejme za voljo zaslužnega Jezusovega in po priprošnji njegovih svetnikov, katerih spomin se obhaja. Te tihe molitve so o posebnih dnevih mnogovrstne. Na praznik svetega Rešnjega Telesa: *„Prosimo, Gospod! dodeli svoji cerkvi milostljivo darove edinosti in miru, katere darovane reči skrivnostno pomenijo. Po Gospodu našem itd.“* Po tihi molitvi se oživi zaupanje.

Praefatio ali predglasje.

(Tretja nedelja.)

1. Mašnik *stojijo na sredi altarja* in se k slavnemu predglasju pripravijo, — *Kristusu naložijo križ in ga k smrti peljejo*.

2. Mašnik sklenejo tihe molitve ter začnejo peti predglasje: *Per omnia saecula saeculorum ... „Od vekomaj do vekomaj“*; verno ljudstvo jim odgovori: *Amen!*

3. Mašnik želijo ljudstvu živo pobožnost in ljubezen do Jezusa; zatorej pozdravijo verne s pozdravom: *Dominus vobiscum! „Gospod z vami!“* Ljudstvo se jim zahvali rekoč: *In s tvojim duhom! naj bo Gospod s svojo milostjo*.

4. Mašnik povzdignejo roke in želijo srca vseh povzdigniti k prestolu božjemu; ter velijo ljudstvu: *Sursum corda! Kvišku srca!* — Ljudstvo odgovori: *„Imamo je pri Bogu“*, in smo vse svoje misli in želje odtrgali od vsega posvetnega.

5. Veselo sklenejo mašnik roke, rekoč: *Gratias agamus Domino Deo nostro! „Hvalimo Gospoda svojega Boga!“* S hvaležnim srcem ljudstvo odgovori: *„Spodobno in dolžnost je“*, da Bogu čast in hvalo dajemo, ki je storil tolika čuda nad nami.

6. Mašnik povzdignejo glavo, razprostrejo svoje roke v znamenje veselja, ter začnejo slavno in krasno zahvalno pesem z besedami: *Vere dignum et justum est...* To predglasje je po mnogih praznikih mnogovrstno, in se sploh tako glasi: „*Res je spodobno in dolžnost, prav in dobro, da ti vselej in povsodi hvalo dajemo, sveti Gospod, vsegamogočni Oče, verni Bog! po Kristusu Gospodu našem: po katerem tvoje veličastvo hvalijo angeli, je molijo gospodstva, pred njim trepetajo oblasti, je nebesa in nebeške moči in zveličani Serafimi z družnim petjem povzdigujejo. Daj tudi našim glasom združiti se ž njimi, te prosimo, z globoko ponižnostjo rekoč: Svet, svet, svet, Gospod Bog Sabaot! Polna so nebesa in zemlja tvoje slave. Hozana na višavah! Češčen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem! Hozana na višavah!*“

7. Tako pripravi cerkev svoje verne otroke, jih združi k hvalni pesmi z angeli in nadangeli, in jih pelje Jezusu naproti, ki pride zdaj z nebes na altar, ga pozdravi kakor nekdan na poslednjem slavnem potu v Jeruzalem: »Češčen bodi, ki pride v imenu Gospodovem!« Kako lepa je ta hvalna pesem pred povzdigovanjem!

8. Pri tej *serafimski pesmi „Sanctus“* mašnik sklenejo roke, globoko priklonijo svojo glavo pred prestolom božjim, kakor tudi angeli zakrivajo pred njim svoje obraze. Pri besedah: *Hozana na višavah!* se zopet vzdignejo, kakor bi hoteli z ljudstvom Jezusu naproti iti, ter se prekrizajo. Strežnik vabi z *zvončkom* vse navzoče, in z *zvonom* v zvoniku vse verne, Jezusu naproti hiteti in ga počastiti.

Tukaj neha glasno slavno petje sv. maše, in zdaj se začne:

Canon ali tiha maša.

1. Tiha maša je *najsvetejši del* presvete daritve, v katerem se zgodi čudežno spremenjenje kruha in vina v Telo in Kri našega Odrešenika. Mašnik jo tiho molijo, ker je tudi Jezus na gori sam molil k nebeškemu Očetu; tudi zato, da bi se lažje z Bogom samim pogovarjali. V sveti tihoti se godi čudovito opravilo, da bi tudi *ljudstvo v tihi pobožnosti* premišljevalo to veliko skrivnost.

2. Z molitvijo: Svet, svet, svet, itd. se mašnik tako rekoč Bogu bližajo; potem povzdignejo oči in roke proti nebu pred prestol nebeškega Očeta, in molijo: *Te igitur...* „*Ponižno te tedaj prosimo, neizmerno usmiljeni Oče! po Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, Gospodu našem, da sprejmeš in posvetiš te ꝛ ponudbe, ta ꝛ darila, te ꝛ prečiste svete darove, katere ti darujemo zlasti za tvojo sveto cerkev, da ji mir daš, jo varuješ, jo v edinosti ohraniš, in vladaš po vsem svetu; pa tudi za tvojega služabnika našega papeža I., in našega škofa I., in našega cesarja I. in za vse, kateri se držijo prave katoliške apostolske cerkve.*“

3. Mašnik se pri tej molitvi priklonijo in *poljubijo altar*, — *Kristusa na križ položijo*, da bi za nas prestal darivno smrt. Mašnik storijo *tri križe* nad kruhom in vinom, — *Kristusa na križ pribijejo*. Kakor je Kristus na križu z razprostrtimi rokami molil, tako razprostrejo tudi mašnik roke, ker molijo za sveto cerkev, za duhovske in deželske gosposke in za vse verne.

4. Tihe molitve pred povzdigovanjem so za cerkev, ki se še vojskuje na zemlji; zatorej storijo mašnik spomin tistih živih, katere hočejo posebno priporočiti v daritvi svete maše; razprostrejo roke in molijo: *Memento . . . „Spomni se, Gospod! svojih služabnikov in služabnic I. I.“* Navzoči naj svoje domače, stariši svoje otroke itd. priporočijo v daritev svete maše. — Mašnik molijo nadalje: *„in vseh navzočih, katerih vero poznaš, in pobožnost vidiš, za katere ti darujemo, ali kateri ti darujejo ta hvalni dar za se in za vse svoje v odrešenje svojih duš, doseči zveličanje in varnost, in pošiljajo svoje želje tebi večnemu in pravemu Bogu.“*

5. Ko mašnik odmolijo za žive na zemlji, se združijo z izvoljenimi v nebesih, s poveljano cerkvijo, in jih povabijo z nami v sveti družbi prositi, ter govorijo: *Communicantes . . . „Sklenjeni z vso družbo izvoljenih, in obhajajoči spomin posebno častite vselej device Marije, matere našega Boga in Gospoda Jezusa Kristusa, pa tudi svojih svetih apostolov in mučenikov: Petra in Pavla, Andreja, Jakoba, Janeza, Tomaža, Jakoba, Filipa, Jerneja, Mateja, Simona in Tadeja, Lina, Kleta, Klementa, Siksta, Kornelija, Ciprijana, Lavrencija, Krizogona, Janeza in Pavla, Kozma in Damijana, in vseh tvojih svetnikov; po katerih zasluženju in prošnjah daj, da bomo v zavetju tvoje pomoči ohranjeni pri vseh rečeh. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen.“* Kolika tolažba za nas, da živimo v sveti družbi z izvoljenimi v nebesih! Oni stojijo pred obličjem božjim in prosijo za nas. Veliko premore molitev pravičnih.

6. Zdaj stegnejo mašnik svoje roke nad darovani kruh in vino, in položijo grehe vseh na to naše darilo, na jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta, in molijo za zadoščenje in odpusčenje po Jezusu Kristusu k nebeškemu Očetu z besedami: *Hanc igitur . . . „Prosimo te tedaj, o Bog! sprejmi potolažen ta dar, katerega ti darujemo mi tvoji hlapci in z nami vred vsa tvoja družina; daj nam v tvojem miru preživeti svoje dni, reši nas večnega pogubljenja, in daj nam štetim biti med tvoje izvoljene. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.“*

7. Potem mašnik sklenejo roke, in prosijo vsegamogočnega Boga, naj te darove blagoslovi, in spremeni v Telo in Kri Kristusovo, ter molijo: *Quam oblationem . . . „Daj, te prosimo, o Bog! da bo ta dar ves t t posvečen, t sprejet, t potrjen, resničen in prijeten, da nam bo spremenjen v t Telo in t Kri tvojega preljubega Sina, Gospoda našega Jezusa Kristusa.“* Pri tej molitvi storijo mašnik *pet križev* črez darove v znamenje, da je Jezus na vseh peterih počutkih trpel zavoljo nas. Trije križi se storijo,

da prosimo tri božje osebe, da to veliko skrivnost svršijo; eden križ se stori čez kruh, eden čez vino v spoznanje, da se bo skoraj spremenilo v pravo Telo in pravo Kri Jezusa, ki je za nas na križu umrl.

8. Mašnik dalje molijo: *Qui pridie . . . „Kateri (Jezus) je, pred svojim trpljenjem tisti dan, vzel kruh v svoje svete in častite roke in vzdignil oči proti nebesom k tebi, svojemu vsegamogočnemu Očetu, te zahvalil, in ga posvetil, razlomil, ter dal svojim učencem, rekoč: Vzemite in jejte vsi od tega“.* — Pri tej molitvi se naj vsi verni sklenejo z Jezusom, in darujejo nebeškemu Očetu, potem pa Jezusa v duhu spremljajo v obednico k poslednji večerji in od tod na Kalvarijo h križu. Kar se je tam godilo, se bo tukaj čudovito ponovilo.

Povzdigovanje.

1. Mašnik izrečejo čez kruh vsegamogočne besede Jezusove: *Hoc est . . . „Zakaj to je moje Telo“.* In zdaj ni več kruh, ampak pravo, živo Telo Jezusa Kristusa. Zatorej mašnik z desnim kolenom do tal pokleknejo in je molijo; strežnik pa z zvončkom opominja vse ljudstvo, naj Jezusa na kolenih moli in na prsi trka, v znamenje, da smo mi grešniki zaslužili večno smrt, katero je pa Jezus pretrpel za nas.

2. Mašnik visoko povzdignejo Telo Jezusovo, — Jezus je na križu povišan. — Molimo Jezusa v podobi kruha, rekoč: *„Bodi pozdravljeno, Jezusa pravo Telo, iz Marije rojeno, na križu za nas umorjeno, ki zdaj na desnici Očeta v nebesih kraljuješ, iz ljubezni do nas pa med nami prebivaš. Ponižno te molimo in prosimo: Usmili se nas!“*

3. Potem mašnik kelih odkrijejo in storijo, kar je Kristus dalje storil, z besedami: *Simili modo . . . „Ravno tako je vzel (Jezus) po večerji tudi ta prečudežni kelih v svoje svete in častite roke, te (Oče) zopet zahvalil, in ga posvetil, ter dal svojim učencem rekoč: Vzemite, in pijte vsi iz njega; zakaj ta je kelih moje krvi, nove in večne zaveze, skrivnost vere, katera bo za vas in za njih veliko prelita v odpuščenje grehov. — Kolikorkrat boste to delali, storite v moj spomin“.*

4. Mašnik se globoko priklonijo, in povzdignejo kelih s presveto Rešnjo Krvjo; — iz ran Kristusovih teče na križu draga kri našega odrešenja. — Vsi verni naj molijo na kolenih pravo živo Kri Jezusa Kristusa, rekoč: *„Bodi nam pozdravljena presveta Kri našega Odrešenika, na križu za nas prelita, ki k nebeškemu Očetu neprenehoma kličeš: Oče! odpusti jim, ker ne vedo, kaj delajo. O Jezus, s svojo sveto Rešnjo Krvjo nas očisti naših grehov in se usmili vernih duš v vica!“.*

Po povzdigovanju.

1. Največji čudež ljubezni božje se je zgodil na vsegamogočne besede Kristusove; ravno tisti Jezus, ki sedi na desnici Očeta,

je bistveno na altarju pričujoč z dušo in telesom, s krvjo in z mesom, kakor Bog in človek; le zunanja podoba kruha in vina je še ostala, — kajti pred Jezusom v vsem njegovem veličanstvu bi mi zemeljske stvari ne mogli obstati.

2. Pred povzdigovanjem molijo mašnik *le v imenu cerkve*, po povzdigovanju pa molijo kakor namestnik Jezusov; Jezus sam moli z njimi za nas k nebeškemu Očetu. Iz svetega straha in spoštovanja je svoje dni ljudstvo od povzdigovanja do Očenaša na svojem obrazu ležalo; zdaj bi morali, ako le mogoče, v tem času verni vsaj klečati.

3. Po povzdigovanju ponovijo mašnik *spomin vseh tistih daritev*, ki so bile Bogu dopadljive, ter molijo: *Unde et memores . . . „Po tem povelju tedaj obhajamo, o Gospod! mi tvoji hlapci in tvoje sveto ljudstvo, spomin presvetega trpljenja, od smrti vstajenja in častitega vnebohoda ravno tega Kristusa, Sina tvojega, Gospoda našega, in darujemo tvojemu prečudežnemu veličastvu od tvojih darov in daril ta čisti † dar, ta sveti † dur, ta brezmadežni † dar, sveti † kruh večnega življenja, in kelih † večnega zveličanja.“*

4. *Pet križev* čez Telo in Kri Jezusa pomeni pet ran Kristusovih, katere je prejel na križu za nas, da bi nas spravil z Očetom. Zatorej mašnik molijo nadalje: *Supra quae . . . „Poglej na te dare s potolaženim in milostljivim obličjem, in sprejmi jih, kakor si bil sprejel dare svojega hlapca, pravičnega Abela, in daritev našega očaka Abrahama, in pa sveto daritev in brezmadežen dar, katerega ti je daroval tvoj veliki duhovnik Melhisedek.“*

5. Mašnik se priklonijo, naslonijo roke sklenjene na altar in prosijo, da bi se Kristus sam svojemu nebeškemu Očetu v daritev predstavil, rekoč: *Supplices te . . . „Ponižno te prosimo, vsegamogočni Bog! reci prinesiti te dare po rokah svojega svetega angela na tvoj visoki altar, pred tvoje božje veličastvo, da bomo vsi, kar nas bo deležnih tega altarja, in zavžilo presveto † Telo in presveto † Kri tvojega Sina, napolnjeni z vso nebeško dobroto in milostjo. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen.“* — Pri tej molitvi poljubijo mašnik altar, storijo eden križ čez presveto Telo, drugega čez presveto Kri, s tretjim pa pokrižajo sami sebe v znamenje čiste, popolne sklenitve z Jezusom. Ta molitev obsega *globoko skrivnost*. Sveti angel je Jezus sam, ki v daritvi svete maše sam sebe in nas, svoje ude, nebeškemu Očetu daruje, da bi bili potem takem tudi mi Bogu prijeten dar, in bi se vdeležili milosti, ki izvirajo iz te presvete daritve.

6. Molitve po povzdigovanju veljajo pa tudi *rajnim mrtvim v vicah*, ker je Jezus umrl za vse žive in pokojne. Zatorej se spomnijo zdaj mašnik tistih mrtvih, katere želijo udeležiti posebnega sadu svete maše. Razprostrejo svoje roke in molijo: *Memento etiam . . . „Spomni se tudi, Gospod! svojih služabnikov in služabnic, ki so šli pred nami z znamenjem vere in spijo v miru!“* Tu zdaj mašnik imenujejo tiho nekoliko mrtvih, verni pa naj

svoje rajne, ki so v Gospodu zaspali, izročijo v sveto mašo. — Potem dalje molijo: „*Prosimo te, Gospod! da te in vse, ki v Kristusu počivajo, denes v kraj hlada, luči in mira. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen.*“

7. Po dokončanem spominu za mrtve prosijo mašnik tudi za sebe in za pričujoče kristjane, naj jim da Bog po tem življenju priti v družbo izvoljenih; ker se pa spomnijo svojih grehov, se udarijo na prsi, rekoč: *Nobis quoque peccatoribus . . .* — Kristus obljubi razbojniku na križu sveti raj. Mašnik molijo: „*Tudi nam grešnikom, svojim služabnikom, ki v tvoje veliko usmiljenje zapramo, daj delež in družbo s tvojimi svetimi apostoli in mučeniki: z Janezom, Štefanom, Matijem, Barnabom, Ignacijem, Aleksandrom, Marcellinom, Petrom, s Felicito, Perpetuo, Agato, Lucijo, Nežo, Cecilijo, Anastazijo, in z vsemi tvojimi svetniki, v katerih družbo, te prosimo, nas vzemi ne zavoljo našega zaslužnja, temveč zavoljo svoje prizanesljivosti. Po Kristusu Gospodu našem: po katerem vse te dobrote, Gospod! vselej stvarjaš, † posvečuješ, † oživiljaš, † blagoslavljaš, in nam podeljuješ.*“ Trije križi pomenijo tri najbridkejšje ure, v katerih je Jezus visel živ na križu. — Kakor so mašnik pred povzdigovanjem klicali v priprošnje svetnikov, tako prosijo zdaj po povzdigovanju za delež njihovega zveličanja. Imenujejo svetnike obojega spola, vsakega stana, ker je po Jezusu vsem odprta pot v nebesa, če le hočemo zveličani biti.

8. Mašnik pokleknejo do tal, s presveto hostijo storijo tri križe čez kelih, dva pred kelihom, in govorijo: *Per ipsum . . .* „*Po njem (Jezusu) †, in ž njim † in v njem † je tebi, Bogu Očetu † vsega mogočnemu, v edinosti † svetega Duha vsa čast in slava.*“

9. Tu neha tiha maša. Mašnik in ljudstvo se pripravljajo k svetemu obhajilu z najlepšo molitvijo, z molitvijo Gospodovo.

Pater noster ali Oče naš.

1. Ko so mašnik kelih pokrili in pred najsvetejšim zakramentom do tal pokleknil, začnejo na glas: *Per omnia saecula saeculorum!* „*Od vekomaj do vekomaj.*“ Strežniki v imenu ljudstva odgovorijo: *Amen.*

2. Vneti svete gorečnosti mašnik sklenejo roke, ter povabijo vse k združeni molitvi, rekoč: *Oremus . . .* „*Molimo! Po Zveličarjevi zapovedi opominjani in ž njegovim božjim naukom poučeni si upamo reči: Oče naš . . .*“

Mašnik s povzdignjenim glasom pojejo Oče naš. Poslednjo prošnjo: *Sed libera nos a malo!* „*Temveč reši nas hudega!*“ molijo strežniki v imenu ljudstva. Nekdaj je vse ljudstvo z mašnikom vred glasno molilo Očenaš; zdaj ga naj vsak vsaj tiho moli.

3. Mašnik odgovorijo ljudstvu: „*Amen! Reši nas, prosimo, Gospod Bog! vseh nesreč preteklih, sedanjih in prihodnjih in na prošnjo svete in častite vselej device in božje porodnice Marije, svojih*

svetih apostolov Petra in Pavla, Andreja in vseh svetnikov, daj milostljivo mir v naših dneh, da bomo s pomočjo tvoje milosti podpirani vselej brez greha, in obvarovani vse z mote“.

4. Pri tej molitvi primejo mašnik *pozlačeno skledico*, se ž njo pokrižajo, jo poljubijo v znamenje ljubezni do Jezusa, katerega presveto Telo na njo položijo. Potem odkrijejo kelih, v svetem spoštovanju Najsvetejše molijo, držijo sveto hostijo nad kelihom, jo *prelomijo na tri dele* in dva večja na zlato skledico položijo, z besedami: „*Po ravno tem Gospodu našemu Jezusu Kristusu, tvojemu Sinu, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti svetega Duha, Bog*“. Potem na glas dalje molijo: *Per omnia ... „Od vekomaj do vekomaj“*. Strežniki odgovorijo: *Amen!*

5. Mašnik storijo s tretjim najmanjšim delom svete hostije *tri križe* nad kelihom, izpustijo ta košček v presveto Kri, in molijo med tem: „*Mir t Gospodov bodi t vedno t z vami*“. Po latinsko: *Pax Domini ...* Ljudstvo jim po strežnikih odgovori: „*In s tvojim duhom!*“ Potem molijo mašnik: „*To zedinjenje in posvečenje Telesa in Krvi Gospoda našega Jezusa Kristusa nam bodi, ki jo prejmemo, v večno življenje. Amen*“. — *Lomljenje* presvete hostije pomeni *ločitev* duše od telesa Jezusovega na križu. Mašnik spustijo en košček *presvete hostije v kelih*, — *duša Jezusova gre v predpekel*, pobožne očake tolažit, ki so željno pričakovali odrešenja.

Zdaj se začne četrti in poslednji del svete maše:

Sveto obhajilo.

(Četrta nedelja).

V svetem obhajilu Jezus obilno poplača našo živo vero, in nam sam sebe deli v dušno hrano, da bi se popolnoma z nami združil.

1. Mašnik se globoko priklonijo, obrnejo svoje oči proti Jezusu, se *udarijo trikrat na prsi* — *pri smrti Jezusovi* jih veliko spozna svoje grehe — in molijo: *Agnus Dei ... „Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas! Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas! Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, daj nam mir!* S tem, da se trikrat na prsi udarimo, spoznamo trikrat svoje grehe pred Bogom, za katere je zadostil Jezus, nedolžno Jagnje božje; le po njem upamo odpuščenja, ako ž njim sklenjeni ostanemo.

2. Doslej so mašnik molili *le k Bogu Očetu* po Jezusu Kristusu, zdaj pa k svetemu obhajilu, molijo *tri molitve k Jezusu Kristusu*, prvo za brambo in mir *sveti cerkvi Jezusovi*, ker govorijo: *Domine Jesu Christe ... „Gospod Jezus Kristus! ki si rekel svojim apostolom: Mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne glej mojih grehov, ampak vero svoje cerkve, in daj ji po svoji volji mir in edinost: kateri živiš in kraljuješ, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen“*.

V prvih časih krščanstva so vsi navzoči se *poljubili*, v znamenje, da si odpustijo in se ljubijo; zatorej se še zdaj *pri veliki peti maši duhovniki* pred altarjem *objemajo*. Pri sveti maši za mrtve se ta molitev opusti.

3. V drugi molitvi prosijo mašnik za *čistost srca*, da bi Jezusa vredno sprejeli, ter molijo: *Domine Jesu Christe, Fili . . . „Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, ki si po Očetovi volji s svetim Duhom vred svet s svojo smrtjo v življenje obudil, reši me s tem svojim presvetim Rešnjim Telesom in svojo presveto Krvjo vseh mojih grehov in vseh zlegov; daj, da se vselej držim tvojih zapovedi, in ne dopusti, da bi se kedaj ločil od tebe. Ki z ravno tem Bogom Očetom in svetim Duhom živiš in kraljuješ, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.“*

4. V tretji molitvi prosijo mašnik, naj jih Jezus obvaruje največe nesreče, *nevrednega obhajila*, ter molijo: *Perceptio . . . „Gospod Jezus Kristus! užitje tvojega Telesa, katero se jaz nevredni predrznem prejeti, mi ne bodi v sodbo in pogubo, temveč naj mi bo po tvoji dobroti bramba in zdravje duše in telesa. Ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha Bog skoz vsa veke vekov. Amen.“* — Te tri lepe molitve naj tudi navzoči molijo v duhu z mašnikom vred, ker se tudi oni po duhovsko obhajajo.

5. Zdaj mašnik z desnim kolenom pokleknejo in molijo presveto Telo Jezusovo, katero prejmejo v roke, se priklonijo v svoji nevrednosti in z vsem ljudstvom, katero strežnik opomni z *zvončkom*, trikrat na prsi udarijo, rekoč, kakor stotnik v evangeliju: *Domine non sum dignus . . . „Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le besedo, in ozdravljena bo moja duša“.*

6. Potem se pokrižajo s presvetim Telesom Jezusovim, rekoč: *Corpus . . . „Telo Gospoda našega Jezusa Kristusa naj ohrani mojo dušo za večno življenje. Amen“.* — Ponižno in ljubezni vneti se mašnik priklonijo in použijejo presveto Telo: — *Jezusa s križa snamejo in v grob položijo.*

7. Ko so mašnik nekoliko Jezusa v svojem srcu molili in se mu zahvalili, odkrijejo *kelih*, se globoko priklonijo pred presveto Rešnjo Krvjo, z zlato skledico poberejo drobtinice presvetega Rešnjega Telesa, in molijo v goreči hvaležnosti: *Quid retribuam . . . „Kaj bom povrnil Gospodu za vse, kar mi je dal? Kelih zveličanja bom vzel, in klical Gospodovo ime. Klical bom Gospoda, oznanjevalje njegovo hvalo, in bom v zavetji pred svojimi sovražniki“.* Potem primejo mašnik kelih, se ž njim, pokrižajo in molijo: *„Kri Gospoda našega Jezusa Kristusa naj ohrani mojo dušo za večno življenje. Amen;“* in sveto Kri iz keliha izpijejo. — Oh, koliko zveličanje, z Jezusom popolno združenemu biti! *„Z Jezusom biti je sladek raj, brez Jezusa biti je grozoviten pekel“.* (Tom. Kemp.) Da bi mi vsi občutili in hvaležno spoznali to veliko srečo!

8. Mašnik oplaknejo kelih in molijo: *Quod ore . . . „Kar smo z ustni prejeli, Gospod! naj s čistim srcem zaužijemo, in ta časni dar nam bodi večno zdravilo“.*

9. Mašnik omijejo svoje prste, izmijejo kelih in molijo: *Corpus tuum . . . „Tvoje Telo, Gospod! ki sem ga zaužil, in tvoja Kri, katero sem pil, naj se sklene z mojim srcem; in daj, da ne bo madeža pregrehe v meni, ki so me pokrepčale čiste in svete skrivnosti. Ki živiš in kraljuješ na veke vekov. Amen“.* — Potem popijejo vino in vodo, zbršejo kelih z rutico in ga pogrnejo: — *grob Jezusov zapečatijo in s stražo obstavijo.*

Duhovno obhajilo.

1. V starih časih so pristopali pri sveti maši vsi navzoči k svetemu obhajilu. Njih življenje je bilo sveto in brezmadežno, njihova ljubezen in gorečnost do Jezusa velika. Obhajilo kristjanov je bilo zatorej *med mašo*, kakor se še zdaj godi na veliki četrtek. — Zdaj se verni obhajajo *še le po sveti maši*.

2. Tudi zdaj še želi, prosi in zarotuje sveta mati katoliška cerkev svoje verne otroke, da bi *prav pogosto*, kolikorkrat se le more vredno zgoditi, prejeli presveto Rešnje Telo; ali naj vsaj na duhovni način prejmejo *duhovno obhajilo*. Neki pobožni gospej je Jezus pokazal *zlato in srebrno posodo*, in ji rekel, da v zlati shranjuje njena zakramentalna, v srebrni pa njena duhovna obhajila. Zatorej sveti Tridentinski zbor duhovno obhajilo visoko povzdiguje in ga vernim živo priporoča.

3. K duhovnemu obhajilu je pred vsem potreba treh reči: *žive vere, goreče ljubezni, stana posvečujoče milosti božje*, in pa *srčne želje, Jezusa prejeti*. Te tri čednosti k duhovnemu obhajilu se obudijo s kratko molitvijo: *„Ljubi Jezus! verujem, da si v presvetem zakramentu resnično pričujoč. Črez vse te ljubim. Iz ljubezni do tebe obžaljujem vse svoje grehe; vekomaj nočem več grešiti. Želim te v svoji duši pričujočega imeti. Ker te pa zdaj bistveno prejeti ne morem, pridi vsaj s svojo milostjo v moje srce. Objamem te, moj Jezus! kakor resnično pričujočega in se popolno združim s teboj. Ne dopusti, da bi se kdaj več ločil od tebe. Amen“.*

Po obhajilu.

1. Ko so mašnik kelih pokrili, sklenejo svoje roke, se globoko priklonijo križu v znamenje srčne zahvale, in gredo na levo stran altarja. Mašne bukve se zopet na to stran prenesejo, kar pomeni, da bodo ob koncu sveta tudi Judje sprejeli nauk Jezusov.

2. Mašnik molijo *obhajilno molitev*, v kateri se povečuje ljubezen in usmiljenje božje; nas pa budi k hvaležnosti: — *Kristus častito od mrtvih vstane. Vzeta je obhajilna molitev iz*

psalmov ali pa sploh iz svetega pisma, in se je v starih časih pela med obhajilom ljudstva, ter je mnogovrstna ob raznih praznikih. Na praznik svetega Rešnjega Telesa se moli: „*Kolikokrat koli bote jedli ta kruh in ta kelih pili, bote smrt Gospodovo oznanjevali, dokler ne prišle; kdor koli tedaj bo nevedno ta kruh jedel in kelih Gospodov pil, bo kriv Telesa in Kri Gospodove, aleluja*“.

3. Mašnik se vrnejo k sredi altarja, ga poljubijo in se obrnejo k ljudstvu: — *Kristus se po vstajenju prikaže apostolom s pozdravom: „Mir vam bodi!“ Tako tudi mašnik ljudstvo veselo pozdravijo, rekoč: Dominus vobiscum! „Gospod z vami!“ Mašnik se vrnejo k mašnim bukvam, in rečejo: Oremus! „Molimo“.* Potem molijo glasno poobhajilne molitve v zahvalo za milost svetega obhajila. Te molitve so tudi mnogotere po raznih svetkih ali praznikih. Na praznik svetega Rešnjega Telesa: „*Stori, prosimo te, o Gospod! da bomo z večnim uživanjem tvoje božje narave nasiteni, katero časno sprejetje dragega Telesa in Krvi tvoje pomeni; ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha Bog od vekomaj do vekomaj*“. Strežniki v imenu ljudstva odgovorijo: *Amen*; kar pomeni: To želimo in prosimo, da se tebi, Oče! vsa čast in zahvala daje, in nas tvoja milost kreпча na vseh naših potih, po zasluženju Jezusa, in priprošnji tvojih svetnikov, s katerimi zdaj živimo v sveti edinosti.

4. Ko so mašnik odmolili te molitve, gredo k sredi altarja, ga poljubijo iz ljubezni do Kristusa, ki se je po vstajenju večkrat prikazal svojim apostolom; se obrnejo in ljudstvo veselo pozdravijo, rekoč: *Dominus vobiscum! „Gospod z vami!“* ter se jim odgovori: „*In s trojim duhom!*“

5. Zdaj se poslovijo mašnik od vernikov in zapojejo po latinsko: „*Ite, missa est!*“ „*Pojdite, minola je masa!*“ Ljudstvo po strežnikih odgovori; *Deo gratias! „Bogu (bodi) hvala*“.

V dnevih pokore in v postu se mašnik namesto „*Ite, missa est!*“ obrnejo k altarju in povabijo ljudstvo, naj še dalje Bogu hvalo daje, rekoč: *Benedicamus Domino! „Hvalimo Gospoda!*

V takšnih dnevih se verni starih časov niso razšli, temveč so še v molitvi v cerkvi zbrani ostali. Ljubezen in hvaležnost prvih kristjanov je bila tolika, da se niso hoteli več ločiti od kraja daritve svete maše; vedno bi bili radi ostali pred obličjem božjim v njegovem svetem prebivališču. — Pri mašah za rajne se mašnik tudi hitro k altarju obrnejo, rekoč: *Requiescant in pace!* to je: „*Naj počivajo v miru!*“ Pri svetih mašah za pokojne se živim ne da blagoslov ob koncu svete maše.

8. Ko so se mašnik zopet obrnili k altarju, naslonijo roke na-nj, in s priklonjeno glavo molijo: *Placeat tibi . . . „Naj ti dopade, sveta Trojica! opravilo moje službe, in daj, da bo daritev, katero sem jaz nevedno daroval tvojemu veličastvu, tebi prijetna, meni pa in vsem, za katere sem jo opravil, po milosti tvoji v spravo. Po Kristusu Gospodu našem. Amen*“.

9. Polni zaupanja, da je njihova molitev pri Bogu uslišana, *poljubijo mašnik altar* v znamenje ljubezni Jezusove, povzdignejo oči in roke proti nebesom, da bi ljudstvu blagoslov izprosili, hvaležno pred Bogom svojo glavo nagnejo, se obrnejo k ljudstvu in podelijo sveti blagoslov, rekoč: *Benedicat vos...* „Blagoslovi vas vsegamogočni Bog Oče, Sin † in sveti Duh. Amen“. — Tukaj ne blagoslovijo mašnik, ampak vsegamogočni, trojedini Bog, kakor je tudi Jezus blagoslovil svoje učence na Oljski gori, preden je šel k Očetu v nebesa.

Sedaj se obrnejo mašnik na desno stran altarja, in berejo *zadnji evangelij*. Če je pa kak poseben poslednji evangelij, se mašne bukve prenesejo še enkrat na desno stran. Navadno se bere *začetek svetega evangelija svetega Janeza* o božjem bitju Jezusa Kristusa. Mašnik pozdravijo verne rekoč: *Dominus vobiscum!* „Gospod z vami!“ Ljudstvo odgovori: „In s tvojim duhom!“ Mašnik pokrižajo bukve in potem sami sebe govoreč: „*Začetek † svetega evangelija po svetem Janezu*“. Ljudstvo odgovori po strežniku: „*Slava tebi, Gospod!*“ in vsi se pokrižajo. Potem molijo mašnik s sklenjenimi rokami evangelij, ki se glasi: „*V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej storjeno in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega. V njej je bilo življenje, in življenje je bilo luč ljudi. In luč v temi sveti in tema je ni zapopadla. Bil je človek poslan od Boga, kateremu je bilo ime Janez. Ta je prišel v pričevanje, da bi pričeval od luči, da bi vsi verovali po njem. On ni bil luč, ampak da bi pričeval od luči. Bila je prava luč, katera razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na ta svet. Na svetu je bil, in svet je po njem storjen, in svet ga ni spoznal. V svojo lastino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli. Kolikor pa jih ga je sprejelo, jim je dal oblast, božjim otrokom biti, njim, ki verujejo v njegovo ime, ki niso iz krvi, ne iz volje mesa, ne iz volje moža, ampak iz Boga rojeni. In Beseda je meso postala, in je med nami prebivala, (in smo videli njeno čast, kakor čast Edinorojenega od Očeta) polna milosti in resnice*“. — Pri skrivnostnih besedah: „*In Beseda je meso postala itd.*“ mašnik pokleknejo do tal v znamenje dolžne molitve. K sklepu odgovorijo strežniki v imenu ljudstva: *Deo gratias!* „Bogu hvala!“ Pač, celo naše življenje naj bo vedna zahvala za obilne milosti, katere prejmemo po daritvi svete maše!

Izpostavljanje presv. Rešnjega Telesa.

1. Kedar se *presveto Rešnje Telo* izpostavi, naj se godi z največo svečanostjo, kajti je tukaj tisti skrit, pred katerim se *priklanjajo vsa kolena*. Kdo le more, naj poklekne ne z enim kolonom, kakor so Judje v zasramovanje storili, ampak z obema v znamenje dolžne molitve.

2. Vsi naj skupej pojejo *pesem k blagoslovu*. Pri posebnih svečanostih mašnik začnejo latinsko pesem: *Tantum ergo*, potem:

Genitori. Genitoque ... to je: „*Vječnemu Očetu hvala, — Hvala božjemu Sinu itd.*“ Solze so me polile«, piše sveti Avguštin, »ko sem v Milanski cerkvi slišal čudovito mило petje zbrane črede vernih«. Slovesno *cerkveno petje* je nebeška podbuja pobožnosti, je najlepša molitev.

3. Ko mašnik s svetim Rešnjim Telesom *blagoslov delijo*, *blagoslovi Jezus* sam s svojo vsegamogočno roko svoje na križu odrešene verne kristjane.

4. *Zakaj gori luč pred svetim Rešnjim Telesom?*

Opominja nas naj, da je tukaj pričujoč večni Sin božji, *luč sveta*, ki je z nebes prišel, naš božji učenik, da bi nas podučil v vsej resnici. Večna luč v svetilnici naj pa tudi kaže in nam domestuje *našo gorečnost* do Jezusa v presvetem zakramentu.

5. *Kaj pomenijo mnogotere podobe angelov in svetnikov na altarju?*

V teh podobah vidimo *angele* v svetem strahu, zamaknjene v molitev in spoštovanje; vidimo *svetnike* veselo moliti božjo ljubezen in hvaliti Boga za dodeljeno svetost in zveličanje. Te podobe nam kažejo, kaj *dela ves nebeški dvor*, kedar je Jezus, Jagnje božje, na altarju pričujoč. One nas opominjajo in nam kličejo: „*Kristjani! pridite, molimo na kolenih Boga, Zveličarja našega!*“

6. *Kako se naj verni kristjan prav obnaša pri sveti maši?*

1. Mora dobro paziti na *štiri dele svete maše*; pri svetem evangeliju na stoji; od povzdigovanja do obhajila, če mogoče, naj kleči, sicer pa sedi ali stoji, ako sveto Rešnje Telo ni izpostavljeno.

2. K sveti maši se naj moli sploh *žalostni del svetega rožnega venca*; pri štirih poglavitnih delih se pa naj nekoliko preneha, in obudi dober namen.

3. Kdor zna brati, naj pobožno moli *mašne molitve*. Najbolje so tiste mašne molitve, katere mašnik molijo. Preveč z mašnimi bukvicami spremenjati ni dobro; najbolje je, ako tiste molitve tako dolgo moliš, da se jih na pamet naučiš.

4. Kdo ima *grlo za petje*, naj mašne pesmi poje s pevci vred, posebno pa pesem k blagoslovu in pridigi. Lepo petje je *dvojna pobožnost*.

7. *Kaj ti je storiti ob nedeljah in praznikih doma, ako v cerkev ne moreš?*

Tudi doma si dolžen, obhajati sveto mašo z vernimi v cerkvi in sicer takole:

1. Ko pride čas svetega opravila, *obrni se in poglej proti farni cerkvi*, ter stopi v duhu v sredo med zbrane vernike.

2. Vzemi *molitvene bukvice* ali *rožni venec* v roke, in opravi mašne molitve. Če slišiš, z *zvonom* naznanjevati poglavitne dele svete maše, je toliko bolje.

3. Ko pridejo ljudje od službe božje domu, poprašuj, prosi jih, naj ti povedo *kaj od pridige*. Tako si tudi doma dopolnil

drugo cerkveno zapoved. Celi svet je tako Bogu posvečen tempelj, vsako pobožno krščansko srce je njegov altar. Ravno to naj storijo, ki so o takšnih dnevih na potovanju.

In zdaj, ljubeznivi! ali ste dobro razumeli, kaj velikega je daritev svete maše? ali ste zapomnili, kako morate biti pri sveti maši, da vam bo v zveličanje?

Trdno zaupam, zakaj drugači jedra svete krščanske vere ne poznate. Sveti Avguštin govori: »Dasiravno je Bog neskončno moder, nam ni vedel nič večega dati, kakor to presveto daritev, v kateri se Jezus, Sin božji, sam daruje za nas«.

Oj čudež, ljubezni! kje je ljudstvo na daljni zemlji, ki bi imelo tako daritev, kakor jo imamo mi katoliški kristjani? Ne Judje, ne pagani, tudi luterani nimajo te daritve; studenec milosti se jim je posušil, ki za nas neprenehoma teče. Kar gledajo izvoljeni v nebesih od obličja do obličja, to imamo mi na zemlji v čudoviti skrivnosti presvete mašne daritve. Gotovo bi prav pobožni, sveti in zveličani bili verni kristjani, ako bi to presveto daritev prav razumeli in vredno obhajali! „Zatorej naj bode rekomaj hvaljen in čiščen Jezus Kristus v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa. Amen“.

Zakrament svetega Rešnjega Telesa.

Zakrament svetega Rešnjega Telesa je najsvetejši zakrament; je pravo Telo in prava Kri našega Gospoda Jezusa Kristusa pod podobama kruha in vina.

Zakrament presvetega Rešnjega Telesa imenujemo z različnimi imeni; toda nobeno ime svetosti in imenitosti tega svetega zakramenta ne daje došti določno na znanje. Imenujemo ga:

1. Najsvetejši zakrament, ker človeka ne posvečuje samo, ampak ker je v njem Jezus, začetnik vse svetosti.

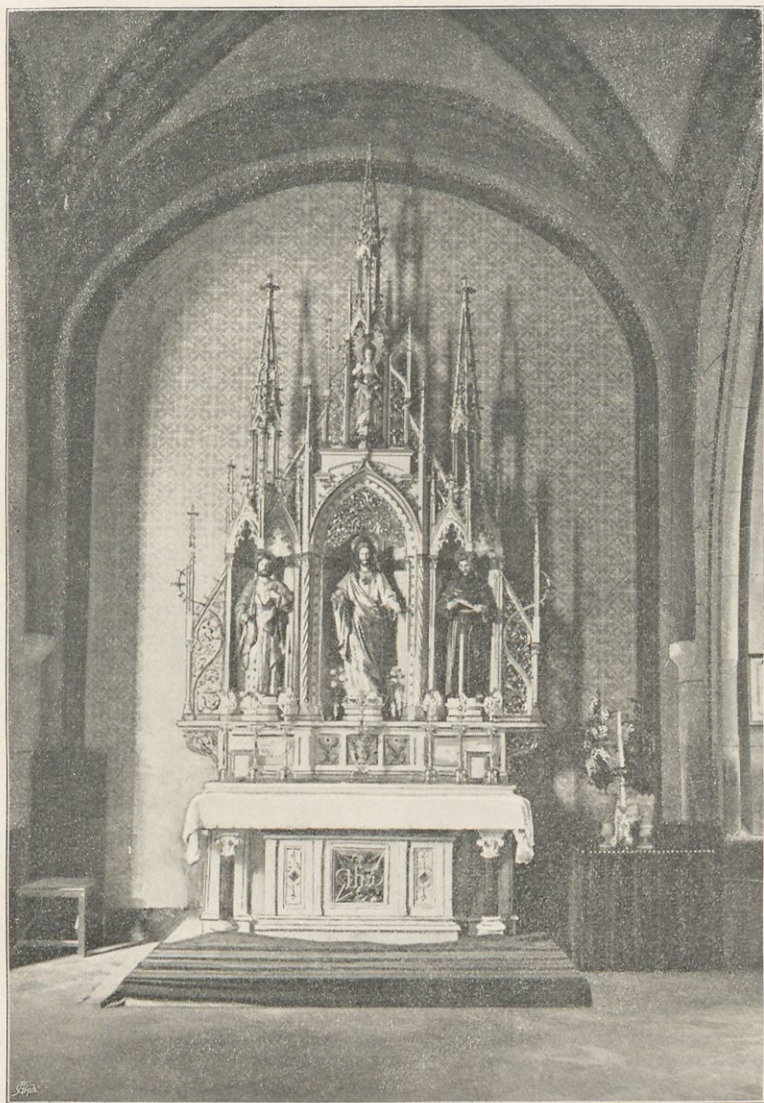
2. Imenujemo ga zakrament altarja, ker se na altarju opravlja daritev svete maše, pri kateri se kruh in vino spreminja v Jezusovo sveto Telo in Kri.

3. Imenujemo ga kruh življenja, ker daje in ohrani duši večno neminljivo življenje.

4. Imenujemo ga nebeški kruh, nebeška mana, ker se nam v tem zakramentu v živež daje Jezus, ki je iz nebes prišel in nas tudi v nebesa vodi, in ker se je Jezus sam tako imenoval: »Jaz sem živi kruh, ki sem iz nebes prišel« (Jan. 6, 51).

5. Imenujemo ga angelska jed ali kruh angelski, ker je v tem zakramentu Jezus, ki je največa sladkost in najobilniše veselje angelov, kateri ga v nebesih vedno gledajo in uživajo.

Novi altar presladkega srca Jezusovega
v stolni cerkvi v Mariboru.

6. Imenujemo ga Gospodova večerja ali sveta večerja, ker je Jezus Veliki četrtek pri zadnji večerji postavil ta sveti zakrament, in ga užiti dal svojim učencem.

7. Imenujemo ga miza Gospodova, ker nam v tem svetem zakramentu tako rekoč mizo pogrinja Jezus sam, naš Gospod, ter nas živi in redi z lastnim mesom in lastno krvjo.

8. Imenujemo ga skrivnost vere, ker so v tem svetem zakramentu res neizrečeno velike skrivnosti, katere presegajo ves um človeški. Naše oči vidijo podobo kruha in vina v tem svetem zakramentu: in vendar to, kar vidimo, ni kruh, ni vino, temveč je pravo Telo in prava Kri Zveličarjeva.

9. Imenujemo ga sveto hostijo ali daritev, ker ta sveti zakrament ima v sebi tistega, kateri se je na svetem križu za nas daroval, in se še sedaj vsak dan za nas daruje pri sveti maši.

10. Imenujemo ga sveto Popotnico, ker ta zakrament je jed in pijača našim dušam, da ostanejo zdrave, postajajo močnejše, in da tako srečno potujemo proti večnosti. Pa tudi zato se ta sveti zakrament imenuje sveta Popotnica, ker ga verni bolniki pri odhodu iz tega sveta prejemajo, da zamorejo srečno prestatii zadnje težave, premagati zadnje skušnjave, in priti pred Boga z večim zaupanjem. Ravno zato je tudi sveta cerkev že o začetku zapovedala, naj se vsak nevarno bolen kristjan da prevideti, da brez tega svetega zakramenta ne umrje (Zbor Nic. can. 13).

11. Imenujemo ge sveto Obhajilo, ker pri zauživanju tega svetega zakramenta obhajamo velike skrivnosti: obhajamo spomin Jezusovega trpljenja in smrti; obhajamo spomin večne sprave z Bogom, da smo spet postali otroki božji, bratje Jezusovi, bratje in sestre med seboj in dediči nebeškega kraljestva; obhajamo spomin Jezusovega od smrti vstajenja in vnebohoda tudi po človeški naravi; obhajamo spomin, da nam je Jezus zaslužil večno življenje duše in telesa, in nam potrdil upanje, da bomo od smrti vstali, in večno prebivali z Jezusom v nebesih; obhajamo spomin večne ljubezni Jezusove do nas, ter se sklenemo z Jezusom ne le po volji, ker ga ljubimo, temveč se ž njim res združimo tako, da smo ž njim eno telo, ker on v nas prebiva in mi v njem; zato sveta cerkev ta sveti zakrament imenuje tudi združenje (communio) z Jezusom; sklenemo se po tem svetem zakramentu tudi z vsemi božjimi otroci, da ž njim potrjeni premagujemo skušnjave sveta, satana in poželjivega mesa, kakor je Jezus vse premagal.

12. Imenujemo ga tudi »Euharistia« to je: zahvalna daritev, ker je največji dar milosti in ljubezni božje do nas, s katerim Bogu najbolj skazujemo svojo zahvalo in hvaležnost.

Vsa ta imena nam naznanjajo velike skrivnosti, ki so v tem svetem zakramentu zadržane in nas spominjajo obilnih duhovnih dobrot in milostij, katere nam deli.

Kedaj in kako je postavil Jezus Kristus zakrament svetega Rečnjega Telesa?

Postavil je Jezus Kristus zakrament svetega Rešnjega Telesa tisti večer pred svojim trpljenjem, ko je s svojimi apostoli pri zadnji večerji jedel velikonočno jagnje, in sicer tako-le:

1. Vzel je kruh, ga posvetil in rekel nad njim: »To je moje telo«; 2. Ravno tako je vzel kelih z vinom, ga posvetil in rekel nad njim: »To je moja kri nove zaveze«; 3. dal je oboje zaužiti apostolom; 4. naročil je: »To delajte v moj spomin.«

Z besedami: »To je moje telo«, »To je moja kri« je Jezus Kristus spremenil kruh v svoje najsvetejše telo in vino v svojo najsvetejšo kri, vendar tako, da ste podobi kruha in vina ostali nespremenjeni, to je: zunanja oblika, barva, okus, duh kruha in vina itd.

Ko je Jezus Kristus naročil svojim apostolom: »To delajte v moj spomin«, dal jim je oblast, delati ravno to, kar je storil sam, namreč spreminjati kruh v njegovo najsvetejše telo in vino v njegovo najsvetejšo kri; in ta oblast je prešla od apostolov na škofe in mašnike.

Škofje in mašniki spreminjajo kruh in vino v telo in kri Jezusa Kristusa pri sveti maši, ko govore nad kruhom in vinom: »To je moje telo«, »To je kelih moje krvi«. Ta najsvetejši trenutek imenujemo povzdigovanje.

Zakrament svetega Rešnjega Telesa je Jezus Kristus postavil: 1. da bi bil tudi kot človek vedno pričujoč med nami; 2. da bi se pri sveti maši neprenehoma za nas daroval svojemu nebeškemu Očetu; 3. da bi bil v svetem obhajilu naša dušna hrana.

Da je Jezus Kristus resnično pričujoč v zakramentu svetega Rešnjega Telesa, vemo:

1. iz besed, s katerimi je Jezus Kristus obljubil ta zakrament: »Jaz sem živi kruh, ki sem prišel z nebes. Ako kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj; in kruh, katerega bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta... Resnično, resnično vam povem: ako ne boste jeli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi... Zakaj moje meso je res jed in moja kri je res pijača« (Jan. 6, 51—56.); 2. iz besed: »To je moje Telo«, »To je moja kri«, s katerimi je postavil ta zakrament; 3. iz naukov apostolov. Tako pravi sveti Pavel: »Posvečeni kelih, ki ga posvečujemo, ali ni udeležanje Kristusove krvi? In kruh, ki ga lomimo, ali ni udeležanje Gospodovega telesa?« (I. Kor. 10, 16.); 4. iz nepretrganega izročila svete cerkve. »Podučeni smo, da je ta posvečena jed meso in kri včlovečenega Sina Božjega.« (Sv. Justin). »To, kar se zdi, da je kruh, ni kruh, če se tudi po okusu kaže tako, temveč Kri-

stusovo telo; in dozdevno vino ni vino, če tudi to trdi okus, temveč Kristusova kri. — »Ker Jezus sam pravi o vinu: To je moja kri, kdo bi dvomil in menil, da ni njegova kri? Nekdaj je spremenil vodo v vino, in mi naj ne verujemo, da spreminja vino v kri?« (Sv. Ciril Jeruz).

Jezus Kristus pa je v zakramentu svetega Rešnjega Telesa tako-le pričujoč: 1. pod podobo kruha je živo telo Jezusa Kristusa, torej tudi njegova kri in njegova duša; 2. pod podobo vina je živa kri Jezusa Kristusa, torej tudi njegovo telo in njegova duša; 3. pod vsako podobo, in tudi pod vsakim najmanjšim njenim delom je celi Jezus Kristus, to je kot Bog in človek pričujoč.

Jezus Kristus ostane pričujoč pod podobama kruha in vina, dokler se podobi ne spremenite.

Zakramentu svetega Rešnjega Telesa moramo zato skazovati najvišjo čast, to je, moramo ga moliti.

Telovo,

ali praznik presvetega Rešnjega Telesa.

Praznik presvetega Rešnjega Telesa obhajamo v spomin najsvetejšega zakramenta, katerega je Jezus pri zadnji večerji postavil.

Ta spomin obhaja sveta cerkev od apostolskih časov sem na Veliki četrtek; ali ker ta dan, ki je ravno pred spominom Jezusove smrti, ne dopušča čistega veselja, je veseli spomin neizrečene ljubezni Gospodove prestavila na deseti dan po binkoštih, to je: na četrtek po prazniku presvete Trojice, tedaj v dobo, ko je v omlajeni naravi nova radost in krasota oživljena, in vrtovi in gozdi pisanih cvetljic in zelenih dreves dovolj ponujajo, da zamoremo veličastno obhajati preveseli spomin.

Praznik presvetega Rešnjega Telesa cerkev iz treh vzrokov obhaja:

1. da se nebeškemu Zveličarju očitno in slovesno zahvaljuje za neskončno ljubezen, iz katere hoče Jezus vedno pri nas ostati v presvetem zakramentu;

2. da nevernikom in krivovercem nasproti očitno in slovesno spoznava svojo versko resnico, da je Jezus resnično pričujoč v presvetem zakramentu;

3. da nebeškemu Zveličarju očitno in slovesno zadostuje za toliko nečast, ki mu jo v presvetem zakramentu delajo neverniki, ki ga nočejo spoznati, mlačni kristjani, ki zanj ne marajo, in grešniki, ki ga nevedno prejemajo.

Praznik presvetega Rešnjega Telesa se povsod kaj veličastno obhaja s procesijo, ki se, kolikor mogoče, slovesno vravnava, in sicer:

Po slovesni sv. maši se presveto Rešnje Telo med veselim petjem in slovesnim zvonjenjem in žvenkljanjem iz cerkve nese, verno ljudstvo ga spremlja; kdorkoli more od doma, hoče pričujoč biti pri veseli slovesnosti.

Vsaka podružnica ima svojo bandero, ki se pred njeno srenjo nosi; za bandero se zbere njena soseska v procesijo, otročiči spredaj, za njimi možki in za temi ženstvo; pred ženstvom za možkimi se pevci zberó, ki vesele pesmi prepevajo Jezusu na čast, poslednjič pridejo na vrsto bandera farne cerkve, za katerimi dečki in možki gredó; za njimi se nesejo dve majheni banderci vstric pred belo oblečenimi deklicami, za katerimi hodi duhovščina; nad mašnikom, ki presveto Rešnje Telo v rokah nesejo, se nese nebó.

Presveto Rešnje Telo za mašnikom spremlja deželska gosposka in za njo ženstvo.

Koder procesija gre, je pot s cveticami potresena, ob hišah in cestah so postavljena majhena zelena drevesca ali veje (maji), na okinčanih oknih pa sveče goré. — Po kmetih na deželi gre procesija na polje.

Na štirih krajih so postavljeni altariji, pri katerih procesija obstoji, mašnik presveto Rešnje Telo v monštranci nanje postavi, in poje se pri prvi postaji začetek evangelija sv. Matveja, pri drugi sv. Marka, pri tretji sv. Lukeža in pri četrti začetek evangelija sv. Janeza. Po vsakem evangeliju pa mašnik množico blagoslovijo s presvetim Rešnjim Telesom; po vsakem blagoslovu se Jezusu čast in zahvala skazuje s trelom iz možnarjev.

Po blagoslovu pri četrtem altarju, ki se deli štiri krajem sveta, se procesija vrne v cerkev, mašnik presveto Rešnje Telo postavi na altar, pokadijo in zapojó potem »Tantum ergo Sacramentum« in »Genitori genitoque«, in še enkrat zbranemu ljudstvu s presvetim zakramentom blagoslov podelijo. Kako veličastno je slišati, ko vsi pričujoči pobožno zapojó prelepo pesem:

Slavo Večnemu zapeti, — Počastiti Jezusa,
Mora srce nam goreti — Pred obličjem Večnega;
Kakor sveče zdaj gorijo, — Naj goreče srce bo;
Zvoni lepo naj zvonijo, — Orglje z nami pojejo.

Sveto, sveto vsi zapojmo, — Sveto Jezusa Telo;
S svetim glasom povzdignimo — Roke in srce v nebo.
Blagoslovi Jezus ljubi, — Čredo ljubljenih ovčic;
Oh, njenega ne zgubi — Svojih bratov in sestic!

(Tukaj se utihne in blagoslovi.)

Ta veseli praznik ima osmino, v kateri je v mestih nekoliko časa vsaki dan presveto Rešnje Telo izpostavljeno; na

deželi pa vsaki dan maša pred izpostavljenim presvetim Rešnjim Telesom. Namen in želja svete cerkve je, svoje vernike spodbuditi, Jezusa večkrat obiskovati in moliti v presvetem zakramentu.

Molitve pri procesijah s presvetim Rešnjim Telesom.

Kedar se iz cerkve gre, in med procesijo, se pojejo pesmi k časti presv. Rešnjega Telesa, ali se moli sveti rožni venec k časti najsvetejšega zakramenta, ali pa angelski rožni venec. K blagoslovu se pa zastopajo: Častimo te itd.

1. Evangelij.

Pred vsakim evangelijem moli z mašnikom:

Očisti moje srce in moje ustnice, vsegamogočni Bog, ki si ustnice preroka Izaija očistil z ognjenim ogljem, tako očisti mene s svojo veliko milostjo, da tvoj sveti evangelij vredno oznanjevati zamorem. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Ÿ. Blagoslovi me, o Gospod!

R. Gospod bodi v mojem srcu in v mojih ustih, da vredno in spodobno oznanjujem njegov evangelij. Amen.

Zdaj se bere začetek svetega evangelija po sv. Matevžu: Bukve rodu Kristusovega, to je, cela vrsta očakov od Abrahama do sv. Jožefa, moža Marijinega, od katere je bil rojen Jezus, ki je imenovan Kristus. — Ti se zahvali Jezusu, da je za tebe človek postal, trpel, umrl, in ti svoje Telo v hrano dal. Moli ga v presv. zakramentu.

Mašnik poljubijo vsakokrat sv. evangelij rekoč:

Ÿ. Po besedah svetega evangelija nam odpusti Bog naše grehe.

R. Hvala bodi tebi, o Kristus.

Mašnik glasno molijo:

Po besedah sv. evangelija, in po zasluženju in priprošno svetega apostola in evangelista Matevža odpusti nam Gospod vse naše grehe in hudobije. Amen.

Ÿ. Treska in hudega vremena.

R. Reši nas, o Gospod!

Ÿ. Gospod, usliši moje molitev.

R. In moje upitje naj pride k tebi.

Ÿ. Gospod bodi z vami.

R. In s tvojim duhom.

Molimo. Odvrni od svoje hiše prosimo, o Gospod, vsako duhovno zlo, in naj se ji ne bliža nesreča hudega vremena. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Mašnik dajo blagoslov s presvetim Rešnjim Telesom, in glasno molijo:

Z nebeškim blagoslovom naj bo blagoslovljen, obvarovan in ohranjen ta kraj in vsi, ki v njem prebivajo, tudi polja in

sad zemlje, v imenu Boga ✝ Očeta, in ✝ Sina, in sv. ✝ Duha. Amen.

2. Evangelij.

Bere se začetek sv. evangelija po sv. Marku: Sv. Janez Krstnik označuje v puščavi krst pokore, in krščuje v potoku Jordanu. — Obudi tudi ti kes nad svojimi greh in prosí Jezusa za duha prave pokore.

Po evangeliju mašnik molijo:

Po besedah sv. evangelija in po zasluženju in priprošnji sv. evangelista Marka odpusti nam Gospod vse naše grehe in hudobije. Amen.

Ÿ. Kuge, lakote in vojske.

R. Reši nas, o Gospod!

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev itd.

Molimo. Blagoslovi, vsegamogočni, večni Bog, ta kraj, da prebiva v njem zdravje, čistost, zmaga, moč, ponižnost, dobrotljivost, krotkost, spolnjevanje Božjih zapovedi in hvaležnost do Boga Očeta in Sina in sv. Duha; in ta blagoslov naj ostane nad tem krajem in nad vsemi, ki v njem prebivajo, zdaj in vekomaj. Amen.

Da se blagoslov, kakor pri prvem evangeliju.

3. Evangelij.

Bere se začetek sv. evangelija po sv. Lukežu: Angel oznani Cahariji, da bo dobil sina, ki bo velik pred Gospodom, in napolnjen s sv. Duhom; in bo v duhu in moči preroka Elije prišel pred Kristusom, da ljudstvo po resnični pokori nanj pripravi. — Ti se zahvali Bogu, da živiš v času, ko je Jezus že prišel na svet, da si v pravi veri krščen in vzrejen. Obudi gorečo željo, z Jezusom se skleniti in vedno ž njim sklenjen ostati.

Po evangeliju mašnik molijo:

Po besedah sv. evangelija in po zasluženju in priprošnji sv. evangelista Lukeža odpusti nam Gospod vse naše grehe in hudobije. Amen.

Ÿ. Nagle, neprevidene in večne smrti.

R. Reši nas, o Gospod!

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev itd.

Molimo. Vsegamogočni, večni Bog, ki si po vseh krajih svojega gospostva pričujoč, in svojo moč razodevaš: usliši naše prošnje in varuj ta kraj, ki si ga vstvaril, da mu nobena sovražna zloba ne škoduje, ampak da se ti tukaj s pomočjo sv. Duha vedno čista in dopadljiva služba s pobožnim srcem opravlja. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Prosimo, o Gospod, obišči ta kraj in vse zalezovanje sovražnikovo daleč proč od njega odženi, in tvoji sveti angeli naj prebivajo v njem, ki naj ga v miru varujejo, in tvoj sv. blagoslov naj vedno pri nas ostane. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Da se blagoslov, kakor pri prvem evangeliju.

4. Evangelij.

Bere se začetek sv. evangelija po sv. Janezu, kakor se navadno bere ob koncu sv. maše. V njem se popisuje, da je Jezus Sin Božji, iz Boga Očeta rojen od vekoma; in da je Beseda — Sin Božji — meso postala in med nami prebivala. — Ponižaj se tudi ti globoko pred Jezusom; spoznaj ga veselo za svojega Boga, in moli ga pobožno v presvetem zakramentu.

Po evangeliju mašnik molijo:

Po besedah sv. evangelija in po zasluženju in priprošnji sv. apostola in evangelista Janeza odpusti nam Gospod vse naše grehe in hudobije. Amen.

Ÿ. Vsega hudega.

R. Reši nas, o Gospod!

Ÿ. Gospod, usliši mojo molitev itd.

Molimo. Vsegamogočni, večni Bog, ki daješ hrano vsem stvarjem, ki nebo pregrinjaš z oblaki in zemlji dež napravljaš in vrata nebes odpiraš; ki jug iz zraka preženeš in v svoji moči sever pripeljaš; ki planine ž njih vrhov rosiš, in s sadom svojih del nasituješ zemljo; ki si angelu prepovedal, škodovati zemlji, morju in drevesom; prizanesi nam, ki se te bojimo, in usmili se nas, ki te prosimo. Tebe namreč, o Gospod, ponižno prosimo: naj daleč od nas odstopi grozenje viharjev, nesreča nevihte, hrumenje toče, treskanje strele, in vtihnejo naj vsi sovražni napadi; naj se utolaži grozeče gromenje, škodljivo deževje in tulenje vetrov; in moč tvoje desnice naj uniči vse viharje in zračne nevihte. Prosimo te, o Gospod, naj pride čez nas sv. Duh, da, ko so premagane vse moči sovražnih oblasti, varuje angelska roka poljske pridelke, in ko se je poleglo protenje oblakov, nam žuganje hude ure služi le v to, da te še bolj glasno hvalimo in še z večjo pobožnostjo molimo. Ki živiš in kraljuješ, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Mašnik dajo blagoslov s presv. Rešnjim Telesom proti štiri krajem sveta, rekoč:

Proti vzhodu:

Ÿ. Treska ✠ in hudega vremena.

R. Reši nas, o Gospod!

Proti jugu:

Ÿ. Kuge, lakote ✠ in vojske.

R. Reši nas, o Gospod!

Proti zahodu:

Ÿ. Nagle, neprevidene ✠ in večne smrti.

R. Reši nas, o Gospod!

Proti severu:

Ÿ. Vsega ✠ hudega.

R. Reši nas, o Gospod!

Tako se da blagoslov na Telovo; pri navadnih nedeljskih procesijah pa samo enkrat, tako kakor pri prvem evangeliju.

Kedar se pride nazaj v cerkev, mašnik pred altarjem molijo:

Ÿ. Kruh z nebes si jim dodelil. Aleluja.

R. Kateri ima vso sladkost v sebi. Aleluja.

Molimo. O Bog, kateri si nam v prečudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil; daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega Telesa in tvoje Krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo. Kateri živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Na Telovo dajo mašnik še enkrat spred altarja sv. blagoslov. Pri nedeljskih procesijah pa se ta blagoslov opusti z zadnjo molitvijo vred.

Sveto obhajilo.

Sveto obhajilo je zauživanje telesa in krvi Jezusa Kristusa v zakramentu svetega Rešnjega Telesa.

Sveto obhajilo prejemamo samo pod podobo kruha; le mašniki je prejemajo tedaj, kadar mašujejo, pod podobama kruha in vina.

Sveto obhajilo smo dolžni prejemati: ker je Jezus Kristus postavil zakrament svetega Rešnjega Telesa zato, da bi bil našim dušam hrana za večno življenje; »Zakaj moje meso je res jéd, in moja kri je res pijača; kdor jé moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem« (Jan. 6, 56); in ker nam je naravnost zapovedal, naj ga prejemamo; »Resnično, resnično vam povem: Ako ne boste jedli mesa Sina človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi« (Jan. 6, 54).

Sveto obhajilo smo dolžni prejeti pod smrtnim grehom: 1. vsaj enkrat v letu, in sicer o velikonočnem času; 2) v smrtni nevarnosti za popotnico na pot za večnost.

Sveto obhajilo nam deli te-le milosti:

1. združuje nas najtesnejše s Kristusom; »Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem« (Jan. 6, 57);

2. pomnožuje nam posvečujočo milost božjo;

3. zmanjšuje nam hudo nagnjenje in potrjuje nam ljubezen do Boga; »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil« (Mat. 11, 28);

4. očiščuje nas malih ali odpustljivih grehov, varuje nas smrtnih grehov in izbrisuje nam časne kazni za grehe;

5. daje nam poroštvo častitljivega vstajenja in večnega življenja. »Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil poslednji dan«. (Jan. 6, 55).

Po svetem obhajilu moramo:

1. Jezusa Kristusa ponižno moliti in ga zahvaliti, da se je ponižal priti k nam;

2. darovati se mu in ponoviti storjene sklepe;

3. prositi ga, naj s svojo milostjo vedno ostane pri nas;

4. potožiti mu svoje dušne in telesne težave in potrebe.

Dan svetega obhajila preživimo kar najbolj zbranega duha, ogibajmo se posvetnih zabav in veselíc, obiskujmo cerkev, berimo pobožne bukve in opravljajmo druga dobra dela.

Sveta popotnica.

Vsak kristjan je dolžen v smrtni nevarnosti prejeti presveto Rešnje Telo. Sveto obhajilo, ki ga prejemajo bolniki na smrtni postelji ali v smrtni nevarnosti, se imenuje sv. popotnica, ker je najmočnejša dušna hrana na potu v nebeško domačijo, pravo duhovno zedinjenje z Bogom.

Sveta popotnica daje največjo moč zoper skušnjave hudičeve, in najzdatniše tolažilo v smrtni uri. Bolnik naj tedaj ne odlaša, prejeti svete popotnice, ker je smrtna ura sploh neznana, še bolj pa pri bolniku v nevarni bolezni.

Po cerkveni zapovedi se presveto Rešnje Telo očitno in slovesno nosi k bolnikom, in sicer v naslednjem redu:

a) S cerkvenega stolpa se verni z zvonom vabijo v cerkev, da bi prejeli blagoslov s presvetim Rešnjim Telesom in ga spremljali do bolnika.

b) Mašnik vzamejo presveto Rešnje Telo iz tabernaklja, pričujoče ž njim blagoslovijo ter nastopijo pot do bolnika; pred njimi gre cerkovnik, v levi roki nese prižgano luč, v desni pa mali zvonček, s katerim pozvanja. — Prižgana luč pomenja ljubeza Zveličarja, ki nas skozi smrtno temo vodi v nebeško svetlobo; pozvanja se pa, da verni, mimo katerih se presveto Rešnje Telo nese, spodobno čast skazujejo preljubemu Zveličarju ter ga prosijo milosti za bolnega človeka.

Prav lepa, ginljiva in posnemanja vredna je navada, da verni v mestih, trgih ali farnih vaséh presveto Rešnje Telo od cerkve do bolnika spremljajo in potoma molijo ali pojó sv. zakramentu na čast; pobožnemu spremljevanju je sv. cerkev podelila odpustke. — Ravno tako lepo in ginljivo je, da verni na deželi iz vseh vasi, skozi katere mašnik presveto Rešnje Telo nesó, presvetemu zakramentu pred vas naproti gredó, ter ga z molitvijo ali petjem skozi vas spremljajo.

c) Ko mašnik pridejo do hiše, kjer leži bolnik, spremljevalce pred hišo blagoslovijo s presvetim zakramentom, potem v izbo stopijo rekoč: »Mir bodi tej hiši, in vsem, ki v nji prebivajo«. — Pokropivši bolnika in izbo z blagoslovljeno vodo, prosijo bolniku za božje varstvo.

d) Bolnik se mašniku spove, ako ni bil že poprej spovedan, in potem sveto obhajilo med ravno tistimi obredi prejme, kakor zdravi; le besede, s katerimi mu mašnik sveto hostijo na jezik položijo so druge, namreč: »Brat (sestra), prejmi za popotnico Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki naj te varuje hudobnega sovražnika in pelje v večno življenje. Amen«.

Po svetem obhajilu mašnik za bolnika molijo primerne molitve.

O sveta večerja, v kateri se Kristus sprejme, spomin njegovega trpljenja obhaja, duša z milostjo napolni in se nam podeli zastava večnega življenja!

Ÿ. Kruh z nebes si nam dodelil, o Gospod!

Ř. Kateri ima vso sladkost v sebi.

Molimo. O Bog, kateri si nam v prečudežnem zakramentu spomin svojega trpljenja zapustil; daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega Telesa in tvoje Krvi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo; ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Češčen, hvaljen bodi vsaki čas
Najsvetejši božji zakrament!

Hvala presv. božjega Imena.

Hvaljen bodi Bog! Hvaljeno bodi njegovo sveto Ime! Hvaljen bodi Jezus Kristus, pravi Bog in človek! Hvaljeno bodi Jezusovo ime! Hvaljen bodi Jezus v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa! Hvaljena bodi prevzvišena in najsvetejša mati božja Marija! Hvaljeno bodi njeno sveto in brezmadežno spočetje! Hvaljeno bodi ime device in matere Marije! Hvaljen bodi Bog v svojih angelih in svojih svetnikih!

(Odpustek enega leta vsakikrat. Pij VII. 23. julija 1801. Popolnoma odpustek enkrat na mesec pod navadnimi pogoji, ako se ta hvalna molitev opravlja vsaj po enkrat na dan. Pij IX. 8. avgusta 1847.)

Novi altar presladkega srca Marijinega
v stolni cerkvi v Mariboru.

V. DEL.

Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše, in kraj, kjer prebiva
tvoje veličastvo.

»Veselim se tega, kar mi pravijo:
v hišo Gospodovo pojdemo.«
(Ps. 121, 1).

Videl sem Gospoda sedeti na visokem in vzvišenem sedežu, in to, kar je bilo pod njim, je napolnilo tempel. Serafimi so stali ob njem, po šest perutnic je slehern imel: z dvema so si obraz zakrivali, in z dvema so si zakrivali noge, z dvema pa so letali. In drug drugemu so vpili: Svet, svet, svet je Gospod vojskinih trum, vsa zemlja je polna njegovega veličastva! In stresali so se podboji pri vratih od glasa vpijočih, in hiša je bila polna dima (namreč veličastva božjega)«. (Iz. 6, 1—4).

Vesoljni svet je veličasten tempel božji; nebesa so prestol Najvišjega in zemlja je njegovo podnožje; nebo in zemljo je vstvarila njegova vsemogočna Beseda, in on napolnjuje vse s svojo pričujočnostjo. »Nebesa pripovedujejo slavo božjo, in nebesni obok oznanjuje delo njegovih rok«. (Ps. 18, 2).

Pa tudi človek, ker je vstvarjen po božji podobi, je tempel božji; samo da je ta tempel bil oskrunjen po grehu prvih starišev, in tudi zemlja je bila zaradi tega greha prekleta.

Prišel pa je Jezus Kristus, edinorojeni Sin božji, iz visokih nebes, prikazal se je v podobi ubogega slabotnega deteta, da prenove po grehu razdejeni tempel božji, da ga očisti in posveti. Po njem je došlo vsemu svetu zveličanje. — »Prikazala se je milost Boga Zveličarja našega vsem ljudem, katera nas uči, da se odpovemo hudobiji in posvetnim željam, ter trezno, pravično in bogoljubno živimo na tem svetu, čakajoči zveličanskega upanja in častitljivega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa, kateri je dal samega sebe

za nas, da bi nas rešil vse krivice, in sebi očistil prijetno ljudstvo, vneto za dobra dela«. (Tit. 2, 11—14).

Prvi tempel božji, katerega si je izvolil Jezus Kristus za svoje prebivališče, je bila brezmadežna Devica Marija, iz katere je vsprejel po obsenčenju svetega Duha svojo človeško naravo. Marija, brezmadežna, najčistejša Devica je torej prava podoba naših cerkev, templov božjih; ona je tisti šotor nove zaveze, katerega si je izvolil kralj vseh kraljev za svoje varno, mirno prebivališče.

Ko je prišel božji Zveličar na svet in je dopolnil delo, katero mu je naročil njegov Oče, prenovil je obličje zemlje in jo prevstvaril v novi tempel božji. Prvi altar, katerega je posvetil Jezus sam, so bile jaslice in križ, in prva krščanska cerkev je tisti ubožni hlev, v katerem se je narodil.

Ko je torej posvetil Odrešenik sveta hlev v Betlehemu s svojim rojstvom v tempel božji, ko je po Kristusu, včlovečenem Sinu božjem, zopet zasijala milost božja grešnemu svetu: takrat se je noč spremenila v svetli dan, nebesa so bila polna svetlobe; takrat so se odprla vrata nebeška in prišli so angeli božji z nebes, ter so napolnili nebeške višave z veseljem petjem: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« (Luk. 2, 16).

Ti veseli hvalospevi so odmevali na zemlji v tistem slovesnem trenutku, ko se je prikazalo milo in ljubeznivo obličje Zveličarja ubogim zemljanom, da jih odreši in zopet spremeni v temple božje. To je tista velepomembna beseda, ki je zapisana na vsaki krščanski cerkvi, vdolbena na vsakem kamenu, in katera bi se naj lesketala z zlatimi črkami zapisana na pročelju cerkvenih vrat, da bi vsem oznanjevala, komu na čast je pozidana ta hiša božja.

Dokler je Jezus Kristus, Zveličar božji po zemlji hodil, je prišlo zveličanje v vsako hišo, katero je obiskal; vse njegove stopinje so bile polne miru in blagoslova. Kjerkoli se je prikazal, bežali so hudobni duhovi, grešniki so se spokorili in so našli dušni mir. »Danes je tej hiši zveličanje došlo«, je rekel Gospod, ko ga je Cahej vsprejel v svojo gostoljubno hišo. (Luk. 19, 9).

Taisto zveličanje je zapustil Kristus svoji cerkvi; pripravil si je med nami svetišče in prebivališče miru, da tukaj prebiva med nami v najsvetejšem zakramentu in nam deli svoje milosti. Vsaka katoliška cerkev je prebivališče Gospodovo; ona je odločena, da sprejema vernike cele občine v svoje naročje; da jih loči zunanjega posvetnega trušča; da jih združuje in povzdiguje njihova srca nad vse zemeljske stvari; da jim kaže darilni altar, kjer prebiva naš božji Odrešenik v skrivnostni podobi kruha, v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, od koder nam prihaja vsa milost in svetost. V katoliški cerkvi, v

tem nebeškem šotoru, si je izvolil Jezus Kristus svoje prebivališče do konca dni; tukaj prebiva pri nas kakor prerok in učenik, kakor veliki duhovnik, naš kralj in Gospod: »In mi gledamo njegovo veličastvo kakor Edinorojenega od Očeta«. (Jan. 1, 14).

»Odveži svoje čevlje, zakaj zemlja, na kateri stojiš, je sveta«. (Eksod. 2, 5). Častitljiva je vsaka katoliška cerkev, hiša božja, ker prepomenljivi in skrivnosti polni so obredi, s katerimi je bila posvečena; veličastna in prečudežna so opravila, za katera je odločena. Vse nas spominja v njej, da je lastnina Najvišjega.

Častitljivo nam mora torej biti to svetišče; tukaj so vrata nebeška, tukaj preddvor Večnega in šotor Gospoda vojskinih trum; tukaj nas obdaja pričujočnost božja in se druží večnost s pozemeljskim bitjem. Vse, kar vidimo v cerkvi, spominja nas na nebeško domovino. V tem svetišču se nam razodeva božje usmiljenje in napolnjuje naša srca z nadnaravno svetlobo in svetostjo. Vse, karkoli nas obdaja: stebri visoki, cerkveni obok, rezane in slikane podobe svetnikov, cerkvena oprava in priprava in posebej še vzvišen altar; vse nam kliče z mogočnim glasom: Tukaj je svetišče Gospodovo. »Odveži čevlje od svojih nog, zakaj svet je kraj, na katerem stoji tvoja noga«. (Eksod. 2, 5). S čistim in brezmadežnim srcem se bližaj torej svojemu Gospodu in Bogu, odloži vse posvetne skrbi, kadar prideš v hišo Gospodovo: »Kako strašen je ta kraj! Tukaj ni drugega, kakor hiša božja, in vrata nebeška«. (I. Moz. 28, 17).¹

Kako srečni smo, da imamo to Bogu posvečeno cerkev, hišo božjo! Skrbimo torej za njeno lepoto in radi obiskujemo to božje svetišče. »Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum! Moja duša hrepeni in koprne po preddvoru Gospodovem; moje srce in moje meso se veseli v živem Bogu«. (Ps. 83, 2). — Obnašajmo se pa tudi v tej hiši božji vpricho živega Boga spodobno in pobožno; ker tukaj so na nas obrnjene oči Gospodove in njegova ušesa so odprta na molitve teh, ki tukaj molijo.

Kadar v cerkev stopimo, pokropimo se pri vratih pobožno z blagoslovljeno vodo, ko pridemo bliže altarja, kjer se hrani v tabernaklju presveto Rešnje Telo, kar nam naznani večna luč, pozdravimo ponižno Jezusa v najsvetejšem zakramentu, pripognivši do tal desno koleno. Ravno tako storimo, kadar odhajamo. Vzdihnimo: Češčen, hvaljen bodi vsaki čas, najsvetejši božji zakrament! ali pa: Molimo te, Gospod Jezus Kristus in te hvalimo, ker si s svojim svetim križem svet odrešil. Kadar pa je presveto Rešnje Telo izpostavljeno, poklekujemo na obe

¹ St. Benedict-Stimmen, 1901, III, str. 75.

koleni in se z glavo priklonimo. Od povzdigovanja do obhajila klečimo na obeh kolenih, ako je mogoče, in ravno tako, kadar se daje sveti blagoslov.

Varovati pa se moramo vsega, kar se ne spodobi za hišo božjo; ne smemo brez potrebe govoriti, se ozirati, smejati, po tleh pljuvati ali kar bi druge v molitvi motilo, kakor: popraševati, brez potrebe po cerkvi hoditi, z vrati treskati. Sploh se moramo ogibati vsega, kar bi žalilo božje oko, ali druge v pobožnosti in pri molitvi motilo. Hiša božja je hiša molitve; hiši božji se spodobi svetost.

Skrbimo pa tudi, da bo naša duša in naše telo lepi tempel Božji, vredno prebivališče Najvišjega; ljubimo pobožnost in sveto čistost. »Ali ne veste, uči sveti apostol Pavel, da ste tempel božji in da Duh božji v vas prebiva. Ako pa kdo tempel Božji oskruni, tega bo Bog končal. Zakaj tempel božji je svet, kar ste vi«. (I Kor. 3, 16). Molimo in kličimo z besedami svete cerkve: O Bog, kateri iz živih in izvoljenih kamenov pripravljáš svojemu veličastvu večno prebivališče; pridi na pomoč svojemu ljudstvu, da kakor se razširja po telesnem prostoru, naj tudi narašča v svoji duhovni popolnosti. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Slišali smo, kako imenitna je vsaka krščanska cerkev, hiša božja. V njej prebiva Jezus Kristus naš ljubeznivi Odrešenik v svetem tabernaklju, na sedežu svoje milosti, v najsvetejšem zakramentu; skrbimo torej za njeno snago, čast in lepoto. V njej se opravlja najsvetejša daritev svete maše; obiskujmo radi hišo božjo in skrbimo za primerno cerkveno opravo in pripravo, da se bo mogla vredno in dostojno opravljati ta najsvetejša daritev nove zaveze. V ta namen sledi tukaj

Navodilo za napravljanje cerkvene obleke.

V naslednjih vrsticah prinašamo navodila, po katerih se mora izdelovati cerkvena obleka.

K cerkveni obleki v širjem pomenu spadajo vse cerkvene reči, ki se tkejo ali vezejo iz platna, volne ali bombaža.

Glede na tvarino, iz katere se pripravlja cerkvena obleka, jo razločujemo v

1. tako, ki sme biti le iz svile,
2. tako, ki sme biti le iz lana ali konoplje,
3. tako, ki sme biti tudi iz volne ali bombaža.

K prvim pripada cerkvena obleka v ožjem pomenu besede — kazula, dalmatika, tunicela, pluvijal —,

iz lana ali konoplje morajo biti: alba, humeral, korporal, pala, purifikatorij, obrisalnik, altarni prtiči itd.

Volna ali bombaž pa se sme rabiti pri preprogah, zastavah, roketah, pri obleki za ministrante itd.

Missale predpisuje o mašni obleki: ... Mašna obleka ne sme biti poškodovana in raztrgana, ampak cela, snažna in lepa, od škofa ali od drugega pooblaščenega duhovnika blagoslovljena. Rit. serv. in celebr. missae I. 2. in: Mašna obleka duhovnikova in ministrantov mora biti glede barve primerna dnevnim molitvam in maši po navadi rimske cerkve, ki se poslužuje 5 barv: bele, rdeče, zelene, vijolčaste in črne. Rubr. gen. XVIII. 1.

Te predpise mašne knjige je zbor za cerkvene obrede v raznih odlokih natančneje raztolmačil in sicer:

1. Glede snovi, iz katere se sme napravljati cerkvena obleka. Za lepo t. j. dragoceno in dostojno blago velja le zlato, srebro in svila. Svilnemu blagu se prišteva tudi taka snov, ki je napravljena iz svile in iz murbinih niti — S. R. C. ddo 12. avgusta 1893 — ali iz svile in bombaža, ali iz svile in lana — S. R. C. ddo. 23. maja 1835.

Prepovedana pa je tvarina, ki je le navidezno dragocena. Zato se obleka ne sme izdelovati iz lana ali konoplje, bombaža in volne.

Num planetae, stolae et manipula possunt confici ex tela linea vel gossipio, vulgo percalo, coloribus praescriptis tincta aut depicta? Serventur rubricae et usus omnium ecclesiarum, quae huiusmodi casulas non admittunt. S. R. C. ddo. 22. septembra 1837.

Mašna obleka se torej sme izdelovati le iz svile, iz svile in zlata, iz svile in srebra, iz svile in bombaža ali lana, iz zlata ali srebra. Te tkanine smejo biti priproste, a morajo biti umetno tkane ali vezene.

2. Glede barve. Cerkev je določila za mašno obleko pet barv — belo, rdečo, zeleno, vijolčasto in črno. Le eno izmed naštetih barv sme imeti cerkvena obleka. Seveda to ni tako umeti, da bi na ti obleki razven ene ne smelo biti nobene druge barve, ampak rabiti se smejo razven glavne barve sploh vse druge primerne barve, samo tako, da se na prvi pogled še vedno spozna glavna barva. Ako se glavna barva ne da spoznati, tedaj je obleka necerkvena, boji si še tako umetna in dragocena. (S. R. C. ddo. 19. dec. 1829, 12. novembra 1831, 22. sept. 1837.) Pač pa je dovoljeno rabiti za belo, rdečo in zeleno obleko tako, ki je popolnoma ali večinoma iz zlata. S. R. C. ddo. 28. aprila 1866.

Vse druge barve so prepovedane. O plavi barvi pravi S. R. C. z dne 23. februarja 1839: »Usus caerulei coloris veluti abusus esse eliminandum«. Glede rumene barve pa je določila dne 19. marcija 1851, da se ne sme rabiti za belo, rdečo ali zeleno barvo.

Dovoljene barve pa se smejo rabiti v raznih odsenčnostih. Tako je dovoljena svitla, blede, temna rdeča barva.

1. **Mašni plašč.** Najvažnejša cerkvena obleka je mašni plašč, ki se imenuje tudi kazula ali planeta. Dolga je po Gavantu 1·50 *m* in široka 1·00 *m*. Sv. Karol Boromejski pa zahteva, da je kazula 1·50 *m* široka in 1·50 *m* ali še malo več dolga. Riža, ki se navadno našije na mašno obleko in ki tvori na prsih in na hrbtu podobo križa, mora biti vsaj 0·16 *m* široka. Tako velikost zahteva tudi Caer. Episc. lib. II. cap. 8. n. 19: »Episcopus a ministris induitur planeta, quae hinc inde supra brachia aptatur et revolvitur diligenter, ne illum impediat«.

V lavantinski škofiji je kazula od 1·15 *m* do 1·20 *m* dolga in 0·70 *m* široka.

O mašnem plašču je še opomniti:

a) Blago, iz katerega se dela, naj bode iz čiste svile ali pristnih zlatih ali srebrnih niti, ali pa naj bo vsaj na pol iz svile. Naj bo priprosto ali pa s cerkvenimi okraski tkano.

b) Blago naj ima vedno eno izmed 5 cerkvenih barv, ki se mora kot taka na prvi pogled spoznati.

c) Za našitek (rižo) in križ se naj vzame ali isto blago, kakor za druge dele, ali pa nekoliko bogatejše okrašeno, ki pa naj ima vedno isto glavno barvo, kakor drugi deli.

d) Oblika naj bode velika.

e) Blago naj bo lahko in mehko, pa močno. Trda podstava se naj opusti, da obleka ne bo okorna kakor deska.

f) Za obrob se naj rabi svilena porta, ako ni dobiti zlatih ali srebrnih.

g) Za podšiv se naj vzame, ako le mogoče, svila in sicer iste barve kakor je obleka.

h) Blago se naj naroča le pri zanesljivih tvrdkah.

K mašni obleki še spadajo: Štola, manipel, bürza in pokrivalo za kelih, ki morajo biti iz istega blaga in iste barve, kakor kazula.

2. **Štola.** Za štolo velja glede blaga in barve isto, kakor o kazuli. Dolga naj bo 2·60 *m* in široka 0·10 *m*. Ob koncu se naj polagoma nekoliko razširi. V sredini in ob koncih naj ima križ in ob koncih še tudi 0·06 *m* dolge preme. Škofova in dijakonova štola ima tudi svileni trak, da se priveže, štola drugih duhovnikov pa naj bo brez njega.

V lavantinski škofiji je štola navadno 2·20 do 2·40 *m* dolga in 0·08 do 0·10 *m* široka.

Prekratke in preozke in ob koncih preširoke štole niso primerne.

Da se štola bolj prileže, je dobro, da tvori na sredi mali kot.

3. **Manipel** ali naročnico ima subdijakon, dijakon, duhovnik in škof samo pri sveti maši. Manipel ima isto širokost kakor štola, samo da je krajši. Meri namreč na dolgost le 0·80—1·00 *m*. Na sredi in ob koncih ima križ in se tudi proti koncema malo razširi.

4. **Pokrivalo keliha** (palla major). S tem se zagrne kelih. Zdaj je iz istega blaga in iste barve, kakor mašna obleka. Sv. Karol Boromejski hoče, da meri to pokrivalo na vse strani 0·66 m. Obrobjeno naj bode s svilenimi ali zlatimi ali srebrnimi traki. Na tem pokrivalu je zdaj navadno tudi križ, a ne v sredini temveč bolj na enem koncu, tako da je križ pred kelihom in ne na njem.

Pokrivalo naj bode mehko, da se da lahko zložiti.

5. **Burza** je četvorna škatljica za korporale.

Glede burze veljajo naslednja določila:

a) Od zunaj je burza iz istega blaga in iste barve, kakor mašna obleka. Znotraj je lahko obšita s polsvilo ali z lepim platnom.

b) Burza mora biti tako velika, da ima v nji korporal prostor.

Korporal ni pod 0·40 m dolg in širok, zato potrebuje zgrnjen v tri dele 0·14—0·20 m prostora v dolžini in širini. Burza naj bo torej najmanj 0·20 m dolga in široka.

c) Burza mora biti na eni strani čisto sešita, na nasprotni pa odprta. Drugi dve strani ste lahko sešiti ali pa s trakovi zvezani.

Na zgornji strani sme imeti okraske in križ in sme biti s svilenimi ali zlatimi ali srebrnimi traki obrobjena. Biti mora trda, a ne pretežka in preokorna.

6. **Obleka za levite**. Ako dijakon in subdijakon strežeta duhovniku pri slovesni službi božji ali pri procesiji, ima dijakon dalmatiko, subdijakon pa tunicelo. (Rubr. gen. miss XIX. 5). Dalmatika in tunicela morata biti iz enakega blaga in iste barve, kakor mašni plašč.

Po Gavantu je dalmatika 1·16 m dolga, na rami 0·50 m in ob koncu približno 2·20 m široka. Rokavi ne smejo biti prerezani, temveč široki in dolgi.

7. **Pluvijal**, ali plašč za večernice — je širok do gležnjev segajoč plašč, ki ga duhovnik nosi pri procesijah, pri blagoslovih, ki se vršé pri altarju, pri slovesnih hvalnicah in večernicah. Pluvijal mora biti iz iste tvarine in enake barve kakor mašni plašč. Dolg mora biti okoli 1·40 m in temu primerne polukrožne širokosti. Spredej ima od zgoraj navzdol na obeh straneh zlato vezen obrobek, zadaj na hrbtu pa je pripet manjši plašček enake tvarine in okrasja. Spredej mora biti zapona in sicer tako, da se zapenke na desni strani lahko zadenejo v luknjice na levi strani.

8. **Alba** je bela, od vratu do pet segajoča srajca z rokavi iz finega belega platna, lanenega ali konopljenega. Platno, ki se rabi za albe, ne sme biti sivo ali žolto, tudi ne predebelo, ampak belo in tanko, ker le to se spodobi za službo božjo.

Alba sme imeti okrasje na ovratniku, pri razporku na prsih, ob koncu rokavov in spodaj ob robu.

To okrasje je lahko :

1. v ozkih, umetno izdelanih, v platno samo všitih zobcih,
2. v vezenini, ako se napravijo zavoji z neobeljeno ali ne premočno barvano prejo, ali pa je
3. trakast, z zlatom in svilo vezen pram, ki se pritrdi na rob.

Vse drugo okrasje, kakor moderne tkane ali pletene volnene čipke naj se ne devajo na albo. Le ozke, k večjemu 0·10 *m* široke in goste, po starih umetnih vzorcih iz 15. in 16. stoletja, iz lanenih niti napravljene čipke se smejo rabiti. Sveti zbor za obrede v Rimu je izrečno prepovedal podstavljati pod čipke rdečo snov, kakor je ponekod v navadi.

Alba mora celo telo zakriti v belino, zatorej mora :

1. biti dovolj dolga, tako da tudi duhovniku visoke postave sega do pet. Naj bo tedaj 1·60—2 *m* dolga. Kratka alba, ki je primerna duhovniku majhne postave, sega velikemu komaj čez kolena in je zanj nerabna, dočim dolgo albo lahko rabi tudi duhovnik majhne postave, ker si jo s pasom lahko podveže;
2. mora biti dovolj široka, da se pri prepasovanju lahko napravi več gub. Naj bo 4—5 *m* široka. Alb, ki se brez gub tesno oklepajo telesa, ni lepo videti in ne sodijo v cerkev.

9. **Humeral** — obramnica — je štirioglat lanen prt, ki si ga duhovnik pred albo ovije okoli vratu in čez pleča in s tem pri vratu popolnoma prikrije svojo navadno obleko. Na prednjih konceh morata biti dva traka, ki sta tako dolga, da se na prsih deneta navzkriž, potegneta na hrbet in spredaj na prsih zvezeta. Malo pod zgornjim robom ali tudi v sredini naj bo všit enakoramen križič, katerega mašnik poljubi, preden si ogrne obramnico. Napravljena mora biti iz finega, belega platna, vsaj takega kakor alba. Debelo platno se ne prileže telesu, mora se pa dati lepo oviti zlasti okoli vratu.

Sv. Karol Boromejski naroča, naj bo obramnica 1 *m* dolga in 0·75 *m* široka. Zadostuje pa tudi, če je 0·80 *m* dolga in 0·60 *m* široka. Prišita trakova naj bosta vsaj 1·50 *m* dolga.

10. **Pas** (cingulum). S pasom se podvezuje alba. Pas mora biti iz lanu ali konoplje, vendar sme biti tudi iz svile ali iz volne. (Sv. zbor za obrede dne 22. jan. 1701; 23. dec. 1862.)

Pas naj bi bil bele barve, vendar sme biti iste barve kakor mašni plašč. (Zb. za sv. obr. 8. jun. 1709.) Dolg naj bo 4—4·50 *m* in na konceh naj ima čope, da se zložno zaveže in s krajci pritrdi štola.

11. **Roketa ali koretelj** (superpelliceum) je nastal iz pri-krajšane albe. Oblačenje in pripasovanje albe je neprilичno, zato so sčasoma skrajšali albo, da se je lahko nosila brez pasa,

in so se te prikrajšane albe posluževali pri vseh cerkvenih opravilih, ki niso v ozki zvezi s sv. mašo, kakor pri krščevanju, pri obhajanju, pri spovedovanju, pri blagoslovih, procesijah, pridigah, raznih pobožnostih i. t. d. Odslej se je alba rabila le še pri sv. maši in opravilih, ki so v neposredni zvezi s sv. mašo.

Koretelj je iz iste tvarine kakor alba, torej iz finega belega platna. Sme biti tudi iz lanenega in volnenega platna ali tudi samo iz volnenega. Okrasje s čipkami se sme le toliko rabiti kakor pri albi. Široke, do ram segajoče čipke in kakor pajčolan prozirní roketlji so prava nakaza in bi se naj odstranili ali vsaj ne dali več delati. Po sedanji navadi zadoščuje praviloma za roketlje dolgost 1 m in širokost 2·50 m. V lavantiski škofiji so v navadi koretlji 0·90 m do 1 m dolgi in 2·20 m do 2·50 m široki.

12. **Korporalij** (palla corporalis, sindon) je četverooglat platnen prt, ki se med sv. mašo razprostre sredi altarja ter se nanj postavi kelih in hostija.

Po cerkvenih prepisih mora korporalij :

1. biti iz čistega platna t. j. takega, ki je tkano iz lanu ali konoplje. Lanu ali konoplji se ne sme primešati nobena druga roba, najsi bo že dražja ali cenejša. Tudi se ne sme v korporalij vtkati ali vplesti kaka druga tvarina, tudi ne zlato ali svila. Korporalij mora biti čisto platno kakor ona tančica, v katero je bilo zavito telo Gospodovo.

2. Korporalij zato tudi ne sme biti okrašen s čipkami, zobci, obrobki ali premi. Dovoljen je le 1 do 2 cm širok rob in všit križec v sredini, po priliki 5 cm od roba.

3. Platno za korporalij mora biti popolnoma tanko in čisto, veliko čistejše in svetlejše kakor drugo cerkveno perilo. To sledi iz namena, kateremu služi korporalij, ker se ga namreč Najsvetejše neposredno dotika.

4. Korporalij mora biti preganjen in sicer v devet enakih četvork, tako da se, kadar je razprostrt, vidi ena četvorka v sredini in po tri ob straneh. Prednji del srednje četvorke je za sv. hostijo. Nerodno je, zvijati korporalij v 4 četvorke, ker potem pridejo v sredino pregibi in bi mošnjiček moral biti jako velik.

5. Korporalij mora na znotranji strani kolikor mogoče gladek biti, da duhovnik lahko vidi in s pateno pobere zaostale koščke sv. hostije. Zato se mora pri pranju, skrobljenju in likanju paziti zlasti na to, da je znotranja stran uglajena, da ne ostanejo koščeki skrobi, ki jih potem patena odtrga.

6. Korporalij ne sme biti premajhen pa tudi ne prevelik. Primeren mora biti prostoru v sredini altarne mize. Pri novejših altarjih ni miza pred tabernakljem navadno širja od 0·60 m,

zatorej ne sme presegati 0.60 m, pa tudi ne biti manjši od 0.40 m, poprečno naj bo 0.50 m dolg in širok.

7. Korporalij mora biti blagoslovljen in kakor hitro se rabi, se mora shranjevati v burzi. Kadar ga je treba prati, ga mora najprej izprati duhovnik, kakor tudi palo in purifikatorij, vodo pa vliti v sakrarij.

Sv. Karol Boromejski predpisuje zastran korporalija: Korporalij naj bo iz pristnega platna, svetlo bel in prost brez vsakega drugega okrasja. Rob se naj na drobno obšije z navadno iglo. Dolg in širok naj bo vsaj 0.58 m.

13. **Pala** je četverooglat kos platna, dvakrat zvit, ob straneh obšit, trdno vezen ali pa na debel papir pritrjen. Pala mora biti iz platna kakor korporalij. Navada, da se zgornja stran pal naredi iz istega blaga kakor mašni plašč, sicer ni odobrena, pa tudi ne prepovedana, samo ne sme biti blago črne barve. Velikost pale se ravna po širokosti keliha, oziroma po velikosti patene. Mora biti vsaj tako dolga in široka kakor je premer patene, torej 0.15—0.20 m.

Pala sme biti na zgornji strani okrašena z vezeninami in raznimi okraski — s križem, jagnjetom, imenom Jezusovim itd. Barve pa morajo biti pristne, da se pri pranju ne izgube. Da se pala lahko od vsake strani prime, je primerno, da ima v sredini enakoročen križ s kakimi okraski.

14. **Purifikatorij** je trikrat zvit platnen prtič za brisanje prstov in keliha. Devlje se v kelih pod pateno. Purifikatorij naj bo iz mehkega, prosto tkanega ali že tudi obrabljenega platna, da lahko popije mokroto in ne ogloje pozlatnine v kelihu. Dolg in širok naj bo do 0.34 m; ako se trikrat zvije, je kakih 0.11 m širok in se lahko postavi na vsak kelih.

Purifikatorij naj nima okraskov ali pa le čisto proste, z iglo vsite in v sredini naj ima majhen križič.

15. **Prtič za lavabo.** Ko si duhovnik po darovanju opere prste, si jih obriše z malim belim prtičem in med tem moli 25. psalm. Ta prtič naj bo pripravljen s posodicami za vodo in vino s skledico v stenski izdolbini ali pa na majhni mizici blizu altarja. Ta prtič naj bo iz platna in iste velikosti kako purifikatorij, tudi na isti način zložen. Za razloček od purifikatorija naj ima majhen križec ob robu.

16. **Obhajilni prt.** Obhajilna miza mora biti med obhajanjem pogrnjena z belim prtom. Ta prt drže obhajanci z obema rokama pod brado, ko prejemajo sv. obhajilo, da se sv. hostija ali koščeki od nje, če padejo, lahko poberejo in se ne zgodi nečast Najsvetejšemu. Obhajilni prt ima torej skoro isti namen kakor altarni prti in mora tudi biti iz platna. Velikost njegova se ravna po dolgosti obhajilne mize, širok pa naj bo toliko, da ga visi vsaj 0.50 m pred mizo navzdol in je pritrjen na nasprotni strani. Okrašen naj bo tako, kakor altarni prti.

17. Antipendij ali predgrinjalo spada tudi k olepšavi altarja in je postavljeno pred spodnji del altarne mize. Antipendij je iz svile, kovine ali marmorja. Po cerkvenih predpisih mora predgrinjalo:

1. biti prav lepo in umetno izdelano, in, če mogoče, naj bi se strinjalo z barvo mašne obleke dotičnega dne. Iz kovine ali kamena narejena predgrinjala veljajo za vse barve.

2. Antipendij ne sme segati višje kakor altarna miza, tako da duhovnik ne bi mogel polagati rok na mizo, ampak na antipendij. Tudi ni treba, da bi antipendij bil tako visok, ker zgornji del itak zakriva altarni prt.

3. Antipendij mora v resnici biti olepšava, mora torej imeti lepe okraske ali pa podobe iz sv. pisma. Ako je prednja stran altarja sama že dovolj okrašena, ni treba antipendija ali pa zadostuje čipkasto predgrinjalo.

18. Altarni prti. Po cerkvenih predpisih mora biti:

1. altar, na katerem se opravlja sv. maša, pokrit s tremi prti, ki leže drug na drugem. Ti prti, ki bi nas naj spominjali na tenčico, v katero je bilo zavito truplo Gospodovo v grobu, morajo biti laneni ali iz konoplje.

2. Od teh treh prtov mora zgornji biti daljši. Zgornji prt mora pokrivati celo površje altarne mize in ob straneh segati do altarnih stopnic.

Spodnja dva pa morata pokrivati le altarno mizo, vendar pa ne smeta biti tako kratka, da bi pokrivala le srednji del, kakor je po nekod navada, da sta spodnja prta le malo večja kakor korporalij. Ta razvada se mora odpraviti in oskrbeti večji prti, ki krijejo celo mizo. Altarni prti smejo imeti čipke, a te naj ne bodo preširoke. Svilen ali zlat obrobek do 8 cm širok že dovolj krasi prt, zlasti če je že okrašen prednji del altarja. Ako tega ni, naj se prednja stran okraši s preprogo, ne pa s 50—80 cm širokimi čipkami na altarnem prtju.

3. Altarni prti morajo biti čisti. Da se spodnji prti obvarujejo vlage in peg, naj se podloži prosto povoščeno platno, če je altarna miza kamenita in če je altar posvečen, mora to platno vedno na njem ostati, da ne prodira skozi prte olje, s katerim je altar bil maziljen. Če je pa altarna miza lesena in se samo v sredini uložil majhen kamen, potem tega platna ni treba.

4. Ker mora altar biti s prti pokrit, zato je zoper pravila, ako leseni rob okrožuje zgoraj mizo, ali pa celo mizo samo krijejo deske in se le v sredini vidijo prti.

19. Plašček za ciborij mora biti z zlatom ali s srebrom lepo okrašen in mora biti ciborij vedno pokrit s plaščekom, kadar so v njem svete hostije. Njega velikost se ravna po

velikosti ciborija in naj bo tako narejen, da se lahko sname s ciborija.

20. **Humeral** je predpisan pri vsakem blagoslovu z Najsvetejšim in pri procesijah, kadar se nosi sv. Rešnje Telo. Je 2:50—3 m dolg in 0:40—0:50 m širok svilen prt, ki se dene duhovniku čez rame in si s spodnjimi kraji zakrije roke, ko drži monštranco ali ciborij. Barva mora vsled odloka sv. zbora za obrede z dne 9. julija 1778 biti bela. Rdeča ali žolta ogrinjala niso po cerkvenih predpisih.

Biti morajo iz pristnega brokata ali iz svile. Boljša je svila, ker je bolj mehka. Podstava, če je sploh potrebna, naj bo tudi iz tanke bele svile. Okrasje na konceh, ob robu ali v sredini ne sme obteževati rabe, t. j. mora se dati lepo zvijati. Na konceh se na notranji strani naj napravijo mošnjice, da se ogrinjalo preveč ne obrabi in se lažje prijemlje.¹

Že od nekdaj so bile blage, od ljubezni božje vnete gospe in gospodičine, ki so si štele v čast, s svojimi rokami zaljšati hišo božjo. Saj vemo tudi o bl. devici Mariji, da je kot otrok z drugimi tempelskimi gojenci šivala in pletla za notranjo opravo templja in za duhovniško obleko. S kako urnostjo in marljivostjo, s kakim veseljem je delala vse to, ker je bilo v čast in slavo Najvišjega! In vsako stoletje nam pripoveduje o vernikih, ki niso samo z ustnicami molili: »Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše«, temveč so to tudi v dejanju pokazali. Sem spadajo pred vsem družbe, ki skrbе za opravo in olepšavo cerkev in altarjev. Storiijo pač mnogo za čast božjo, toda vsem potrebam ne morejo ustreči. Tu morajo pomagati tudi drugi, zlasti gospe in gospodičine, dekleta in celo otroci.

Zato kličemo vsem: Delajte za hišo božjo! — Ako božjega Zveličarja v tabernaklju resnično ljubite, ako imate strah pred svetim mestom, kjer se vsak dan daruje najsvetejša daritev, ne boste preslišali te prošnje.

Delo pa mora biti lepo in natančno. Dela se za Boga! Ko je David svojemu sinu Salomonu pokazal načrt templja in za zidanje nabrane zaklade, rekel mu je resne besede: »Delo je veliko, ker ne za človeka, marveč za Boga se pripravlja prebivališče!« Tako si naj mislijo tudi tisti, ki delajo cerkveno opravo: Moje delo je veliko, ker zdaj šivam in delam ne za človeka, marveč za Boga.

Naj bi torej prav mnogi z novo gorečnostjo posvetili svoje zmožnosti službi najsvetejšega zakramenta! Delajmo zlasti za ubožne cerkve svoje škofije, pa tudi za misijonske. Vse, tudi

¹ Praktische Rathschläge über kirchliche Gebäude, Kirchengeschichte und Paramente von Joh. Gerhardt. Paderborn, Druck und Verlag, Ferdinand Schöningh, 1895, pag. 222.

najmanjše se bo z veseljem sprejelo, in pred Bogom ne ostane noben šivaj brez plačila. Ur pa, ki jih porabimo v službi najsvetejšega zakramenta, ne bomo obžalovali ob smrti, ampak spomin na njih nam bo sladko tolažilo ob smrti uri. Naj bo vse k večji časti božji! Vse iz ljubezni do božjega Zveličarja v najsvetejšem zakramentu!

Sklep in priporočnje.

Vse bratovščine in pobožne družbe, katere je sveta katoliška cerkev ustanovila, imajo prelepi namen: nas podpirati pri izpolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedi in posebno dolžnosti našega stanu; nas voditi po poti čednosti in strahu božjega in nas nagibati, da opravljamo duhovna in telesna dobra dela usmiljenja; nam pripomagati, da se združeno in srčno vojskujemo zoper neštevilne sovražnike svojega zveličanja; zato pa so res koristne, hvale in priporočnja vredne. Vendar pa med vsemi bratovščinami najlepša in najiminitnejša je družba vednega češčenja presvetega Rešnjega Telesa, katere ima prelepi namen: pospeševati spoznanje, ljubezen in češčenje Jezusa Kristusa v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa; zadostovati za razžaljenja in oskrunjenja, ki se godijo Jezusu v tej najsvetejši skrivnosti njegove božje ljubezni, in slednjič podpirati ubožne cerkve v rečeh, ki so potrebne za spodobno opravljanje službe božje.

Ta bratovščina se je začela s prihodom Sina božjega na zemljo, ustanovljena pa je bila pri zadnji večerji, ko je Jezus Kristus postavil najsvetejši zakrament z besedami: »Accipite et comedite; Hoc est corpus meum — Vzemite in jejte; to je moje telo.« In je vzel kelih, je zahvalil in jim dal, rekoč: »Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum — Pijte iz njega vsi! Zakaj to je moja kri nove zaveze, katere bo za vas in njih veliko prelita v odpuščenje grehov«. (Mat. 26, 26; — Luk. 22, 20). — Tukaj se mora dvojce razločevati: Kristus, ki se daje v dar, in pa ki je sprejet, zavžit od učencev, daritev in zavživanje darovanega — skrivnost vse krščanske vere, katere bitje je, da se Kristus za nas ljudi daruje, in ga mi pri sv. obhajilu zauživamo, ker se pri sveti maši Jezusovega zaslužnja vdeležujemo, in se pri svetem obhajilu ž njim tesno sklepamo.

Jezus Kristus, Sin božji je prišel na svet iz nebes: nas učiti, da bi Boga prav spoznali in njemu lepo služili; za nas trpeti in umreti, da bi otroci božji bili, vekomaj zveličani. To svojo službo je začel, ko se je včlovečil spočet od svetega Duha, rojen iz Marije Device; takrat že je začel nabirati brate in sestre, za družbo vednega češčenja presvetega Rešnjega

Telesa. Prva je bila vsprejeta Marija Devica, katera ga je v svojem prečistem telesu spočela: »Verbum caro factum est — Beseda se je včlovečila« (Jan. 1, 14), katera ga je pod svojim deviškim srcem nosila, molila in čistila. Drugi družbenik je bil sveti Janez krstnik, kateri je pri obiskovanju Elizabete v duhu se veselil in molil Jezusa, katerega je Marija v svojem telesu nosila, kakor se nosi v zlati monštranci presveto Rešnje Telo. Potem je bil vsprejet sveti Jožef, prečisti ženin device Marije, kateri mu je bil krušni oče in varih. Vsprejeti so bili pobožni pastirji in sveti trije kralji, kateri so prišli v betlehemski hlevce molit božje Dete Jezusa; vsprejet je bil stari duhovnik Simeon, ki je vzel Jezusa v svoje naročje, ga molil in hvalil Boga; Marija Magdalena, ko je prišla v šo farizejevo, kjer je pokleknila pred Jezusa in je začela s solzami močiti njegove noge, in jih je z lasmi svoje glave brisala, in mu jih je poljubovala in z mazilom mazilila (Luk. 7, 38). V to bratovščino je Kristus vsprejel svoje apostole in učence, ko jim je dal pri zadnji večerji svoje Rešnje Telo, rekoč: »Vzemite, to je moje telo!« Po svoji smrti je zapisal v to bratovščino Jožefa Arimatejca in Nikodema, kadar sta s križa snela njegovo sveto telo in v grob položila; kakor tudi tiste pobožne žene, katere so prišle v soboto zgodaj, da bi njegovo sveto telo mazilile z dišečim mazilom; tudi je vsprejel tista dva učenca, ki sta šla na velikonočno nedeljo v trg Emauz, ko je vzel pri mizi kruh v svoje roke, ga blagoslovil in jima podal. Potem je dal oblast svojim apostolom in učencem, da so vsprejemali v to bratovščino, in že na prvo binkošno nedeljo ob prihodu svetega Duha je bilo vsprejetih okoli 3000 duš, kateri so z veliko pobožnostjo častili, molili in zauživali presveto Rešnje Telo, kakor pripoveduje sveti evangelist Lukež (2, 46): »Bili so vsak dan stanovitno v enem duhu združeni v templu, in so lomili kruh po hišah in so uživali jed z veseljem in priprostim srcem. In so hvalili Boga in bili prijetni vsemu ljudstvu. Gospod pa je vsak dan množil število teh, ki so imeli biti zveličani«. Tako se je razširila ta bratovščina po vsem svetu, ki se zdaj imenuje tudi sveta katoliška cerkev. Sveta katoliška cerkev je namreč tista vidna družba vseh pravovernih kristjanov, ki verujejo iste nauke, prejemajo iste zakramente in imajo rimskega papeža za svojega vidnega poglavarja.¹

Največje pobožno društvo in najlepša bratovščina je toraj sveta katoliška cerkev, ki obsega pravoverne kristjane na zemlji, svetnike v nebesih in verne duše v vicah, med katerimi obstoji bratovska zveza, ki se ji pravi občestvo svetnikov. Mi pravoverni kristjani imamo zvezo med seboj; vsi se vdeležujemo bogatih zakladov svete katoliške cerkve, ki so: Božja beseda, sveti zakramenti, daritev svete maše, molitev,

¹ Sacrum Promptuarium, P. F. Ioannes B. a S. Cruce, pars IV. Labaci 1700, pag. 334.

dobra dela in zasluženje kristjanov. V zvezi smo pa tudi z dušami v vicah, ker jim lahko pomagamo z molitvijo in z drugimi dobrimi deli, posebno pa z daritvijo svete maše; one pa nam povračujejo, ker za nas pri Bogu prosijo. S svetniki v nebesih smo v zvezi, ker Boga hvalimo za milost, katero jim je podelil, da so srečno zmagali, se veselimo njihove sreče, se jim priporočamo in si prizadevamo, jih posnemati; oni pa nas, svoje brate in sestre, ljubijo, za nas Boga prosijo in nam pomagajo, da bi tudi mi srečno zmagali, v nebesa prišli in z njimi Boga hvalili vekomaj.¹

To je tista velika bratovščina, katera obsega poveljano cerkev v nebesih, vojskujočo na zemlji in trpečo v vicah. Tudi mi smo postali po svetem krstu družbeniki te velike bratovščine, udje svete katoliške cerkve; naše ime je bilo zapisano v krstne knjige, to so bratovske bukve svete matere katoliške cerkve, v nebesih pa so angeli vpisali naše ime v bukve večnega življenja. Pri svetem krstu so nam duhovnik, ki so nas krstili, rekli: Ako hočeš v življenje priti, drži zapovedi. Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše, iz vse svoje pameti, bližnjega pa kakor samega sebe. Potem so nas zaznamovali s svetim križem na čelu in na srcu, rekoč: Vsprejmi znamenje križa na čelu in na srcu, vsprejmi vero nebeških zapovedij, obnašaj se in živi tako, da boš vreden biti tempel božji. — Po svetem krstu smo bili očiščeni izvirnega greha, prejeli smo posvečujočo milost božjo, po kateri smo bili dušno prerojeni ter smo postali otroci božji in dediči nebes. Prejeli smo dar svete katoliške vere, brez katere ni zveličanja. Ohranimo ta neprecenljivi zaklad, sveto katoliško vero neoskrunjeno, držimo božje zapovedi, da kadar pride Gospod nas klicat na nebeško svatbo, bomo mogli mu naproti iti z vsemi svetniki v nebeško domovino, da prejmemo krono večnega življenja. — »Qui autem perseveravit usque in finem, hic salvus erit — Kdor pa do konca zvest ostane, bo zveličan«. (Mat. 10, 22).

Slovesno dejanje pokorščine in udanosti Jezusu Kristusu,
kralju vseh kraljev in sveti cerkvi, ki je kraljestvo božje
na zemlji.²

Gospod Jezus Kristus, ki si prišel iz nebes na zemljo ustanovit božje kraljestvo, pridi in kraljuj v mojem srcu!

Ti edini si moj kralj, zakaj ti sam si moj Bog! Kralj moj, in Bog moj!

Danes, kakor na dan tvojega britkega trpljenja, žalijo grešniki tvoje božje veličastvo. V svoji prevzetnosti govorijo: »Nečemo, da bi ta gospodoval čez nas«. (Luk. 19, 27.)

¹ Venec pobožnih molitev in svetih pesmi v Mariboru, 1898. Sedmi natis, pag. 370. — ² Ta molitev se nahaja v svetišču »Scala santa — svete stopnice« v Rimu, katere romarji kleče obiskujejo.

Jaz pa, o Jezus, te izvolim za edinega kralja svojega srca in neomejenega Gospoda celega mojega bitja. Le po tebi naj hrepeni moja duša do zadnjega vzdihljeja.

Popolnoma se torej izročam tvoji sveti postavi. Živeti in umreti hočem kot zvest podanik tvojega kraljestva na zemlji, vojskujoče katoliške cerkve, katero vlada najvišji pastir, rimski papež. Zato pa tudi upam, da bom nekdej imel delež v tvojem zmagoslavnem kraljestvu v nebesih. Amen. Oče naš. Češčena si. Čast bodi.

Hvaljen bodi Jezus Kristus —
Naš kralj na vekomaj! Amen.

(100 dni odp. od papeža Siksta V.).

Kazalo.

Stran

Uvod.	
Pridite in molimo	1

I. Del.

1. Kaj je vedno češčenje?	2
2. Kje in kdaj se je začelo vedno češčenje?	2
3. Kako se je razvijalo vedno češčenje?	3
4. Družba vednega češčenja v lavantinski škofiji	5
5. Družbina pravila	9
6. Družba vednega češčenja je v naših časih posebno potrebna	12
7. Korist, ki jo donša vedno češčenje	12

II. Del.

1. Družbino delovanje leta 1881	15
2. » » » 1882	16
3. » » » 1883	17
4. » » » 1884	19
5. » » » 1885	21
6. » » » 1886	21
7. » » » 1887	23
8. » » » 1888	24
9. » » » 1889	26
Knez in škof dr. Jakob Maksimilijan Stepišnek	27
10. Družbino delovanje leta 1890	29
Nagovor milostljivega kneza in škofa Mihaela, družbinega za- vetnika	31
11. Družbino delovanje leta 1891	32
Nagovor milostljivega kneza in škofa Mihaela, družbinega za- ščitnika	33
12. Družbino delovanje leta 1892	36
Nagovor visokega družbinega pokrovitelja, premilostljivega go- spoda kneza in škofa Mihaela	39
13. Družbino delovanje leta 1893	41
14. » » » 1894	44
Nagovor prevzvišenega zaščitnika, premilostljivega gospoda kneza in škofa Mihaela	46
15. Pastirski list za leto 1895	50
16. Družbino delovanje leta 1895	63
Nagovor visokega družbinega pokrovitelja, premilostljivega go- spoda kneza in škofa Mihaela	66
17. Škofijska Sinoda	71
18. Družbino delovanje leta 1896	74
Nagovor milostljivega kneza in škofa Mihaela, družbinega za- ščitnika	77
19. Družbino delovanje leta 1897	79
Nagovor prevzvišenega zaščitnika, premilostljivega gospoda kneza in škofa Mihaela	84

20. Tridnevnic	94
21. Družbino delovanje leta 1898	95
Nagovor visokega družbinega pokrovitelja, premilostljivega go- spoda kneza in škofa Mihaela	100
22. Družbino delovanje leta 1899	104
Pridiga premilostljivega kneza in škofa Mihaela	106
23. Zlati jubilej leta 1900	112
Pastirski list premilostljivega kneza in škofa Mihaela	113
Anton Martin Slomšek	134
Sklep	136
Razgledno kazalo števila družbenikov in zneska milih darov od leta 1882 do 1900	139

III. Del.

Molitvena ura v počeščenje presv. Rešnjega Telesa	141
Druga molitvena ura	160

IV. Del.

Sveta maša, najsvetejša daritev nove zaveze.

Kaj je daritev?	172
Kaj je sveta maša?	172
Sveta maša je živa podoba življenja in trpljenja Kristusovega	174
Imenitnost in velika vrednost daritve svete maše	175
Posvečenje cerkve in altarja	178
Kratko razlaganje svete maše	181
Kako naj preišljujemo pri daritvi svete maše Kristusovo trpljenje	182
Sedem in sedemdeset milostij, katere izvirajo iz pobožne pričujoč- nosti pri sveti maši	185
V katerem jeziku je katoliška cerkev službo božjo opravljala in jo še opravlja?	188
Očividno razlaganje svete maše	191
Zakrament svetega Rešnjega Telesa	216
Kedaj in kako je postavil Jezus Kristus zakrament svetega Rešnjega Telesa?	218
Telovo, ali praznik presvetega Rešnjega Telesa	219
Sveto obhajilo	224
Sveta popotnica	225
Hvala presv. božjega Imena	226

V. Del.

Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše, in kraj, kjer prebiva tvoje veli- častvo	227
Navodilo za napravljane cerkvene obleke	230
Sklep in priporočanje	239
Slovesno dejanje pokorščine in udanosti Jezusu Kristusu, kralju vseh kraljev in sveti cerkvi, ki je kraljestvo božje na zemlji	241

